

Відповідає програмі, рекомендованій

МІНІСТЕРСТВОМ ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

**ЗОВНІШНЄ
НЕЗАЛЕЖНЕ
ОЦІНЮВАННЯ**

2012

АНГЛІЙСЬКА МОВА

ЕКСПРЕС-ПІДГОТОВКА

- Теоретичний матеріал
- Тести різних рівнів складності
- Бланки відповідей
- Відповіді до ВСІХ тестових завдань

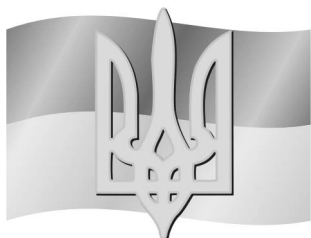
Нова специфікація • ЗНО-2012

створено спільно з фахівцями
курсів підготовки до зовнішнього
незалежного оцінювання

Відповідає програмі, рекомендованій

МІНІСТЕРСТВОМ ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

**ЗОВНІШНЄ
НЕЗАЛЕЖНЕ
ОЦІНЮВАННЯ**

2012

АНГЛІЙСЬКА МОВА

ЕКСПРЕС-ПІДГОТОВКА

- Теоретичний матеріал
- Тести різних рівнів складності
- Бланки відповідей
- Відповіді до ВСІХ тестових завдань

Нова специфікація • ЗНО-2012

УДК 811.36 = 111(076)
ББК 81.2Англ-922+74.268.1Англ
М99

*Рекомендовано для підготовки до ЗНО згідно з наказом
Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 946 від 09.08.2011 р.
«Про зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень осіб, які виявили бажання
вступати до вищих навчальних закладів України в 2012 році»*

Рецензент:

*О. С. Любченко, вчитель англійської мови Харківської спеціалізованої
школи № 162, учитель-методист*

Мясоєдова С. В.

М99 Зовнішнє оцінювання (підготовка). Англійська мова. Експрес-підготовка / С. В. Мясоєдова. — К.:
Літера ЛТД, 2012. — 288 с.

ISBN 978—966—178—038—4

Посібник для експрес-підготовки розроблено на зразок тестових завдань зовнішнього незалежного оцінювання 2012 року.

Перший розділ містить стислий граматичний довідник, другий — тестові завдання; правильні відповіді для самоконтролю подано в кінці посібника.

Структура видання дозволяє користуватись ним як самостійно, так і на уроках.

Для випускників загальноосвітніх навчальних закладів і вчителів англійської мови.

УДК 811.36 = 111(076)
ББК 81.2Англ-922+74.268.1Англ

ЧАСТИНА

ДОВІДНИК З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

МОРФОЛОГІЯ

Усі слова мови поділяються на групи, що називаються частинами мови.

Частини мови — це головні лексико-граматичні категорії, за якими розподіляються слова мови на основі таких ознак:

- 1) семантичної (узагальнене значення предмета, дії або стану, якості тощо);
- 2) граматичної (морфологічні категорії слова);
- 3) синтаксичної (роль у реченні);
- 4) словотворчої (наявність характерних префіксів і суфіксів).

В англійській мові виділяють такі частини мови:

іменник (*the Noun*),
прикметник (*the Adjective*),
дієслово (*the Verb*),
прислівник (*the Adverb*),
числівник (*the Numeral*),
займенник (*the Pronoun*),
прийменник (*the Preposition*),
сполучник (*the Conjunction*).

У свою чергу частини мови поділяються на такі класи:

- а) самостійні частини мови;
- б) службові частини мови;
- в) вигук.

Самостійні частини мови:

- позначають предмети та їхні властивості, дії, процеси, стани тощо;
- мають певні морфологічні категорії (наприклад, роду, числа, відмінка та ін.);
- є членами речення;
- мають характерні суфікси та префікси (всі, крім займенників).

Службові частини мови:

- відображають різні відношення між членами речення або реченнями;
- не мають морфологічних категорій;
- не є членами речення;
- не змінюються (тобто не мають словотворчих афіксів).

Вигук:

- служать для вияву почуттів, не називаючи їх;
- не мають морфологічних категорій;
- не є членами речення;
- не змінюються (тобто не мають словотворчих афіксів).

До самостійних частин мови належать: іменник (*the Noun*), прикметник (*the Adjective*), дієслово (*the Verb*), прислівник (*the Adverb*), числівник (*the Numeral*), займенник (*the Pronoun*).

До службових частин мови належать: прийменник (*the Preposition*), сполучник (*the Conjunction*). До службових слів відносять також артикль (*the Article*), що є ознакою іменника, та допоміжні дієслова, що служать для утворення складних часових форм.

Вигук виносять в окремий клас: вигук (*the Interjection*).

САМОСТІЙНІ ЧАСТИНИ МОВИ

ІМЕННИК (THE NOUN)

Іменник — це самостійна частина мови, що характеризується:

- 1) значенням предметності;
- 2) вираженням значення предметності за допомогою категорій роду, числа й відмінка;
- 3) вживанням у реченні у функції підмета, додатка, означення й іменної частини складеного іменного присудка;
- 4) наявністю характерних суфіксів.

Іменники зазвичай вживаються в реченні з артиклями і часто з прийменниками. Артикль та прийменник виступають основними ознаками іменників.

За утворенням іменники поділяються на прості, похідні та складні (складені). Прості іменники — це такі, що не мають у своєму складі афіксів:

dog — собака, *hand* — рука, *toy* — іграшка.

Похідні іменники — це такі, що утворені за допомогою афіксів:

teacher — учитель, *kingdom* — королівство, *unemployment* — безробіття.

Складні (складені) іменники складаються з кількох (як правило, з двох) слів:

bedroom — спальня, *wallpaper* — шпалери, *mother-in-law* — теща.

■ 1. РОЗРЯДИ ІМЕННИКІВ (CLASSES OF NOUNS)

Усі іменники поділяються на власні назви (*Proper Nouns*) та загальні назви (*Common Nouns*).

ВЛАСНІ НАЗВИ (PROPER NOUNS)

Власні назви позначають предмети, людей та явища, єдині у своєму роді:

Ann — Ганна, *Spain* — Іспанія, *Westminster Palace* — Вестмінстерський палац.

В англійській мові власні назви завжди пишуться з великої літери:

The capital of the UK is London. — Столиця Об'єднаного Королівства — Лондон.

My friend, George, comes from the United States. — Мій друг Джордж походить зі Сполучених Штатів.

ЗАГАЛЬНІ НАЗВИ (COMMON NOUNS)

Загальні назви — це назви, спільні для всіх однорідних предметів:

table — стіл, *peace* — мир, *team* — команда.

■ 2. ГРАМАТИЧНІ КАТЕГОРІЇ ІМЕННИКІВ (GRAMMAR CATEGORIES OF NOUNS)

До граматичних категорій іменників належать категорії роду (*Gender*), числа (*Number*) та відмінка (*Case*).

КАТЕГОРІЯ РОДУ (GENDER)

Іменники англійської мови можуть належати до одного з трьох родів: чоловічого, жіночого або середнього.

До іменників **чоловічого роду** (*masculine*) (яким відповідає особовий займенник *he* — він) належать істоти чоловічої статі, у тому числі тварини-самці:

man — чоловік, *boy* — хлопчик, *son* — син, *uncle* — дядько, *he-wolf* — вовк.

До іменників **жіночого роду** (*feminine*) (яким відповідає особовий займенник *she* — вона) належать істоти жіночої статі, у тому числі тварини-самки:

woman — жінка, *girl* — дівчина, *daughter* — донька, *aunt* — тітка, *she-wolf* — вовчиця.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Більшість іменників англійської мови на позначення особи мають спільну форму для жіночого та чоловічого роду:

teacher — учитель, учителька;

student — студент, студентка;

journalist — журналіст, журналістка.

Однак деякі іменники чоловічого та жіночого роду мають дві різні форми:

actor (актор) — *actress* (актриса);

bridegroom (наречений) — *bride* (наречена);

emperor (імператор) — *empress* (імператриця);

hero (герой) — *heroine* (героїня);

prince (принц) — *princess* (принцеса);

waiter (офіціант) — *waitress* (офіціантка).

До іменників **середнього роду** (*neutral*) (яким відповідає особовий займенник *it* — воно) належать:

1) усі неістоти:

field — поле, *window* — вікно, *tree* — дерево;

2) назви тварин, коли неважлива їхня стать:

cat — кіт, *dog* — собака, *goat* — козел;

3) іменник *baby* — немовля.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Назви країн, а також слово *ship* (корабель) відносять до жіночого роду:

«*Cutty Sark*» is a famous ship. **She** used to bring tea from China.—

«Катті Сарк» — це відомий корабель. Колись він привозив чай із Китаю.

КАТЕГОРІЯ ЧИСЛА (NUMBER)

В англійській мові, як і в українській, іменники мають дві форми числа: форму однини (*Singular Nouns*) і множини (*Plural Nouns*). Утворювати форму множини можуть лише злічувані іменники (*Countable Nouns*), у той час як незлічувані (*Uncountable Nouns*) можуть вживатися лише у формі однини або лише у формі множини.

Утворення множини іменників

Форма множини іменників англійської мови утворюється за допомогою закінчень **-s**, **-es**. При цьому основа іменника може змінюватися або залишатися незмінною.

Закінчення -es	
Основа не змінюється	Основа змінюється
а) основа на -s , -ss , -sh , -ch , -x : <i>bus</i> (автобус) — <i>buses</i> (автобуси), <i>dress</i> (сукня) — <i>dresses</i> (сукні), <i>branch</i> (гілка) — <i>branches</i> (гілки), <i>box</i> (коробка) — <i>boxes</i> (коробки)	а) основа на -y (якщо перед -y стоїть приголосний): <i>baby</i> (немовля) — <i>babies</i> (немовлята), <i>lady</i> (дама) — <i>ladies</i> (дами). Але якщо перед -y стоїть голосний, то зміна не відбувається: <i>day</i> (день) — <i>days</i> (дні), <i>toy</i> (іграшка) — <i>toys</i> (іграшки)
б) основа на -o : <i>hero</i> (герой) — <i>heroes</i> (герої), <i>mosquito</i> (комар) — <i>mosquitoes</i> (комарі), <i>echo</i> (луна) — <i>echoes</i> (луна), <i>tomato</i> (томат) — <i>tomatoes</i> (томати), <i>potato</i> (картопля) — <i>potatoes</i> (картопля)	б) основа на -f , -fe : <i>wolf</i> (вовк) — <i>wolves</i> (вовки), <i>wife</i> (дружина) — <i>wives</i> (дружини), <i>shelf</i> (полиця) — <i>shelves</i> (полиці), <i>life</i> (життя) — <i>lives</i> (життя). Винятки: <i>cliff</i> (скеля) — <i>cliffs</i> (скелі), <i>roof</i> (дах) — <i>roofs</i> (дахи), <i>chief</i> (шеф) — <i>chiefs</i> (шефи)

В інших випадках форма множини іменників утворюється за допомогою закінчення **-s**:

hat (капелюх) — *hats* (капелюхи);
book (книга) — *books* (книги);
dog (собака) — *dogs* (собаки);
pen (ручка) — *pens* (ручки);
pupil (учень) — *pupils* (учні).

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Числа, літери й символи можуть утворювати форму множини за допомогою закінчення **'s**. Наприклад:

3 — 3's (трійки);
b — *b's* (літери *b*);
% — %'s (відсотки).

При утворенні форм множини слід дотримуватися правил читання закінчень **-s**, **-es**:

- закінчення **-s** читається як [z] після дзвінких приголосних та після голосних:
boy — *boys* [bɔɪz], *bed* — *beds* [bedz],
flower — *flowers* [flaʊəz];
- закінчення **-s** читається як [s] після глухих приголосних:
book — *books* [bʊks], *bat* — *bats* [bæts],
map — *maps* [mæps];
- закінчення **-es** читається як [ɪz] після шиплячих та свистячих звуків:
dress — *dresses* ['dresɪz], *place* — *places* ['pleɪsɪz], *box* — *boxes* ['bɒksɪz].

Особливі випадки утворення множини іменників

- Існують певні іменники, що утворюють форму множини зміною основи (суплетивні):
child (дитина) — *children* (діти);
man (чоловік, людина) — *men* (чоловіки, люди);
woman (жінка) — *women* (жінки);
mouse (миша) — *mice* (миші);
foot (ступня) — *feet* (ступні);
tooth (зуб) — *teeth* (зуби);
goose (гусак) — *geese* (гуси);
louse (воша) — *lice* (воші).
- Слова грецького й латинського походження утворюють форму множини відповідно до правил мов, з яких вони походять:
phenomenon (явище) — *phenomena* (явища);

datum (відомість) — *data* (відомості);
stadium (стадіон) — *stadia* (стадіони);
radius (радіус) — *radii* (радіуси);
criterion (критерій) — *criteria* (критерії);
bacterium (бактерія) — *bacteria* (бактерії).

3. Особливим чином утворюють форму множини і складні (складені) іменники.

Якщо складний (складений) іменник пишеться разом, то множина цього іменника утворюється додаванням закінчення *-s (-es)* до останньої частини слова:
schoolboy (школяр) — *schoolboys* (школярі);
blackboard (дошка) — *blackboards* (дошки)
або зміною основи останньої частини слова:
postman (поштар) — *postmen* (поштарі);
fireman (пожежник) — *firemen* (пожежники).

Якщо складний (складений) іменник пишеться через дефіс, то форму множини зазвичай утворює частина, що несе основний зміст:
daughter-in-law (невістка) — *daughters-in-law* (невістки);
passer-by (перехожий) — *passers-by* (перехожі).

Іменники, що мають тільки форму множини (Pluralia Tantum)

Деякі іменники англійської мови мають тільки форму множини. До них належать:

- іменники, що позначають парні предмети:
trousers — брюки, *pyjamas* — піжама,
scissors — ножиці, *glasses* — окуляри,
binoculars — бінокль;
- деякі збірні іменники:
clothes — одяг, *goods* — товари,
people — народ, *police* — поліція,
cattle — худоба.

Іменники, що мають тільки форму однини (Singularia Tantum)

В англійській мові є також іменники, що мають тільки форму однини:

- речовинні іменники:
bread — хліб, *tea* — чай,
milk — молоко;
- абстрактні іменники:
love — любов, *advice* — порада;
- слова із суфіксом *-ics*:
athletics — атлетика,
mathematics — математика;
- назви ігор, а також хвороб, що мають закінчення множини *-s*:
billiards — більярд, *pumps* — свинка;
- такі іменники, як:
weather — погода, *luggage* — багаж,
furniture — меблі, *money* — гроші,
news — новини.

Іменники, що мають тільки форми множини (*Pluralia Tantum*) або однини (*Singularia Tantum*), є **незлічуваними** (*Uncountable Nouns*), тобто такими, що не підлягають лічбі. *Pluralia Tantum* узгоджуються з дієсловами у множині, а *Singularia Tantum* — з дієсловами в однині й ніколи не вживаються з неозначеним артиклем *a/an*; замість неозначеного артикля з незлічуваними іменниками вживається неозначений займенник **some**:

some milk — молоко (трохи/певна кількість молока);
some bread — хліб (трохи/певна кількість хліба).

Проте деякі іменники мають особливі форми утворення однини або позначення деякої кількості:

a piece of advice — одна порада;
a piece of furniture — предмет меблів;
a piece of news — одна новина;
a glass of water — склянка води;
a loaf of bread — буханка хліба;
a kilo of meat — кілограм м'яса;
a kilo of sugar — кілограм цукру;
a kilo of flour — кілограм борошна та ін.

Іменники, в яких збігаються форми однини і множини

В англійській мові існують іменники, в яких збігаються форми однини і множини. Це такі слова, як:

deer — олень, олені;
sheep — вівця, вівці;
fish — риба, риби;

salmon — лосось, лососі;
trout — форель, форелі;
works — завод, заводи;
craft — судно, судна;
aircraft — літак, літаки;
means — засіб, засоби;
series — серія, серії.

До таких іменників також належать назви національностей, що закінчуються на *-ese* та *-ss*, наприклад:

Chinese — китаєць (китайка), китайці;
Japanese — японець (японка), японці;
Swiss — швейцарець (швейцарка), швейцарці.

Узгодження підмета, вираженого іменником на позначення групи людей, із присудком

Узгоджуватися з присудком в однині або множині можуть іменники у формі однини, що позначають групу людей:

army — армія;
audience — публіка;
class — клас;
club — члени клубу;
committee — комітет;
company — компанія;
council — рада;
crew — команда;
family — сім'я;
government — уряд;
press — преса;
public — суспільство;
team — команда.

Підмет, виражений іменником на позначення групи людей, узгоджується з присудком:

- в однині, якщо група сприймається як єдине ціле: *Our team was the best in the country.* — Наша команда була найкращою в країні;
- у множині, якщо мають-ся на увазі члени цієї групи: *Our team were all given medals.* — Усі члени нашої команди отримали медалі.

Залежність лексичного значення деяких іменників від їхнього числа

Деякі іменники, змінюючи число, змінюють і своє лексичне значення:

people (люди) — *peoples* (народи);

glass (скло) — *glasses* (окуляри);
wood (деревина) — *woods* (ліс);
hair (волосся) — *hairs* (волосинки).

КАТЕГОРІЯ ВІДМІНКА (CASE)

Відмінки — це категорія, що виражає граматичну і змістову залежність одних слів від інших у реченні. В українській та англійській мовах така залежність між словами в реченні виражається по-різному: в українській — за допомогою відмінкових закінчень і прийменників, які вживаються з тим чи іншим відмінком; в англійській — за допомогою прийменників, і лише одне значення — присвійності — відображається закінченням. Тому в англійській граматиці традиційно виділяють два відмінки іменників: **загальний** (*Common Case*) та **присвійний** (*Possessive Case*).

Загальний відмінок (*Common Case*)

Загальний відмінок не має спеціальних відмінкових закінчень. Зв'язок іменника в загальному відмінку з іншими словами виражається прийменниками, а також місцем у реченні. Так, якщо ми порівняємо українські речення «Я малюю олівцем» і «Я малюю олівець» з їх англійськими відповідниками *I am drawing with a pencil* та *I am drawing a pencil*, то побачимо, що в англійській мові і знаряддя дії (*with a pencil*) в першому реченні, і об'єкт дії (*a pencil*) в другому виражені загальним відмінком.

Присвійний відмінок (*Possessive Case*)

Як правило, у присвійному відмінку вживаються іменники на позначення істот (людей та тварин):

my sister's house — будинок моєї сестри;
Alex's book — книга Алекса;
the dog's owner — хазяїн собаки.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

З поширеними словосполученнями вживають прийменник **of**:

the picture of one of the most famous actors — фотографія одного з найвідоміших акторів;
the assassinator of one of the most distinguished American presidents John Kennedy — вбивця одного з найвидатніших американських президентів — Джона Кеннеді.

У присвійному відмінку вживають також іменники на позначення неістот:

- 1) для визначення часу:
a day's work — робота на день;

today's newspaper — сьогоднішня газета;

yesterday's news — учорашні новини;

- 2) для визначення відстані:

at a mile's distance — на відстані у милю;

- 3) з назвами кораблів, країн, міст:

on «Gloria»'s board — на борту корабля «Глорія»;

Italy's exports — експорт з Італії;

Tokyo's parks — парки Токіо;

- 4) з назвами місць та установ:

London's galleries — галереї Лондона;

the National University's programme —

програма Національного університету;

at my granny's (place) — у бабусі (вдома);

- 5) з назвами небесних тіл (*the Sun/the sun* — сонце, *the Moon/the moon* — місяць, *the Earth/the earth* — Земля);

the Earth's surface — поверхня Землі;

the sun's rays — сонячні промені;

- 6) зі збірними іменниками типу *government* — уряд, *party* — партія, *army* — армія, *crew* — команда (наприклад, корабля), *family* — родина, *society* — суспільство:

the government's proposals — пропозиції уряду;

the society's members — члени суспільства;

- 7) в ідіоматичних словосполученнях:

within a stone's throw — близько, рукою подати;

I got my money's worth — я отримав сповна за свої гроші.

УТВОРЕННЯ ПРИСВІЙНОГО ВІДМІНКА ІМЕННИКІВ

Присвійний відмінок іменників утворюється за допомогою закінчення *'s* (').

Закінчення *'s* приєднується до основи іменника:

boy + 's = boy's,

student + 's = student's;

men + 's = men's;

children + 's = children's.

До основи іменника, що закінчується на *-s*, *-ss*, приєднується тільки апостроф ('):

boys + ' = boys';

students + ' = students'.

James + ' = James'.

Закінчення *'s* може також приєднуватися до:

- 1) словосполучення:

Ann and Kate's room — кімната Ганни та Кейт;

Foreign Minister of Poland's speech — промова міністра закордонних справ Польщі;

- 2) складних іменників:

sister-in-law's children — діти своячениці;

runner-up's score — кількість балів учасника змагання, який посів друге місце.

■ 3. СУФІКСИ ІМЕННИКІВ

До найпоширеніших суфіксів іменників належать:

-er/-or

soldier — солдат;

director — директор;

-ment

unemployment — безробіття;

government — уряд;

-ship

friendship — дружба;

membership — членство;

-ness

happiness — щастя;

wildness — дикість;

-ion/-ation/-tion/-sion

dictation — диктант;

mission — місія, завдання;

-hood

childhood — дитинство;

-dom

kingdom — королівство;

freedom — свобода.

■ 4. РОЛЬ ІМЕННИКІВ У РЕЧЕННІ

В англійській мові іменники можуть виконувати такі функції у реченні:

- 1) підмета:

The dog is sleeping. — Собака спить.

- 2) додатка:

Look at that man! I know him! — Подивись на цього чоловіка! Я його знаю!

- 3) частини складеного іменного присудка:

We are the world, we are the children. — Ми — це світ, ми його діти.

4) означення:

I live in a stone house. — Я живу у кам'яному будинку.

5) обставини:

She saw him in a new car. — Вона побачила його в новій машині.

АРТИКЛЬ (THE ARTICLE)

Іменники зазвичай супроводжуються артиклями.

Артикль — це службове слово при іменниках для вираження їх вживання у визначеному чи невизначеному значенні.

В англійській мові існує три варіанти вживання/невживання артикля:

1) неозначений (*indefinite*) *a/an*;

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Неозначений артикль *a* вживається перед іменниками, що починаються з приголосного звука, тоді як артикль *an* ставиться з метою благозвучності перед іменниками, що починаються з голосного звука:

an apple — яблуко; *an oak-tree* — дуб;
an eye — око; *an hour* — година.

2) означений (*definite*) *the*;

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Означений артикль *the* читається як:

— [ðə] перед словами, що починаються з приголосного звука:

the man, the car;

— [ði] перед словами, що починаються з голосного звука:

the apple, the army.

3) нульовий (*zero*): артикль відсутній.

1. ОСНОВНІ ВИПАДКИ ВЖИВАННЯ АРТИКЛЯ

1. Неозначений артикль *a/an* вживається в таких випадках.

Із загальними назвами:

1) Якщо предмет або особа згадується вперше й невідомий(а) мовцю:

A small girl is standing at the window. — Біля вікна стоїть маленька дівчинка.

2) Якщо предмет або особа розглядається як один із багатьох подібних:

My elder brother lives in a big city. — Мій старший брат живе у великому місті (одному з великих міст).

3) Якщо предмет або особа є представником класу (розряду) предметів (осіб):

A writer is a person who writes books. — Письменник — це людина, що пише книжки.

4) В узагальнюючому значенні:

A cow gives milk. — Корова дає молоко.

5) У числовому значенні («один»):

We walked a mile or two. — Ми пройшли одну чи дві милі.

6) В окличних реченнях перед злічуваним іменником однини, що стоїть після слова *what* — який:

What a beautiful picture! — Яка чудова картина!

7) Якщо іменник є іменною частиною складеного іменного присудка:

My friend's father is an officer. — Батько мого друга — офіцер.

8) Після слів *rather, quite, such* та звороту *there + to be*, що стоять перед злічуваним іменником однини:

She was such a good student! — Вона була такою гарною студенткою!
There is a forest near our village. — Біля нашого села є ліс.

9) У словосполученнях *a great deal (of), a number (of), a great many, a little, a few, to be at a loss, to be in a hurry, as a rule, it's a shame, it's a pity, to have a walk, to have a smoke* і т. п.:

Let's have a rest! — Давайте відпочинемо!

It's a pity I was not present at your lecture. — На жаль, мене не було на вашій лекції.

Із власними назвами:

1) Перед прізвищем в однині на позначення особи як одного з членів родини:

For after all was he not a Griffiths? — Так усе ж таки, хіба він не Гріфітс?

2) При вживанні імені на позначення якості, що асоціюється з цим іменем:

My husband is quite an Othello. — Мій чоловік — просто Отелло.

- 3) Перед іменами й прізвищами у значенні «якийсь, дехто»:
A Mr Fox called you.— Вам телефонував якийсь містер Фокс.

2. Означений артикль **the** вживається у таких випадках.

Із загальними назвами:

- 1) З іменниками, значення яких визначене контекстом або ситуацією:
We met a man in the park. The man was a famous thief searched by the police.— У парку ми зустріли людину. Цей чоловік був відомий крадій, якого розшукувала поліція.

Особливо з такими словами:

beach — пляж;
cinema — кінотеатр;
city — місто;
ground — земля;
radio — радіо;
sea — море;
seaside — примор'я;
shop — магазин;
theatre — театр;
world — світ.

Наприклад:

She went to the station to see Jim off.— Вона пішла провести Джима на станцію.

- 2) З іменниками, що позначають унікальні предмети:
the Earth — Земля;
the Eiffel Tower — Ейфелева вежа.

- 3) З словами *only* (тільки), *last* (останній), *first* (перший):
He was the last person to come here.— Він був останньою людиною, яка приходила сюди.

- 4) З прикметниками, що перейшли в іменники (субстантивованими прикметниками):
the poor — бідні, бідняки;
the rich — багаті, багаті;
the young — молоді, молодь;
the blind — сліпі, сліпці;
the homeless — безпритульні.

Наприклад:

She is writing an article about the homeless.— Вона пише статтю про безпритульних.

- 5) З прикметниками найвищого ступеня порівняння:

He is the brightest student of the class.— Він найрозумніший учень класу.

- 6) З порядковими числівниками:

the first — перший;
the fifth — п'ятий;
the fifty-seventh — п'ятдесят сьомий.

- 7) З прислівниками **in the morning/afternoon/evening** (уранці, удень, увечері).

- 8) З назвами музичних інструментів і танків (у сполученні з дієсловами «грати», «танцювати»):

the piano — піаніно;
the guitar — гітара;
the tango — танго.

- 9) З назвами національностей (коли маються на увазі усі представники певної національності):

the English — англійці;
the Chinese — китайці;
the Ukrainians — українці;
 з титулами та деякими посадами:
the Queen — королева;
the Prince — принц;
the President — президент.

(Але: *Queen Victoria* — королева Вікторія, *Prince Albert* — принц Альберт).

З власними назвами:

- 1) З назвами кінотеатрів, готелів, музеїв, галерей, газет і журналів, кораблів:

the Odeon — кінотеатр «Одеон»;
the Sheraton — готель «Шератон»;
the British Museum — Британський музей;
the Tate Gallery — галерея Тейт;
the Guardian — газета «Гардіан»;
the Marie Celeste — корабель «Марія Селеста».

- 2) З назвами річок, каналів, морів та океанів, груп островів, гірських пасом, пустель:

the Thames — Темза;
the English Channel — Ла-Манш;
the Black Sea — Чорне море;

- the Atlantic Ocean* — Атлантичний океан;
the Bahamas — Багамські острови;
the Alps — Альпи;
the Sahara Desert — пустеля Сахара.
- 3) З назвами країн, що мають у своєму складі слово із загальним значенням (*kingdom, republic, state* і т. п.):
the United States of America — Сполучені Штати Америки;
the United Kingdom — Об'єднане Королівство,
а також:
the Argentine — Аргентина;
the Netherlands — Нідерланди;
the Sudan — Судан.
- 4) З назвами таких міст, як:
the Hague — Гаага;
the Vatican — Ватикан.
- 5) З деякими історичними термінами та назвами подій:
the Middle Ages — Середньовіччя;
the First World War — перша світова війна.
(Але: *World War I* — перша світова війна.)
- 6) З прізвищем родини, коли мається на увазі вся родина:
the Browns — родина Браунів;
The Browns will come to our place on Sunday. — Брауни (родина Браунів) прийдуть до нас у неділю.
3. Артикль відсутній (нульовий артикль) у таких випадках.
- 1) Перед назвами видів спорту, днів тижня, місяців, кольорів, мов (якщо за назвою мови не йде слово *language*):
She plays tennis very well. — Вона грає в теніс дуже добре.
It's Monday today. — Сьогодні понеділок.
I like red. — Мені подобається червоний колір.
I speak English and German. — Я розмовляю англійською і німецькою.
(Але:
The English language is spoken all over the world. — Англійською мовою розмовляють у всьому світі.)
- 2) З назвами країн, міст, вулиць, мостів, парків, вокзалів, гір, островів, озер, материків:
Italy — Італія;
Oxford Street — вулиця Оксфорд;
Trafalgar Square — Трафалгарська площа;
Lake Michigan — озеро Мічиган;
Europe — Європа;
- 3) З присвійними займенниками:
This is not your bag. — Це не ваша сумка.
- 4) Зі словосполученнями, в яких перше слово є власною назвою:
Kennedy Airport — аеропорт імені Дж. Кеннеді;
Westminster Abbey — Вестмінстерське абатство.
- 5) У сталих словосполученнях:
to be in bed — бути в ліжку (спати);
to be at school — бути в школі (навчатися);
to be in prison — бути у в'язниці (ув'язненим);
to be in hospital — бути в лікарні (лікуватися);
to be at work — бути на роботі (працювати);
to travel/go by car/bus/plane/train/ship — мандрувати/їхати машиною (автобусом, літаком, потягом, кораблем).
(Але: *in the car* — у машині;
on the bus/train — в автобусі (потязі).)
- 6) Зі словами *home* — дім, *Mother/Father* — мати/тато, коли ми говоримо про свій дім і своїх батьків:
Mother is at home. — Матуся вдома.
- 7) З назвами хвороб:
He's got malaria. — У нього малярія.
(Але:
flu та *the flu* — грип;
measles та *the measles* — кір;
mumps та *the mumps* — свинка.)
- 8) Як правило, з власними назвами:
Kate — Катерина;
Kyiv — Київ.
- 9) В усіх випадках, коли потрібно вжити артикль *a/an*, але іменник або незлічуваний, або вживається у множині:

She bought new shoes yesterday. —
Вона вчора придбала нові черевички.

■ 2. ВЖИВАННЯ АРТИКЛЯ В ДЕЯКИХ СТАЛИХ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯХ

1. Неозначений артикль уживається в таких сталих словосполученнях:

a few — декілька;
a little — трохи;
all of a sudden — раптом;
a lot of — багато;
at a speed of — зі швидкістю в...;
at a time — за один раз;
as a matter of fact — насправді;
be at a loss — бути у розпачі;
be in a hurry — поспішати;
for a short/long time — недовго/протягом тривалого часу;
go for a walk — піти на прогулянку;
have a good time — добре проводити час;
have a look/wash/swim etc. — подивитися/помитися/поплавати і т. д.;
have a toothache/headache etc. — мати зубний/головний біль і т. д.;
it's a pity/shame — жаль/соромно;
in a low/loud voice — тихо/голосно.

2. Означений артикль уживається в таких сталих словосполученнях:

all over the world — у всьому світі;
go to the cinema/theatre — піти в кіно/театр;
in the affirmative/negative — стверджувально/негативно;
in the direction of — у напрямку (чогось);
in the east/west/north/south — на сході/заході/півночі/півдні;
in the positive/negative — позитивно/негативно;
in the country — за містом;
in the street — на вулиці;
in the sun — на сонці;
in the morning/afternoon/evening — уранці/удень/увечері;
on the one/other hand — з одного/іншого боку;
on the right/left — справа/зліва;
on the whole — у цілому;
on the way — по дорозі;

on the advice of — за порадою;
pass the time — гаяти час;
play the piano/guitar — грати на піаніно/гітарі;
tell the truth — сказати правду;
the other day — днями;
the (more) ... the (more) ... — чим (більше) ... тим (більше).

3. Артикль відсутній (нульовий артикль) у таких сталих словосполученнях:

at night/day/sunrise — уночі/удень/на світанку;
at home/work/school — удома/на роботі/у школі;
at breakfast/lunch/dinner — за сніданком/за обідом/за вечерею;
at peace/war — у мирі/у стані війни;
be in great demand — користуватися попитом;
be in need — нуждатися;
by car/bike/train/air etc. — машиною/на велосипеді/потягом/літаком;
by heart — на пам'ять;
by chance — випадково;
by mistake — помилково;
from ... to ... — від ... до ...;
in any case — у всякому разі;
in bed/hospital/prison — у ліжку/лікарні/в'язниці;
in fact — фактично;
in full — повністю;
in pencil — олівцем;
in return — у відповідь;
in time — вчасно;
in town — у місті;
on demand — за вимогою;
on time — у призначений час.

ЗАЙМЕННИК (THE PRONOUN)

З а й м е н н и к — це самостійна частина мови, що:

- 1) вказує на предмет чи ознаку предмета, але не називає їх;
- 2) змінюється за родами, особами, числами й відмінками;
- 3) у реченні виконує функцію підмета, додатка, означення або частини складеного іменного присудка.

■ РОЗРЯДИ ЗАЙМЕННИКІВ

ОСОБОВІ ЗАЙМЕННИКИ (PERSONAL PRONOUNS)

До особових займенників належать: *I* — я, *we* — ми, *you* — ти/ви, *he* — він, *she* — вона, *it* — воно, *they* — вони, *me* — мене/мені, *him* — його/йому, *her* — її/їй, *us* — нас/нам, *you* — вас/вам, *them* — їм/їх.

Особові займенники вказують на мовця (*I, we*); особу, до якої звернена мова (*you*); особу або предмет, про які йдеться (*he, she, it etc.*).

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Особовий займенник *I* завжди пишеться з великої літери.

Особові займенники змінюються:

- 1) за родами і мають ті ж роди, що й іменники:

he — she — it (що замінюють іменники відповідно у чоловічому, жіночому та середньому роді);

- 2) за особами. Виділяють три особи займенників:

Перша	<i>I — we</i>
Друга	<i>you</i>
Третя	<i>he/she/it — they</i>

- 3) за відмінками. Виділяють два відмінки займенників: загальний та об'єктний:

Загальний	Об'єктний
<i>I</i>	<i>me</i>
<i>he/she/it</i>	<i>him/her/it</i>
<i>we</i>	<i>us</i>
<i>you</i>	<i>you</i>
<i>they</i>	<i>them</i>

- 4) за числами. Займенники мають форму однини і множини:

Однина	Множина
<i>I</i>	<i>we</i>
	<i>you</i>
<i>he/she/it</i>	<i>they</i>

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Особовий займенник *you* — це форма множини, але його використовують і на позначення однієї особи:
Alex, I am glad to see you. — Алексе, я радий тебе бачити.

Особові займенники можуть вживатися або в називному відмінку, який збігається з називним відмінком української мови, або в об'єктному відмінку, що відповідає українським непрямым відмінкам (родовому, давальному, знахідному, орудному та місцевому).

Відмінювання особових займенників

Особа і число	1		2	3	
	однина	множина	однина = множина	однина	множина
Відмінок					
Називний (Common Case)	<i>I</i> — я	<i>we</i> — ми	<i>you</i> — ти	<i>he</i> — він <i>she</i> — вона <i>it</i> — воно	<i>they</i> — вони
Об'єктний (Objective Case)	<i>me</i> — мене	<i>us</i> — нас	<i>you</i> — тебе	<i>him</i> — його <i>her</i> — її <i>it</i> — його, її	<i>them</i> — їх

Роль особових займенників у реченні

У реченні особові займенники можуть виступати підметом або додатком.

Особові займенники в ролі підмета стоять у називному відмінку (*Common Case*):

I greeted Tom. — Я привітав Тома.

He's always right. — Він завжди правий.

Take this apple: it is sweet! — Візьми це яблуко: воно солодке!

Особові займенники в ролі додатка стоять в об'єктному відмінку (*Objective Case*):

Tom greeted me. — Том привітав мене.

Everyone always agrees with him. — Усі завжди погоджуються з ним.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

В українській і англійській мовах підмет і додаток (Subject and Object) можуть відрізнятися. Це

пов'язано з тим, що в англійській мові у реченні, на відміну від української, фіксований порядок слів і підмет у стверджувальному реченні завжди стоїть на першому місці. Отже, у реченнях зі зворотами **there is/there are** та **it is/they are** займенник, що виражає суб'єкт дії, займає місце додатка і тому набуває форми об'єктного відмінка:

*It was **me** who **did it**.*— Це зробив саме я.

*Knock, knock! Who is there? — It's **me**!* — Тук, тук! Хто там? — Це я!

There's nobody in, (there's) just you and me.— Тут нікого немає, тільки ти і я.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Зверніть увагу на порядок слів:

Ми з другом ходили в кіно.— **My friend and I** went to the cinema. (NOT **I and my friend**).

Це подарунок від мене і Тома.— *This present is from Tom and me.* (NOT *me and Tom*).

ПРИСВІЙНІ ЗАЙМЕННИКИ (POSSESSIVE PRONOUNS)

Присвійні займенники вказують на приналежність та відповідають особовим займенникам. До них належать такі:

my, mine — мій;

your, yours — твій, ваш;

her, hers — ïï;

their, theirs — їхній;

our, ours — наш:

his — його;

its — його, її (про неістоти).

Присвійні займенники змінюються:

- 1) за родами і мають ті ж роди, що й іменники:

his — його (чоловічий);

her/hers — її (жіночий);

its — його (середній);

- 2) за особами. Присвійні займенники мають три особи:

Перша *my/mine — our/ours*

Друга *your/yours*

Третья *his/her/hers/its — their/theirs*

- 3) за числами. Присвійні займенники мають форму однини і множини:

Однина	Множина
--------	---------

my/mine *our/ours*

his/her/hers/its *your/yours*
their/theirs

Присвійні займенники вказують на приналежність до однієї з трьох осіб і змінюються за родами, особами та числами:

Число Особа		Однина	Множина
1		<i>my</i> — мій	<i>our</i> — наш
2		<i>your</i> — твій, ваш	<i>your</i> — твій, ваш
3	чол.	<i>his</i> — його	<i>their</i> — їхній
	жін.	<i>her</i> — її	
	сер.	<i>its</i> — його, її	

Залежні (Dependant) й абсолютні (Absolute) присвійні займенники _____

В англійській мові існує дві форми присвійних займенників: **залежна** й **абсолютна**. Залежний присвійний займенник завжди стоїть перед іменником:

This is my house.— Це мій дім.

Абсолютні присвійні займенники можуть вживатися самотійно:

This house is mine.— Цей дім мій.

Присвійні займенники			
Особа		Залежні	Абсолютні
1	одн.	<i>This is my new car.</i> — Це моя нова машина.	<i>This red car is mine.</i> — Ця нова машина моя.
	мн.	<i>Our dog has got lost.</i> — Наш собака загубився.	<i>The dog you found is ours.</i> — Собака, якого ви знайшли, наш.
2	одн.	<i>This is your fault!</i> — Це твоя провина!	<i>The fault is yours.</i> — Провина твоя!
	мн.		

Присвійні займенники			
Особа		Залежні	Абсолютні
3	одн.	<i>This is the house that Jack built.</i> <i>This is his house.</i> — Це дім, який побудував Джек. Це його дім.	<i>The house is his.</i> — Цей дім його.
		<i>It's not a wig! It's her real hair!</i> — Це не перука! Це її справжнє волосся.	<i>I don't like my haircut. I like hers better.</i> — Мені не подобається моя зачіска. Її мені подобається більше.
3	одн.	<i>My cat likes Whiskas. Whiskas is its favourite food.</i> — Моя кішка любить «Віскас». «Віскас» — це її улюблена їжа.	<i>This Whiskas is its (cat's).</i> — Цей «Віскас» її (кішки).
	мн.	<i>These are their things.</i> — Це їхні речі.	<i>These things are not ours. They are theirs.</i> — Це не наші речі. Вони їхні.

Порівняйте: *my friend* (мій друг) та *a friend of mine* (один з моїх друзів).

ВКАЗІВНІ ЗАЙМЕННИКИ (DEMONSTRATIVE PRONOUNS)

Вказівні займенники вказують на особу (осіб) або предмет (предмети):

this — цей, ця; **these** — ці;

that — той, та; **those** — ті.

Вказівні займенники змінюються за числами і мають форму як однини, так і множини:

Однина	Множина
<i>this</i>	<i>these</i>
<i>that</i>	<i>those</i>

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Як вказівні займенники вживаються займенники **it** — це, **such** — такий:

*What is **this**? It is a dog.* — Хто це? Це собака.

*That was **such** a nice movie!* — Це був такий чудовий фільм!

Вказівні займенники вказують на людину чи предмет:

this — цей; *that* — той; *these* — ці; *those* — ті.

Займенники **this**, **these** вживаються на позначення предметів або осіб, що знаходяться близько до мовця у просторі або часі.

Займенники **that**, **those** вживаються на позначення предметів або осіб, віддалених від мовця у просторі або часі:

*Let's stay here, at **this** lake.* — Давайте зупинимось тут, біля цього озера.

*What is there on **that** rock?* — Що це там, на тій скелі?

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Оскільки в українській мові немає суворої різниці у вживанні вказівних займенників і займенники «той, та, те, ті» використовуються порівняно нечасто, то англійські займенники **that**, **those** часто перекладаються українською мовою як «цей, ця, це, ці»:

*What is **that**?* — Що це таке?

*Are **those** awful yellow shoes yours?* — Чи ці жахливі жовті черевики твої?

This { *This is a dog.* — Це собака.
*Look at **this**!* — Подивись на це!
*I like **this** apple.* — Мені подобається це яблуко.

That { *Give me **that** apple.* — Дай мені те яблуко.
*Say **that** again.* — Скажи це ще раз.
***That** is a dolphin.* — То дельфін.

These { *These are nice shoes.* — Це гарні чоботи.
These shoes don't fit me. — Ці чоботи не підходять мені.
*Try **these** ones.* — Поміряй ці.

Those { *What are **those**?* — Що то таке?
Those are lollipops. — То льодяники.
*Why not buy **those** lollipops?* — Чому б не придбати ті льодяники?
They look delicious! — Вони виглядають смачними!

ЗВОРОТНІ ЗАЙМЕННИКИ (REFLEXIVE PRONOUNS)

До зворотних займенників належать *myself, ourselves, yourself/yourselves, himself, herself, itself, themselves* — себе, сам:

John hurt himself badly playing hockey. — Джон сильно забився, коли грав у хокей.

Уживаються:

- коли суб'єкт дії збігається з об'єктом:
I looked at myself in the mirror. — Я подивився на себе у дзеркало.
- як засіб посилення, відповідаючи українському займеннику «сам» і дієслівному суфіксу «-ся»:
I did it myself. — Я зробив це сам.
I saw that myself! — Я сам це бачив!
Our baby can walk himself! — Наш малюк може ходити сам!

Зворотні займенники змінюються:

- 1) за родами і мають ті ж роди, що й іменники:
himself (чоловічий);
herself (жіночий);
itself (середній);
- 2) за особами. Мають три особи:
Перша *myself — ourselves*
Друга *yourself/yourselves*
Третя *himself/herself/itself — themselves*
- 3) за числами. Мають форму однини і множини:

Однина	Множина
<i>myself</i>	<i>ourselves</i>
<i>yourself</i>	<i>yourselves</i>
<i>himself/herself/itself</i>	<i>themselves</i>

Зворотні займенники утворюються від присвійних займенників за допомогою суфікса *-self* в однині та *-selves* у множині (за винятком займенників *himself, themselves*, які утворюються від особових займенників в об'єктному відмінку):

my + self = myself;
our + selves = ourselves.

В англійській мові зворотний займенник завжди узгоджується з підметом у роді, особі та числі:

You have to do it yourself. — Ти маєш зробити це сам.

He really hated himself for not telling the truth. — Він справді ненавидів себе за те, що не сказав правди.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Зворотні займенники не вживаються з дієсловами
to wash — митися, *to shave* — голитися,
to dress — вдягатися, *to feel* — почуватися,
to meet — зустрічатися, *to relax* — розслаблятися.

ПИТАЛЬНІ ЗАЙМЕННИКИ (INTERROGATIVE PRONOUNS)

До питальних займенників належать *who* — хто, *whom* — кого, *whose* — чий, *what* — що, *which* — який.

Вони служать для утворення питальних речень:

Who is that man over there? — Хто той чоловік?

Питальні займенники містять запитання щодо особи чи предмета, їхніх ознак, приналежності та кількості:

Who is there? — Хто там?

Whose picture is that? — Чия це фотографія?

What do you want? — Чого ти хочеш?

Which of those men is your brother? — Хто з цих чоловіків твій брат?

Питальні займенники не змінюються.

ВІДНОСНІ ЗАЙМЕННИКИ (RELATIVE PRONOUNS)

До відносних займенників належать *who* — хто, *whom* — кого, *whose* — чий, *what* — що, *that* — що + який, *which* — який + що.

Вони не змінюються.

Відносні займенники виконують функцію сполучних слів у складних реченнях для приєднання підрядної частини до головної.

Who — який (про людей):

I've already met the man who is looking at us. — Я вже зустрічав чоловіка, який дивиться на нас.

Which — який (про предмети):

*I usually go to the restaurant **which** is near my house.* — Я зазвичай ходжу до ресторану, який знаходиться біля мого будинку.

That — який (про людей і про предмети):

*Look out! This is the dog **that** bit John!* — Обережно! Це той собака, який укусив Джона!

*The cake **that** you've made is delicious!* — Торт, який ви спекли, дуже смачний!

Whose — чий:

*I have no idea **whose** picture it is.* — Я й гадки не маю, чия це фотографія.

What — що:

*I wonder **what** you mean.* — Цікаво, що ти маєш на увазі.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

У деяких типах підрядних речень сполучник або сполучне слово можна не вживати.

1) З'ясувальні підрядні речення:

I know you cheated at that exam on Maths yesterday. — Я знаю, що ти вчора списував на іспиті з математики.

2) Означальні підрядні речення, в яких сполучне слово виконує функцію додатка:

The girl you were talking with is my daughter. — Дівчина, з якою ти розмовляв, — це моя донька.

(Порівняйте: *The girl **who** you were talking with is my daughter.* — Дівчина, з якою ти розмовляв, — це моя донька.)

НЕОЗНАЧЕНІ ЗАЙМЕННИКИ (INDEFINITE PRONOUNS)

Неозначені займенники вказують на невідомі (неозначені) особи й предмети та їхні ознаки:

some — деякий, декілька; **any** — який-небудь, скільки-небудь та утворені від них займенники (*something, somebody* та ін.).

Неозначені займенники не змінюються.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Однак неозначені займенники **somebody, someone, anybody, anyone** можуть мати три відмінки: називний, об'єктний та присвійний:

*I want **someone** to take care of my dog when I am away.* — Мені потрібно, щоб хтось доглядав за моїм собакою, поки мене не буде вдома.

*Look, there is **someone's** signature on the document.* — Дивись, під документом стоїть чийсь підпис.

Займенники **some, any** позначають деяку кількість предметів чи речовини:

*If you have **any** ideas, will you share them with me, please?* — Якщо в тебе будуть якісь думки з цього приводу, поділись ними, будь ласка, зі мною.

Неозначені займенники **some, any** та заперечний займенник **no** вживаються в таких типах речень.

1) У стверджувальних:

— **some** у значенні «декілька», «трохи»:
*There is **some** evidence of his guilt.* —

Існує декілька доказів його провини.
— **any**:

а) у значенні «будь-який»:

*When you remember his name I want you to call me **any** time.* — Якщо ти пригадаєш його ім'я, я хочу, щоб ти зателефонував мені в будь-який час.

б) у підрядних умовних реченнях:

*If there's **any** news inform me at once.* — Якщо будуть новини, одразу повідом мені.

2) У питальних:

— **any** у значенні «який-небудь», «скільки-небудь»:

*Are there **any** flowers in the vase?* — Чи є у вазі (які-небудь) квіти?

— **some**:

а) у значенні «декілька», «трохи» у пропозиціях та проханнях, а також якщо мовець упевнений, що відповідь на його запитання буде позитивною:
*Can I have **some** more tea with milk?* — Чи можна мені ще (трохи) чаю з молоком?

б) у спеціальних запитаннях:

*Where can I get **some** stamps?* — Де я можу купити поштові марки?

3) У заперечних:

— (**not** +) **any** у значенні «жодний», «ніскільки»:

*There are **not any** flowers in the vase.* — У вазі немає (жодних) квітів.

— **no** у значенні «жодний», «ніскільки»:

*There are **no** flowers in the vase.* — У вазі немає (жодних) квітів.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

На відміну від української мови, в англійській у реченні можливе тільки одне заперечення:
Nobody said anything.— Ніхто нічого не сказав.

Сполучення займенників **some, any, no, every** зі словами **body, thing, one** і **where** утворюють складні займенники:

	<i>one</i>	<i>body</i>	<i>thing</i>	<i>where</i>
some	<i>someone</i> (хтось)	<i>somebody</i> (хтось)	<i>something</i> (щось)	<i>somewhere</i> (десь)
any	<i>anyone</i> (будь-хто)	<i>anybody</i> (будь-хто)	<i>anything</i> (будь-що)	<i>anywhere</i> (будь-де)
no	<i>none/ no one</i> (ніхто)	<i>nobody</i> (ніхто)	<i>nothing</i> (ніщо)	<i>nowhere</i> (ніде)

Предмет, виражений складними займенниками з другим компонентом **-body, -thing, -one**, узгоджується з присудком у формі однини:

Something strange has happened to me today.— Щось незвичайне трапилося зі мною сьогодні.

Everybody is here.— Усі тут.

Неозначений займенник one

Займенник **one** вживається у таких випадках.

1. Для позначення неозначеної особи в реченнях, що відповідають безособовим та узагальнено-особовим реченням української мови:

One must keep one's word.— Треба дотримуватися свого слова.

One never knows what it really means.— Ніколи не знаєш, що це насправді означає.

2. Як слово-замінник, щоб уникнути повторення злічуваного іменника, про який йшлося раніше:

I don't like this hat. Give me another one.— Мені не подобається цей капелюх. Дайте мені інший.

These hats are too big. Show me smaller ones.— Ці капелюхи надто великі. Покажіть мені менші.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Для уникнення повторення незлічуваного іменника, про який йшлося у попередньому реченні, використовується займенник **some**:

We don't have any bread. Let's go and buy some.— У нас немає хліба. Підемо купимо.

Займенник **one** не вживається після присвійних займенників та іменників у присвійному відмінку:

This is not my bag. My bag is much smaller.— Це не моя сумка. Моя сумка значно менша. (Порівняйте: *Mine is much smaller.*— Моя значно менша.)

Ben's test is good. Tom's test is not.— Контрольна Бена написана добре. А контрольна Тома — ні. (Порівняйте: *Tom's is not.*— А Тома — ні.)

**ЗАПЕРЕЧНІ ЗАЙМЕННИКИ
(NEGATIVE PRONOUNS)**

Заперечні займенники вказують на відсутність особи, предмета або їхньої ознаки:

no — аніскільки та похідні від нього (*nobody, nowhere* та ін.).

Заперечні займенники не змінюються.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Заперечні займенники **nobody, no one** можуть мати три відмінки: називний, об'єктний та присвійний:

Nobody heard him telling the story yesterday.— Ніхто не чув, як він учора розповідав цю історію.

Who is there? I can't see nobody!— Хто там? Я нікого не бачу!

I need nobody's help!— Нічия допомога мені не потрібна!

**ОЗНАЧАЛЬНІ ЗАЙМЕННИКИ
(UNIVERSAL PRONOUNS)**

Означальні займенники вказують на узагальнену ознаку предмета або особи:

both — обидва, **all** — усі, **each** — кожний, **either** — один з двох, **every** — кожний та похідні від них.

Означальні займенники не змінюються.

- 1) Займенник **all** має значення «увесь, уся, усе, усі», вживається зі злічуваними іменниками в однині та множині:

All Europe was in the grip of freezing temperatures.— Уся Європа була охоплена мінусовими температурами.

All men were wearing tail-coats.— Усі чоловіки були одягнені у фраки.

Якщо іменник уживається з означеним артиклем або присвійним займенником, то **all** ставиться перед артиклем або займенником:

*It was snowing **all** the morning.*— Увесь ранок ішов сніг.

***All** my friends can operate the computer.*— Усі мої друзі можуть працювати на комп'ютері.

Займенник **all** може вживатися в реченні самостійно — без іменника, і в цьому випадку він виконує функцію підмета або іменної частини складеного присудка:

***All** is well that ends well.*— Усе добре, що добре закінчується.

*Is that **all** you want from me?* — Чи це все, що ви від мене хочете?

- 2) Займенник **both** (обидва, обидві) вживається у функції:

— означення (з іменниками у множині):
*I advise you to read **both** books.*— Я раджу тобі прочитати обидві книжки.

— підмета:

*I have two brothers. **Both** live in Kyiv.*— У мене два брати. Обидва живуть у Києві.

— іменної частини складеного іменного присудка:

*We are **both** very happy to see you.*— Ми обидва дуже раді вас бачити.

— додатка:

*«Which ice-cream do you prefer — strawberry or vanilla one?» «I like **both**».*— «Яке морозиво вам подобається більше — полуничне чи ванільне?» «Я люблю обидва».

- 3) Займенник **either** має значення:

- а) «один із двох, той чи інший, будь-який»:

*You can send me e-mails to **either** address.*— Ти можеш надіслати мені електронного листа на будь-яку з цих адрес.

- б) «обидва, кожний з них, той та інший»:

*I refuse to meet **either** of them.*— Я відмовляюся зустрічатися з кожним з них.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

У заперечних реченнях займенник **either**

є прислівником і перекладається як «також»:

*He does not know about it, **either**.*— Він також не знає про це.

Заперечною формою займенника **either** є займенник **neither** (ні один з, жодний):

***Neither** suit looks good on you.*— Жоден з цих костюмів тобі не личить.

- 4) Займенники **each** та **every** перекладаються як «кожний», проте займенник **each** має значення «кожний окремо», а займенник **every** — «кожний (усі)». Крім того, займенники **each** та **every** мають певні розбіжності у вживанні в реченні:

— **each** може виконувати в реченні функції означення, підмета й додатка:

***Each** participant wants to win the first prize.*— Кожний учасник хоче посісти перше місце.

*I sent them **each** an invitation.*— Я надіслав запрошення кожному з них.

— **every** вживається в реченні тільки у функції означення:

***Every** passenger must have a ticket.*— У кожного пасажира повинен бути квиток.

На відміну від **every**, займенник **each** може вживатися із прийменником **of**:

***Each** of you can translate that sentence!*— Кожний з вас може перекласти це речення!

Займенник **every** може утворювати складні займенники зі словами **body, one, thing, where (everybody, everyone, everything, everywhere)**:

***Everybody** (everyone) knows it.*— Усі (кожний) це знають.

***Everything** is good in its season.*— Усе добре у свій час.

*There were flowers **everywhere** in the room.*— Повсюди в кімнаті були квіти.

ВЗАЄМНІ ЗАЙМЕННИКИ (RECIPROCAL PRONOUNS)

До взаємних займенників належать **each other, one another** — один одного, один одному.

Вони змінюються за відмінками: уживаються в називному, об'єктному (*each other, one another*) та присвійному (*each other's, one another's*) відмінках.

Взаємні займенники **each other, one another** вживаються як без прийменників, так і з прийменниками. В останньому випадку прийменник стоїть перед цими займенниками, а не між ними (на відміну від української мови):

They looked at each other and smiled.— Вони подивилися один на одного й посміхнулися.

The streets resembled one another so much that you might have easily lost your way.— Вулиці були такі схожі одна на одну, що легко можна було заблукати.

КІЛЬКІСНІ ЗАЙМЕННИКИ (QUANTITATIVE PRONOUNS)

До кількісних займенників належать **many, much** — багато; **few, little** — мало; **a few, a little** — кілька, трохи.

Кількісні займенники не змінюються.

Many, few вживаються перед злічуваними іменниками у множині, а також замінюють їх:

There are many English books in your room.— У тебе в кімнаті багато англійських книжок.

She has few note-books.— У неї мало зошитів.

Займенники **much, little** вживаються перед незлічуваними іменниками, а також замінюють їх:

There is much work to do.— Є багато роботи.

We have very little sugar left. Will you go and buy some? — У нас залишилося дуже мало цукру. Підеш купиш трохи?

Крім того, **much, little** вживаються після дієслів як прислівники:

He sleeps very little.— Він дуже мало спить.

We have been travelling much recently.— Останнім часом ми багато подорожуємо.

Наявність неозначеного артикля перед **few, little** змінює їхнє значення. Вжиті без артикля,

вони означають «мало, недостатня кількість». Вживання перед цими словами неозначеного артикля підкреслює наявність певної, хоча й невеликої, кількості:

There is little money. I can't buy a lot of things for the holiday. I don't have enough money.— У мене мало грошей. Я не можу багато чого купити для відпустки. У мене недостатньо грошей.

There is a little money. I can buy some things for the holiday.— У мене є трохи грошей. Я можу купити трохи речей для відпустки.

We have few friends here.— Тут у нас мало друзів.

There were a few visitors, men and women.— Відвідувачів було кілька, чоловіки та жінки.

Займенник	Уживається з іменниками		Приклад
	злічуваними (Countable Nouns)	незлічуваними (Uncountable Nouns)	
<i>much</i>	—	×	<i>John Rockefeller has much money.</i> — У Джона Рокфеллера багато грошей.
<i>many</i>	×	—	<i>I don't have many relatives.</i> — У мене немає багато родичів.
<i>few</i>	×	—	<i>We know few people in the area. I would like to get to know more.</i> — Ми небагато кого тут знаємо. Я хотів би познайомитися ще з ким-небудь.
<i>a few</i>	×	—	<i>We know a few people in the area. I know enough people to keep me happy.</i> — Ми знайомі з деякими людьми в цьому місці. Я маю достатньо знайомих, щоб почуватися щасливим.

За- ймен- ник	Уживається з іменниками		Приклад
	злічуваними (Countable Nouns)	незлічуваними (Uncountable Nouns)	
<i>little</i>	—	×	<i>I know little English. I am going to have a problem getting around England.</i> — Я дуже мало (погано) знаю англійську мову. У мене будуть проблеми під час подорожі Англією.
<i>a little</i>	—	×	<i>I know a little English, at least enough to go to England.</i> — Я трохи знаю англійську мову, принаймні достатньо, щоб поїхати до Англії.

ПРИКМЕТНИК (THE ADJECTIVE)

Прикметник — це самостійна частина мови, яка:

- 1) називає ознаку предмета (якість, властивість тощо);
- 2) змінюється за ступенями порівняння (на відміну від прикметників української мови, англійські прикметники не змінюються за відмінками, родами та числами);
- 3) виконує в реченні функцію означення, а також іменної частини складеного іменного присудка;
- 4) має характерні суфікси.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Прикметники в англійській мові можуть бути простими, похідними та складними. До простих відносять такі, що не мають у своєму складі афіксів: *young, big, green*. До похідних відносять утворені за допомогою афіксів: *useful, uncomfortable*,

unhappy. До складних прикметників відносять такі, що складаються з кількох слів і утворюють одне поняття: *snow-white, good-natured*.

1. РОЗРЯДИ ПРИКМЕТНИКІВ

Виділяють три розряди прикметників:

1) Якісні прикметники.

Називають ознаку предмета безпосередньо, тобто без відношення до іншого предмета. Наприклад:

kind — добрий;

dark — темний;

happy — щасливий.

2) Відносні прикметники.

Указують на ознаку предмета не прямо, а опосередковано, через відношення до іншого предмета. Можуть бути виражені:

— прикметниками:

golden hair — золоте волосся;

wooden house — дерев'яний будинок;

— іменниками:

orange juice — апельсиновий сік;

nut shell — горіхова шкаралупа.

3) Присвійні прикметники.

Позначають належність предмета певній людині чи тварині, виражаються іменником у присвійному відмінку:

parents' house — батьківський дім;

lion's heart — левине серце.

2. СТУПЕНІ ПОРІВНЯННЯ

ПРИКМЕТНИКІВ

(DEGREES OF COMPARISON)

Прикметник в англійській мові не має категорій роду, числа та відмінка. Єдині словозмінні форми прикметника англійської мови — це форми ступенів порівняння. Ступені порівняння утворюються лише від якісних прикметників. Є три ступені порівняння: нульовий (*Positive*), вищий (*Comparative*) і найвищий (*Superlative*). Вищий та найвищий ступені утворюються від прикметника нульового ступеня за допомогою суфіксів *-er*, *-est* та прислівників (*much*) *more*, *most*:

Прикметники	Ступені порівняння		
	нульовий	вищий	найвищий
Односкладові	<i>tall</i> — високий; <i>fast</i> — швидкий; <i>cold</i> — холодний	<i>taller</i> — вищий; <i>faster</i> — швидший; <i>colder</i> — холодніший	<i>the tallest</i> — найвищий; <i>the fastest</i> — найшвидший; <i>the coldest</i> — найхолодніший
Двоскладові, що закінчуються на <i>-er, -y, -w</i>	<i>clever</i> — розумний; <i>early</i> — ранній; <i>happy</i> — щасливий; <i>shallow</i> — мілкий	<i>cleverer</i> — розумніший; <i>earlier</i> — більш ранній; <i>happier</i> — щасливіший; <i>shallower</i> — мілкіший	<i>the cleverest</i> — найрозумніший; <i>the earliest</i> — найбільш ранній; <i>the happiest</i> — найщасливіший; <i>the shallowest</i> — наймілкіший
Двоскладові та багатоскладові	<i>painful</i> — болісний; <i>beautiful</i> — красивий; <i>reliable</i> — надійний	<i>more painful</i> — болісніший; <i>more beautiful</i> — красивіший; <i>more reliable</i> — надійніший	<i>the most painful</i> — найболісніший; <i>the most beautiful</i> — найкрасивіший; <i>the most reliable</i> — найнадійніший

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

При суфіксальному способі утворення вищого і найвищого ступенів порівняння прикметників слід дотримуватися таких правил.

- 1) Якщо прикметник закінчується на німе **-e**, то при додаванні суфіксів **-er, -est** німе **-e** не пишеться:
large — *larger* — *largest*.
- 2) Якщо прикметник закінчується на **-y**, якому передуге приголосний, то **-y** змінюється на **-i**:
happy — *happier* — *the happiest*.
- 3) Якщо прикметник закінчується на приголосний з попереднім коротким голосним, то при додаванні

суфіксів **-er, -est** кінцевий приголосний подвоюється:
hot — *hotter* — *the hottest*.

ВИНЯТКИ (IRREGULAR FORMS)

Good (добрий) — *better* (кращий) — *the best* (найкращий);
bad (поганий) — *worse* (гірший) — *the worst* (найгірший);
little (маленький) — *less* (менший) — *the least* (найменший);
far (далекий) — *farther* (*further*) (дальший) — *the farthest* (*the furthest*) (найdaleший).

■ 3. МІСЦЕ ТА РОЛЬ ПРИКМЕТНИКІВ У РЕЧЕННІ

Прикметники у реченнях зазвичай стоять перед іменниками й у цьому випадку виконують функцію означення:

I saw a new French comedy yesterday. — Учора я бачив нову французьку комедію.

Виняток складають прикметники
afraid — зляканий, *awake* — розбуджений,
alone — самотній, *asleep* — сплячий,
alive — живий, *glad* — задоволений:
My son is asleep. — Мій син спить. (Не можна сказати *asleep son*.)

Однак прикметник може виконувати функцію іменної частини присудка, і тоді він стоїть після дієслова-зв'язки:

Spring is green, summer is bright,
Autumn is yellow, winter is white. —

Весна зелена, літо яскраве, осінь жовта, зима біла.

Якщо в реченні поряд стоять декілька прикметників, то вони розташовуються за значенням у такому порядку:

- 1) оцінка (*lovely* — чудовий, *bad* — поганий);
- 2) розмір (*large* — великий, *small* — маленький);
- 3) вік (*old* — старий, *new* — новий);
- 4) форма (*triangle* — трикутний, *round* — круглий);

- 5) колір (*red* — червоний, *brown* — коричневий);
- 6) походження (*Chinese* — китайський, *French* — французький);
- 7) матеріал (*leather* — шкіряний, *silver* — срібний);
- 8) функція, призначення (*motorcycling* — мотоциклетний, *chess* — шаховий).

Наприклад:

That's a wonderful large old rectangular black Chinese wooden linen chest. — Це чудовий великий старий квадратний чорний китайський дерев'яний комод для білизни.

■ 4. АФІКСИ ПРИКМЕТНИКІВ

Серед префіксів і суфіксів прикметників найчастіше вживаються такі.

- 1) Суфікси:

-able/-ible

achievable — можливий для досягнення;

capable — здатний;

-al

biographical — біографічний;

functional — функціональний;

-ful

beautiful — красивий; *careful* — уважний;

-ic

cubic — кубічний; *terrific* — надзвичайний;

-ive

attractive — привабливий;

inventive — винахідливий;

-less

useless — некорисний; *careless* — неохудожній;

-ous

dangerous — небезпечний; *fabulous* — казковий;

-ent

different — різноманітний;

magnificent — прекрасний;

-y

sunny — сонячний; *funny* — кумедний.

- 2) Префікси:

un-

unusual — незвичайний;

unemotional — неемоційний;

in-

indifferent — байдужий; *inconvenient* — незручний;

dis-

disgraceful — непорядний; *disgusting* — огидний.

ПРИСЛІВНИК (THE ADVERB)

Прислівник — це самостійна частина мови, яка:

- 1) називає ознаку дії (*sing loudly* — гучно співати) чи ознаку ознаки (*very beautiful* — дуже гарний), а також обставини, за яких відбуваються події (*yesterday* — учора);
- 2) має ступені порівняння;
- 3) виконує в реченні функцію обставини;
- 4) має характерні суфікси.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Прислівники за будовою поділяються на прості та похідні. Прості прислівники не мають афіксів: *fast, soon, here*. Похідні ж прислівники утворені за допомогою афіксів (як правило, це суфікс **-ly**): *quickly, honestly, daily*.

■ 1. ТИПИ ПРИСЛІВНИКІВ (TYPES OF ADVERBS)

За своїм значенням прислівники поділяються на такі групи:

- 1) прислівники частотності (*Adverbs of Frequency*);
- 2) прислівники часу (*Adverbs of Time*);
- 3) прислівники місця (*Adverbs of Place*);
- 4) прислівники способу дії (*Adverbs of Manner*);
- 5) прислівники міри й ступеня (*Intensifiers*).

Прислівники частотності (*Adverbs of Frequency*) відповідають на запитання «як часто?»:

often — часто; *never* — ніколи; *usually* — зазвичай; *always* — завжди; *constantly* — постійно; *generally* — загалом, як правило; *regularly* — регулярно; *sometimes* — іноді; *occasionally* — час від часу; *seldom* — рідко;

ever — коли-небудь; *hardly* — навряд; *hardly ever* — майже ніколи та ін.

Наприклад:

He sometimes comes here. — Він іноді приходить сюди.

She often phones him. — Вона часто йому телефонує.

In the morning he is usually at his office. — Уранці він зазвичай у своєму офісі.

We seldom go to the cinema. — Ми рідко ходимо в кіно.

Прислівники часу (Adverbs of Time) відповідають на запитання «коли?»:

now — тепер; *then* — тоді; *today* — сьогодні; *tomorrow* — завтра; *yesterday* — учора; *soon* — скоро; *now* — тепер; *late* — пізно; *lately* — нещодавно; *still* — усе ще; *since* — з того часу як; *before* — перед, до; *after* — після; *once* — колись; *already* — уже; *just* — щойно; *yet* — ще; *not yet* — ще ні та ін.

Слід звернути увагу на правила вживання прислівників часу *yet, already, still*.

У питальних та заперечних реченнях зазвичай уживається прислівник часу *yet*.

- 1) У заперечних реченнях прислівник часу *yet* має значення «ще» і найчастіше ставиться в кінці речення:

I have not finished my work yet. — Я ще не закінчив свою роботу.

I haven't passed my English test yet. — Я ще не склав свій іспит з англійської.

- 2) У питальних реченнях прислівник часу *yet* має значення «вже» і завжди ставиться в кінці речення:

Have you finished your work yet? — Ти вже закінчив свою роботу?

Have you heard about the road accident yet? — Ти вже чув про аварію?

У стверджувальних і питальних реченнях у значенні «вже» застосовується також прислівник *already*:

I have already had lunch today. — Я вже сьогодні обідав.

Have you already had lunch today? — Ти вже сьогодні обідав?

Прислівник *still* уживається у стверджувальних і питальних реченнях у значенні «все ще»:

She is still sleeping. — Вона ще спить.

Are your children still at school? — Твої діти все ще навчаються в школі?

Прислівники місця (Adverbs of Place) відповідають на запитання «де?», «куди?»:

here — тут; *there* — там; *far* — далеко; *above* — зверху; *below* — знизу; *outside* — зовні; *inside* — усередині та ін.

Наприклад:

She lives there. — Вона там живе.

He read his poems here. — Він тут читав свої вірші.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Якщо в реченні є інші прислівники, крім прислівників місця, то прислівник місця стоїть перед прислівником часу, але після прислівника способу дії:

I'll go there tomorrow. — Я піду туди завтра.

She danced well there. — Вона там гарно танцювала.

Прислівник *far* (далеко) (без посилювальних *so, too*) вживається у питальних і заперечних реченнях. У стверджувальних реченнях у цьому значенні використовується словосполучення *a long way (off)* (далеко):

Do they live far? — Чи далеко вони живуть?

They don't like to walk far. — Вони не люблять гуляти далеко.

They live a long way off. — Вони живуть далеко звідси.

Проте *far* уживається у словосполученні *far from* (далеко від):

The station is far from our house. — Вокзал знаходиться далеко від нашого будинку.

Прислівники способу дії (Adverbs of Manner) відповідають на запитання «як?»:

carefully — обережно; *well* — добре; *angrily* — сердито; *quietly* — тихо та ін.

Характеризуючи дієслово, ці прислівники вказують на спосіб здійснення дії:

She answered the questions calmly. — Вона спокійно відповіла на запитання.

The sun shines brightly. — Яскраво світить сонце.

У реченні прислівники способу дії зазвичай займають позицію після смислового дієслова:

She speaks slowly.— Вона говорить повільно.
He works hard.— Він тяжко працює.

Прислівники міри й ступеня (Intensifiers) відповідають на запитання «наскільки?»:

very — дуже; **rather** — досить, доволі; **enough** — достатньо; **little** — мало, трохи; **much** — багато, значно; **so** — так, настільки; **almost** — майже; **nearly** — приблизно, майже; **too** — надто, надмірно; **hardly** — майже не, ледве не; **scarcely** — майже не, ледве не; **quite** — доволі, зовсім, цілком та ін.

Наприклад:

The tea is too hot, I can't drink it.— Чай надто гарячий, я не можу його пити.

I hardly know him.— Я його майже не знаю.

У реченні прислівники міри й ступеня зазвичай стоять перед словом, яке вони характеризують:

She is very clever.— Вона дуже розумна.

I quite agree with you.— Я цілком згоден з вами.

Прислівник **enough**, як правило, стоїть після слова, яке він характеризує:

He is old enough to make his own decisions.— Він досить дорослий, щоб самостійно приймати рішення.

We ran fast enough to catch the bus.— Ми бігли досить швидко, щоб встигнути на автобус.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Якщо прислівник **enough** характеризує іменник, то він ставиться перед цим іменником:
Do we have enough apples to make a pie? — Чи є в нас достатньо яблук для пирога?
Don't hurry, we have enough time.— Не поспішай, у нас достатньо часу.

Прислівник **much** (багато) переважно вживається в питальних і заперечних реченнях:

Has he read much? — Він багато прочитав?

He doesn't speak much about it.— Багато він про це не говорить.

У стверджувальних реченнях у значенні «багато» зазвичай вживаються **a lot (of)**, **a great/good deal (of)**:

He has done a lot today.— Він сьогодні багато чого зробив.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Прислівники **much** (багато) та **little** (мало) вживаються також у стверджувальних конструкціях у випадку, якщо поряд стоять прислівники **very** (дуже), **too** (надто), **so** (так):

I want to see him so much.— Я так хочу його побачити.

You rest too little.— Ти відпочиваєш замало.

Прислівники **hardly** (майже не) і **scarcely** (майже не) часто вживаються у сполученні із займенниками **any, ever**:

There were hardly (scarcely) any people in the street.— На вулиці майже не було людей.

I hardly (scarcely) ever see him.— Я його майже не бачу.

Прислівники **nearly, almost** (майже, близько) вживаються тільки у стверджувальних реченнях:

I've nearly (almost) finished my work.— Я майже закінчив роботу.

It is nearly (almost) 5 p. m.— Вже близько п'ятої години вечора.

■ 2. СТУПЕНІ ПОРІВНЯННЯ ПРИСЛІВНИКІВ (DEGREES OF COMPARISON)

Прислівники англійської мови мають три ступені порівняння: нульовий, вищий, найвищий. Вищий та найвищий ступені утворюються від прислівників нульового ступеня за допомогою суфіксів **-er, -est** та прислівників (**much**) **more, most**.

Прислівники	Ступені порівняння		
	нульовий	вищий	найвищий
які збігаються за формою з прикметниками	<i>hard</i> — важко;	<i>harder</i> — важче;	<i>the hardest</i> — найважче;
	<i>fast</i> — швидко;	<i>faster</i> — швидше;	<i>the fastest</i> — найшвидше;
	<i>near</i> — близько;	<i>nearer</i> — ближче;	<i>the nearest</i> — найближче;
	<i>early</i> — рано	<i>earlier</i> — раніше	<i>the earliest</i> — найраніше

Прислівники	Ступені порівняння		
	нульовий	вищий	найвищий
двоскладові та багатоскладові	<i>sadly</i> — сумно; <i>comfortably</i> — зручно	<i>more sadly</i> — сумніше; <i>more comfortably</i> — зручніше	<i>the most sadly</i> — найсумніше; <i>the most comfortably</i> — найзручніше

ВИНЯТКИ (IRREGULAR FORMS)

Well (добре) — *better* (краще) — *the best* (найкраще);
badly (погано) — *worse* (гірше) — *the worst* (найгірше);
much (багато) — *more* (більше) — *the most* (найбільше);
many (багато) — *more* (більше) — *the most* (найбільше);
little (мало) — *less* (менше) — *the least* (найменше);
far (далеко) — *farther* (*further*) (дальше) — *the farthest* (*the furthest*) (найdaleше).

■ 3. МІСЦЕ ПРИСЛІВНИКІВ У РЕЧЕННІ

- 1) Прислівники частотності, а також такі прислівники часу, як ***already*** — вже, ***no longer*** — більше не, ***normally*** — звичайно, ***hardly*** — майже не, ***nearly*** — майже, близько, ***almost*** — майже, зазвичай стоять перед основним дієсловом, але після ***to be***:
I usually get up early. — Я зазвичай встаю рано.
We nearly missed the train. — Ми ледве не запізнилися на поїзд.
(Але: *He is never late for classes.* — Він ніколи не запізнюється на заняття.
There's hardly any cake left. — Торт навряд чи залишився.)
- 2) Прислівники міри й ступеня стоять перед прикметниками та прислівниками, які вони характеризують:
You are very good at drawing! — Ти дуже гарно малюєш!
Однак прислівники ***a lot*** — багато; ***much*** — багато; ***a little*** — трохи;

a bit — трохи; ***absolutely*** — абсолютно можуть стояти в кінці речення:

We waited a little, and then went home. — Ми трохи почекали й пішли додому.

- 3) Прислівники часу зазвичай стоять у кінці речення:

He left for London yesterday. — Він учора поїхав до Лондона.

Однак якщо акцент робиться на часі, прислівник часу стоїть на початку речення:

Yesterday he left for London. — Учора він поїхав до Лондона.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Якщо присудок у реченні складений, то прислівники часу ставляться після допоміжного перед смисловим дієсловом:

I shall never forget it. — Я цього ніколи не забуду.

The book was never found. — Книжку так і не знайшли.

He has just arrived. — Він щойно приїхав.

We have already had lunch. — Ми вже пообідали.

- 4) Прислівники способу дії зазвичай стоять після дієслова, яке вони означають:
My father did well at the university. — Мій батько добре навчався в університеті.

Якщо в реченні використовується кілька різних типів прислівників, то слід дотримуватися такої послідовності:

- 1) прислівник способу дії (***gladly*** — задоволено, ***carefully*** — обережно);
- 2) прислівник місця (***here*** — тут, ***outside*** — зовні);
- 3) прислівник часу (від меншого періоду часу до більшого) (***now*** — тепер, ***tomorrow*** — завтра).

Наприклад:

I met them gladly there at 8 p. m. yesterday. —

Я з радістю зустрів їх там учора о восьмій вечора.

Однак якщо присудок — це дієслово, що позначає рух, то слід дотримуватися такого порядку прислівників:

- 1) прислівник місця;
- 2) прислівник способу дії;
- 3) прислівник часу (від меншого періоду часу до більшого).

Наприклад:

I was driving my car home carefully that evening.— Того вечора я обережно їхав додому у своїй машині.

■ 4. УТВОРЕННЯ ПРИСЛІВНИКІВ

Більшість прислівників в англійській мові утворюється від прикметників за допомогою суфікса **-ly**:

glad — *gladly* (задоволено);

wide — *widely* (широко).

Низка прислівників збігається за формою з відповідними прикметниками:

fast — швидко, швидкий; *straight* — прямо, прямий; *late* — пізно, пізній; *daily* — щодня, щоденний; *early* — рано, ранній; *hard* — важко, важкий.

Деякі прислівники мають дві форми (суфіксальну та безсуфіксальну) з однаковим значенням:

quick, quickly — швидко; *cheap, cheaply* — дешево; *bright, brightly* — яскраво; *fair, fairly* — справедливо.

Однак спільнокореневі прислівники із суфіксом **-ly** та без нього можуть мати різні значення:

late — пізно, *lately* — нещодавно;

deep — глибоко (униз), *deeply* — сильно, глибоко (про почуття);

dear — дорого (про ціну), *dearly* — сильно (про почуття);

free — безкоштовно, *freely* — вільно;

near — поряд, *nearly* — майже;

short — раптом, *shortly* — скоро.

■ 5. ПРИКМЕТНИК ЧИ ПРИСЛІВНИК?

Іноді досить складно відрізнити прикметник від прислівника, оскільки їхні форми часто збігаються. Відрізняють їх за такими ознаками.

Прикметники характеризують:

— іменники:

What loud music! — Яка гучна музика!

— такі дієслова, як *to appear* — виявлятися; *to be* — бути; *to become* — ставати; *to feel* — почуватися; *to seem* — здаватися

ся; *to smell* — пахнути; *to taste* — мати смак та ін.:

The soup smells good.— Суп пахне добре.

Прислівники характеризують:

— дієслова:

I am not able to think logically at this very moment! — Саме в цей момент я не здатний думати логічно!

— прикметники:

The sea is so calm.— Море таке спокійне.

— інші прислівники:

You are doing quite well.— У тебе доволі добре виходить.

ЧИСЛІВНИК (THE NUMERAL)

Ч и с л і в н и к — це самостійна частина мови, що:

- 1) означає кількість предметів та їх порядок під час лічби;
- 2) має особливі форми словозміни та словотворення;
- 3) може виконувати в реченні функцію підмета, додатка, означення або іменної частини складеного іменного присудка.

■ 1. РОЗЯДИ ЧИСЛІВНИКІВ

Числівники поділяються на кількісні, порядкові та дробові.

Кількісні числівники називають у цілих одиницях число чи кількість однорідних предметів:

two — два; *fifteen* — п'ятнадцять; *one hundred and seven* — сто сім.

Порядкові числівники називають порядок слідування предметів під час лічби:

first — перший; *tenth* — десятий; *fifty-sixth* — п'ятдесят шостий.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Іменник, що позначається порядковим числівником, вживається з означеним артиклем:

Monday is the first day of the week.— Понеділок — перший день тижня.

Дробові числівники називають дробову величину, тобто величину, виражену в частинах одиниці:

one third — одна третя; *two sevenths* — дві сьомі.

■ 2. УТВОРЕННЯ ЧИСЛІВНИКІВ

- 1) Кількісні числівники від 13 до 19 утворюються за допомогою суфікса *-teen*: *thirteen* — тринадцять, *fourteen* — чотирнадцять, *fifteen* — п'ятнадцять, *sixteen* — шістнадцять, *seventeen* — сімнадцять, *eighteen* — вісімнадцять, *nineteen* — дев'ятнадцять.
- 2) Кількісні числівники, що називають десятки від 20 до 90, утворюються за допомогою суфікса *-ty*: *twenty* — двадцять, *thirty* — тридцять, *forty* — сорок, *fifty* — п'ятдесят, *sixty* — шістдесят, *seventy* — сімдесят, *eighty* — вісімдесят, *ninety* — дев'яносто.
- 3) Порядкові числівники (крім *first* — перший, *second* — другий, *third* — третій) утворюються за допомогою суфікса *-th*: *fourth* — четвертий, *fifth* — п'ятий, *sixth* — шостий, *seventh* — сьомий та ін.

(Більш докладно про утворення числівників див. таблицю на стор. 59.)

■ 3. ПРАВИЛА ЧИТАННЯ ДЕЯКИХ ЦІЛИХ КІЛЬКІСНИХ ЧИСЛІВНИКІВ

Числівники від 20 до 99 читаються так:

21 — *twenty-one*; 32 — *thirty-two*; 99 — *ninety-nine* і т. д.

Числівники від 100 до 999 читаються так:

101 — *a/one hundred and one*;
 121 — *a/one hundred and twenty-one*;
 300 — *three hundred*;
 432 — *four hundred and thirty-two*;
 999 — *nine hundred and ninety-nine* та ін.

Числівники від 1 000 читаються так:

1 001 — *a/one thousand and one*;
 2 121 — *two thousand one hundred and twenty-one*;
 50,000 — *fifty thousand*;
 200,232 — *two hundred thousand two hundred and thirty-two*;
 6,900,999 — *six million nine hundred thousand nine hundred and ninety-nine* та ін.

Порівняйте написання та читання числівників в українській та англійській мовах.

Українська мова	Англійська мова	Відмінності
двадцять вісім	<i>twenty-eight</i>	в англійській складені числівники пишуться через дефіс
5 098 789	<i>5,098,789</i>	сотні й тисячі в англійській мові відокремлюються комами
72,6	<i>72.6</i>	десяткові дробі в англійській мові пишуться через крапку
триста чотири	<i>three hundred and four</i>	десятки (одиниці) в англійських числівниках приєднуються до сотень сполучником <i>and</i>
1900 рік	<i>nineteen hundred</i>	роки в англійській мові позначаються кількісними числівниками і, як правило, читаються по дві цифри
2002 рік	<i>two thousand and two</i>	
1995 рік	<i>nineteen ninety five</i>	
кімната номер 415	<i>room number four one five</i>	в англійській мові називається кожна цифра окремо
348756 (телефонний номер)	<i>three four eight seven five six</i>	в англійській мові називається кожна цифра окремо

■ 4. ДРОБОВІ ЧИСЛІВНИКИ

Дробі англійської мови			
Прості		Десяткові	
пишуться	вимовляються	пишуться	вимовляються
$1/2$	<i>one second/ a half</i>	<i>0.1</i>	<i>nought/zero point one</i>

Дроби англійської мови			
Прості		Десяткові	
пишуться	вимовляються	пишуться	вимовляються
1/3	one/a third	0.02	nought/ zero point nought/zero two
1/4	one/ a fourth/ a quarter	1.345	one point three four five
2/6	two sixths	67.94	six seven point nine four

Крапка вимовляється як **point**, нуль — як **nought** або **zero**, кожна цифра вимовляється окремо:

0.05 — *nought (zero) point nought (zero) five*;

0.74 — *nought (zero) point seven four*;

6.2 — *six point two*;

78.2874 — *seventy-eight point two eight seven four*.

■ 5. ПРИКЛАДИ ЧИТАННЯ АРИФМЕТИЧНИХ ДІЙ

$$2 + 5 = 7$$

two plus (and) five is (makes) seven

$$7 - 3 = 4$$

seven minus (take away) three is (makes) four

$$3 \times 2 = 6$$

three times (multiplied by) two is (makes) six

$$9 : 3 = 3$$

nine divided by three is (makes) three

■ 6. ЧИТАННЯ ДАТ І ПОЗНАЧЕННЯ ЧАСУ

1) Позначення років.

Для позначення років уживаються кількісні числівники:

2008 — *twenty o (zero) eight/two thousand (and) eight*;

1492 — *fourteen ninety-two*.

2) Позначення часу.

Час в англійській мові позначається кількісними числівниками:

The meeting begins at 8 p. m. — Зустріч починається о восьмій вечора.

The telephone rang at 1 a. m. — Телефон задзвонив о першій годині ночі.

Для позначення часу використовуються такі прийменники.

At — о:

at 6 o'clock — о шостій годині;

at a quarter to nine — за чверть дев'ятого.

Past — після (для позначення часу до половини години включно — на):

at a quarter past three — о чверті на четверту (буквально: о чверті після трьох);

at seven minutes past one — о сім хвилин на другу (буквально: о сім хвилин після першої години).

To — до (для позначення часу після половини години включно):

at a quarter to five — за чверть п'ятого (буквально: чверть до п'ятої);

at 25 minutes to eleven — за двадцять п'ять хвилин одинадцять (буквально: 25 хвилин до одинадцятої).

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

При вказівці на час слово **quarter** (чверть) вживається з неозначеним артиклем, а слово **half** (половина), як правило, вживається без артикля.

Для позначення часу до 12 години дня вживається аббревіатура **a. m. (ante meridiem)**, а після — аббревіатура **p. m. (post meridiem)**:

о 3.30 ночі — *at half past three a. m.*;

о 19.45 — *at a quarter to eight p. m.*

У розмовному мовленні замість аббревіатур **a. m.** і **p. m.** використовуються такі вирази:

in the morning — уранці; *in the afternoon* — удень;

in the evening — увечері; *at night* — вночі, ввечері.

Наприклад:

He will come at ten in the morning. — Він приїде о десятій годині ранку.

I'll call you at nine in the evening. — Я зателефоную тобі о дев'ятій вечора.

ДІЄСЛОВО (THE VERB)

Дієслово — це самостійна частина мови, яка:

- 1) позначає дію чи стан як процес;
- 2) виражає ці значення за допомогою категорій способу, стану, часу та особи;
- 3) виконує в реченні функцію присудка, іноді підмета;
- 4) має певні афікси.

■ **1. ОСОБОВІ ТА НЕОСОБОВІ ФОРМИ ДІЄСЛОВА (FINITES AND NONFINITES)**

Особовими (Finites) називаються форми дієслова, що змінюються за способами, часами, особами та числами:

Дійсний спосіб			Наказовий спосіб	Умовний спосіб
Теперішній час	Минулий час	Майбутній час		
<p><i>I work</i> <i>We work</i> <i>You work</i> <i>He/she/it works</i> <i>They work</i></p>	<p><i>I worked</i> <i>We worked</i> <i>You worked</i> <i>He/she/it worked</i> <i>They worked</i></p>	<p><i>I shall work</i> <i>We shall work</i> <i>You will work</i> <i>He/she/it will work</i> <i>They will work</i></p>	<p><i>Work!</i></p>	<p><i>If you work hard, you'll pass your exam</i> <i>If you worked hard, you would pass your exam</i> <i>If you had worked hard, you would have passed your exam</i></p>

Неособовими (Nonfinites) формами дієслова називають форми, що не змінюються за особами, числами, часами та способами. До неособових дієслівних форм відносять дієприкметник, дієприслівник, інфінітив і герундій.

ОСОБОВІ ФОРМИ ДІЄСЛОВА

Серед особових форм дієслова виділяють дієслова смислові, модальні й допоміжні.

1) Смислові дієслова (Notional Verbs)

- позначають дію, процес, стан:
I play tennis every Sunday. — Кожної неділі я граю в теніс.

- не здатні самостійно утворювати питальні та заперечні форми (крім дієслів *to be, to have*):

Do you play tennis? — Чи ти граєш у теніс?

Can you play tennis? — Чи ти вмієш грати в теніс?

Але:

Are you still an office-manager? — Ти все ще працюєш офіс-менеджером?

Have you a computer at home? — Чи є в тебе вдома комп'ютер?

- у реченні виконують роль присудка:

I met my friend yesterday. — Учора я зустрів свого друга.

2) Модальні дієслова (Modal Verbs)

- виражають ставлення мовця до дії, процесу чи стану:

I can play the violin. — Я вмію грати на скрипці.

Watch out! That dog can bite you! — Обережно! Цей собака може тебе вкусити!

- не вживаються без смислового дієслова:

You must help your father. — Ти повинен допомогти своєму батькові.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Смислове дієслово після модальних дієслів (крім **ought to**) стоїть в інфінітиві без частки **to**:

I can look out of the window and see, can't I? — Я можу визирнути у вікно й подивитися, чи не так?

- здатні самостійно утворювати питальні та заперечні форми:

Can I help you? — Чи можу я допомогти вам?

May I ask, sir, by what right it has been taken from me? — Чи можу я запитати, сер, по якому праву його взяли в мене?

- у реченні виступають частиною складеного дієслівного присудка:

I can see the sea! — Я бачу (можу бачити) море!

You can use my phone if you like. — Якщо хочеш, скористайся моїм телефоном.

- не змінюються за особами та числами (у третій особі однини не мають закінчення *-s (-es)*):

I can remember drinking tea in your country house...— Я можу пригадати, як ми з вами пили чай на вашій дачі...

He can remember everything.— Він може пригадати все.

- не мають форм майбутнього часу;
- не мають форм інфінітива, дієприкметника та герундія.

3) Допоміжні дієслова (*Auxiliary Verbs*)

- не мають самостійного лексичного значення; служать для утворення питальних і заперечних форм смислових дієслів, а також часових форм груп *Continuous*, *Perfect*, *Perfect Continuous*.

Do you play chess? — Чи ти граєш у шахи?

I don't play chess.— Я не граю в шахи.

Have you passed your History exam yet? — Чи ти вже склав іспит з історії?

I haven't passed my History exam yet.— Я ще не склав іспит з історії.

Are you joking? — Ти жартуєш?

No, I'm not joking.— Ні, я не жартую.

- у реченні є частиною складеного дієслівного або іменного присудка:

I have met this man before.— Я вже (раніше) зустрічав цю людину.

The baby is asleep.— Дитина спить.

Основні форми дієслова

В англійській мові виділяють чотири основні форми дієслова, від яких утворюються усі інші дієслівні форми:

- 1) форма теперішнього часу (*V1*);
- 2) форма минулого часу (*V2*);
- 3) форма дієприкметника минулого часу (*V3*);
- 4) форма дієприкметника теперішнього часу (*V4*).

ФОРМА ТЕПЕРІШНЬОГО ЧАСУ (*V1*)

Форма теперішнього часу (*V1*) утворюється відкиданням від інфінітива частки *to*:

to look → *look*;

to read → *read*;

to study → *study*.

Форма *V1* застосовується для утворення:

- форм теперішнього неозначеного часу (*Present Simple*):

I usually wake up very early.— Зазвичай я прокидаюся дуже рано.

- спонукальних речень:

Wake up! It's time to go to school! — Прокинься! Час іти до школи!

ФОРМА МИНУЛОГО ЧАСУ (*V2*)

Форма минулого часу (*V2*) утворюється приєднанням до *V1* закінчення *-ed* (для правильних дієслів):

look → *looked*;

smile → *smiled*;

study → *studied*.

(Про утворення форми *V2* для неправильних дієслів див. с. 70.)

Форма *V2* застосовується для утворення форм минулого неозначеного часу (*Past Simple*):

I called them an hour ago.— Я телефонував їм годину тому.

ФОРМА ДІЄПРИКМЕТНИКА МИНУЛОГО ЧАСУ (*V3/PAST PARTICIPLE/PARTICIPLE II*)

Форма дієприкметника минулого часу (*V3*) утворюється приєднанням до *V1* закінчення *-ed* (для правильних дієслів):

disappoint → *disappointed* (розчарований);

frighten → *frightened* (наляканий);

exhaust → *exhausted* (виснажений).

(Про утворення форми *V3* для неправильних дієслів див. с. 70.)

Форма дієприкметника минулого часу вживається для утворення таких форм:

- часів групи *Perfect* (*Present Perfect*, *Past Perfect*, *Future Perfect*):

*I have never **played** cricket before.*— Я до сьогодні ніколи не грав у крикет.

*He couldn't find his watch. He had **lost** it.*— Він не міг знайти свій годинник. Він його загубив.

*She will have **returned** by the end of July.*— Вона повернеться до кінця липня.

— пасивного стану:

*The dinner is already **cooked**.*— Обід уже готовий.

— дієприкметника минулого часу:

*The match **played** last week ended in a draw.*— Той матч, що відбувся минулого тижня, закінчився нічиєю.

ФОРМА ДІЄПРИКМЕТНИКА ТЕПЕРІШНЬОГО ЧАСУ (V4/PARTICIPLE I)

Форма дієприкметника теперішнього часу (V4/Participle I) утворюється приєднанням до V1 закінчення **-ing**:

look — looking; start — starting; play — playing.

Форма дієприкметника теперішнього часу вживається:

— для утворення часів групи *Continuous* (*Present Continuous, Past Continuous, Future Continuous, Present Perfect Continuous*):

*I'm **thinking** about your plan.*— Я обмірковую твій план.

*I was **preparing** for the exam when the telephone rang.*— Я готувався до іспиту, коли задзвонив телефон.

*He'll be **sunbathing** in Hawaii this time next week.*— У цей час наступного тижня він буде загоряти на Гавайях.

*I have been **waiting** for you for 20 minutes already.*— Я вже чекаю на тебе протягом 20 хвилин.

— як дієприкметник теперішнього часу:

*This was a **fascinating** journey.*— Це була фантастична мандрівка.

— як дієприслівник:

***Playing** cautiously, we managed to win the game.*— Через те що ми грали уважно, нам вдалося виграти гру.

Правильні та неправильні дієслова (Regular and Irregular Verbs)

За способом утворення форм минулого часу (V2) і дієприкметника минулого часу (V3) усі дієслова англійської мови поділяються на дві групи: правильні (*Regular Verbs*) і неправильні (*Irregular Verbs*).

ПРАВИЛЬНІ ДІЄСЛОВА

Правильні дієслова утворюють другу й третю форми шляхом додавання до основи першої форми дієслова суфікса **-ed (-d)**, що вимовляється як:

— [d] після голосних і дзвінких приголосних:

to clean (чистити) — *cleaned* (чистив);

to play (грати) — *played* (грав);

— [t] після глухих:

to work (працювати) — *worked* (працював);

to look (дивитися) — *looked* (подивився);

— [ɪd] після [t] і [d]:

to want (хотіти) — *wanted* (хотів);

to mend (чинити) — *mended* (чинив).

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

При утворенні другої і третьої дієслівних форм слід звернути увагу на такі правила орфографії.

1) Якщо перша форма являє собою короткий кореневий склад та закінчується на одинарний приголосний, то при додаванні закінчення **-ed** останній приголосний кореня подвоюється:
to stop (зупинятися) — *stopped* (зупинився).

2) Якщо основа дієслова закінчується на **-y**, якому передує приголосний, то перед закінченням **-ed** буква **y** замінюється на **i**:

to carry (нести) — *carried* (ніс);

to study (навчатися) — *studied* (навчався).

Але якщо основа дієслова закінчується на **-y**, перед яким іде голосний, то до основи дієслова просто додається закінчення **-ed**:

to play (грати) — *played* (грав);

to stay (залишатися) — *stayed* (залишився).

3) Якщо основа дієслова закінчується на букву **-e**, що не вимовляється, то друга і третя форми дієслова утворюються додаванням закінчення **-d**:

to arrive (прибувати) — *arrived* (прибув).

НЕПРАВИЛЬНІ ДІЄСЛОВА

Неправильні дієслова мають особливі, фіксовані форми минулого часу та дієприкметника минулого часу:

to make (робити) — *made* (зробив) — *made* (зроблений),

to bring (принести) — *brought* (приніс) — *brought* (принесений) (див. таблицю неправильних дієслів).

Граматичні категорії дієслова

ОСОБА ТА ЧИСЛО ДІЄСЛОВА

Як і в українській мові, дієслова англійської мови змінюються за особами та числами.

Число Особа	Однина	Множина
1	<i>I am busy.</i> — Я зайнятий. <i>I study.</i> — Я навчаюсь. <i>I have got a textbook.</i> — У мене є підручник.	<i>We are busy.</i> — Ми зайняті. <i>We study.</i> — Ми навчаємося. <i>We have got a textbook.</i> — У нас є підручник.
2	<i>You are busy.</i> — Ти зайнятий. <i>You study.</i> — Ти навчаєшся. <i>You have got a textbook.</i> — У тебе є підручник.	<i>You are busy.</i> — Ви зайняті. <i>You study.</i> — Ви навчаєтесь. <i>You have got a textbook.</i> — У вас є підручник.
3	<i>He/she/it is busy.</i> — Він (вона) зайнята. <i>He/she/it studies.</i> — Він (вона) навчається. <i>He/she/it has got a textbook.</i> — У нього (неї) є підручник.	<i>They are busy.</i> — Вони зайняті. <i>They study.</i> — Вони навчаються. <i>They have got a textbook.</i> — У них є підручник.

Як видно з таблиці, дієслова англійської мови не мають такої варіативності закінчень, як в українській мові, і за однією дієслівною формою часто неможливо визначити особу й

число підмета. Тому в англійській мові підмет, виражений іменником або особовим займенником, ніколи не пропускається:

What are you doing? — *I'm packing my things.*— Що ти робиш? — (Я) збираю речі.

СПОСІБ (MOOD)

Спосіб — це дієслівна категорія, що виражає встановлене мовцем відношення дії (стану) до дійсності:

I'm drawing.— Я малюю.

I would draw a still life.— Я б намалював натюрморт.

Draw! — Малюй!

■ Наказовий спосіб (Imperative Mood)

Дієслова наказового способу означають спонукання до здійснення дії:

Switch on the TV and let's watch an international news report.— Вмикай телевізор — і давай подивимося міжнародний випуск новин.

Go to the shops and buy some food for a picnic.—
Іди до магазину, купи їжі для пікніка.

Спонування до дії в англійській мові виражається формою інфінітива без частки *to* (імперативна форма):

Close the front door, please! — Зачиніть, будь ласка, входні двері!

Hurry up! — Покваптеся!

Be at the station at 7 p. m.! — Будьте на станції о сьомій годині вечора!

Freeze! — Стійте! (Не рухайтесь!)

Спонування припинити чи не здійснювати дію в англійській мові виражається за допомогою допоміжного дієслова *do*, заперечної частки *not*, за якими йде інфінітив без частки *to*:

Do not (Don't) go there! — Не ходіть туди!

Do not (Don't) say that to me! — Не кажіть цього мені!

Do not (Don't) be late! — Не запізнюйтесь!

Однак відповідно до норм мовленнєвого етикету англійської мови вживання прямого імператива доцільне не в усіх ситуаціях мовленнєвого спілкування, оскільки прямий імператив дорівнює наказу:

Stand up! — Встаньте! (Встати!)

Go! — Йдіть!

Stop! — Стійте! (Стояти!)

Ввічливою формою спонукання до дії є запитання-спонукання, які починаються зі слів *Will you..., Would you..., Can/Could you...*:

Will you do me a favour, please? — Чи ви не зробите мені, будь ласка, послугу?

Would you pass me the salt, please? — Чи ви не передасте мені сіль, будь ласка?

Can/Could you help me, please? — Чи не могли б ви допомогти мені, будь ласка?

Спонування, адресоване третій особі, будується за схемою:

<i>Let</i>	займенник в об'єктному відмінку (<i>him/her/it/them</i>), іменник у називному відмінку (<i>Tom/Kate/this boy/your mother</i>)	інфінітив без частки <i>to</i> : <i>wait/go shopping/help (us)</i>
------------	---	--

Наприклад:

Let Kate wait for me. — Нехай Кейт почекає на мене.

Let him take the dog out. — Нехай він випустить собаку.

Спонування припинити чи не виконувати дію, адресоване третій особі, будується за схемою:

<i>Do not (Don't)</i>	<i>let</i>	займенник в об'єктному відмінку (<i>him/her/it/them</i>), іменник у називному відмінку (<i>Tom/Kate/this boy/your mother</i>)	інфінітив без частки <i>to</i> : <i>wait/go shopping/help us</i>
-----------------------	------------	---	--

Наприклад:

Don't let your son pull the cat's tail. — Не дозволяй своєму синові тягнути kota за хвіст.

Don't let him watch TV all day long. — Не дозволяй йому цілий день дивитися телевізор.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Конструкція **Let us (Let's)** використовується для вираження запрошення до спільної дії:

Let us (Let's) run! We may catch the bus! — Побігли! Ми можемо встигнути на автобус!

Let us (Let's) go for a walk! — Давайте підемо на прогулянку.

Конструкція **Let me** перекладається українською мовою як «Дозвольте мені»:

Let me go. — Дозвольте мені піти.

Let me help you. — Дозвольте допомогти вам.

■ Дійсний спосіб (Indicative Mood)

Дієслова дійсного способу називають реальну дію, яка відбувається у цей час, відбувалася в минулому або має відбутися в майбутньому:

We go for a picnic every Sunday. — Ми їздимо на пікнік кожної неділі.

We don't watch an international news report every evening. — Ми не дивимося міжнародні випуски новин щовечора.

Yesterday we went for a picnic in the country. — Учора ми їздили за місто на пікнік.

We will go for a picnic next Sunday. — Наступної неділі ми поїдемо на пікнік.

ЧАС ДІЄСЛОВА (TENSE)

В англійській мові виділяють чотири часові групи:

- 1) *Indefinite/Simple Tenses* (неозначені часи);
- 2) *Continuous Tenses* (тривалі часи);
- 3) *Perfect Tenses* (завершені часи);
- 4) *Perfect Continuous Tenses* (завершено-тривалі часи).

Дієслова кожної групи можуть існувати в чотирьох часових формах: теперішньому (*Present*), минулому (*Past*), майбутньому (*Future*) і майбутньому в минулому часах (*Future-in-the-Past*).

■ Група неозначених часів (Indefinite/Simple Tenses)

Загальне значення часів цієї групи — проста дія, не обмежена проміжком часу, і така, що не має значення завершеності до певного моменту в минулому, теперішньому чи майбутньому (не обтяжена додатковими семантичними ознаками тривалості або завершеності).

Теперішній неозначений (простий) час (The Present Indefinite/Simple Tense)

1. ЗНАЧЕННЯ

Теперішній неозначений (простий) час означає:

- звичайну, регулярну, повторювану дію:
I usually go to the library after classes. — Зазвичай я ходжу до бібліотеки після занять.
She doesn't often go to the cinema. — Вона нечасто ходить у кіно.
- постійний стан:
My uncle owns a consulting firm. — Мій дядько володіє консалтинговою фірмою.
She lives in New York. — Вона живе в Нью-Йорку.
- загальноприйнятий факт:
Money doesn't buy health. — Здоров'я не купити за гроші.
Every twelve months, the Earth circles the Sun. — Кожні дванадцять місяців Земля обходить навколо Сонця.
- дію за розкладом:
The train arrives at 2 p. m. — Поїзд прибуває о другій годині дня.
The performance starts at 7 p. m. — Спектакль починається о сьомій вечора.

2. УТВОРЕННЯ

Дієслова у теперішньому простому часі мають форму *V1* без закінчень для всіх осіб і лише в 3-й особі однини — із закінченням *-s (-es)*.

Стверджувальне речення

1-ша, 2-га особи однини, множини, 3-тя особа множини		3-тя особа однини	
<i>I</i>	<i>V1</i>	<i>He</i>	<i>V1</i> (<i>Vs(es)</i>)
<i>We</i>		<i>She</i>	
<i>You</i>		<i>It</i>	
<i>They</i>			

I start my work at 9 a. m. — Я починаю роботу о дев'ятій годині.

He starts his work at 9 a. m. — Він починає роботу о дев'ятій годині.

Для утворення питальних і заперечних речень використовується допоміжне дієслово **do** (**does** для 3-ї особи однини).

Питальне речення

1-ша, 2-га особи однини, множини, 3-тя особа множини			3-тя особа однини		
<i>Do</i>	<i>I</i> <i>we</i> <i>you</i> <i>they</i>	<i>V1?</i>	<i>Does</i>	<i>he</i> <i>she</i> <i>it</i>	<i>V1?</i>

Do you start your work at 9? — Чи починаєте ви роботу о дев'ятій?

Does he start his work at 9? — Чи починає він роботу о дев'ятій?

Заперечне речення

1-ша, 2-га особи однини, множини, 3-тя особа множини			3-тя особа однини		
<i>I</i> <i>We</i> <i>You</i> <i>They</i>	<i>do not</i> (<i>don't</i>)	<i>V1</i>	<i>He</i> <i>She</i> <i>It</i>	<i>does not</i> (<i>doesn't</i>)	<i>V1</i>

I do not (don't) start my work at 9. — Я не починаю роботу о дев'ятій.

He does not (doesn't) start his work at 9. — Він не починає роботу о дев'ятій.

3. ВЖИВАННЯ

Для теперішнього неозначеного часу характерні такі обставини часу:

every day/week/month/year — кожного дня (тижня, місяця, року); *usually* — зазвичай; *occasionally* — іноді, за нагоди; *often* — часто; *seldom* — рідко; *always* — завжди; *never* — ніколи; *sometimes* — іноді; *in the morning/evening/afternoon* — уранці (удень, ввечері); *at day/night* — удень (уночі); *on Mondays* — по понеділках та ін.

Наприклад:

I never drink coffee before 12.00. — Я ніколи не п'ю каву до дванадцятої години.

I work on my website every day. — Кожного дня я працюю над своїм вебсайтом.

Every Monday and Thursday I go to the gym. — Я ходжу до спортзалу кожного понеділка та четверга.

4. Теперішній неозначений (простий) час (Present Indefinite) дієслів *to be* та *to have (got)*

Дієслово *to be* (бути) вживається в реченні за особливими правилами.

- 1) Узгоджуючись із підметом, змінюється за особами та числами:

Число Особа	Однина	Множина
1	(I) <i>am</i>	(we) <i>are</i>
2	(you) <i>are</i>	(you) <i>are</i>
3	(he/she/it) <i>is</i>	(they) <i>are</i>

- 2) Самостійно (без допоміжного дієслова) утворює питальну та заперечну форми:
He is happy. — Він щасливий. (стверджувальне речення);
Is he happy? — Він щасливий? (питальне речення);
He is not (isn't) happy. — Він нещасливий. (заперечне речення).

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Скорочені форми дієслова *to be*:

— стверджувальні:

I am — I'm;

she is — she's;

we are — we're;

they are — they're;

— заперечні:

I am not — I'm not;

she is not — she isn't;

we are not — we aren't;

they are not — they aren't;

he is — he's;

it is — it's;

you are — you're;

he is not — he isn't;

it is not — it isn't;

you are not — you aren't.

Дієслово *to have (got)* (мати) вживається в реченні за особливими правилами.

- 1) Узгоджується з підметом в особі та числі:

Число Особа	Однина	Множина
1	(I) <i>have (got)</i>	(we) <i>have (got)</i>
2	(you) <i>have (got)</i>	(you) <i>have (got)</i>
3	(he/she/it) <i>has (got)</i>	(they) <i>have (got)</i>

- 2) Самостійно (без допоміжного дієслова) утворює питальну і заперечну форми:
I have (got) a computer. — У мене є комп'ютер. (стверджувальне речення);
Have I (got) a computer? — Чи є в мене комп'ютер? (питальне речення);
I have not (got) a computer. — У мене немає комп'ютера. (заперечне речення).

Однак у деяких випадках дієслово *to have* вживається як звичайне смислове дієслово, тобто утворює питальну й заперечну форму з використанням допоміжного дієслова:

- 1) в американському варіанті англійської мови:

Do I have a computer? — Чи є в мене комп'ютер?

I don't have a computer. — У мене немає комп'ютера.

- 2) у сталих словосполученнях: *to have a shower* — приймати душ, *to have dinner/breakfast/supper* — обідати (снідати, вечеряти) тощо. Наприклад:
Do you always have classes on Saturdays? — Чи завжди в тебе заняття по суботах?

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Для розмовного мовлення характерним є використання скорочених форм дієслова *to have got*:

— стверджувальні форми:

I have got — I've got; he has got — he's got;

she has got — she's got; it has got — it's got;

we have got — we've got;

you have got — you've got;

they have got — they've got;

— заперечні форми:

I have not — I haven't; he has not — he hasn't;

she has not — she hasn't; it has not — it hasn't;

we have not — we haven't;

you have not — you haven't;

they have not — they haven't.

Наприклад:

I've got much work to do. — У мене багато роботи.

I haven't any French books at home. — У мене вдома немає книжок французькою.

He hasn't a Russian-English dictionary. — У нього немає російсько-англійського словника.

Минулий неозначений (простий) час (The Past Indefinite/Simple Tense)

1. ЗНАЧЕННЯ

Минулий неозначений (простий) час означає:

— дію, здійснену до моменту мовлення, не обмежену проміжком часу й не пов'язану з теперішнім моментом:

I went to Paris last month.— Минулого місяця я їздив до Парижа.

Julius Caesar landed in England in 55 BC.— Юлій Цезар висадився в Англії у 55 році до нової ери.

— послідовні дії у минулому:

He switched off TV and opened a textbook in Maths.— Він вимкнув телевізор і розкрив підручник з математики.

I lived in South Africa for two years and then moved to England.— Я два роки прожив у Південній Африці, а потім переїхав до Англії.

2. УТВОРЕННЯ

Утворення форми минулого неозначеного часу залежить від того, правильним чи неправильним є дієслово.

Стверджувальне речення

I	V2 (Ved)
We	
You	
They	
He	
She	
It	

I/we/you/he/she/it/they started work at 9 a. m.— Я (ми, ти, ви, він, вона, воно, вони) почав роботу о дев'ятій.

I/we/you/he/she/it/they did the room.— Я (ми, ти, ви, він, вона, воно, вони) прибрав кімнату.

Питальне речення

Питальні та заперечні речення у *Past Simple* утворюються з використанням допоміжного дієслова **did**.

Did	I we you they he she it	V1?
-----	---	-----

Did I/we/you/he/she/it/they start my work at 9?— Чи почав я (ми, ти, ви, він, вона, воно, вони) роботу о дев'ятій годині?

Заперечне речення

I We You They He She It	did not (didn't)	V1
---	------------------	----

I/we/you/he/she/it/they did not (didn't) start the work at 9.— Я (ми, ти, ви, він, вона, воно, вони) не почав роботу о дев'ятій години.

3. ВЖИВАННЯ

Для *Past Simple* характерні такі обставини часу:

yesterday — учора; *ago* — тому; *last week/month/year/Monday* — минулого тижня (місяця, року, понеділка); *then* — тоді; *in 1930* — у 1930 році; *in one's childhood* — у дитинстві та ін.

Наприклад:

Last year I took my university exams.— Минулого року я складав іспити до університету.

My parents got married in 1992.— Мої батьки одружилися в 1992 році.

4. МИНУЛИЙ НЕОЗНАЧЕНИЙ (ПРОСТИЙ) ЧАС (PAST INDEFINITE) ДІЄСЛОВА TO BE

Дієслово **to be** має особливі правила вживання в реченні у минулому неозначеному часі.

1) Узгоджується з підметом в особі та числі:

Особа \ Число	Однина	Множина
1	<i>I was</i>	<i>we were</i>
2	<i>you were</i>	<i>you were</i>

3	<i>he/she/it was</i>	<i>they were</i>
---	--------------------------	------------------

- 2) Самостійно (без допоміжного дієслова) утворює питальну та заперечну форми:
She was busy.— Вона була зайнята.
Was she busy? — Чи була вона зайнята?
She was not busy.— Вона не була зайнята.

Майбутній неозначений (простий) час (The Future Indefinite/Simple Tense)

1. ЗНАЧЕННЯ

Майбутній неозначений (простий) час виражає дію, що буде здійснена після теперішнього моменту мовлення, якщо:

- речення виражає рішення, прийняте безпосередньо в момент мовлення:
It's Jane's birthday today. I will buy flowers for her.— Сьогодні день народження Джейн. Я куплю їй квіти.
The phone is ringing. I'll get it.— Телефон дзвонить.— Я візьму слухавку.
- дія, що її буде здійснено, не залежить від мовця:
She will be 40 next year.— Наступного року їй буде сорок.
It will be winter soon.— Скоро прийде зима.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Майбутній неозначений (простий) час може також уживатися для вираження:

— пропозиції:

That box seems to be heavy. I'll help you with it.— Ця коробка здається дуже важкою. Я тобі допоможу.
I need a pen. Don't worry. I'll lend you mine.— Мені потрібна ручка.— Не хвилюйся. Я позичу тобі свою.
I'm really hungry. I'll make some sandwiches.— Я справді зголоднів.— Я зроблю бутерброди.

— згоди або відмови щось зробити:

I will not do your homework for you.— Я не буду робити за тебе домашнє завдання.

I won't do all the housework myself! — Я не буду робити всю хатню роботу сам!

— обіцянки:

I'll send you the information when I get it.— Я надішлю вам інформацію, як тільки її отримаю.

I won't tell anyone your secret.— Я нікому не розповім твій секрет.

I shan't tell Sally what you've said. I promise.— Я не скажу

Саллі, що ти розповів. Я обіцяю.

— прохання:

Will you make coffee, please? — Зроби, будь ласка, каву.

Will you help me move this heavy table? —

Ти допоможеш мені пересунути цей важкий стіл?

2. УТВОРЕННЯ

Майбутній неозначений час утворюється з використанням допоміжного дієслова **shall** для першої особи однини та множини і **will** — для інших осіб.

Стверджувальне речення

1-ша особа			2-га, 3-тя особи		
<i>I</i>			<i>You</i>		
<i>We</i>	<i>shall</i>	<i>V1</i>	<i>He</i>	<i>will</i>	<i>V1</i>
			<i>She</i>		
			<i>It</i>		
			<i>They</i>		

I/we shall start work at 9 a. m.— Я (ми) почну роботу о дев'ятій годині.

You/he/she/it/they will start work at 9 a. m.— Ви (він, вона, вони) почнете роботу о дев'ятій годині.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

У розмовному мовленні використовується скорочена форма допоміжних дієслів **shall, will** — **'ll**:

Don't worry, I'll be careful.— Не хвилюйся, я буду обережним.

You must meet Miss Haly. I'm sure you'll make friends with her.— Ви повинні познайомитися з міс Хейлі.

Я впевнений, ви з нею потоваришуєте.

Питальне речення

1-ша особа			2-га, 3-тя особи		
				<i>you</i>	
<i>Shall</i>	<i>I</i>	<i>V1?</i>	<i>Will</i>	<i>he</i>	<i>V1?</i>
	<i>we</i>			<i>she</i>	
				<i>it</i>	
				<i>they</i>	

Will my suit be ready for tomorrow? — Чи буде мій костюм готовий до завтра?

Заперечне речення

1-ша особа			2-га, 3-тя особи		
I We	shall not (shan't)	V1	You He She It They	will not (won't)	V1

I shall not go to the cinema until I pass my exams.— Я не піду в кіно, доки не складу свої іспити.

Your suit will not be ready for tomorrow.— Ваш костюм не буде готовий до завтра.

Заперечними формами допоміжних дієслів **shall** та **will** є **shall not (shan't)** та **will not (won't)**:

I'm afraid Mr Fred can't see you until 8 o'clock.— *Oh, in this case I shan't (shall not) wait.*— Боюся, містер Фред не зможе прийняти вас до восьмої години.— Ну, в цьому разі я не буду чекати.

I won't (will not) go out this evening. I'm too busy.— Я не піду нікуди сьогодні ввечері. Я надто зайнятий.

3. ВЖИВАННЯ

Для *Future Simple* характерні такі обставини часу:

next day/week/month/year — наступного дня (тижня, місяця, року), *in two days/weeks* — за два дні (тижні), *soon* — скоро та ін.

Наприклад:

They will leave in two days.— Вони поїдуть за два дні.

Thank you for lending me the car. I'll give it back to you next Sunday.— Дякую, що позичив мені своє авто. Я поверну його тобі наступної неділі.

Майбутній у минулому неозначений (протистий) час (The Future-in-the-Past Indefinite/ Simple Tense)

1. ЗНАЧЕННЯ

Майбутній у минулому неозначений (протистий) час уживається при узгодженні часів для

позначення дії, що відбулася після дії головного речення:

The passengers of the «Titanic» were sure it would be a safe trip.— Пасажири «Титаніка» були впевнені, що це буде безпечна подорож.

I already told Mark that when he arrived, we would go out for dinner.— Я вже сказав Марку, що, коли він прийде, ми підемо обідати.

2. УТВОРЕННЯ

Майбутній у минулому неозначений час утворюється з використанням допоміжного дієслова **would**.

I We You He She It They	would	V1
---	-------	----

They knew that I would start work at 9 a. m.— Вони знали, що я почну роботу о дев'ятій годині ранку.

Питальне речення

Would	I we you he she it they	V1?
-------	---	-----

Would I help him? — Чи я допоможу йому?

Заперечне речення

I We You He She It They	would not (wouldn't)	V1
---	-------------------------	----

I knew I would not help him.— Я знав, що я не допоможу йому.

3. ВЖИВАННЯ

Для *Future-in-the-Past* характерні такі обставини часу:

by... (5 p. m.) — до... (п'ятої години вечора); *the next day/week/month/year* — наступного дня (тижня, місяця, року); *in two days/weeks* — за два дні (тижні); *soon* — скоро та ін.

Наприклад:

I knew John would finish the work the next week. — Я знав, що Джон закінчить роботу наступного тижня.

■ Група тривалих часів (Continuous Tenses)

Часи цієї групи означають дію, що триває протягом певного проміжку часу.

Формула часів групи *Continuous*: **to be + V4 (Ving)**.

Теперішній тривалий час (The Present Continuous Tense)

1. ЗНАЧЕННЯ

Теперішній тривалий час виражає:

— дію, що відбувається в момент мовлення:

I can't answer the telephone because I'm washing my hair. — Я не можу підійти до телефону, оскільки я зараз мию голову.
Look! It's snowing. — Подивись! Іде сніг.

— заплановану дію, а також таку, що відбувається у найближчому майбутньому:
What are you doing these days? — *Unfortunately I'm working a lot.* — Що ти робиш цими днями? — На жаль, у мене багато роботи.

Is he visiting his parents next weekend? — Чи він поїде до своїх батьків наступних вихідних?

— дію у розвитку:

Nowadays more and more people are shopping on the Internet. — У наші дні все більше людей роблять покупки через Інтернет.

I'm writing a novel to receive a Nobel Prize. — Я пишу роман на здобуття Нобелівської премії.

— повторювану дію, що викликає осуд і критику (за наявності у реченні слова *always*):

He is always borrowing money from his friends. — Він тільки те й робить, що позичає гроші у друзів!

She is always coming to class late. — Вона завжди запізнюється на заняття.

He is constantly talking. I wish he would be silent. — Він постійно говорить. Я хотів би, щоб він помовчав.

I don't like them because they are always complaining. — Мені вони не подобаються, оскільки увесь час скаржаться.

2. УТВОРЕННЯ

Теперішній тривалий час утворюється з використанням теперішнього часу дієслова **to be** та форми **V4 (Ving)** смислового дієслова.

Стверджувальне речення

1-ша особа однини			Множина		
I	am	V4 (Ving)	We You They	are	V4 (Ving)

3-тя особа однини		
He She It	is	V4 (Ving)

I am coming to the party tonight. — Я йду сьогодні на вечірку.

He is coming to the party tonight. — Він іде сьогодні на вечірку.

We are coming to the party tonight. — Ми йдемо сьогодні на вечірку.

Питальне речення

1-ша особа однини			Множина		
Am	I	V4 (Ving)?	Are	we they you	V4 (Ving)?

3-тя особа однини		
Is	he she it	V4 (Ving)?

Am I coming to the party tonight? — Чи я йду сьогодні на вечірку?

Is he coming to the party tonight? — Чи він іде сьогодні на вечірку?

Are we coming to the party tonight? — Чи ми йдемо сьогодні на вечірку?

Заперечне речення

1-ша особа однини			Множина		
I	am not	V4 (Ving)	We They You	are not (aren't)	V4 (Ving)
3-тя особа однини					
He She It	is not (isn't)	V4 (Ving)			

I am not coming to the party tonight.— Я не йду сьогодні на вечірку.

He is not coming to the party tonight.— Він не йде сьогодні на вечірку.

We are not coming to the party tonight.— Ми не йдемо сьогодні на вечірку.

3. ВЖИВАННЯ

Для *Present Continuous* характерні такі обставини часу:

now — тепер; *at the moment* — у цей момент; *at present* — у цей час; *nowadays* — у наш час, сьогодні; *still* — досі тощо.

Наприклад:

Who is that man near the stage? — Oh, this is James Feather, a famous playwright. They say he is writing a new play at the moment.— Хто це там, біля сцени? — О, це Джеймс Фезер, відомий драматург. Кажуть, зараз він пише нову п'єсу.

Isn't he coming with us now? — Чи він зараз не піде з нами?

У *Present Continuous* не вживаються дієслова:

- що виражають емоції (*to love* — любити; *to like* — подобатися; *to hate* — ненавидіти; *to forgive* — пробачати та ін.):
I hate rats! — Я ненавиджу пацюків!
- що виражають думку, погляд (*to agree* — погоджуватися; *to believe* — вірити, гадати; *to consider* — вважати; *to suppose* — припускати, вважати та ін.):
I consider Chopin to be a great composer.— Я вважаю, що Шопен був великим композитором.
- що виражають відчуття (*to see* — бачити; *to hear* — чути; *to smell* — мати запах, пахнути; *to feel* — бути на дотик; *to taste* — мати смак (чогось) та ін.):

The soup tastes awful! There's too much salt in it.— У супа жахливий смак. У ньому забагато солі.

Це так звані **дієслова стану** (*State Verbs*), що описують стан душі, тіла або свідомості, а також постійні відношення і стани (див. таблицю *дієслів стану*).

В англійській мові є низка дієслів, що можуть означати і дію, і стан:

to smell — нюхати, пахнути; *to look* — дивитися, виглядати; *to taste* — куштувати, мати смак; *to weigh* — зважуватися, важити; *to feel* — торкатися, бути на дотик.

Значення дії передається формою *Present Continuous*, а значення стану — формою *Present Indefinite (Simple)*:

Дієслово	Виражає дію (<i>Present Continuous</i>)	Виражає стан (<i>Present Indefinite</i>)
<i>to smell</i>	<i>Why are you smelling your soup?</i> — Чому ти нюхаєш суп?	<i>The kitchen smells of burnt meat.</i> — Кухня пахне горілим м'ясом.
<i>to look</i>	<i>Why are you looking at me like that?</i> — Чому ти так на мене дивишся?	<i>Your hair looks great.</i> — Твоє волосся добре виглядає.
<i>to taste</i>	<i>I'm tasting the sauce because it might need some spices.</i> — Я куштую соус, тому що, можливо, в нього треба додати спецій.	<i>The cake tastes delicious!</i> — Пиріг дуже смачний!
<i>to weigh</i>	<i>I'm weighing myself on my new scales.</i> — Я зважуюся на нових вагах.	<i>I weigh 51 kilos.</i> — Я важу 51 кг.
<i>to feel</i>	<i>Why are you feeling your pockets?</i> — Чому ти перевіряєш на дотик свої кишені?	<i>This cloth feels like velvet.</i> — Ця тканина на дотик схожа на оксамит.

Минулий тривалий час (The Past Continuous Tense)

1. ЗНАЧЕННЯ

Минулий тривалий час виражає дію, що відбувалася:

- у певний момент у минулому:
You were not listening to me when I told you to turn the oven off.— Ти мене не слухав, коли я сказав тобі вимкнути духовку.
What were you doing at 1.30 p. m. yesterday? — *I was having lunch.*— Що ви робили о першій тридцять учора? — Я обідав.
- протягом проміжку часу в минулому:
We were having lessons from 9 a. m. to 3 p. m. yesterday.— Учора з дев'ятої ранку і до третьої дня ми були на заняттях.
I was listening to my MP3 player from about 8 to 9, so I didn't hear the fire alarm.— Учора близько з восьмої до дев'ятої вечора я слухав свій MP3-плеєр і тому не чув пожежної тривоги.
- у минулому (та її було перервано іншою дією в минулому):
While I was writing an e-mail, the computer suddenly went off.— Коли я писав електронного листа, комп'ютер раптом погаснув.
What were you doing when the earthquake started? — Що ви робили, коли почався землетрус?

2. УТВОРЕННЯ

Минулий тривалий час утворюється за допомогою форми минулого часу дієслова **to be** (узгодженої з іменником в особі та числі) та форми **V4 (Ving)** смислового дієслова.

Стверджувальне речення

Однина		
I	was	V4 (Ving)
He		
She		
It		

Множина		
We	were	V4 (Ving)
You		
They		

I/he/she/it was watching TV.— Я (він, вона) дивився телевізор.

We/you/they were watching TV.— Ми (ви, вони) дивилися телевізор.

Питальне речення

Однина			Множина		
Was	I he she it	V4 (Ving)?	Were	we you they	V4? (Ving)

Was I/he/she/it preparing for the exam all night yesterday? — Чи я (він, вона) готувався до іспиту учора весь вечір?

Were you/we/they preparing for the exam all night yesterday? — Чи ви (ми, вони) готувалися до іспиту весь вечір учора?

Заперечне речення

Однина			Множина		
I He She It	was not (wasn't)	V4 (Ving)	We You They	were not (weren't)	V4 (Ving)

I/he/she/it was not (wasn't) preparing for the exam all night yesterday.— Учора весь вечір я (він, вона) не готувався до іспиту.

We/you/they were not (weren't) preparing for the exam all night yesterday.— Учора весь вечір ми (ви, вони) не готувалися до іспиту.

3. ВЖИВАННЯ

У реченні *Past Continuous* найчастіше вживається з такими обставинами часу:

while — поки, у той час як; *when* — коли, у той час як; *as* — як, у той час як тощо.

Наприклад:

While we were having the picnic, it started to rain.— Коли ми були на пікніку, раптом почався дощ.

While John was sleeping last night, someone stole his car.— У той час як Джон спав минулої ночі, хтось украв його машину.

Майбутній тривалий час (The Future Continuous Tense)

1. ЗНАЧЕННЯ

Майбутній тривалий час виражає:

— дію, що буде тривати протягом певного моменту в майбутньому:

When I arrive at the party, everybody will be celebrating. Some guests will be dancing.

Others are going to be talking. A few people will be eating pizza and drinking cola. They always do the same thing.— Коли я приїду на вечірку, усі вже будуть святкувати. Дехто буде танцювати. Інші будуть розмовляти. Деякі гості будуть їсти піццу та пити колу. Вони завжди роблять те саме.

While Ellen will be reading, Tim will be watching television.— Поки Елен буде читати, Тім подивиться телевизор.

- намір здійснити дію в майбутньому:
I'll be visiting Kyiv next month.— Наступного місяця я поїду до Києва.
He'll be sunbathing in Hawaii this time next week.— У цей час наступного тижня він буде загоряти на Гаваях.

- у питальних реченнях, коли йдеться про плани на майбутнє:

Will you be passing exams in June? — Чи ти складаєш іспити в червні?

Will you be waiting for me? — Ти на мене будеш чекати?

2. УТВОРЕННЯ

Майбутній тривалий час утворюється з використанням допоміжного дієслова **to be** у майбутньому часі — **shall be** (для 1-ї особи однини та множини), **will be** (для всіх інших осіб) — та форми **V4 (Ving)** смислового дієслова.

Стверджувальне речення

1-ша особа				2-га, 3-тя особи			
I	shall	be	V4 (Ving)	You	will	be	V4 (Ving)
We				He			
				She			
				It			
				They			

I shall be playing tennis at 10 a.m. tomorrow.— Завтра о десятій я граю в теніс.

You will be playing tennis at 10 a.m. tomorrow.— Завтра о десятій ти граєш у теніс.

Питальне речення

1-ша особа				2-га, 3-тя особи			
Shall	I	be	V4 (Ving)?	Will	you	be	V4 (Ving)?
	we				he		
					she		
					it		
					they		

Shall we be visiting the gallery at 10 a.m. tomorrow? — Чи ми завтра відвідуємо галерею о десятій?

Will you be visiting the gallery at 10 a.m. tomorrow? — Чи ви завтра відвідуєте галерею о десятій?

Заперечне речення

1-ша особа				2-га, 3-тя особи			
I	shall not (shan't)	be	V4 (Ving)	You	will not (won't)	be	V4 (Ving)
We				He			
				She			
				It			
				They			

Заперечними формами допоміжних дієслів **shall** та **will** є **shall not (shan't)** та **will not (won't)**:

We shall not (shan't) be visiting the gallery tomorrow.— Ми завтра не відвідуємо галерею.

You will not (won't) be visiting the gallery tomorrow.— Ви завтра не відвідуєте галерею.

They won't be watching TV at 9 p.m. tonight.— Сьогодні о дев'ятій вечора вони не будуть дивитися телевизор.

I shan't be sleeping when you call.— Я не буду спати, коли ти зателефонуєш.

У розмовному мовленні використовується скорочена форма допоміжних дієслів **shall**, **will** — **'ll**:

I'll be waiting for you when your bus arrives.— Я буду чекати на тебе, коли приїде твій автобус.

At 4 p.m., I'll be in the middle of working.— О четвертій годині я буду в процесі роботи.

3. ВЖИВАННЯ

Для *Future Continuous* характерні такі обставини часу:

this time tomorrow/next week/month/year — у цей час завтра (наступного тижня, місяця, року); *in two days/weeks* — за два дні (тижні); *soon* — скоро та ін.

Наприклад:

I'll be having dinner soon. — Скоро я буду обідати.

This time tomorrow, they will be eating dinner, discussing their plans, and having a good time. — Завтра в цей час вони будуть обідати, обговорювати свої плани і добре проводити час.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

У підрядних реченнях часу й умови, що вводяться сполучниками **when, as soon as, if** та ін., для позначення майбутньої дії вживається теперішній час: *When you are sunbathing in Hawaii, I'll be working really hard this time next week.* — У цей час наступного тижня, коли ти будеш загоряти на Гавайях, я буду тяжко працювати.

Take your umbrella. It will be raining when you return. — Візьми парасольку. Дощитиме, коли ти повернешся.

Майбутній у минулому тривалий час (*The Future-in-the-Past Continuous Tense*)

1. ЗНАЧЕННЯ

Майбутній у минулому тривалий час вживається при узгодженні часів для вираження дії, що відбудеться після дії в головному реченні:

I knew that 5 minutes later they would be looking for me. — Я знав, що через п'ять хвилин вони будуть розшукувати мене.

I expected you would be having a good time in the Crimea. — Я чекав, що ви добре проведете час у Криму.

2. УТВОРЕННЯ

Майбутній у минулому тривалий час утворюється за допомогою дієслів **to be + would** та форми **V4 (Ving)**.

Розповідне речення

I		
We		
You		
He	would be	V4
She		(Ving)
It		
They		

I said I would be sleeping. — Я сказав, що я буду спати.

Питальне речення

	I		
	we		
	you		
Would	he	be	V4
	she		(Ving)
	it		
	they		

The teacher said that the question form of Future-in-the Past was: «Would I be sleeping?» — Вчитель сказав, що питальна форма майбутнього у минулому є такою: «Чи я буду спати?»

Заперечне речення

I		
We		
You		
He	would	V4
She	not be	(Ving)
It		
They		

I said I would not be sleeping. — Я сказав, що я не буду спати.

3. ВЖИВАННЯ

У реченні вживається з обставинами часу: *that time tomorrow/next week/month/year* — у цей час завтра (наступного тижня, місяця, року);

in two days/weeks — через два дні (тижні); *soon* — скоро та ін.

Наприклад:

I knew Julie would be making dinner soon. — Я знала, що Джулія буде скоро готувати обід.

He said he would be starting work with this programme in a week. — Він сказав, що починає працювати з цією програмою через тиждень.

■ Група завершених часів (Perfect Tenses)

Часи цієї групи означають дію, що здійснилася або здійсниться до певного моменту в минулому, теперішньому чи майбутньому.

Формула часів групи *Perfect: to have* (відповідної часової форми) + *V3*.

Теперішній завершений час (The Present Perfect Tense)

1. ЗНАЧЕННЯ

Теперішній завершений час вживається:

- для вираження дії, що має безпосереднє відношення до моменту мовлення:

I have lost my keys and can't come into my room. — Я загубив ключі й тепер не можу потрапити до своєї кімнати.

Let's water the plants! — I have just done it. — Давай полємо квіти. — Я щойно зробив це.

- якщо дія (стан) тривала до моменту мовлення і, можливо, триває у момент мовлення, особливо при застосуванні дієслів стану (*to know, to be, to like* та ін.):

I have worked at this office for 10 years already. — Я працюю на своїй роботі вже десять років.

I have known him since my childhood. — Я знаю його з дитинства.

- якщо йдеться про події, що відбулися у минулому, причому акцент ставиться на факті здійснення, кількості, а не на часі:

Nobody has ever climbed that mountain. — Ніхто ніколи не сходив на цю гору.

There have been many earthquakes in California. — У Каліфорнії було багато землетрусів.

2. УТВОРЕННЯ

Теперішній завершений час утворюється за допомогою теперішнього неозначеного часу дієслова *to have* та форми *V3 (Ved)* смислового дієслова.

Стверджувальне речення

1-ша, 2-га особа однини, 1-ша, 2-га, 3-тя особа множини			3-тя особа однини		
<i>I</i> <i>We</i> <i>You</i> <i>They</i>	<i>have</i>	<i>V3 (Ved)</i>	<i>He</i> <i>She</i> <i>It</i>	<i>has</i>	<i>V3 (Ved)</i>

I have travelled to Paris. — Я їздив до Парижа.

He has travelled to Paris. — Він їздив до Парижа.

Питальне речення

1-ша, 2-га особа однини, 1-ша, 2-га, 3-тя особа множини			3-тя особа однини		
<i>Have</i>	<i>I</i> <i>we</i> <i>you</i> <i>they</i>	<i>V3 (Ved)?</i>	<i>Has</i>	<i>he</i> <i>she</i> <i>it</i>	<i>V3 (Ved)?</i>

Have they met him before? — Чи вони зустрічали його раніше?

Has he met him before? — Чи він зустрічав його раніше?

Заперечне речення

1-ша, 2-га особа однини, 1-ша, 2-га, 3-тя особа множини			3-тя особа однини		
<i>I</i> <i>We</i> <i>You</i> <i>They</i>	<i>have not (haven't)</i>	<i>V3 (Ved)</i>	<i>He</i> <i>She</i> <i>It</i>	<i>has (hasn't)</i>	<i>V3 (Ved)</i>

I have not met him before. — Я не зустрічав його раніше.

He has not met him before. — Він не зустрічав його раніше.

3. ВЖИВАННЯ

Для Present Perfect характерні такі обставини часу:

just — щойно; *ever* — коли-небудь; *never* — ніколи; *already* — уже; *yet* — ще, вже (у питальних і заперечних реченнях); *so far* — до сих пір; *since* — з цього моменту; *for* — протягом; *today* — сьогодні; *this week/month/year* — цього тижня (місяця, року); *lately* — нещодавно, останнім часом (про місяці, роки);

recently — нещодавно, останнім часом (про дні, тижні); *these days* — на днях тощо.

Наприклад:

What's the matter? Why are you so sad? — I have just received a letter from my friend. She is ill.— Що трапилося? Чому ти такий сумний? — Я щойно отримав листа від своєї подруги. Вона захворіла.

We have already heard about that! — Ми вже чули про це!

Минулий завершений час (The Past Perfect Tense)

1. ЗНАЧЕННЯ

Минулий завершений час вживається для вираження дії:

— яку було здійснено до певного моменту в минулому:

Christina had never been to an opera before last night.— До вчорашнього вечора Христина ніколи не була в опері.

By the time Alex finished his studies, he had been in London for over eight years.— До моменту, коли Алекс закінчив своє навчання, він жив у Лондоні вісім років.

— яку було здійснено раніше за іншу дію в минулому:

I did not have any money because I had lost my wallet.— У мене не було грошей, оскільки я загубив свій гаманець.

We were not able to get a hotel room because we had not booked it in advance.— Ви не змогли зняти номер в готелі, оскільки не замовили його заздалегідь.

2. УТВОРЕННЯ

Минулий завершений час утворюється з використанням дієслова **to have** у формі минулого часу та форми **V3 (Ved)** смислового дієслова.

Стверджувальне речення

I		
We		
You		
He	had	V3
She		(Ved)
It		
They		

I had had that car for ten years before it broke down.— У мене ця машина була десять років, поки не зламалася.

Питальне речення

Had	I we you he she it they	V3 (Ved)?
-----	---	--------------

Had you ever visited the US before your trip in 2006? — Чи ви були у Сполучених Штатах до свого візиту в 2006 році?

Заперечне речення

I We You He She It They	had not (hadn't)	V3 (Ved)
---	---------------------	-------------

I had not visited the US before 2006.— Я не бував у Сполучених Штатах до 2006 року.

3. ВЖИВАННЯ

Для *Past Perfect* характерні такі обставини часу:

by the time — до цього часу; *after* — після; *before* — раніше; *never* — ніколи; *already* — уже; *yet* — ще, вже (у питальних і заперечних реченнях) тощо.

Наприклад:

By the time the police arrived, the robbers had already escaped.— До того як прибула поліція, грабіжники вже зникли з місця злочину.

I had never seen such a beautiful beach before I went to Hawaii.— Я ніколи не бачив такого чарівного пляжу, доки не побував на Гавайях.

Had Susan ever studied Thai before she moved to Thailand? — Чи вивчала Сьюзан тайську мову до того, як переїхала до Таїланду?

Майбутній завершений час (The Future Perfect Tense)

1. ЗНАЧЕННЯ

Майбутній завершений час вживається для вираження дії, яку буде здійснено до певного моменту в майбутньому:

By next November, I will have received my promotion.— Я отримаю підвищення до наступного листопада.

By the time he gets home, she will have cleaned the entire house.— До того часу, як він прийде додому, вона прибере весь будинок.

2. УТВОРЕННЯ

Майбутній завершений час утворюється з використанням майбутнього часу дієслова **to have** (**shall have** для 1-ї особи, **will have** — для 2-ї, 3-ї особи) та форми смислового дієслова **V3 (Ved)**.

Стверджувальне речення

1-ша особа				2-га, 3-тя особи			
I We	shall	have	V3 (Ved)	You He She It They	will	have	V3 (Ved)

By the time I finish this course, I will have taken ten tests.— До того моменту, як я пройду цей курс, я напишу десять контрольних робіт.

Питальне речення

1-ша особа				2-га, 3-тя особи			
Shall	I we	have	V3 (Ved)?	Will	you he she it they	have	V3 (Ved)?

Shall I have finished this test by 3 o'clock? — Чи я завершу цей тест до третьої години?

Will you have graduated from university by next year? — Чи ви закінчите університет до наступного року?

Заперечне речення

1-ша особа				2-га, 3-тя особи			
I We	shall not (shan't)	have	V3 (Ved)	You He She It They	will not (won't)	have	V3 (Ved)

I shall not have finished this test by 3 o'clock.— Я не завершу цей тест до третьої години.

You will not have graduated from university by next year.— Ви не закінчите університет до наступного року.

3. ВЖИВАННЯ

Для *Present Perfect* характерні такі обставини часу:

by — до; *by then* — до того часу; *by the time* — до часу (моменту); *after* — після; *before* — до; *until* — поки не (в заперечних реченнях) тощо.

Наприклад:

How many countries will you have visited by the time you turn 50? — Скільки країн ти відвідаєш до того моменту, як тобі виповниться 50 років?

Will she have learned enough Chinese to communicate before she moves to Beijing? — Чи вивчить вона китайську мову в достатньому для спілкування обсязі до того, як переїде до Пекіна?

Майбутній у минулому завершений час (The Future-in-the-Past Perfect Tense)

1. ЗНАЧЕННЯ

Майбутній у минулому завершений час уживається при узгодженні часів для вираження дії, що відбудеться після дії в головному реченні:

I expected that you would have come by 6 p. m.— Я очікував, що ви прийдете до шостої години вечора.

She said she would have translated the text until the next day.— Вона сказала, що перекладе текст до завтра.

2. УТВОРЕННЯ

Майбутній у минулому завершений час утворює допоміжне дієслово **would** у сполученні з інфінітивом дієслова **to have** (вживаного без частки **to**) та формою **V3 (Ved)** смислового дієслова.

Розповідне речення

I			
We			
You			
He	would	have	V3 (Ved)
She			
It			
They			

I said I would have returned by 9 p. m.— Я сказав, що я повернуся до дев'ятої години вечора.

Питальне речення

	I		
	we		
	you		
Would	he	have	V3 (Ved)?
	she		
	it		
	they		

Would they, as they said, have finished building the house by the end of the year? — Чи вони, як вони сказали, закінчать будувати дім до кінця року?

Заперечне речення

I			
We			
You			
He	would not (wouldn't)	have	V3 (Ved)
She			
It			
They			

They said they would not have finished building the house by the end of the year.— Вони сказали, що не закінчать будувати дім до кінця року.

3. ВЖИВАННЯ

Для *Future-in-the-Past Perfect* характерні такі обставини часу:

by — до;

by then — до того часу;

by the time — до часу (моменту);

before — до, раніше;

until — доки не (в заперечних реченнях) тощо.

Наприклад:

He hoped he would have passed all the exams by the end of January.— Він сподівався, що складе всі іспити до кінця січня.

■ Група завершено-тривалих часів (Perfect Continuous)

Часи цієї групи означають дію, що почалася до певного моменту в минулому, теперішньому чи майбутньому і тривала в певний момент у минулому, теперішньому чи майбутньому.

Формула часів групи *Perfect Continuous*: **to have been + V4 (Ving)**.

Теперішній завершено-тривалий час (The Present Perfect Continuous Tense)

1. ЗНАЧЕННЯ

Теперішній завершено-тривалий час вживається для вираження дії, що почалася до моменту мовлення і триває в момент мовлення:

She has been working for that company for three years.— Вона вже три роки працює на цю компанію.

James has been teaching at the university since September.— З вересня Джеймс працює в університеті.

2. УТВОРЕННЯ

Теперішній завершено-тривалий час утворюється за допомогою дієслова **to be** в теперішньому завершеному часі — **have been (has been** — для 3-ї особи однини) — та форми **V4 (Ving)** смислового дієслова.

Стверджувальне речення

1-ша, 2-га особа множини й однини, 3-тя особа множини				3-тя особа однини			
I You We They	have	been	V4 (Ving)	He She It	has	been	V4 (Ving)

I have been waiting here for over two hours! — Я чекаю тут більше двох годин!

He has been talking for the last hour. — Він говорить протягом останньої години.

Питальне речення

1-ша, 2-га особа множини й однини, 3-тя особа множини				3-тя особа однини			
Have	I we they you	been	V4 (Ving)?	Has	he she it	been	V4 (Ving)?

What have you been doing? — Що ти робиш?

Has she been watching television much lately? — Чи вона останнім часом багато дивилася телевизор?

Заперечне речення

1-ша, 2-га особа множини й однини, 3-тя особа множини				3-тя особа однини			
I We You They	have not (haven't)	been	V4 (Ving)	He She It	has not (hasn't)	been	V4 (Ving)

I have not been watching television much lately. — Останнім часом я не багато дивився телевизор.

She has not been watching television much lately. — Вона останнім часом не багато дивилася телевизор.

3. ВЖИВАННЯ

Для *Present Perfect Continuous* характерні такі обставини часу:

since — з цього моменту; *for* — протягом; *today* — сьогодні; *this week/month/year* — цього тижня (місяця, року); *lately* — нещодавно, останнім часом (про місяці, роки); *recently* — нещодавно, останнім часом (про дні, тижні); *these days* — на днях тощо.

Наприклад:

Have you been exercising lately? — Чи ви останнім часом займалися спортом?

Lisa has not been practising her English since her last visit to Manchester. — Лайза не практикувалася в англійській мові з того часу, як останнього разу була в Манчестері.

Минулий завершено-тривалий час
(The Past Perfect Continuous Tense)

1. ЗНАЧЕННЯ

Минулий завершено-тривалий час вживається для вираження дії:

— що почалася і тривала до моменту в минулому, позначеного в ситуації:

When I met them yesterday they were wet as they had been walking in the rain. — Коли я їх учора зустрів, вони були мокрі, оскільки гуляли під дощем.

How long had you been studying Turkish before you moved to Ankara? — *I had not been studying Turkish very long.* — Як довго ти вивчав турецьку мову до того, як переїхав до Анкари? — Я недовго вивчав турецьку.

— що почалася і завершилася до певного моменту в минулому:

She had been working as a judge for 25 years before she retired. — До того як піти на пенсію, вона 25 років працювала суддею.

They had been talking for over an hour before Tony arrived. — Вони проговорили годину до того, як приїхав Тоні.

2. УТВОРЕННЯ

Минулий завершено-тривалий час утворюється за допомогою дієслова **to be** в минулому завершеному часі (**had been**) та форми **V4 (Ving)** смислового дієслова.

Стверджувальне речення

I			
We			
You			
He	had	been	V4 (Ving)
She			
It			
They			

I gained weight because I had been overeating.— Я набрала вагу, оскільки їла забагато.

Питальне речення

	I		
	we		
	you		
Had	he	been	V4 (Ving)?
	she		
	it		
	they		

How long had you been waiting before you got on the bus? — Як довго ти чекав, поки не сів в автобус?

Заперечне речення

I			
We			
You			
He	had not		
She	(hadn't)	been	V4 (Ving)
It			
They			

They had not been waiting for long before they got on the bus.— Вони не чекали довго, поки сіли в автобус.

3. ВЖИВАННЯ

Для *Past Perfect Continuous* характерні такі обставини часу:

for — протягом; *since* — з того моменту (часу) як; *all day (night, week)* — увесь день (ніч, тиждень) тощо.

James had been teaching at the university for more than a year before he left for Asia.— До свого від'їзду до Азії Джеймс більше року викладав в університеті.

Jason was tired because he had been jogging since early morning.— Джейсон втомився, оскільки з самого ранку займався бігом.

Майбутній завершено-тривалий час (The Future Perfect Continuous Tense)

1. ЗНАЧЕННЯ

Майбутній завершено-тривалий час вживається для вираження дії, що почалася до певного моменту в майбутньому й усе ще триватиме в цей момент:

When you finish your English course, will you have been living in New Zealand for over a year? — No, I will not have been living here that long.— Коли ти закінчиш свій курс англійської, чи ти вже будеш жити в Новій Зеландії більше року? — Ні, я не житиму тут так довго.

James will have been teaching at the university for more than a year by the time he leaves for Asia.— До свого від'їзду до Азії Джеймс більше року викладатиме в університеті.

2. УТВОРЕННЯ

Майбутній завершено-тривалий час утворюється за допомогою дієслова **to be** у майбутньому завершеному часі (**shall/will have been**) та форми **V4 (Ving)** смислового дієслова.

Стверджувальне речення

1-ша особа				
I	shall	have	been	V4 (Ving)
We				
2-га, 3-тя особа				
You				
He	will	have	been	V4 (Ving)
She				
It				
They				

I shall have been driving for over three days straight when I get to Las Vegas.— Я їхатиму машиною більше трьох днів до того, як потраплю до Лас-Вегаса.

You will have been driving for over three days straight when you get to Las Vegas.— Ти їхати-меш машиною більше трьох днів до того, як потрапиш до Лас-Вегаса.

Питальне речення

1-ша особа				
Shall	I we	have	been	V4 (Ving)?

2-га, 3-тя особа				
Will	you he she it they	have	been	V4 (Ving)?

Shall we have been studying long until we graduate from university? — Чи нам довго навчатися, доки ми закінчимо університет?

Will you have been studying long until you graduate from university? — Чи ви будете довго навчатися, доки закінчите університет?

Заперечне речення

1-ша особа				
I We	shall not (shan't)	have	been	V4 (Ving)

2-га, 3-тя особа				
You He She It They	will not (won't)	have	been	V4 (Ving)

I shall not have been working for that company for three years when it finally closes.— Я не працюватиму на цю компанію три роки, доки вона нарешті закриється.

You will not have been working for that company for three years when it finally closes.— Ви не працюватимете на цю компанію три роки, доки вона нарешті закриється.

3. ВЖИВАННЯ

Для *Future Perfect Continuous* характерні такі обставини часу:

by — до; *for* — протягом.

Наприклад:

They will have been talking for over an hour by the time Thomas arrives.— Вони розмовлятимуть годину до того, як приїде Томас.

By the end of this month she will have been working in the court for two years already.— До кінця місяця вона вже працюватиме в суді два роки.

Майбутній у минулому завершено-тривалий час (The Future-in-the-Past Perfect Continuous Tense)

1. ЗНАЧЕННЯ

Майбутній у минулому завершено-тривалий час вживається при узгодженні часів для вираження дії, що відбуватиметься після дії головного речення:

He said that by the end of summer he would have been living in New York for 7 years already.— Він сказав, що до кінця літа він житиме в Нью-Йорку вже сім років.

They said they would have been waiting until we arrived.— Вони сказали, що почекають, доки ми прийдемо.

2. УТВОРЕННЯ

Майбутній у минулому завершено-тривалий час утворюється за допомогою дієслова *would* у сполученні з інфінітивом дієслова *to have* (вживаного без частки *to*), форми *V3* дієслова *to be (been)* та форми *V4 (Ving)* смислового дієслова.

Розповідне речення

I We You He She It They	would	have	been	V4 (Ving)
---	-------	------	------	--------------

I remembered that I would have been living here for 10 years by April already.— Я пригадав, що до квітня я тут житиму вже 10 років.

Питальне речення

Would	I we you he she it they	have	been	V4 (Ving)?
-------	---	------	------	---------------

Would I have been living here for 10 years by now already? — Чи я тут житиму вже 10 років на цей момент?

Заперечне речення

I We You He She It They	would not (wouldn't)	have	been	V4 (Ving)
---	-------------------------	------	------	--------------

He would not have been living here for 10 years by now yet. — На цей момент він ще не житиме тут 10 років.

3. ВЖИВАННЯ

Для *Future-in-the-Past Perfect Continuous* характерна така обставина часу:

by ... for — до ... вже.

He said that by lunch he would have been repairing the car for two hours. — Він сказав, що до обіду він буде ремонтувати машину вже дві години.

УЗГОДЖЕННЯ ЧАСІВ (SEQUENCE OF TENSES)

В англійській мові існує залежність часу дієслова-присудка підрядного речення від часу присудка головного речення. Якщо дієслово головного речення стоїть у минулому часі, присудок у підрядному реченні також повинен стояти в одному з минулих часів:

I told you he was going to come to the party. — Я казав тобі, що він збирається на вечірку.

The paper announced that a dangerous murderer had escaped from prison. — У газеті було оголошено, що небезпечний вбивця втік із тюрми.

Така залежність часу дієслова-присудка підрядного речення від часу присудка головного речення називається **узгодженням часів**.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Правило узгодження часів діє тільки тоді, коли присудок головного речення стоїть у минулому часі:
He says he knows this girl. — Він каже, що знає цю дівчину.

He said he knew that girl. — Він казав, що знає цю дівчину.

На відміну від англійської, в українській мові правило узгодження часів не діє.

Порівняйте:

Дія підрядного речення	Виражається часом	
	в англійській мові	в українській мові
одночасна з дією головного речення	Past Indefinite: <i>I couldn't understand why he liked the job of a judge so much.</i> Past Continuous: <i>I was sure you were flying to Paris!</i>	теперішнім: Я не міг зрозуміти, чому йому так подобається працювати суддею. Я був упевнений, що ти летиш до Парижа!
передуює дії головного речення	Past Perfect: <i>She couldn't explain how she had got there.</i> Past Perfect Continuous: <i>I thought you had been staying with your parents for this week.</i>	минулим: Вона не могла пояснити, як потрапила туди. Я думав, що цей тиждень ви провели з батьками.
відбудеться після дії головного речення	Future-in-the-Past Indefinite (Simple): <i>I hoped I would meet that mysterious lady at Thompson's party.</i>	майбутнім: Я сподівався, що зустріну цю таємничу незнайомку на вечірці у Томпсона.

УМОВНИЙ СПОСІБ (SUBJUNCTIVE MOOD)

Дієслова **умовного способу** позначають дію, що мислиться мовцем як бажана або можлива:

If that were true, I would know it.— Я би знав про це, якби це було правдою.

I wish he were kinder to me.— Я хотів би, щоб він був добрішим до мене.

■ **Форми дієслів умовного способу**

В українській мові умовний спосіб найчастіше виражається сполученням дієслова минулого часу з часткою «б (би)», ця форма може позначати нереальну дію, яка стосується теперішнього, минулого або майбутнього часу:

Якби я знав про це, **я би** прийшов до вас.

Форми дієслів умовного способу

Дієслівні форми	Неперфектні	Перфектні
Прості	Прості неперфектні: <i>do</i> <i>knew</i> <i>were</i>	Прості перфектні: <i>had done</i> <i>had been</i> <i>had known</i>
Аналітичні	Аналітичні неперфектні: <i>would do</i> <i>would know</i> <i>would be</i>	Аналітичні перфектні: <i>would have done</i> <i>would have been</i> <i>would have known</i>

Утворення дієслівних форм умовного способу

Прості неперфектні форми умовного способу збігаються або з формами інфінітива без частки **to**, або з формами минулого неозначеного часу (*Past Simple*):

It is necessary that you do this exercise in written form.— Необхідно, щоб ви зробили цю вправу письмово.

If only I knew him! — Якби я тільки знав його!

Простою неперфектною формою дієслова **to be** в умовному способі є форма **were** для всіх осіб однини і множини:

I wish she were here now.— Який жаль, що її тут немає! (буквально: Я би хотів, щоб вона була тут.)

I wish it were summer now.— Який жаль, що зараз не літо! (буквально: Я би хотів, щоб зараз було літо.)

Аналітичні неперфектні форми умовного способу являють собою сполучення дієслів **should** (для 1-ї особи) або **would** (для 2-ї і 3-ї особи) з простим інфінітивом без частки **to**:

If he informed us of his arrival, we should meet him.— Якби він повідомив нас про свій приїзд, ми б його зустріли.

Прості перфектні форми умовного способу збігаються з формами минулого завершеного часу (*Past Perfect*):

If I had found that book anywhere! — Якби я де-небудь знайшов цю книгу!

Аналітичні перфектні форми умовного способу утворюються сполученням дієслів **should** (для 1-ї особи однини і множини) або **would** (для 2-ї і 3-ї особи однини і множини) з перфектним інфінітивом без частки **to**:

If he had met us, he would have gone to the country with us.— Якби він зустрів нас, він би поїхав з нами за місто.

Уживання дієслівних форм умовного способу

Неперфектні (прості й аналітичні) форми умовного способу вживаються для висловлення бажаності, можливості, вірогідності здійснення дії, тобто для вираження нереальної дії, що стосується теперішнього або майбутнього часу:

If I had time, I should buy a ticket for this film.— Якби я мав час, я би придбав квиток на цей фільм.

Перфектні (прості й аналітичні) форми умовного способу вживаються для позначення нереальної дії, що стосується минулого часу, тобто для вираження дії, здійснення якої уявляється неможливим:

I should have read this book if I had got it a week ago.— Я би прочитав цю книгу, якби дістав її тиждень тому.

Прості форми (перфектні й неперфектні) умовного способу вживаються в таких випадках:

- 1) у простих (часто окличних) реченнях:
If only I knew her address! — Якби я тільки знав її адресу!
If he had got some spare time! — Якби тільки в нього був вільний час!
- 2) у підрядних реченнях різного типу:
 - у підрядних реченнях «нереальної умови»:
If they knew so much about him, they would know about Jesse as well. — Якщо б вони так багато знали про нього, вони б також знали і про Джессі.
 - у підрядних реченнях способу дії, що вводяться сполучниками *as if* та *as though* (нібито):
She looked at me as if she didn't know me. — Вона подивилася на мене так, ніби не знала мене.
 - у підрядних з'ясувальних реченнях після дієслова *wish* (для висловлення жалю, співчуття):
I wished they hadn't showed up at all. — Жаль, що вони з'явилися (буквально: Мені б хотілося, щоб вони зовсім не з'являлися.)

Аналітичні форми (перфектні й неперфектні) умовного способу вживаються в таких випадках:

- 1) у простих реченнях в умовному способі:
It would be a great pleasure to help her. — Я би з великим задоволенням допоміг їй.
- 2) у головній частині складнопідрядних речень із підрядними:
 - «нереальної умови»:
Students would have no need to walk the hospitals if they had such a patient as me. — Студентам не треба було б проходити практику в лікарнях, якби у них був такий пацієнт, як я.

— допустовими, що вводяться сполучником *even if* або *even though* (навіть якщо):

Even if he talked with the others, he would be misunderstood. — Навіть якщо б він заговорив з рештою, його б зрозуміли неправильно.

- 3) у підрядному з'ясувальному реченні після дієслів, що виражають почуття (наприклад, *to fear* — боятися, *to think* — думати, вважати, *to believe* — вірити, *to wish* — бажати та ін.):
He feared they would follow him like a lot of sheep. — Він боявся, що вони підуть за ним як стадо баранів.

Аналітичні форми умовного способу, виражені сполученням дієслова **should** для всіх осіб однини й множини з простим або перфектним інфінітивом, а також прості форми умовного способу, виражені простим інфінітивом без частки *to*, вживаються в таких випадках.

- 1) У підрядних з'ясувальних реченнях, що вводяться сполучниками *that* (щоб) після безособових зворотів типу: *it is essential* (суттєво), *it is important* (важливо), *it is necessary* (необхідно), *it is desirable* (бажано) та ін., а також після дієслів і словосполучень, що виражають необхідність, рекомендацію, рішення, наказ тощо. Наприклад:
It is necessary that this instruction should be typed. — Необхідно, щоб інструкція була надрукована.
The teacher insists that everybody be present at the lesson. — Учитель наполягає, щоб усі були присутні на уроці.

Аналітичні форми умовного способу вживаються також у питальних й окличних реченнях, які починаються з питальних слів *why* (чому), *how* (як), *who* (хто):

How should he know about it? — Як він дізнався про це?

«And what would my daughter say to this?» the Professor exclaimed after a pause of astonishment. — «А що б на це сказала моя донька?» — вигукнув професор після паузи здивування.

Проста форма умовного способу, що збігається з простим інфінітивом без частки *to*, вживається в окличних реченнях для вираження запрошення, побажання тощо:

Success attend you! — Успіху вам!

God bless you! — Нехай Господь благословить вас!

Be it as it may! — Будь що буде!

Умовний спосіб може бути виражений за допомогою модальних дієслів *can* (могти, мати можливість), *may* (могти, дозволятися) у сполученні з простим або перфектним інфінітивом смислового дієслова. В умовному способі частіше вживаються форми *could*, *might*:

You might have come in time! — Ви могли би не запізнюватися (прийти вчасно)!

Модальні дієслова в умовному способі зберігають своє лексичне значення і перекладаються українською як «міг би», «зміг би», а смислове дієслово перекладається інфінітивною формою:

I mean something like that could disappoint her. — Я думаю, щось подібне могло б її розчарувати.

Модальні дієслова *could*, *might* в умовному способі у сполученні з перфектним інфінітивом виражають дію, яка могла б відбутися, але не відбулася:

But at least you could have told me we had lost an engine. — Але принаймні ви могли мені сказати, що ми втратили машину.

Модальні дієслова в умовному способі вживаються:

— у простих реченнях:

In fact, we might not really want to use such a device. — Насправді в нас навіть не могло б виникнути бажання користуватися таким приладом.

— у питальних реченнях для висловлення ввічливого прохання:

Could you do it for me? — Чи не могли б ви це для мене зробити?

— у підрядних умовних реченнях для вираження жалю й дорікання через дію, що не здійснилася:

If you could have seen them, you would have thought a lot more of your children. —

Якщо б ви могли їх побачити, ви би більше думали про своїх дітях.

— в окличних реченнях, що висловлюють побажання:

If only he could make others feel that vision. — Якщо б він тільки міг змусити інших відчувти побачене.

Особливі випадки вживання форм умовного способу

Форми умовного способу вживаються також у випадках, характерних для розмовного мовлення:

1) у конструкції *I should like (I'd like)* — мені б хотілося:

I should like to meet that man. I should like to know the particulars of his childhood. — Мені б хотілося зустрітися з цією людиною. Мені б хотілося дізнатися про обставини її дитинства.

2) у конструкціях *would rather (I'd rather)* + інфінітив без частки *to* та *had better (I'd better)* + інфінітив без частки *to* (краще би):

It's raining cats and dogs — you would rather not go out. — Йде проливний дощ — тобі б краще не виходити з дому.
I had rather be hissed for a good verse than be applauded for a bad one. — Я краще би був освистаний за гарні вірші, ніж отримав оплески за погані.

3) для вираження ввічливого прохання в конструкції *would* + інфінітив без частки *to*:

Would you help me? — Будь ласка, допоможіть мені! (Чи ви не допоможете мені?)

4) у конструкції *would* + інфінітив без частки *to* + герундій:

Would you mind my staying here? — Чи ви не заперечуєте, якщо я тут залишусь?

СТАН (VOICE)

В англійській мові дієслово має два стани: активний (*Active Voice*) і пасивний (*Passive Voice*).

Активний стан показує, що дія здійснюється суб'єктом і спрямована на об'єкт:

Steven Spielberg has directed a lot of interesting films.— Стивен Спілберг зняв багато цікавих фільмів.

Пасивний стан показує, що особа чи предмет, що виступає в реченні в ролі підмета, є об'єктом дії:

A lot of interesting films have been directed by Steven Spielberg.— Багато цікавих фільмів було знято Стивеном Спілбергом.

При утворенні речень з дієсловами у пасивному стані слід пам'ятати, що в пасивному стані вживаються тільки перехідні дієслова.

■ Перехідні і неперехідні дієслова

Дієслова можуть означати дію, яка переходить або не переходить на інший предмет. Залежно від цього вони поділяються на перехідні і неперехідні.

Перехідні дієслова означають дію, спрямовану безпосередньо на якийсь предмет. Після них стоїть прямий додаток, виражений іменником або займенником у знахідному відмінку без прийменника:

to meet a friend — зустрічати друга;
to read a book — читати книжку;
to do exercises — виконувати вправи.

Неперехідні дієслова означають дію, що прямо не переходить на предмет. Такі дієслова не вимагають додатка:

to run — бігти;
to cry — заплакати.

Перехідні дієслова вживаються як в активному, так і в пасивному стані:

He invited me to the concert.— *I was invited to the concert.*

Molly wrote a letter.— *The letter was written by Molly.*

Неперехідні дієслова вживаються тільки в активному стані:

I went to the cinema last week.— Я ходив у кіно минулого тижня.

My friend lives in Kyiv.— Мій друг живе в Києві.

Утворення часів активного стану описане в розділі «Час дієслова».

Пасивний стан утворюється за допомогою відповідної часової форми дієслова *to be* та форми дієприкметника минулого часу (*V3/Past Participle/Participle II*) смислового дієслова:

This sonnet was written by Shakespeare.— Цей сонет був написаний Шекспіром.

This metro line has been built for years.— Цю лінію метро будують уже кілька років.

■ Приклади вживання дієслів та деяких конструкцій в активному і пасивному станах

Часові форми та конструкції	Активний стан	Пасивний стан
<i>Present Simple</i>	<i>Once a week, Tom cleans the house.</i> — Раз на тиждень Том прибирає будинок.	<i>Once a week, the house is cleaned by Tom.</i> — Раз на тиждень будинок прибирається Томом.
<i>Past Simple</i>	<i>Sam repaired the car.</i> — Сем відремонтував машину.	<i>The car was repaired by Sam.</i> — Машина була відремонтована Семом.
<i>Future Simple</i>	<i>They will finish the work by 5:00 p. m.</i> — Вони завершать роботу до п'ятої вечора.	<i>The work will be finished by 5:00 p. m.</i> — Робота буде завершена до п'ятої вечора.
<i>Present Continuous</i>	<i>Right now, Sarah is writing a letter.</i> — Саме зараз Сара пише листа.	<i>Right now, a letter is being written by Sarah.</i> — Саме зараз Сарою пишеться лист.

Часові форми та конструкції	Активний стан	Пасивний стан
<i>Past Continuous</i>	<i>The salesman was helping the customer when the thief came into the store.</i> — Коли крадій увійшов до крамниці, продавець обслуговував покупця.	<i>The customer was being helped by the salesman when the thief came into the store.</i> — Коли крадій увійшов до крамниці, покупець обслуговувався продавцем.
<i>Future Continuous</i>	<i>John will be washing the dishes at 8:00 p. m. tonight.</i> — Сьогодні о восьмій вечора Джон буде мити посуд.	Не вживається. Замість цієї форми у пасивному стані використовується форма <i>Future Simple</i> .
<i>Present Perfect</i>	<i>Many tourists have visited that castle.</i> — Багато туристів відвідали замок.	<i>That castle has been visited by many tourists.</i> — Замок був відвіданий багатьма туристами.
<i>Present Perfect Continuous</i>	<i>Recently, John has been doing the work.</i> — Останнім часом Джон виконує цю роботу.	Не вживається. Замість цієї форми у пасивному стані використовується форма <i>Present Perfect</i> .
<i>Past Perfect</i>	<i>George had repaired many cars before he received his mechanic's license.</i> — Джордж відремонтував багато машин, доки отримав ліцензію механіка.	<i>Many cars had been repaired by George before he received his mechanic's license.</i> — Багато машин було відремонтовано Джоном, доки він отримав ліцензію механіка.
<i>Past Perfect Continuous</i>	<i>Chef Jones had been preparing the restaurant's fantastic dinners for two years before he moved to Paris.</i> — Кухар Джонс два роки готував фантастичні ресторанны вечери, доки не переїхав до Парижа.	Не вживається. Замість цієї форми у пасивному стані використовується форма <i>Past Perfect</i> .
<i>Future Perfect</i>	<i>They will have completed the project by the deadline.</i> — Вони завершать проект до призначеного терміну.	<i>The project will have been completed by the deadline.</i> — Проект буде завершено до призначеного терміну.
<i>Future Perfect Continuous</i>	<i>The famous artist will have been painting the mural for over six months by the time it is finished.</i> — Відомий митець малюватиме фреску протягом більше ніж шість місяців, доки не завершить її.	Не вживається
<i>Future-in-the-Past</i>	<i>I knew John would finish the work at 5:00 p. m.</i> — Я знав, що Джон завершить роботу до п'ятої вечора.	<i>I knew the work would be finished at 5:00 p. m.</i> — Я знав, що роботу буде завершено до п'ятої вечора.

Часові форми та конструкції	Активний стан	Пасивний стан
<i>Future-in-the-Past Perfect</i>	<i>Mary mentioned that they should have taken me to the party.</i> — Мери згадала, що вони повинні були взяти мене на вечірку.	<i>Mary mentioned that I should have been taken to the party.</i> — Мери згадала, що мене повинні були взяти на вечірку.
Конструкція <i>used to</i>	<i>Jerry used to pay the bills.</i> — Колись Джеррі сплачував рахунки.	<i>The bills used to be paid by Jerry.</i> — Колись рахунки сплачувалися Джеррі.
Конструкція <i>would always</i>	<i>My mother would always make the pies.</i> — Колись моя мати завжди пекла пироги.	<i>The pies would always be made by my mother.</i> — Колись пироги завжди готувалися моєю матусею.
Зворот <i>to be going to</i>	<i>Sally is going to make a beautiful dinner tonight.</i> — Сьогодні ввечері Саллі збирається приготувати чудову вечерю.	<i>A beautiful dinner is going to be made by Sally tonight.</i> — Чудова вечеря буде приготовлена Саллі сьогодні ввечері.
Зворот <i>to be going to + перфектний інфінітив</i>	<i>They are going to have completed the project before the deadline.</i> — Вони збираються завершити проект до призначеного терміну.	<i>The project is going to have been completed before the deadline.</i> — Проект заплановано завершити до призначеного терміну.

НЕОСОБОВІ ДІЄСЛІВНІ ФОРМИ

До неособових дієслівних форм відносять дієприкметник, інфінітив та герундій.

Дієприкметник (The Participle) —————

Дієприкметник — це неособова дієслівна форма, що має ознаки дієслова, прикметника та прислівника.

Як і дієслово, дієприкметник в англійській мові має форми часу і стану й може супроводжуватися прислівником:

A well-bred woman does nothing which shall make people talk of her.— Добре вихована жінка не робить нічого такого, що може змусити людей обговорювати її.

Як і прикметник, дієприкметник може виступати в реченні функції означення та іменної частини складеного присудка:

In the room we found a frightened child.— У кімнаті ми знайшли перелякану дитину.

I have always been interested in history.— Я завжди цікавився історією.

В українській мові англійському дієприкметнику може відповідати як дієприкметник, так і дієприслівник:

Trying to catch the 9 o'clock train, he was walking very fast.— Намагаючись встигнути на поїзд, що відправляється о 9 годині, він ішов дуже швидко.

Look at the turkey in the oven — there's the smell of burned meat in the kitchen.— Подивись на індичку в духовці: на кухні пахне підгорілим м'ясом.

ФОРМИ ДІЄПРИКМЕТНИКА

Форма дієприкметника	Активний стан (Active)	Пасивний стан (Passive)
Present Participle (Participle I)	<i>writing</i>	<i>being written</i>
Past Participle (Participle II)	—	<i>written</i>
Perfect Participle	<i>having written</i>	<i>having been written</i>

В англійській мові є дві принципово різні форми дієприкметників:

- 1) дієприкметники теперішнього часу (*Present Participle/Participle I*);
- 2) дієприкметники минулого часу (*Past Participle/Participle II*).

■ **Дієприкметники теперішнього часу**
(*Present Participle/Participle I*)

Дієприкметники теперішнього часу відповідають таким неособовим дієслівним формам української мови, як:

- 1) дієприслівники недоконаного виду:
reading — читаючи;
dancing — танцюючи;
speaking — виступаючи;
answering — відповідаючи;
- 2) активні дієприкметники теперішнього часу:
reading — читаючий;
dancing — танцюючий;
speaking — виступаючий;
answering — відповідаючий.

Дієприкметники теперішнього часу вживаються у випадку, коли дія головного речення відбувається одночасно з дією підрядного речення:

She was standing by the mirror brushing her hair. — Вона стояла перед дзеркалом, розчісуючи своє волосся.

Jack hurt his leg running home. — Джек поранив ногу, коли біг додому.

У таких реченнях дієприкметник може вживатися після сполучників **while** та **when**:

Jack hurt his leg while running home. — Джек поранив ногу, коли біг додому.

One must be careful when crossing the road. — Переходячи дорогу, треба бути обережним.

Дієприкметники теперішнього часу також вживаються для пояснення причини виконання дії:

Being a doctor I couldn't leave the wounded people. — Оскільки я був лікарем (будучи лікарем), я не міг залишити поранених людей.

Feeling sick I went home and took some pills. — Оскільки я почував себе погано (почуваючи себе погано), я пішов додому й прийняв ліки.

Present Participle (Participle I) утворюється шляхом додавання суфікса **-ing** до форми інфінітива без частки **to**:

to play (грати) — *playing* (граючи, граючий);

to read (читати) — *reading* (читаючи, читаючий).

При утворенні дієприкметників теперішнього часу слід дотримуватися таких правил орфографії.

- 1) Один приголосний, що стоїть перед суфіксом **-ing**, подвоюється, якщо він слідує за коротким наголошеним голосним:
to get (отримувати) — *getting* (отримуючи, отримуючий);
to run (бігати) — *running* (бігаючи, бігаючий);
to compel (примувувати) — *compelling* (примущуючи, примущуючий);
to prefer (надавати перевагу) — *preferring* (надаючи перевагу; той, що надає перевагу).
- 2) У дієсловах **to die** (умирати), **to lie** (лежати), **to tie** (зв'язувати) літера **i** перед суфіксом **-ing** переходить у літеру **y**:
to die — *dying* (умираючи, умираючий);
to lie — *lying* (лежачи, лежачий);
to tie — *tying* (зв'язуючи, зв'язуючий).

■ **Дієприкметники минулого часу**
(*Past Participle/Participle II*)

Дієприкметники минулого часу відповідають пасивним дієприкметникам минулого часу української мови:

frightened — наляканий;
built — побудований;
written — написаний;
interested — зацікавлений.

Дієприкметники минулого часу вживаються в таких випадках:

- 1) у дієприкметникових зворотах:
Based on the results of the tests, we changed our plan. — Спираючись на результати контрольної роботи, ми змінили план.

Raised in Vermont, I was used to cold winters.— Вихований у Вермонті, я звик до холодних зим.

Irritated by the inefficiency, the boss yelled at the workers.— Роздратований неефективністю праці, бос кричав на своїх підлеглих.

- 2) у функції означення:

Lost time is never found again.— Втрачений час ніколи не повернеш.

A written letter lay on the table.— Написаний лист лежав на столі.

- 3) при формуванні часів групи *Perfect*:

I've stayed at this hotel several times.— Я кілька разів зупинялася в цьому готелі.

Peter hadn't earned enough money to buy a car yet.— Пітер ще не заробив достатньо грошей, щоб купити машину.

- 4) при утворенні форм пасивного стану:

The store was closed by the time we got there.— Магазин зачинився до того, як ми прийшли туди.

I'm fired and I don't know what I'm going to do.— Мене звільнили, і я не знаю, що робити.

Past Participle (Participle II) від правильних дієслів утворюється шляхом додавання закінчення **-ed** до інфінітива без частки **to**:

open (відчиняти) — *opened* (відчинений);
suffer (страждати) — *suffered* (постраждалий);
finish (закінчувати) — *finished* (закінчений);
cook (готувати (про їжу)) — *cooked* (приготовлений).

Past Participle (Participle II) від неправильних дієслів утворюється шляхом зміни кореневого голосного або всієї основи дієслова (див. правила утворення *V3*):

to write (писати) — *written* (написаний);
to see (бачити) — *seen* (побачений);
to teach (навчати) — *taught* (навчений).

▪ Перфектний дієприкметник (The Perfect Participle)

Перфектний дієприкметник виражає дію, що передуює дії присудка:

Having finished their lunch they left the café.— Пообідавши, вони залишили кав'ярню.

Not having explained her anger to me, she left.— Вона поїхала, не пояснивши причин свого гніву.

Перфектний дієприкметник утворюється від дієприкметника минулого часу дієслова **to have** — **having** — та дієприкметника теперішнього часу смислового дієслова (*V3*):

having read — прочитавши;

having translated — переклавши;

having done — зробивши;

having seen — побачивши.

Як видно з прикладів, на українську мову перфектний дієприкметник перекладається дієприслівником доконаного виду:

Having written the letter, I went to the post office.— Написавши листа, я пішов на пошту.

Having watched TV, he fell asleep.— Подивившись телевізор, він заснув.

ФУНКЦІЇ ДІЄПРИКМЕТНИКІВ У РЕЧЕННІ

Дієприкметники теперішнього часу (*Present Participle/Participle I*) у реченні вживаються:

- 1) як іменна частина складеного присудка:

I looked at the bookshelf: one book was missing.— Я подивився на полицю: однієї книжки бракувало.

- 2) як означення:

The woman, sitting near the fireplace, is my aunt Jackie.— Жінка, яка сидить біля каміну, моя тітка Джекі.

- 3) як обставина:

Knowing English well he was able to read this magazine.— Добре знаючи англійську мову, він зміг прочитати цей журнал.

Дієприкметники минулого часу (*Past Participle/Participle II*) у реченні можуть виконувати такі функції:

- 1) іменної частини складеного присудка:

The USA's climate is as varied as their geography.— Клімат Сполучених Штатів Америки такий же різноманітний, як і географія країни.

- 2) означення:

The Professor did not exaggarate when he spoke of the widespread interest excited by his new psycho-physiological experiment.— Професор не перебільшував, коли казав про великий інтерес до його нового психофізіологічного експерименту.

3) обставини:

When discussed at the lesson, the pupils revised the new grammar topic at home.— Обговоривши нову граматичну тему на уроці, учні повторили її вдома.

Перфектний дієприслівник (*Perfect Participle*) вживається в реченні у ролі обставини. Наприклад:

Having done the revision exercises, the students began to write a composition.— Виконавши вправи на повторення матеріалу, студенти почали писати твір.

Інфінітив (The Infinitive)

Інфінітив — це початкова форма дієслова, що позначає дію без її відношення до суб'єкта, тобто без особи, числа, часу та способу, і відповідає на запитання «що робити?», «що зробити?»:

to do — робити, зробити;

to read — читати, прочитати.

В англійській мові ознакою інфінітива є частка *to*.

В українській мові інфінітиву відповідає неозначена форма дієслова:

to sing — співати; *to come* — приходити; *to work* — працювати.

Інфінітив має ознаки іменника та дієслова.

Як і іменник, інфінітив може виконувати в реченні функції підмета, додатка, обставини й іменної частини складеного присудка:

To know everything is to know nothing.— Знати все — значить не знати нічого.

Як і дієслово, інфінітив має форми часу та стану, може визначатися прислівником, а в реченні входить до складу присудка:

Quickly she dressed, and went into the other room to prepare their breakfast.— Вона швидко одяглася й вийшла до іншої кімнати, щоб приготувати сніданок.

ФОРМИ ІНФІНІТИВА

Інфінітив має такі форми:

- 1) *Indefinite Infinitive Active*;
- 2) *Indefinite Infinitive Passive*;
- 3) *Continuous Infinitive Active*;
- 4) *Perfect Infinitive Active*;
- 5) *Perfect Infinitive Passive*;
- 6) *Perfect Continuous Infinitive Active*.

Форма інфінітива	Активний стан (Active)	Пасивний стан (Passive)
<i>Indefinite</i>	<i>to ask</i>	<i>to be asked</i>
<i>Continuous</i>	<i>to be asking</i>	—
<i>Perfect</i>	<i>to have asked</i>	<i>to have been asked</i>
<i>Perfect Continuous</i>	<i>to have been asking</i>	—

Тільки *Indefinite Infinitive Active* являє собою просту форму інфінітива. Інші інфінітивні форми є складними й утворюються з використанням допоміжних дієслів *to be* або *to have*, а також дієприкметника теперішнього часу (*Participle I*) або дієприкметника минулого часу (*Participle II*).

Так, *Continuous Infinitive Active* утворюється з використанням допоміжного дієслова *to be* та дієприкметника теперішнього часу (*Participle I*):

to be writing, to be sleeping, to be waiting.

Perfect Infinitive Active утворюється сполученням допоміжного дієслова *to have* та дієприкметника минулого часу (*Participle II*):

to have written, to have slept, to have waited.

Perfect Continuous Infinitive Active утворюється з використанням допоміжного дієслова *to be* у формі *Perfect Infinitive (to have been)* та дієприкметника теперішнього часу (*Participle I*):

to have been writing, to have been sleeping, to have been waiting.

Indefinite Infinitive Passive утворюється сполученням допоміжного дієслова *to be* та дієприкметника минулого часу (*Participle II*):

to be written, to be slept, to be waited.

Perfect Infinitive Passive утворюється з використанням допоміжного дієслова **to be** у формі **Perfect Infinitive (to have been)** та дієприкметника минулого часу (**Participle II**):

to have been written, to have been slept, to have been waited.

Заперечна форма інфінітива утворюється за допомогою заперечної частки **not**, яка ставиться перед ним:

*not to write;
not to be writing;
not to be written;
not to have written;
not to have been writing;
not to have been written.*

ЗНАЧЕННЯ ФОРМ ІНФІНІТИВА

Indefinite Infinitive Active та **Passive** уживаються для вираження дії, що відбувається водночас із дією присудка у теперішньому, минулому або майбутньому часі:

He wanted to get there early, but he failed.— Він хотів потрапити туди рано, але йому це не вдалося.

We were told to telephone or write as soon as we have any news.— Нам сказали зателефонувати або написати, як тільки будуть якісь новини.

The boss expected the project to be done in time.— Начальник очікував, що проект буде завершено вчасно.

Continuous Infinitive Active уживається для вираження дії у процесі її розвитку, що відбувається одночасно з дією, яка позначена присудком цього речення:

— *Where's your elder brother? — He seems to be repairing his car in the garage.*— Де твій старший брат? — Здається, він у гаражі ремонтує свою машину.

Perfect Infinitive Active та **Passive** уживаються в таких випадках:

- 1) для вираження дії, що передуює дії, позначеній присудком цього речення, наприклад:

I remember to have promised that I'd take you into my laboratory.— Я пам'ятаю, що обіцяв узяти вас до своєї лабораторії.

John is said to have moved to another city.— Кажуть, що Джон переїхав до іншого міста.

- 2) для вираження можливості або вірогідності дії, що стосується минулого, у сполученні з модальними дієсловами **must**, **may**:

What he saw in that room must have frightened him terribly.— Те, що він побачив у тій кімнаті, мабуть, страшенно його налякало.

She may have seen something important at the crime scene.— Можливо, вона побачила щось важливе на місці злочину.

- 3) для вираження невиконаної дії, яка повинна була або могла трапитися в минулому через необхідність, обов'язок, моральний борг тощо, в сполученні з модальними дієсловами **should**, **ought**, **might**, **could**, **was** (**were**):

You should (ought to) have kept your promise.— Вам слід було дотримуватися своєї обіцянки (мається на увазі, що ви цього не зробили).

You could have translated the text better.— Ви могли б краще перекласти цей текст (мається на увазі, що ви, проте, цього не зробили).

- 4) для вираження невиконаної дії після таких дієслів, що стоять у формі минулого часу:

to hope — мати надію;

to expect — очікувати, сподіватися;

to intend — мати намір, збиратися;

to mean — мати на увазі, означати;

to want — хотіти, бажати.

Наприклад:

I intended (meant/wanted/hoped etc.) to have left the next day.— Я збирався (мав на увазі/хотів/сподівався) виїхати наступного дня (мається на увазі: але не виїхав).

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Уживання тих самих дієслів у минулому часі з неозначеною формою інфінітива (**Indefinite Infinitive**) не показує, чи була виконана дія.
Порівняйте:

He wanted **to stay** here.— Він хотів залишитися тут (але невідомо, чи він здійснив свій намір).

He wanted **to have stayed** here.— Він хотів залишитися тут (але не здійснив свій намір).

Perfect Continuous Infinitive Active уживається для вираження дії, що тривала протягом певного періоду часу й передувала дії, позначеній присудком цього речення:

«The wind seems **to have been howling** all the night long», she said.— «Вітер, здається, бушував цілу ніч», — сказала вона.

ФУНКЦІЇ ІНФІНІТИВА В РЕЧЕННІ

У реченні інфінітив може виконувати такі функції:

1) підмета:

To see means to believe.— Побачити — означає повірити.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Інфінітив або інфінітивна група, яка йде після безособових зворотів типу *it is necessary* — необхідно; *it is possible* — можливо, виконує в реченні функцію підмета:

It was necessary to do something.— Необхідно було щось зробити.

2) частини присудка:

— складеного дієслівного у поєднанні з дієсловами **to begin** (починати); **to start** (починати); **to continue** (продовжувати); **to end** (закінчувати); **to stop** (припиняти); **to want** (хотіти); **to try** (намагатися); **to decide** (вирішувати); **to intend** (мати намір) тощо, які виражають початок, продовження або кінець дії, а також ставлення особи, вираженої підметом, до дії, вираженої інфінітивом:

Nellie closed her eyes and tried not to think.— Неллі заплющила очі й намагалася не думати.

— складеного дієслівного у поєднанні з модальними дієсловами та їх заміниками:

We can actually begin the experiment.— Тепер ми справді можемо почати експеримент.

— іменної частини складеного присудка:

«I think», he said, «that to prolong this discussion is to waste time».— «Я думаю, — сказав він, — що продовжувати це обговорення — значить марнувати час».

3) прямого додатка (після перехідних дієслів **to help** — допомогти; **to assist** — допомагати; **to like** — любити; **to prefer** — надавати перевагу; **to forget** — забувати; **to ask** — питати; **to beg** — благати; **to promise** — обіцяти; **to recommend** — рекомендувати та ін.):

He forgot to wind the watch when he went to bed.— Він забув завести годинник, коли лягав спати.

I asked him to give me the magazine.— Я попросив його дати мені журнал.

4) означення (інфінітив, що вживається у функції означення, українською мовою часто перекладається означальним підрядним реченням):

Nature has many secrets to be discovered yet.— У природи багато секретів, які ще треба розкрити.

He was the first to come.— Він прийшов першим.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Інфінітив у функції означення після слів **the first** (перший), **the second** (другий), **the last** (останній) тощо перекладається українською мовою дієсловом тієї особово-часової форми, в якій стоїть дієслово-присудок англійського речення:

He will be the last to leave.— Він піде останнім.

George was the first to recover.— Джордж першим прийшов до тями.

5) обставини:

— мети:

We came to the station to see our friends off.— Ми пішли на станцію, щоб провести наших друзів.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

При перекладі інфінітива у функції обставини мети українською мовою перед інфінітивом вживається сполучник «щоб, для того щоб»:

To reach the lecture hall he had to walk almost half a mile.— Для того щоб дійти до лекційної зали, нам довелося пройти майже півмилі.

Перед інфінітивом у функції обставини мети часто вживається сполучник **in order to** (для того щоб):

You should get plenty of fresh air in order to sleep well.— Вам треба достатньо дихати свіжим повітрям, для того щоб добре спати.

— наслідку:

I was too young to think of such things at the time.— Я був надто молодий, щоб думати тоді про такі речі.

УЖИВАННЯ ІНФІНІТИВА З ЧАСТКОЮ TO

Інфінітив у реченні може вживатися:

- 1) з часткою **to**;
- 2) без частки **to**.

Інфінітив із часткою **to (to + infinitive)** вживається у таких випадках.

- 1) Для вираження мети:
*She went out **to buy** some bread.*— Вона вийшла, щоб купити хліба.
- 2) Після дієслів **to advise** — радити; **to agree** — погоджуватися; **to expect** — очікувати; **to promise** — обіцяти; **to hope** — мати надію; **to refuse** — відмовляти:
*He agreed **to come**.*— Він погодився прийти.
*Tom promised **to help** me with the moving.*— Том погодився допомогти мені з переїздом.
- 3) Після питальних слів (крім **why**) **where** — де; **how** — як; **what** — що; **who** — хто; **which** — який:
*I don't know **what to do**.*— Я не знаю, що мені робити.
- 4) Після словосполучень **would like/would love/would prefer** — хотілося б:
*I would love **to have** a cup of tea.*— Я хотів би випити чаю.
- 5) У зворотах **it is + іменник, it is + прикметник**:
*It's a hard job **to teach** children.*— Навчати дітей — тяжка праця.
*I'm glad **to see** you happy.*— Я радий бачити вас щасливим.

Інфінітив вживається без частки **to** у таких випадках.

- 1) Після модальних дієслів (крім **ought to** — треба, мусити):
*You must **be back** by 10 p. m.*— Ти повинен повернутися до десятої вечора.
- 2) Після словосполучень **had better, would rather** — краще:
*You'd better **go**.*— Тобі краще піти.
- 3) Після конструкцій **make** (змушувати) + **object**; **let** (дозволяти) + **object**; **see** (бачити) + **object**; **hear** (чути) + **object**; **feel** (відчувати) + **object**:
*My parents let me **watch** TV until 11 p. m.*— Мої батьки дозволяють мені дивитися телевізор до одинадцятої години вечора.
*I heard my brother **come back** home.*— Я чув, як додому повернувся мій брат.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Із дієсловом **to help** інфінітив може вживатися як із часткою **to**, так і без неї:

*He **helped** me **to translate** the article.*— Він допоміг мені перекласти статтю.

*I **helped** him **type** the article.*— Я допоміг йому надрукувати статтю.

ІНФІНІТИВНІ КОНСТРУКЦІЇ

■ Конструкція «складний додаток» (The Complex Object/Objective-with-the-Infinitive Construction)

Ця конструкція складається з двох частин:

- 1) іменника в загальному відмінку або займенника в об'єктному відмінку;
- 2) інфінітива, що означає дію, яку виконусь або якої зазнає особа чи предмет.

Наприклад:

*I consider **John (to be)** a good programmer.*— Я вважаю, що Джон — гарний програміст.

*I want **you to come** tomorrow.*— Я хочу, щоб ви завтра прийшли.

Конструкція «складний додаток» зазвичай перекладається українською мовою підрядним з'ясувальним реченням:

*He wants **the book to be returned** tomorrow.*— Він хоче, щоб книжку повернули завтра.

Complex Object вживається в таких випадках.

- Після дієслів, що означають наказ, примус, пораду, прохання:
to tell — сказати, наказати; *to force* — змусити, примусити; *to enable* — дозволити; *to persuade* — упевнити; *to order* — наказати; *to warn* — попередити; *to invite* — запросити; *to teach* — учити; *to make* — змушувати; *to let* — дозволяти; *to allow* — дозволяти; *to ask* — просити; *to permit* — дозволяти; *to advise* — радити; *to recommend* — рекомендувати; *to remind* — нагадувати.
 Наприклад:
The landlady asked us to come in. — Господиня запросила нас увійти.
He warned me not to touch anything. — Він попередив, щоб я нічого не торкався.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Після дієслів *to make* (змусувати) та *to let* (дозволяти) інфінітив у конструкції «складний додаток» уживається без частки *to*:
The book made me laugh, but it made me cry too. — Книжка змусила мене сміятися, проте вона змусила мене й плакати.
Why not let him try? — Чому б не дозволити йому спробувати?

- Після дієслів, що означають думку, припущення:
to know — знати; *to believe* — вірити; *to suppose* — припускати; *to consider* — вважати.
 Наприклад:
I know him to be a good man. — Я знаю, що він добра людина.
I suppose this actress to be about thirty. — Вважаю, цій актрисі близько тридцяти років.
- Після дієслів, що виражають намір, бажання, почуття:
to want — хотіти; *to wish* — бажати; *should/would like* — хотів би; *to desire* — бажати; *to expect* — очікувати; *to like* — подобатися; *to love* — любити; *to adore* — обожнювати; *to hate* — ненавидіти.
 Наприклад:
I wish you to have a good meal. — Я хочу, щоб ви добре поїли.

She would like me to go to the concert with her. — Вона б хотіла, щоб я пішов із нею на концерт.

I want you to read this message immediately. — Я хочу, щоб ви негайно прочитали це повідомлення.

We expect Sam to win the competition. — Ми очікуємо, що Сем переможе у змаганні.

Would you like me to go now? — Чи ти хочеш, щоб я зараз пішов?

- Після дієслова *to help* — допомагати:
Sue always helps her mum to lay the table. — Сью завжди допомагає матері накривати на стіл.
- Після дієслів відчуття:
to see — бачити; *to hear* — чути; *to feel* — відчувати; *to notice* — помічати; *to watch* — спостерігати; *to observe* — спостерігати.
 Наприклад:
I noticed her enter the room. — Я помітив, як вона увійшла до кімнати.
We heard him tell her everything. — Ми чули, що він усе їй розповів.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Після дієслів відчуття інфінітив у конструкції «складний додаток» уживається без частки *to*:
I saw my sister arrive. — Я бачив, як приїхала моя сестра.

Polly felt the cat jump on her knees. — Поллі відчула, як до неї на коліна стрибнула кішка.

Порівняння конструкцій *my to see/to hear, etc. + someone/something + do ma to see/to hear, etc. + someone/something + doing*

У складі конструкції *Complex Object* після дієслів відчуття *to see* (бачити), *to hear* (чути), *to listen to* (слухати), *to feel* (відчувати), *to notice* (помічати), *to watch* (спостерігати), *to observe* (спостерігати) може вживатися як інфінітив без частки *to*, так і дієприкметник теперішнього часу (*Present Participle/Participle I*):

I saw Tom get into his car and drive away. — Я бачив, що Том сів у машину і поїхав геть.

I saw Tom getting into his car and driving away. — Я бачив, як Том сідав у машину та їхав геть.

I've never seen Tom dance. — Я ніколи не бачив, щоб Том танцював.

I've never seen Tom dancing. — Я ніколи не бачив, як Том танцює.

Розбіжність у значенні цих речень полягає в тому, що мета конструкцій з інфінітивом без частки *to* — це констатувати факт виконання дії, тоді як конструкції з дієприкметником теперішнього часу підкреслюють тривалість дії.

При перекладі конструкцій цього типу українською мовою інфінітив, як правило, перекладається дієсловом **доконаного виду**, а дієприкметник теперішнього часу — дієсловом **недоконаного виду**:

We saw the accident happen. — Ми бачили, як трапився (що зробив?) нещасний випадок.

I saw him walking along the street. — Я бачив, як він ішов (що робив?) вулицею.

I didn't hear you come in. — Я не чув, як ви увійшли (що зробили?).

I could hear it raining. — Я чув, як іде (що робить?) дощ.

Після дієслів *to smell* (нюхати, пахнути) та *to find* (знаходити) вживається тільки конструкція *someone/something + дієприкметник теперішнього часу (Present Participle/Participle I)*:

Can you smell something burning? — Чи ти відчуваєш запах горілого?

She found him reading her letters. — Вона знайшла його, коли він читав її листи.

■ Конструкція «складний підмет» (The Complex Subject/The Nominative-with-the-Infinitive Construction)

Конструкція «складний підмет» складається з іменника в загальному відмінку або займенника в називному відмінку та інфінітива з часткою *to*. Ця конструкція перекладається українською мовою підрядним реченням:

She is expected to come any minute. — Очікується, що вона прийде з хвилини на хвилину.

He is likely to know her address. — Він, скоріше за все, знає її адресу.

The water seems to be boiling. — Здається, вода кипить.

Конструкція «складний підмет» уживається у таких випадках.

- 1) Зі словосполученнями *to be likely* — вірогідно, скоріше за все; *to be unlikely* — малоімовірно; *to be certain* — напевне; *to be sure* — напевне, обов'язково:

This information is sure to be true. — Напевне, це достовірна інформація.

Mr Darrel is unlikely to stay at that hotel. — Малоімовірно, що містер Даррел зупиниться в цьому готелі.

- 2) З дієсловами активного стану *to seem* — здаватися; *to appear* — виявлятися; *to prove* — виявлятися; *to turn out* — виявлятися; *to happen* — статися (випадково):

I seemed to hear a voice. — Мені здалося, я почув чийсь голос.

They happened to meet in Paris. — Сталося так, що вони випадково зустрілися в Парижі.

- 3) З дієсловами пасивного стану:

— на позначення відчуття:

to see — бачити; *to hear* — чути; *to feel* — відчувати; *to notice* — помічати; *to watch* — спостерігати; *to observe* — спостерігати.

Наприклад:

They were noticed to have lunch at «The Planet Hollywood» restaurant. — Помітили, що вони обідали в ресторані «Планета Голівуд».

He was heard to come late. — Було чути, що він прийшов пізно.

- на позначення розумової діяльності:
- to think* — вважатися; *to expect* — очікуватися; *to know* — відомо; *to believe* — вважатися; *to suppose* — припускати, можливо; *to consider* — вважатися.

Наприклад:

Lucy is expected to write a brilliant essay. — Очікується, що Люсі напише дуже гарний твір.

They are supposed to visit us at the weekend. — Можливо, вони відвідають нас на вихідних.

- на позначення наказу, примусу, поради, прохання:
- to tell* — сказати, наказати; *to force* — змусити, примусити; *to enable* — дозволити; *to persuade* — упевнити; *to order* — наказати; *to*

warn — попередити; *to invite* — запросити; *to teach* — учити; *to make* — змушувати; *to allow* — дозволяти; *to ask* — просити; *to permit* — дозволяти; *to advise* — радити; *to recommend* — рекомендувати; *to remind* — нагадати; *to announce* — проголосити; *to report* — повідомити.

Наприклад:

The boys were told to put on scout uniform.— Хлопцям сказали надягти форму скаутів.

The film is announced to be a success.— Заявляють, що фільм буде мати успіх.

■ Інфінітивна конструкція з прийменником *for* (The For-to-Infinitive Construction)

У цій конструкції перед іменником або займенником, що передує інфінітиву, стоїть прийменник *for*:

It's easy for me to answer this question.— Мені легко дати відповідь на це запитання.

There was nothing else for me to say.— Мені більше нічого було сказати.

При перекладі цієї конструкції українською мовою застосовується або підрядне речення, або інфінітив. Наприклад:

It will be very pleasant for us to spend a week in England.— Нам буде дуже приємно провести тиждень в Англії.

I'd have given anything for this not to have happened.— Я би багато віддав за те, щоб цього не сталося.

Герундій (The Gerund/-ing Form)

Герундій — це неособова форма дієслова, що має ознаки як дієслова, так і іменника:

reading — читання; *swimming* — плавання; *running* — біг.

Як дієслово, герундій має форми часу і стану, може бути визначений прислівником.

Як іменник, герундій може виконувати функцію підмета, додатка і визначатися присвійним або вказівним займенником:

Skating is one of my mother's favourite pastimes.— Катання на ковзанах — це одне з найулюбленіших занять моєї матусі.

ФОРМИ ГЕРУНДІЯ

Форма герундія	Активний стан (Active)	Пасивний стан (Passive)
<i>Indefinite</i>	<i>reading</i>	<i>being read</i>
<i>Perfect</i>	<i>having read</i>	<i>having been read</i>

Як видно з таблиці, форми герундія збігаються з формами дієприслівника теперішнього часу й перфектного прислівника.

Indefinite Gerund Active являє собою просту форму герундія. Вона утворюється шляхом додавання закінчення *-ing* до основи дієслова:

to write — *writing*;

to read — *reading*.

Правила утворення простої форми герундія такі самі, як і правила утворення форм дієприкметника теперішнього часу.

Indefinite Gerund Passive утворюється з використанням допоміжного дієслова *to be* у формі простого герундія (*being*) та дієприкметника минулого часу смислового дієслова:

to write — *being written*;

to read — *being read*.

Perfect Gerund Active утворюється сполученням допоміжного дієслова *to have* у формі простого герундія (*having*) та дієприкметника минулого часу смислового дієслова:

to write — *having written*;

to read — *having read*.

Perfect Gerund Passive утворюється з використанням допоміжного дієслова *to be* у формі перфектного герундія (*having been*) та дієприкметника минулого часу смислового дієслова:

to write — *having been written*;

to read — *having been read*.

Заперечна форма герундія утворюється за допомогою заперечної частки *not*, яка ставить-ся перед ним:

not writing;

not being written;

not having written;

not having been written.

ЗНАЧЕННЯ GERUNDІЯ

Indefinite Gerund виражає дію, одночасну з дією присудка:

The weather was so fine that I preferred going on foot. — Погода була такою гарною, що я вирішив пройтися пішки.

Perfect Gerund виражає дію, яка передувє дії присудка:

I saw her having closed the gates. — Я бачив, що вона зачинила ворота.

ВЖИВАННЯ GERUNDІЯ

Герундій вживається в таких випадках.

1) У функції іменника:

Eating fruit is good for your health. — Їсти фрукти корисно для вашого здоров'я.

2) Після дієслів **to admit** — допускати; **to avoid** — уникати; **to consider** — вважати; **to continue** — продовжувати; **to delay** — відкладати; **to deny** — заперечувати; **to enjoy** — насолоджуватися; **to escape** — зникати; **to excuse** — вибачати; **to fancy** — дивуватися; **to finish** — закінчувати; **to forgive** — пробачати; **to imagine** — уявляти; **to involve** — втягувати; **to keep** у значенні *continue* — продовжувати; **to look forward to** — із нетерпінням чекати; **to mention** — згадувати; **to mind** — заперечувати; **to miss** — пропускати; **to object to** — заперечувати; **to postpone** — відкладати; **to practise** — практикувати; **to prevent** — запобігати; **to report** — повідомляти; **to resist** — протистояти; **to risk** — ризикувати; **to save** — рятувати; **to stand** — стояти; **to suggest** — пропонувати; **to understand** — розуміти:

Do you mind my opening the window? — Не заперечуєте, якщо я відчиню вікно?
Smith admitted murdering his wife. — Сміт визнав, що вбив дружину.

3) Після дієслова **to go** — йти, їхати, займатися:

I go swimming every morning in summer. — Улітку я ходжу плавати кожного ранку.

4) Після конструкцій:

to be busy — бути зайнятим;

to be no use — не варто, не має сенсу;

what's the use of — яка користь від;

it's (no) good — добре (недобре);

it's (not) worth — варто (не варто);

can't help — не мати змоги стримувати;

there's no point (in) — не має сенсу в чомусь;

can't stand — не мати змоги винести;

to be/get used to — звикнути до чогось;

to have difficulty in — мати труднощі в чомусь;

to be interested in — цікавитися чимось;

to be good at — добре вміти;

to be keen on — захоплюватися, цікавитися.

Наприклад:

It's no use crying over the spilt milk. — Не варто плакати над пролитим молоком.

5) Після прийменників:

He entered without knocking at the door. — Він зайшов без стуку в двері.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

З дієсловами **to begin** (починати), **to start** (починати), **to continue** (продовжувати), **to advise** (радити), **to allow** (дозволяти), **to permit** (допускати), **to recommend** (рекомендувати) може вживатися як інфінітив, так і герундій, причому значення словосполучення не змінюється:

The guests started dancing/to dance. — Гості почали танцювати.

It is not allowed standing/to stand there. — Тут не можна стояти.

Однак існують дієслова, які у сполученні з інфінітивом мають одне значення, а в сполученні з герундієм — інше:

1) **go on + to infinitive** (починати):

After finishing breakfast, she went on to write a letter. — Закінчивши сніданок, вона почала писати листа.

go on + gerund (продовжувати):

I tried to calm her down, but she went on crying. — Я намагався заспокоїти її, але вона продовжувала плакати.

2) **mean + to infinitive** (мати намір):

She means to find a better job. — Вона має намір знайти кращу роботу.

mean + gerund (значити):

Doing well on this course means studying very hard. — Мати гарні оцінки з цього

го предмета означає навчатися дуже наполегливо.

- 3) **try + to infinitive** (робити все можливе):
I was trying to start the car, but the engine was dead.— Я намагався завести машину, але двигун заглух.

try + gerund (спробувати):

Why don't you try adding some spices to the sauce? It may taste better.— Чому б тобі не спробувати додати спецій у соус? Він може стати кращим на смак.

- 4) **want + to infinitive** (хотіти):

I want to spend my holiday in the Crimea.— Я хочу провести канікули в Криму.

want + gerund (бути необхідним, потрібним):

My car wants repairing again.— Моїй машині знову потрібен ремонт.

- 5) **stop + to infinitive** (зупинитися з метою):

On the way home I stopped to buy some milk.— Дорогою додому я зупинився, щоб купити молока.

stop + gerund (закінчити, припинити щось робити):

Stop talking! You are in the library.— Припиніть розмовляти! Ви в бібліотеці.

- 6) **remember + to infinitive** (не забути щось зробити):

I remembered to lock door.— Я не забув зачинити двері.

remember + gerund (пам'ятати):

I remember locking the door.— Я пам'ятаю, що зачинив двері.

- 7) **forget + to infinitive** (забути щось зробити):

I forgot to mention this fact in my report.— Я забув згадати про цей факт у своїй доповіді.

forget + gerund (зробити щось, але забути про це):

I forgot mentioning this fact in my report.— Я забув, що згадував про цей факт у своїй доповіді.

Your coming now and saying «I'm her father» doesn't change my feelings.— Те, що ви зараз прийшли й кажете «Я — її батько», не змінює моїх почуттів.

- 2) іменної частини складеного присудка:
Seeing is believing.— Побачити — значить повірити.

- 3) додатка (прямого, прийменникового):
The teacher has aimed at teaching students to speak correct English.— Учитель поставив за мету навчити учнів правильно розмовляти англійською.

- 4) означення:

I'm glad to have the opportunity of talking with you, Doctor.— Я радий можливості поспілкуватися з вами, лікарю.

- 5) обставини:

You can help him by supporting him.— Ви можете допомогти йому тим, що підтримуєте його.

ГЕРУНДІЙ І ДІЄПРИКМЕТНИК ТЕПЕРІШНЬОГО ЧАСУ

Подібність герундія і дієприкметника теперішнього часу полягає в тому, що вони:

- утворюються однаково — шляхом додавання до основи інфінітива без частки **to** закінчення **-ing**;
- мають ознаки дієслова.

Поза контекстом буває важко визначити, чи є особова форма із закінченням **-ing** дієприкметником або герундієм. Разом із тим, герундій і дієприкметник — це різні неособові форми дієслова, які відрізняються одна від іншої як за значенням, так і за функціями в реченні. Герундій має ознаки дієслова й іменника, тоді як дієприкметник має ознаки дієслова й прикметника.

ФУНКЦІЇ ГЕРУНДІЯ В РЕЧЕННІ

У реченні герундій може виконувати такі функції:

- 1) підмета:

Розбіжності між герундієм і дієприкметником теперішнього часу

	Герундій	Дієприкметник
У функції означення та обставини	вживається з прийменником: <i>The method of translating this grammar construction is well known.</i> — Метод перекладу цієї граматичної конструкції добре відомий. <i>Before using this device one should read the user's guide.</i> — Перед тим, як користуватися цим приладом, треба прочитати інструкцію для користувача.	вживається без прийменника: <i>The group carrying out this mission consisted of 20 men.</i> — Група, що виконувала завдання, складалася з 20 чоловік. <i>Translating the text the students used English-Ukrainian dictionaries.</i> — Перекладаючи текст, студенти користувалися англо-українськими словниками.
У функції підмета, іменної частини присудка та додатка	вживається: <i>Carrying out this mission is very important.</i> — Виконання цього завдання дуже важливе.	не вживається

ГЕРУНДІЙ ТА ВІДДІЄСЛІВНИЙ ІМЕННИК (VERBAL NOUN)

Віддієслівний іменник утворюється шляхом додавання до основи інфінітива закінчення **-ing**, тобто за формою віддієслівний іменник збігається з герундієм:

to begin (починати) — *beginning* (початок);
to open (відчиняти) — *opening* (відчинення);
to meet (зустрічати) — *meeting* (зустріч).

Проте віддієслівний іменник і герундій — це дві різні частини мови, що мають різне значення й виконують різні функції в реченні.

Віддієслівний іменник має усі якості іменника й на українську мову найчастіше перекладається іменником. Герундій має тільки деякі з властивостей іменника.

Розбіжності між герундієм і віддієслівним іменником

Герундій	Віддієслівний іменник
1. Не вживається з артиклем: <i>I remember meeting him in Tokyo.</i> — Пригадую, як я зустрів його в Токіо.	1. Може вживатися з артиклем: <i>The meeting began at 7.</i> — Зустріч почалася о сьомій годині.
2. Не може мати форми множини: <i>I don't mind your opening the window.</i> — Я не заперечую, якщо ви відчините вікно.	2. Може мати форми множини: <i>All these shuttings and openings of the door disturb me greatly.</i> — Усі ці зачинення й відчинення дверей дуже мені заважають.
3. Може мати прямий додаток: <i>He began tidying his room when I left him.</i> — Коли я пішов від нього, він почав прибирати свою кімнату.	3. Може вживатися з прийменниковим додатком: <i>The tidying of his room didn't take him long.</i> — Прибирання кімнати не забере в нього багато часу.
4. Може визначатися прислівником: <i>I don't like your speaking so loudly.</i> — Я не люблю, коли ви так голосно розмовляєте.	4. Може визначатися прикметником: <i>My attention was attracted by his loud speaking.</i> — Його голосне говоріння привернуло мою увагу.
5. Має форми часу й стану: <i>Mother was angry at her son's having come so late.</i> — Мати розсердилася, що її син так пізно прийшов.	5. Не має форм часу й стану.

МОДАЛЬНІ ДІЄСЛОВА (MODAL VERBS) ТА ЇХНІ ЗАМІННИКИ

Модальні дієслова виражають ставлення мовця до дії, процесу, стану. На відміну від смислових, модальні дієслова не змінюються за особами та числами (крім *need*), здатні самостійно утворювати питальні й заперечні форми, а також потребують після себе інфінітива без частки *to* (крім дієслова *ought to* — мусити, треба):

I can type fast. — Я можу друкувати швидко.

Can you come to the party? — *Sorry, I can't.* — Чи ви зможете прийти на вечірку? — Вибачте, я не зможу.

The weather forecast is not very good. It may snow this evening. — Прогноз погоди не дуже сприятливий. Сьогодні ввечері може піти сніг.

You must have a foreign passport to visit other countries. — Для відвідування інших країн ви повинні мати закордонний паспорт.

You should give up smoking. — Тобі слід кинути палити.

Але: *You ought to give up smoking.* — Тобі треба кинути палити.

За допомогою модальних дієслів передаються модальні значення можливості (фізичної й теоретичної), рекомендації, наказу, заборони, дозволу.

Модальне дієслово	Можливість		Дозвіл	Рекомендація	Наказ, вимога, заборона	Обіцянка, намір, застереження
	фізична	теоретична				
<i>Can (could)</i>	+	+	+			
<i>May</i>		+	+			
<i>Might</i>		+	+			+
<i>Must</i>		+		+	+	
<i>Shall (should)</i>		+		+	+	+
<i>Ought to</i>		+		+		

Модальне дієслово *can (could)*

Це модальне дієслово має дві форми: *can* — для теперішнього часу і *could* — для минулого.

Can (could) вживається:

- 1) для вираження можливості або здатності виконання дії

— фізичної:

The baby can already walk. — Дитина вже вміє ходити.

— теоретичної:

Where is she? — She can be at home. — Де вона? — Вона може бути вдома.

У цьому значенні модальне дієслово *can (could)* перекладається як «могти», «уміти»:

She can speak English well but she can't write it at all. — Вона вміє розмовляти англійською, але зовсім не вміє нею писати.

- 2) для вираження дозволу на виконання дії (у питальних і стверджувальних реченнях):

Can we go home? — Yes, you can go. — Чи можна нам іти додому? — Так, ви можете іти.

Can I use your phone? — Of course, you can. — Чи можна скористатися вашим телефоном? — Звичайно, можна.

- 3) для вираження заборони виконання дії (тільки в заперечних реченнях):

You can't stand here. — Тут не можна стояти.

You can't speak at the lessons. — Не можна розмовляти на уроці.

- 4) для вираження прохання (у питальних реченнях):

Can (could) you give me your dictionary? — Чи не могли б ви дати мені свій словник?

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Форма *could* уживається для більш ввічливого спілкування:

Can you help me? — Можете допомогти мені?

Could you help me? — Чи не могли б ви допомогти мені?

Про значення конструкції *could + Perfect Infinitive* див. розділ «Значення форм інфінітива».

Про синонім модального дієслова *can* — зворот *to be able to* — див. розділ «Замінники модальних дієслів».

Модальне дієслово *may (might)*

Це модальне дієслово має дві форми: *may* — теперішнього часу, *might* — минулого.

May (might) використовується для вираження:

- 1) теоретичної можливості виконання дії:
Jane may pass her test this time. — Цього разу Джейн може скласти свій залік.
It may rain today. — Можливо, сьогодні дощитиме.
- 2) дозволу (у стверджувальних і питальних реченнях):
You may go. — Ти можеш іти.
Luggage may be left here. — Багаж може-те залишити тут.
May I help you? — Дозвольте вам допомогти?
- 3) заборони (у заперечних реченнях):
You may not come here. — Тобі не можна приходити сюди.

Дієслово *might* уживається:

- 1) у підрядних з'ясувальних реченнях у випадку узгодження часів:
She said that he might take her book. — Вона сказала, що він може взяти її книгу.
- 2) для позначення вірогідності виконання дії:
He might come. — Можливо, він прийде.
- 3) для більш ввічливого звертання:
Might I speak to the bank manager, please? — Чи міг би я поговорити з менеджером банку?

Про замітники модальних дієслів *may (might)* див. розділ «Замінники модальних дієслів».

Модальне дієслово *must*

Модальне дієслово *must* вживається:

- 1) для вираження необхідності виконання дії, наказу:
Soldiers must obey their commanders' orders. — Солдати повинні виконувати накази своїх командирів.

I must go. — Мені треба йти.

- 2) для вираження заборони (у заперечних реченнях):
You mustn't do it. — Цього не можна робити.
You mustn't make any noise here. — Тут не можна шуміти.
- 3) для вираження теоретичної можливості, вірогідності виконання дії:
She must have lost her way. — Вона, мабуть, заблукала.
He must have read this book already. — Він, мабуть, уже читав цю книжку.
- 4) для вираження наполегливої поради, рекомендації:
You must come and see my new flat. — Ви повинні прийти подивитися мою нову квартиру.

Зворот *to have (to)*

Зворот *to have (to)* є синонімом модального дієслова *must* (див. розділ «Замінники модальних дієслів») і вживається для вираження необхідності виконання дії через певні обставини.

Зворот *to have (to)* перекладається як «доводиться», «змушений (щось робити)»:

It was very dark and we had to stay at home. — Було дуже темно, і нам довелося залишитися дома.

I don't have to wear a uniform. — Мені не доводиться носити форму.

Про синоніми модального дієслова *must* див. розділ «Замінники модальних дієслів».

Зворот *to be (to)*

Зворот *to be (to)* є синонімом модального дієслова *must* (див. розділ «Замінники модальних дієслів») і вживається для вираження необхідності виконання дії на підставі попередньої домовленості або згідно зі складеним планом.

Зворот *to be (to)* перекладається як «повинен», «повинен був» (за домовленістю):

They are to begin this work at once. — Вони повинні одразу почати працювати (ми так домовилися).

I was to meet her at 3 o'clock. — Я повинен був (ми домовилися) зустріти її о третій.

Модальне дієслово shall

Модальне дієслово *shall* виражає обіцянку, намір, застереження, погрозу:

He shall get his money.— Він отримає свої гроші.

The child shall be punished for it.— Дитина буде за це покарана.

Shall також може виражати запитання стосовно подальших дій, а саме прохання поради, рекомендації:

Shall we begin? — Нам починати?

Модальне дієслово should

Дієслово *should* в основному вживається для вираження поради, рекомендації й у цьому значенні перекладається як «треба», «слід»:

You should see a doctor.— Вам слід показати-ся лікарю.

You should give up smoking.— Вам треба кинути палити.

Модальне дієслово *should* також може використовуватися для вираження теоретичної можливості, ймовірності виконання дії:

Where is he? — *He should be at school at the moment.*— Де він? — У цей час він має бути у школі.

Has Nancy phoned yet? — *No, and I'm worried: she should have phoned an hour ago.*— Ненсі вже телефонувала? — Ні, і я хвилююся: вона повинна була зателефонувати годину тому.

Модальні дієслова will і would

Модальні дієслова *will* і *would* вживаються у таких випадках.

- 1) У стверджувальних і заперечних реченнях для вираження волі, бажання, наміру:

We will help you.— Ми допоможемо вам.

I won't go there.— Я не піду туди (не хочу йти).

Would у цьому значенні вживається здебільшого в підрядних додаткових реченнях, де дієслово-присудок вжито у минулому часі:

I said that we would help you.— Я сказав, що ми (охоче) допоможемо вам.

- 2) у питальних реченнях для вираження ввічливого прохання, запрошення, при-

чому *would* надає прохання особливо ввічливого відтінку.

Will you have a cup of tea? — Випийте чашку чаю.

Would you help me? — Допоможіть мені, будь ласка.

Дієслово need

Дієслово *need* вживається як модальне і як смислове. Як модальне дієслово *need* у сполученні з *Indefinite Infinitive* виражає необхідність виконання дії стосовно теперішнього або майбутнього часу і вживається у питальних і заперечних реченнях:

Need we go there? — Нам треба йти туди?

You need not trouble about that at all.— Вам зовсім не треба турбуватися про це.

У значенні модального дієслово *need* має лише форму теперішнього часу.

Питальна й заперечна форми утворюються без допоміжного дієслова *to do* і вживаються з інфінітивом основного дієслова без частки *to*:

You needn't hurry.— Вам немає потреби поспішати.

Дієслово *need* як смислове перекладається «мати потребу в чомусь». У цьому значенні воно відмінюється за загальними правилами і вживається в теперішньому, минулому і майбутньому часі:

I'll need this magazine.— Мені цей журнал буде потрібний.

Інфінітив після нього вживається з часткою *to*, питальна і заперечна форми в *Present Indefinite* і *Past Indefinite* утворюються за допомогою дієслова *to do*:

You don't need to say a lot of nonsense.— Не треба говорити дурниць.

Do you need any money? — Вам потрібні гроші?

Дієслово dare

Дієслово *dare* означає «мати сміливість або зухвальство зробити щось». Воно вживається переважно в питальних і заперечних реченнях.

Dare вживається як модальне і смислове дієслово. У першому випадку воно утворює питальну і заперечну форми теперішнього і минулого часу без допоміжного дієслова *to do*, у 3-й

особі однини теперішнього часу не має закінчення **-(e)s** і вживається з інфінітивом без частки **to**:

How dare you say it? — Як ви смієте казати це?

For a while he dared not move. — Деякий час він не наважувався поворухнутися.

Як смислове дієслово **dare** відмінюється за загальними правилами; інфінітив після нього вживається з часткою **to**:

Neither George nor I dared to turn round. — Ані Джордж, ані я не наважувалися озирнутися.

Модальне дієслово **ought to** _____

Модальне дієслово **ought to** служить для вираження таких значень:

- 1) наполегливої рекомендації, поради щодо виконання дії, морального обов'язку:
You ought to treat animals kindly. — Ви повинні добре поводитися з тваринами.
- 2) очікуваної та бажаної дії, теоретичної можливості, впевненості у виконанні дії:
Tom is a good student. He ought to pass his exam. — Том — хороший студент. Він повинен скласти іспит.

Замінники модальних дієслів _____

1. Зворот **to be able to** є замінником модального дієслова **can**:
 - 1) для вираження минулого і майбутнього часу:
I was able to drive. — Я вмів водити машину.
I'll be able to drive. — Я вмітиму водити машину.
 - 2) на позначення можливості або неможливості здійснення дії в цей момент, у минулому чи в майбутньому. Порівняйте:
I can read. — Я вмію читати.
I am not able to read these tiny letters! — Я не можу розібрати ці крихітні літери.
I couldn't swim when I was five. — Я не вмів плавати, коли мені було п'ять років.
I wasn't able to swim in that cold water. — Я не міг плавати в тій холодній воді.

He was not able to come yesterday, but he will be able to come tomorrow. — Він не міг прийти вчора, проте він зможе прийти завтра.

2. Словосполучення **to be allowed to** та **to be permitted to** є синонімами модального дієслова **may**:

- 1) для вираження минулого і майбутнього часу:

I was allowed to use this device. — Мені було дозволено (я можу) використати цей прилад.

He will be allowed to use this device. — Йому дозволять (він зможе) використати цей прилад.

- 2) для вираження значення дозволу:
I am not permitted to stay out late. — Мені не дозволено гуляти допізна.

3. Зворот **to have (to)** є замінником модального дієслова **must** і перекладається як «доводиться, змушений (щось робити)». Зворот **to have (to)** вживається для:

- 1) вираження минулого і майбутнього часу:

It was very dark and we had to stay at home. — Було дуже темно, і нам довелося залишитися дома.

If you want to live here you'll have to tidy up your room sometimes. — Якщо ти хочеш тут жити, тобі доведеться іноді прибирати у своїй кімнаті.

- 2) позначення змушеності, необхідності виконання дії у зв'язку з обставинами:

I don't have to wear a uniform. — Мені не доводиться носити форму.

I have to work hard to pass my exam. — Щоб скласти іспити, я змушений взяти працювати.

4. Зворот **to be (to)** є синонімом модального дієслова **must** і перекладається як «повинен», «повинен був».

Зворот **to be (to)** вживається для:

- 1) вираження минулого часу:

I was to meet her at 3 o'clock. — Я повинен був (ми домовилися) зустріти її о третій годині.

We were to go to the library.— Ми повинні були (домовлялися) піти до бібліотеки.

- 2) вираження необхідності виконання дії внаслідок попередньої домовленості або згідно зі складеним планом:
They are to begin this work at once.— Вони повинні одразу почати працювати (ми так домовилися).
We are to meet at the theatre.— Ми повинні (домовилися) зустрітися в театрі.

ДІЄСЛОВА-ЗВ'ЯЗКИ

Дієслова *to be* (бути), *to become* (ставати), *to get* (ставати), *to turn* (ставати) можуть вживатися як дієслова-зв'язки. У цьому випадку дієслово виконує граматичну функцію — служить для утворення форм складеного іменного присудка і виражає його граматичне значення (час, особу, число, стан); лексичне значення дієслова-зв'язки є неактуальним (послаблене):

She is always late for classes.— Вона завжди запізнюється на заняття.

At the end of the tale Cinderella became a Princess.— Наприкінці казки Попелюшка стала принцесою.

It gets dark very early in December.— У грудні темнішає (стає темно) дуже рано.

■ 2. СУФІКСИ ДІЄСЛІВ

Як правило, дієслова утворюються за допомогою суфіксів. До найбільш поширених суфіксів дієслів відносять:

-en

sharpen — відточувати;

widen — розширювати;

-ize

criticize — критикувати;

minimize — мінімізувати;

-fy

classify — класифікувати;

simplify — спрощувати.

СЛУЖБОВІ ЧАСТИНИ МОВИ

ПРИЙМЕННИК (THE PREPOSITION)

Прийменник — це службова частина мови, що поєднує слова у словосполученнях і реченнях, виражаючи відношення між ними.

Прийменники поділяються на:

- просторові (*in the country* — у сільській місцевості, за містом);
- часові (*from morning till night* — з ранку до вечора);
- об'єктні (*the song about Motherland* — пісня про Батьківщину);
- причинові (*to get white with fear* — побіліти від страху);
- цільові (*for love or money* — заради любові або грошей) та ін.

■ 1. ПРИЙМЕННИКИ, ЩО ВИРАЖАЮТЬ ПРОСТОРОВІ ВІДНОШЕННЯ

Прийменник	Значення	Приклад
<i>at</i>	1) біля, коло	<i>Somebody is standing at our front door.</i> — Хтось стоїть біля вхідних дверей.
	2) у (в) (із назвами невеличких міст, сіл, а також із назвами організацій, закладів)	<i>Were you at the theatre yesterday?</i> — Чи були ви вчора у театрі?
<i>above</i>	над, вище	<i>There's a rainbow above the forest.</i> — Над лісом — райдуга.

Приймен- ник	Значення	Приклад
<i>across</i>	крізь, через	<i>I was going across the street when I heard the voice of an old friend of mine.</i> — Я переходив вулицю, коли почув голос свого давнього друга.
<i>against</i>	проти, напроти	<i>The wind was so strong that it was difficult to walk against it.</i> — Вітер був такий сильний, що було важко проти нього йти.
<i>along</i>	уздовж	<i>She was going slowly along the road.</i> — Вона повільно йшла вздовж дороги.
<i>among</i>	серед	<i>That woman standing among the children must be their teacher.</i> — Ця жінка, що стоїть серед дітей, мабуть, їхня вчителька.
<i>around</i>	коло	<i>We are travelling around the world.</i> — Ми подорожуємо навколо світу.
<i>behind</i>	позаду, за	<i>There is a swimming pool behind the house.</i> — За будинком є басейн.
<i>below</i>	нижче	<i>The temperature is 10 degrees below zero.</i> — Температура дорівнює 10 градусам нижче нуля.
<i>beside</i>	коло, біля, поряд	<i>Our summer house is beside the river.</i> — Наш літній будинок знаходиться біля річки.
<i>between</i>	між	<i>Who is sitting between Kate and Mary?</i> — Хто сидить між Кейт і Мері?
<i>by</i>	1) біля, коло	<i>I like sitting by the window.</i> — Мені подобається сидіти біля вікна.
	2) мимо, повз (із дієсловами руху)	<i>She ran by without saying «hello».</i> — Вона пробігла мимо, не привітавшись.
<i>down</i>	униз	<i>Getting down the hill was even more difficult than climbing up.</i> — Сходити вниз з гори було навіть складніше, ніж підніматися на гору.
<i>from</i>	з	<i>Take the dictionary from the shelf and look up this word in it.</i> — Візьми з полиці словник і подивись у ньому це слово.
<i>in</i>	в (у)	<i>Waiter! There is a fly in my soup!</i> — Офіціанте! У моєму супі плаває муха!
<i>inside</i>	в (у), усередині	<i>I can hear a strange noise inside the box. I think this is a mouse.</i> — Я чую дивний шум у коробці. Я думаю, що це миша.
<i>into</i>	в (у), усередину	<i>Put the sandwich into your bag and don't eat at the lesson any more!</i> — Поклади бутерброд у портфель і більше не їж на уроці!

Прийменник	Значення	Приклад
<i>near</i>	поряд, близько	<i>I live near the underground station.</i> — Я живу біля метро.
<i>next to</i>	поряд із, поруч	<i>Next to the Tower of London there's Tower Bridge.</i> — Поряд із Лондонським Тауером знаходиться Тауерський міст.
<i>off</i>	з, від, геть (позначає віддалення)	<i>Off we go!</i> — Ми пішли (геть)!
<i>over</i>	над, понад	<i>A flying saucer was hanging over the forest.</i> — Летюча тарілка зависла над лісом.
<i>out of</i>	з, зсередини	<i>He took a knife out of his pocket.</i> — З кишені він витягнув ніж.
<i>outside</i>	зовні, біля	<i>Why are there so many people standing outside our house?</i> — Чому біля нашого будинку так багато людей?
<i>through</i>	крізь	<i>I could see the rain through the window.</i> — Я бачив дощ крізь вікно.
<i>to</i>	до, на, у	<i>Let's go to the seaside!</i> — Поїхали на море!
<i>towards</i>	до, на, у, у напрямку	<i>Go towards that cathedral and you'll see the bank building on your left.</i> — Йди в напрямку собору, і зліва ти побачиш будівлю банку.
<i>under</i>	під	<i>Look! There's a cat under the chair!</i> — Дивись! Під стільцем — кішка!
<i>up</i>	уверх, угору	<i>Hands up!</i> — Руки вгору!

ВЖИВАННЯ ПРИЙМЕННИКІВ *IN, AT, ON, BY*

Прийменник *in* вживається:

- з назвами міст:
in London — у Лондоні;
- зі словами *an armchair* — крісло; *danger* — небезпека; *the middle of* — середина, центр; *a queue* — черга; *a book* — книга; *a newspaper* — газета; *the sky* — небо; *a row* — ряд; *the centre* — центр; *the park* — парк; *prison* — в'язниця; *hospital* — лікарня; *the country* — село; сільська місцевість:
in an armchair — у кріслі;
in danger — у небезпеці;
in the country — за містом, у селі;
- у сталих словосполученнях:
in cash — готівкою;
in pen/pencil — ручкою/олівцем;
in ink — чорнилами;

in writing — у рукописному вигляді;
in one's opinion — на чийсь думку;
in the end — наприкінці, в кінцевому результаті.
Але: *at the end* — у кінці (чогось).

Прийменник *at* вживається:

- перед номерами будинків:
at 23 Baker St. — на Бейкер-стріт, 23;
- у сталих виразах:
at home — вдома; *at school* — у школі;
at the university — в університеті; *at work* — на роботі; *at the bus stop* — на автобусній зупинці; *at the station* — на станції; *at the airport* — в аеропорту;
at the seaside — біля моря; *at a hotel* — у готелі; *at the table* — за столом; *at the desk* — за письмовим столом, партою.

Прийменник **on** вживається:

- 1) зі словами: *the river* — річка; *the border* — кордон; *the farm* — ферма; *an island* — острів; *a beach* — пляж; *the coast* — узбережжя;
on the river — на річці;
on the coast — на узбережжі;
- 2) у сталих словосполученнях:
on foot — пішки; *on business* — у справах; *on holiday* — у відпустці; *on a trip* — під час подорожі; *on the way* — по дорозі; *on the phone* — по телефону; *on TV* — по телевізору; *on radio* — по радіо; *on purpose* — навмисно, з наміром; *on the right/left* — праворуч/ліворуч.

Прийменник **by** вживається у сталих словосполученнях, що означають рух транспортом:

by bus — автобусом; *by taxi* — (на) таксі; *by car* — машиною; *by plane* — літаком; *by train* — потягом; *by ship* — кораблем; *by sea* — морем; *by air* — літаком.

Але коли маємо на увазі «знаходитись у транспорті», вживаємо прийменник **on** або **in**:

on a/the bus — в автобусі;
on a/the plane — у літаку;
on a/the train — у потязі;
on a/the ship — на кораблі;
in a/the car — у машині;
in a/the taxi — у таксі.

■ 2. ПРИЙМЕННИКИ, ЩО ВИРАЖАЮТЬ ЧАСОВІ ВІДНОШЕННЯ

<i>after</i>	після	<i>What are you doing after the lessons?</i> — Що ти робиш після уроків?
<i>at</i>	в (при вказівці на час)	<i>Let's meet at five.</i> — Давайте зустрінемося о п'ятій.
<i>before</i>	до, перед	<i>Mom! I'm going to the party. Don't wait for me before midnight.</i> — Мамо! Я збираюся на вечірку. Не чекай на мене до півночі.
<i>by</i>	до (конкретного моменту)	<i>You must be back by 12.00.</i> — Ти повинен повернутися до дванадцятої години.
<i>during</i>	протягом, під час	<i>I had a lot of fun during my summer holiday.</i> — Я добре розважився під час літніх канікул.
<i>for</i>	на, протягом, на строк	<i>I'll stay in the country for a week.</i> — Я залишуся за містом на тиждень.
<i>from</i>	з (указує на початковий момент дії)	<i>Where were you from 8 p. m. to 11 p. m. yesterday?</i> — Де ви були вчора з восьмої до одинадцятої вечора?
<i>in</i>	1) у (в)	<i>My son was born in 1995.</i> — Мій син народився у 1995 році.
	2) через	<i>See you in a week.</i> — Побачимося через тиждень.
<i>on</i>	1) у (в)	<i>See you on Monday.</i> — Побачимося у понеділок.
	2) після	<i>On coming home I checked my mail.</i> — Прийшовши додому, я перевірів свою електронну пошту.
<i>since</i>	з (указує на початковий момент дії, що почався в минулому й триває у момент мовлення)	<i>I haven't seen her since Christmas.</i> — Я не бачив її з Різдва.
<i>till/ until</i>	до	<i>Let's stay here until tomorrow.</i> — Давайте залишимося тут до завтра.
<i>within</i>	протягом, упродовж	<i>My history teacher gave us a project to finish within a week, and I haven't started it yet.</i> — Мій учитель з історії задав мені зробити доповідь, яку я повинен закінчити протягом тижня, але я її ще не почав робити.

ВЖИВАННЯ ПРИЙМЕННИКІВ *AT, IN, ON*

Прийменник *at* вживається у таких словосполученнях:

at 9.00 — о дев'ятій годині (на позначення часу за годинником);

at Christmas/Easter — на Різдво (Великдень);

at noon/night/midnight — опівдні (уночі, опівночі);

at breakfast/lunch/dinner/supper — за сніданком (ланчем, обідом, вечерєю);

at that time — у той час;

at the moment — у той самий момент;

at the weekend — на вихідні.

Прийменник *in* вживається у таких словосполученнях:

in the morning/afternoon/evening — уранці (удень, ввечері);

in January — у січні (з назвами місяців);

in (the) winter — узимку (з назвами пір року);

in 1992 — у 1992 році (з роками);

in the 19 century — у XIX столітті (з назвами сторіч);

in an hour/week/year — за годину (тиждень, рік).

Прийменник *on* вживається у таких випадках:

on Monday — у понеділок (з назвами днів тижня);

on Easter Sunday — у Великодню неділю;

on Christmas Day — у день Різдва;

on Friday night — у п'ятницю ввечері;

on July 21st — двадцять першого липня;

on a summer afternoon — літнім днем;

on that day — у той день.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Прийменники не вживаються перед словами *yesterday* — учора, *tomorrow* — завтра, *next* — наступний, *this* — цей, *last* — минулий, *every* — кожний:

yesterday morning — учора вранці;

next year — наступного року;

this week — цього тижня;

last Christmas — минулого Різдва.

■ 3. ПРИЙМЕННИКИ, ЩО ВИРАЖАЮТЬ ГРАМАТИЧНУ ЗАЛЕЖНІСТЬ СЛІВ У РЕЧЕННІ

Як зазначалося раніше, в українській мові засобом вираження граматичної залежності є відмінкові закінчення та прийменники, які вживаються з тим чи іншим відмінком; в англійській мові така залежність одних слів від інших виражається за допомогою прийменників:

Відмінок (в українській мові)	Прийменник	Приклад
Родовий	<i>of</i>	<i>At the end of the lesson the teacher announced the marks.</i> — Наприкінці уроку учитель оголосив оцінки.
Давальний	<i>to</i>	<i>I returned the dog to its master.</i> — Я повернув собаку хазяїну.
Орудний	<i>with</i> (позначає знаряддя дії)	<i>Why are you writing with a pencil?</i> — Чому ти пишеш олівцем?
	<i>by</i> (позначає діяча)	<i>This book was written by Jack London.</i> — Ця книжка була написана Джеком Лондоном.
Місцевий	<i>about</i>	<i>Tell me about this man.</i> — Розкажи мені про цю людину.

СПОЛУЧНИК (THE CONJUNCTION)

С п о л у ч н и к — це службова частина мови, що вживається для поєднання однорідних членів речення, а також частин складного речення:

You and your friend did well in the test.— Ти та твій друг добре написали контрольну роботу.

You did well in the test, but your friend didn't.— Ти добре написав контрольну роботу, а твій друг — ні.

Залежно від синтаксичної функції розрізняють сполучники сурядності та підрядності.

Сполучники сурядності служать для поєднання рівноправних одиниць (однорідних членів речення, частин складносурядного речення).

Сполучники підрядності служать для поєднання синтаксично нерівноправних одиниць (головного та підрядного речень, рідше членів простого речення).

Сполучники			Приклад
Сурядності	Зіставні	<i>and</i> (і, та), <i>both ... and</i> (як ... так і), <i>neither ... nor</i> (ані ... ані ...)	<i>I've been to England and Scotland.</i> — Я побував в Англії і Шотландії.
	Протиставні	<i>but</i> (але, проте), <i>whereas</i> (тоді як; незважаючи на те що)	<i>I don't like classical music, whereas my mother loves it.</i> — Мені не подобається класична музика, тоді як моя мати любить її.
	Розділові	<i>or</i> (або, чи), <i>either ... or</i> (або ... або)	<i>Shall we go on holiday or shall we buy a computer?</i> — Поїдемо у відпустку або купимо комп'ютер?
	Пояснювальні	<i>that is</i> (тобто)	<i>In the Ukrainian restaurant we tried «borsh» — that is a kind of vegetable soup.</i> — В українському ресторані ми скуштували борщ — це такий овочевий суп.
	Єднальні	<i>and also</i> (і, а також)	<i>She is so nice, and also very clever!</i> — Вона така мила й до того ж дуже розумна!
Підрядності	З'ясувальні	<i>that</i> (що)	<i>This is the boy that started the fight.</i> — Це той самий хлопець, який розпочав бійку.
	Часові	<i>when</i> (коли), <i>as soon as</i> (як тільки), <i>as long as</i> (до тих пір поки), <i>while</i> (поки, у той час як), <i>after</i> (після), <i>before</i> (до, перед), <i>since</i> (з якогось моменту), <i>until</i> (до того як, поки не)	<i>I'll tell you about my holiday when I get home.</i> — Я розповім тобі про відпустку, коли доберуся додому.
	Причинові	<i>because</i> (оскільки), <i>as</i> (як, оскільки), <i>so/such ... that</i> (так ... що), <i>since</i> (скільки)	<i>Since it's your birthday, I'll let you borrow my best suit.</i> — Оскільки сьогодні твій день народження, я позичу тобі свій найкращий костюм.
	Наслідкові	<i>so</i> (отже), <i>therefore</i> (отже, таким чином)	<i>Martin has broken his leg, so he can't play football.</i> — Мартін зламав ногу, отже, він не може грати у футбол.
	Порівняльні	<i>as</i> (як), <i>as ... as</i> (так ... як), <i>as if</i> (нібито), <i>than</i> (ніж)	<i>I'm as happy as a child.</i> — Я щасливий, як дитина.

Сполучники			Приклад
Підрядності	Умовні	<i>if</i> (якщо)	<i>If you get out in the rain, you'll catch cold.</i> — Якщо ти вийдеш на вулицю в дощ, ти застудишся.
	Допустові	<i>although</i> (хоча), <i>though</i> (хоча), <i>in spite of</i> (незважаючи на), <i>despite the fact</i> (незважаючи на той факт, що)	<i>Although he has lived in Germany for two years, he can't speak German.</i> — Хоча він два роки і прожив у Німеччині, він не вміє говорити німецькою.
	Мети	<i>in order to</i> (для того щоб), <i>so that</i> (так щоб), <i>so</i> (так щоб)	<i>I moved that vase so that the dog wouldn't break it.</i> — Я переставив вазу, так щоб собака її не розбив.

ВИГУК (THE INTERJECTION)

Ви гук — це незмінюваний особливий клас слів, які виражають почуття, волевиявлення мовця, не називаючи їх:

Ouch! — Ой!

Uh-huh! — Еге ж!

Вигуки не належать ні до самостійних, ні до службових частин мови. Вони можуть виконувати роль еквівалентів речення або супроводжувати його, вказуючи на емоції, волевиявлення людини як реакцію на навколишню дійсність.

Від повнозначних слів вигуки відрізняються тим, що не мають лексичного значення і граматичних ознак, а від службових — тим, що не виконують властивих їм службових функцій.

Вигук	Значення	Приклад
<i>ah</i>	виражає радість, задоволення	<i>Ah, that fish smells good.</i> — М-м-м, ця риба добре пахне.
	висловлює розуміння	<i>Ah, now I understand.</i> — О, тепер я розумію.
	виражає примирення з небажаною ситуацією	<i>Ah well, it can't be helped.</i> — Ну добре, цього не можна виправити.
	виражає здивування	<i>Ah! I've won!</i> — О! Я виграв!
<i>alas</i>	виражає жаль	<i>Alas, she's dead now.</i> — На жаль, вона вже померла.

Вигук	Значення	Приклад
<i>dear</i>	виражає жаль	<i>Oh dear! Does it hurt?</i> — О Боже! Боляче?
	виражає здивування	<i>Dear me! That's a surprise!</i> — О Боже! Який сюрприз!
<i>eh</i>	перепитування інформації	« <i>It's hot today.</i> ».— « <i>Eh?</i> » — « <i>I said it's hot today.</i> ».— «Сьогодні спекотно».— « <i>Га?</i> » — « <i>Кажу, сьогодні спекотно.</i> ».
<i>eh</i>	виражає зацікавленість	<i>What do you think of that, eh?</i> — Що ти про це думаєш, га?
	виражає здивування	<i>Eh! Really?</i> — Гей, справді?
	виражає запрошення	<i>Let's go, eh?</i> — Гей, пішли!
<i>er</i>	виражає сумнів, нерішучість	<i>Lima is the capital of... er... Peru.</i> — Ліма — це столиця... м-м-м... Перу.

Вигук	Значення	Приклад
<i>hello, hullo</i>	привітання	<i>Hello, John. How are you today?</i> — Привіт, Джоне. Як справи?
	виражає здивування	<i>Hello! My car's gone!</i> — Оце так (оце дива)! Моя машина кудись поділася!
<i>hey</i>	привертання уваги	<i>Hey! Look at that!</i> — Гей! Ти тільки подивись на це!
	виражає здивування, радість	<i>Hey! What a good idea!</i> — Гей! Яка гарна думка!
<i>hi</i>	привітання	<i>Hi! What's new?</i> — Привіт! Які новини?
<i>hmm</i>	виражає сумнів, нерішучість або незгоду	<i>Hmm. I'm not so sure.</i> — Гм... Я не впевнений.

Вигук	Значення	Приклад
<i>oh</i>	виражає здивування	<i>Oh! You're here!</i> — Оце так! Ти тут!
	висловлює біль	<i>Oh! I've got a toothache.</i> — Ой, у мене болять зуб.
	прохання, мольба	<i>Oh, please say «yes»!</i> — Ну будь ласка, скажи «так»!
<i>ouch</i>	висловлює біль	<i>Ouch! That hurts!</i> — Ай, боляче!
<i>uh</i>	виражає сумнів, нерішучість	<i>Uh... I don't know the answer to that.</i> — Ну, я не знаю відповіді на це запитання.
<i>uh-huh</i>	виражає згоду	<i>«Shall we go?» «Uh-huh».</i> — «Ідемо?» «Еге ж».
<i>um, umm</i>	виражає сумнів, нерішучість	<i>85 divided by 5 is... um... 17.</i> — 85 розділити на 5 буде... гм... 17.
<i>well</i>	виражає здивування	<i>Well I never!</i> — Оце дива, я б ніколи не подумав!
	вводить речення	<i>Well, what did he say?</i> — Ну, і що він сказав?

СИНТАКСИС

ПОРЯДОК СЛІВ В АНГЛІЙСЬКОМУ РЕЧЕННІ

Речення — це поєднання слів, що виражає закінчену думку. За своєю структурою речення поділяються на прості та складні. Складні речення поділяються на складносурядні і складнопідрядні. За типом висловлювань речення поділяються на спонукальні, стверджувальні, заперечні та питальні.

На відміну від речення в українській мові, в якому порядок слів вільний, в англійській мові порядок слів у реченні усталений.

Тип речення	Українська мова	Англійська мова
Розповідне/ стверджувальне	Поліція спіймала злочинця. Злочинця спіймала поліція. Спіймала злочинця поліція.	<i>The police caught a/the criminal.</i>
Розповідне/ заперечне	Поліція не спіймала злочинця. Не спіймала поліція злочинця.	<i>The police did not catch a/the criminal.</i>
Питальне	Чи поліція спіймала злочинця? Чи спіймала злочинця поліція?	<i>Did the police catch a/the criminal?</i>

■ 1. ПОРЯДОК СЛІВ У РОЗПОВІДНОМУ (НЕПИТАЛЬНОМУ) РЕЧЕННІ

ПОРЯДОК СЛІВ У СТВЕРДЖУВАЛЬНОМУ РЕЧЕННІ

У стверджувальному реченні слова зазвичай розташовані за такою схемою:

Підмет — Присудок — Додаток — Обставина.

Підмет	Присудок	Додаток (непрямий безприменовий, прямий, непрямий применовий)	Обставина (способу дії, місця, часу)
<i>The boy</i>	<i>is playing</i>	<i>with a puppy</i>	<i>in his room now.</i>
<i>We</i>	<i>wish</i>	<i>you a merry Christmas.</i>	
<i>This jam</i>	<i>is made</i>	<i>of strawberry.</i>	
<i>The guests</i>	<i>were singing</i>	<i>Ukrainian songs</i>	<i>loudly all the night.</i>
<i>My brother</i>	<i>goes</i>		<i>to the cinema every Sunday.</i>
<i>John</i>	<i>drives</i>	<i>the car</i>	<i>carefully.</i>
<i>He</i>	<i>spoke</i>		<i>well at the meeting yesterday.</i>

1. Підмет

Підмет найчастіше виражається іменником чи займенником: *the boy, we* і т. д. Наприклад: *Johnson took the ball past three men and scored.* — Джонсон провів м'яч повз трьох гравців і забив гол.

He could buy a lot with 18 million dollars. — З вісімнадцятьма мільйонами доларів він міг багато чого купити.

2. Присудок

Присудок завжди стоїть після підмета; виражається дієсловом відповідної форми часу та способом:

Their elder son managed the farm.— Їхній старший син керував фермою.

3. Додаток

Додатки бувають прямі та непрямі.

Прямий додаток означає об'єкт, на який безпосередньо спрямована дія:

This is the rat that ate the malt that lay in the house that Jack built.— Це той пацюк, що з'їв зерно, що лежало в домі, який побудував Джек.

Прямий додаток виражається іменником чи займенником без прийменника; на українську мову перекладається іменником чи займенником у знахідному відмінку:

I can hear wonderful music.— Я чую чудову музику.

I can hear you well.— Я тебе добре чую.

Непрямий додаток виражається іменником чи займенником з прийменником чи без нього; на українську мову перекладається іменником чи займенником в об'єктному відмінку (крім знахідного):

These nice flowers are for Angela.— Ці чудові квіти для Енджели.

I'll show you the way home.— Я покажу тобі дорогу додому.

Місце прямого додатка в реченні

Прямий додаток завжди вживається без прийменника та стоїть безпосередньо після дієслова-присудка (якщо в реченні немає безприйменникового непрямого додатка):

I saw the man on the steps of his house.— Я бачив цього чоловіка на сходах його будинка.

He changed everything in the house.— Він змінив усе в будинку.

Місце непрямого додатка в реченні

Непрямий безприйменниковий додаток зазвичай вживається між дієсловом і прямим додатком:

He gave me the book.— Він дав мені книгу.

I sent my friend a letter.— Я надіслав другу-ві листа.

Непрямий прийменниковий додаток у реченні займає місце після прямого додатка:

I have received a letter from my father.— Я отримав листа від мого батька.

4. Обставина

Обставини способу дії зазвичай стоять після додатка, але можуть уживатися й безпосередньо після смислового дієслова:

Although I've only met him once, he greeted me friendly.— Хоча я тільки раз зустрічав його, він дружньо привітав мене.

He looked angrily at me.— Він сердито подивився на мене.

Обставини часу зазвичай стоять в кінці речення, причому за наявності кількох обставин слід дотримуватися порядку від меншого періоду часу до більшого:

I was born on the 4th of May 1995.— Я народився 4 травня 1995 року.

Однак якщо акцент ставиться на часі, обставина часу стоїть на початку речення:

On the 4th of May I have my birthday.— Четвертого травня в мене день народження.

Якщо в реченні використовується декілька різних типів обставин, то слід дотримуватися такого порядку:

- обставина способу дії;
- обставина місця;
- обставина часу.

Наприклад:

The baby was sleeping peacefully in its bed for the whole night yesterday.— Малюк мирно спав у своєму ліжку вчора всю ніч.

Однак якщо присудок виражений дієсловом руху, то слід дотримуватися такого порядку:

- обставина місця;
- обставина способу дії;
- обставина часу.

She goes to work on foot every day.— Вона ходить на роботу пішки кожного дня.

ПОРЯДОК СЛІВ У ЗАПЕРЕЧНОМУ РЕЧЕННІ

Заперечне речення відрізняє від стверджувального наявність частки **not** у складі присудка. Частка **not** приєднується до допоміжного або модального дієслова, дієслів **to be** і **to have** (оскільки вони здатні самостійно утворювати питальні та заперечні форми):

Підмет	Присудок			Додаток	Обставина
	Допоміжне дієслово/модальне дієслово/ <i>to be/to have</i>	<i>not</i>	Смислове дієслово		
<i>Jane</i>	<i>did</i>	<i>not</i>	<i>pass</i>	<i>her test</i>	<i>yesterday.</i>
<i>I</i>	<i>was</i>	<i>not</i>			<i>there.</i>
<i>He</i>	<i>has</i>	<i>not</i>		<i>a computer</i>	<i>at home.</i>

Заперечне значення може бути виражене за допомогою заперечного займенника (**no, nobody, no one, nothing, none, nowhere**) чи прислівника **never**:

Tim has nowhere to live.— Тіму нема де жити.

None of us saw this movie.— Ніхто з нас не бачив цього фільму.

I am never late for classes.— Я ніколи не запізнююсь на заняття.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

На відміну від українського, в англійському реченні можливе тільки одне заперечення:

*I have **never** been to Paris in my life.*— Я ніколи в житті не був у Парижі.

***Nobody** was hurt in the road accident.*— В аварії ніхто не постраждав.

2. ПОРЯДОК СЛІВ У ПИТАЛЬНОМУ РЕЧЕННІ

В англійській мові існує чотири типи питальних речень:

- 1) загальні запитання;
- 2) спеціальні запитання;
- 3) альтернативні запитання;
- 4) розділові запитання.

ЗАГАЛЬНЕ ЗАПИТАННЯ

Загальне запитання — це запитання до всього речення в цілому, яке вимагає відповіді «так» чи «ні».

Допоміжне дієслово/модальне дієслово/ <i>to be/to have</i>	Підмет	Смислове дієслово/іменна частина складеного іменного присудка	Додаток	Обставина
<i>Do</i>	<i>you</i>	<i>play</i>	<i>the guitar</i>	<i>well?</i>
<i>Is</i>	<i>she</i>	<i>meeting</i>	<i>her boyfriend</i>	<i>tonight?</i>
<i>Are</i>	<i>they</i>	<i>busy</i>		<i>now?</i>
<i>Has</i>	<i>he</i>	<i>got</i>	<i>a computer</i>	<i>at home?</i>

СПЕЦІАЛЬНЕ ЗАПИТАННЯ

Спеціальне запитання — це запитання до одного з членів речення.

- 1) Запитання до присудка, додатка, означення чи обставини:

Питальне слово/слово-сполучення	Допоміжне дієслово/модальне дієслово/ <i>to be/to have</i>	Підмет	Смислове дієслово	Додаток	Обставина
<i>What</i>	<i>do</i>	<i>you</i>	<i>want</i>	<i>from me</i>	<i>now?</i>
<i>Who</i>	<i>is</i>	<i>she</i>	<i>talking with</i>		<i>on the telephone?</i>
<i>How long</i>	<i>will</i>	<i>this work</i>	<i>take</i>	<i>you?</i>	
<i>Where</i>	<i>are</i>	<i>your parents</i>	<i>going</i>		<i>for the weekend?</i>
<i>When</i>	<i>does</i>	<i>the train</i>	<i>arrive</i>		<i>in Liverpool?</i>

2) Запитання до підмета:

Питальне слово	Присудок	Додаток (непрямий безпосередній, прямий, непрямий прийменниковий)	Обставина способу дії, місця, часу
Who	has killed	Lora Palmer?	
What	is going on		here?
Who	will tell	me about the accident	honestly?
What	happened		that day a year ago?

3) Запитання до означення підмета:

Питальне слово	Підмет	Присудок	Додаток	Обставина
What	book	was discussed		at the lesson?
Whose	friend	was taken		into custody?
Which	of those three men	committed	a crime?	

АЛЬТЕРНАТИВНЕ ЗАПИТАННЯ

Альтернативне запитання — це запитання, що передбачає вибір, яке складається з двох частин, поєднаних сполучником **or**. Перша частина альтернативного запитання будується за типом загального запитання, а друга містить альтернативу до одного із членів речення першої частини:

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Як правило, вживається скорочений варіант альтернативного запитання. Повний варіант таких запитань звучить так:

— *Would you like a strawberry ice cream or a vanilla ice cream?*

(або навіть: *Would you like a strawberry ice cream or do you prefer a vanilla ice cream?*)

— *Was the lecture interesting or was it boring?*

— *Have your parents been to London or have they been to Cardiff?*

Допоміжне дієслово/ модальне дієслово/ <i>to be/to have</i>	Підмет	Основне дієслово/ іменна частина складеного іменного присудка	Додаток	Обставина	or	Альтернативне слово
Would	you	like	a strawberry ice cream		or	a vanilla ice cream?
Was	the lecture	interesting			or	boring?
Have	your parents	been		to London	or	Cardiff?
Do	you	have	a younger brother		or	a sister?
Does	she	look like	her Mum		or	Dad?
Will	he	choose	the supermarket	here	or	there?
Is	that girl			from Britain	or	the USA?
Had	these men	known	each other	for a few days	or	years?

РОЗДІЛОВЕ ЗАПИТАННЯ

Розділове запитання вживається:

— у випадку, коли мовець хоче отримати підтвердження свого висловлювання:

It's a wonderful day today, isn't it? — Сьогодні чудовий день, чи не так?

— якщо мовець прагне зменшити категоричність судження:

It's already the third time you've been late for work, isn't it? — Ви вже втретє спізнюєтесь на роботу, чи не так?

Розділове запитання складається з двох частин: розповідного речення і короткого запитання, причому до стверджувального речення додається заперечне запитання, побудоване за зразком загального запитання, а до заперечної першої частини — стверджувальне запитання:

1-ша частина (стверджувальне речення)				2-га частина (запитання)	
Підмет	Присудок	Додаток	Обставина	Допоміжне дієслово (+ <i>not</i>)	Займенник
<i>You</i>	<i>saw</i>	<i>this movie</i>	<i>before,</i>	<i>didn't</i>	<i>you?</i>
<i>He</i>	<i>is not afraid</i>	<i>of dogs,</i>		<i>is</i>	<i>he?</i>

Якщо підмет у розділовому запитанні виражений іменником, то у другій частині застосовується відповідний йому займенник:

James was at the theatre with you, wasn't he? — Джеймс був з вами у театрі, чи не так?

This cat is yours, isn't it? — Це ваша кішка, правда?

Якщо перша частина розділового запитання є стверджувальним реченням, а підмет виражений 1-ю особою однини, то друга частина розділового запитання має форму *aren't I?* Наприклад:

I am busy, aren't I? — Я зайнятий, чи не так?

Якщо перша частина розділового запитання є запереченням, а підмет виражений 1-ю особою

однини, то друга частина розділового запитання має форму *am I?* Наприклад:

I am not busy, am I? — Я не зайнятий, чи не так?

■ 3. ПОРЯДОК СЛІВ У СПОНУКАЛЬНОМУ РЕЧЕННІ

У спонукальному реченні слова розташовуються у такому порядку:

Інфінітив без <i>to</i>	додаток	обставина
-------------------------	---------	-----------

Наприклад:

Bring the book to my place! — Принеси книгу мені додому.

Close the front door, please! — Зачиніть, будь ласка, входні двері!

Hurry up! — Покваптеся!

При спонуканні не робити щось порядок слів такий:

<i>Do not</i> + інфінітив без <i>to</i>	додаток	обставина
---	---------	-----------

Наприклад:

Do not bring the book to my place! — Не принось книгу мені додому.

Do not close the front door, please! — Не зачиняйте, будь ласка, входні двері!

Do not hurry up! — Не поспішайте!

Ввічливою формою спонукання до дії є запитання-спонукання, які починаються зі слів *Will you..., Would you..., Can/Could you...*:

Will you do me a favour, please? — Чи ви не зробите мені, будь ласка, послугу?

Would you pass me the salt, please? — Чи ви не передасте мені сіль, будь ласка?

Can/Could you help me, please? — Чи не могли б ви допомогти мені, будь ласка?

Спонукання, адресоване третій особі, будується за такою схемою:

<i>Let</i>	займенник в об'єктному відмінку (<i>him/her/it/them</i>), іменник у називному відмінку (<i>Tom/Kate/this boy/your mother</i>)	інфінітив без частки <i>to</i> : <i>wait/go shopping/help (us)</i>
------------	---	---

Наприклад:

Let Kate wait for me. — Нехай Кейт почекає на мене.

Let him take the dog out. — Нехай він випустить собаку.

Let them stop talking. — Нехай вони припинять розмовляти.

Спонування припинити чи не виконувати дію, адресоване третій особі, будується за такою схемою:

<i>Do not (Don't)</i>	<i>let</i>	займенник в об'єктному відмінку (<i>him/her/it/them</i>), іменник у називному відмінку (<i>Tom/Kate/this boy/your mother</i>)	інфінітив без частки <i>to</i> : <i>wait/go shopping/help us</i>
-----------------------	------------	---	---

Наприклад:

Don't let your son pull the cat's tail. — Не дозволяй своєму синові тягнути кота за хвіст.

Don't let him watch TV all day long. — Не дозволяй йому весь день дивитися телевизор.

Don't let the children eat so many chocolates. — Не дозволяйте дітям їсти так багато шоколадних цукерок./Нехай діти не їдять так багато шоколадних цукерок.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Конструкція **Let us (Let's)** використовується для вираження запрошення до спільної дії:

Let us (Let's) run! We may catch the bus! — Побігли! Ми можемо встигнути на автобус!

Let us (Let's) go to the park! — Давайте підемо до парку.

■ 4. ПОРЯДОК СЛІВ В ОКЛИЧНОМУ РЕЧЕННІ

Існує два типи окличного речення.

- 1) Перша частина окличного речення складається з питального слова **what** (який)

та іменника із залежним від нього прикметником, друга ж частина являє собою розповідне речення:

Перша частина			Друга частина
питальне слово <i>what</i>	прикметник	іменник	розповідне речення

Наприклад:

What fine weather it is! — Яка гарна погода!

What interesting books you have brought! —

Які цікаві книжки ви принесли!

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

У конструкціях з питальним словом **what** перед злічуваними іменниками, що стоять в однині, вживається неозначений артикль:

What a fine building that is! — Яка чудова будівля!

- 2) Перша частина окличного речення складається з питального слова **how** (як), за яким іде прислівник або прикметник, друга ж частина являє собою розповідне речення:

Перша частина		Друга частина
питальне слово <i>how</i>	прислівник або прикметник	розповідне речення

Наприклад:

How clever he is! — Який він розумний!

How far it is! — Як це далеко!

УМОВНІ РЕЧЕННЯ

Умовні речення являють собою складнопідрядні речення з підрядними умови, де підрядна частина виражає умову здійснення дії, а головна — наслідок, що випливає з цієї умови:

If you work hard, you'll earn much money. —

Якщо ти будеш сумлінно працювати, заробиш багато грошей.

Підрядна частина в умовних реченнях приєднується до головного за допомогою сполучників **if, unless, provided that**.

■ ТРИ ТИПИ УМОВНИХ РЕЧЕНЬ

В англійській мові розрізняють три типи умовних речень. Перший тип являє собою речення реальної умови, а другий і третій — речення нереальної умови.

ПЕРШИЙ ТИП УМОВНИХ РЕЧЕНЬ

Умовні речення першого типу виражають припущення, що стосуються теперішнього, майбутнього або минулого часу. Умова, що міститься в підрядному реченні, уявляється як реальна, тому перший тип умовних речень називається реченнями **реальної умови**:

If Ann is back in town, she is going to see us. — Якщо Ганна повернеться до міста, вона відвідає нас.

I'll help you unless I'm busy. — Якщо я не буду зайнятий, я допоможу вам.

If he left London two days ago, he probably was in Paris yesterday. — Якщо він залишив Лондон два дні тому, то вчора він, мабуть, був у Парижі.

Найчастіше зустрічаються речення, які відносяться до майбутнього часу, при цьому дієслово-присудок головного речення вживається у формі *Future Indefinite (Simple)*, а присудок підрядного речення стоїть у формі *Present Indefinite (Simple)*:

If the weather is fine tomorrow, we'll go for a picnic. — Якщо завтра буде гарна погода, ми поїдемо на пікнік.

В умовних реченнях, у яких реальна умова стосується теперішнього або минулого часу, вживаються часи відповідно до змісту речення:

If they are not at home, they are at work. — Якщо вони не вдома, то вони на роботі.

If you saw this film, you should know what it is about. — Якщо ви бачили цей фільм, то ви повинні знати, про що він.

ДРУГИЙ ТИП УМОВНИХ РЕЧЕНЬ

Умовні речення другого типу виражають дію, що стосується теперішнього чи майбутнього часу, однак здійснення цієї дії уявляється малоімовірним чи нереальним:

If I had a lot of money, I would travel all over the world. — Якби у мене було багато грошей, я би мандрував по всьому світу.

В умовних реченнях цього типу дієслово-присудок головного речення вживається у формі умовного способу, який утворюється з використанням допоміжного дієслова *should/would* та інфінітива смислового дієслова без частки *to*, а присудок підрядного речення стоїть у *Past Indefinite (Simple)*:

If you went to Egypt on holiday, you would like it there. — Якби ви поїхали у відпустку до Єгипту, вам би там сподобалося.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Дієслово **to be** зазвичай вживається в підрядному реченні у формі **were** для всіх осіб і чисел:

If I were you, I should talk to your parents. — На твоєму місці я би поговорив із батьками.

ТРЕТІЙ ТИП УМОВНИХ РЕЧЕНЬ

Умовне речення третього типу виражає дію, яка могла б відбутися за певних умов у минулому, але не відбулася і тому в момент мовлення розглядається як нездійснена:

If you had come in time, we shouldn't have missed the train. — Якби ви прийшли вчасно, ми б не запізнилися на поїзд.

В умовних реченнях цього типу дієслово-присудок головної частини вживається у формі умовного способу, який утворюється з використанням допоміжного дієслова *should/would* та перфектного інфінітива смислового дієслова без частки *to*, присудок підрядного речення стоїть у *Past Perfect*:

If I had known the answer, I wouldn't have failed the exam. — Якби я знав відповідь, я б не провалив іспит.

НЕПРЯМА МОВА (REPORTED SPEECH)

Непряма мова — це передача чужої мови у формі підрядного речення:

She said she would be back in an hour. — Вона сказала, що повернеться за годину.

У непрякій мові можуть передаватися висловлювання-розповіді, висловлювання-запитання і висловлювання-спонукання:

Висловлювання	Мова	
	пряма	непряма
Розповідне	<i>He said, «I'm going to the cinema».</i> — Він сказав: «Я збираюсь у кіно».	<i>He said that he was going to the cinema.</i> — Він сказав, що збирається у кіно.
Питальне	<i>She asked me, «Where are you going?»</i> — Вона запитала мене: «Куди ти збираєшся?»	<i>She asked me where I was going.</i> — Вона запитала мене, куди я збираюся.
Спонукальне	<i>The teacher said, «Open your exercise-books, please».</i> — Учитель сказав: «Розкрийте, будь ласка, зошити».	<i>The teacher asked us to open our exercise-books.</i> — Учитель попросив нас розкрити зошити.

■ 1. ПЕРЕДАЧА РОЗПОВІДНИХ ВИСЛОВЛЮВАНЬ У НЕПРЯМІЙ МОВІ

Зміст розповідного висловлювання передається за допомогою додаткового підрядного речення, що приєднується до головного сполучником **that**:

Tom says, «I can't drive».— Том каже: «Я не вмію водити машину».

Tom says that he can't drive.— Том каже, що він не вміє водити машину.

Передаючи розповідні висловлювання непрямою мовою, слід дотримуватися таких правил.

- 1) Особові та присвійні займенники змінюються за змістом:

My brother said, «I'll lend you my car».— Мій брат сказав: «Я позичу тобі свою машину».

My brother said that he would lend me his car.— Мій брат сказав, що він позичить мені свою (його) машину.

- 2) Якщо дієслово в головному реченні стоїть у теперішньому чи майбутньому часі, то в підрядному реченні зберігається час дієслова-присудка прямого висловлювання:

He says, «I'll see John tomorrow».— Він каже: «Я побачу Джона завтра».

He says that he'll see John tomorrow.— Він каже, що побачить завтра Джона.

She will come and say, «I'm sorry, I'm late, but it won't happen again».— Вона прийде і скаже: «Вибач, я запізнилася, але цього більше не повториться».

She will come and say that she is sorry, she is late, but it won't happen again.— Вона прийде і скаже, що їй шкода, що вона запізнилася, але цього більше не повториться.

- 3) Якщо дієслово в головному реченні стоїть у минулому часі, то підрядне речення буде побудоване відповідно до принципу узгодження часів:

Час дієслова-присудка висловлювання у прямій мові	Час дієслова-присудка підрядного речення у непрякій мові
Present Indefinite (Simple): <i>She said, «I like scuba diving».</i> — Вона сказала: «Я люблю плавати з аквалангом».	Past Indefinite (Simple): <i>She said that she liked scuba diving.</i> — Вона сказала, що любить плавати з аквалангом.
Present Continuous: <i>She said, «I'm looking for a better job».</i> — Вона сказала: «Я шукаю кращу роботу».	Past Continuous: <i>She said that she was looking for a better job.</i> — Вона сказала, що шукає кращу роботу.
Present Perfect: <i>She said, «The boss has just come».</i> — Вона сказала: «Начальник щойно прийшов».	Past Perfect: <i>She said that the boss had just come.</i> — Вона сказала, що начальник щойно прийшов.

Час дієслова-присудка висловлювання у прямій мові	Час дієслова-присудка підрядного речення у непрякій мові
Present Perfect Continuous: <i>She said, «I've been thinking about your project».</i> — Вона сказала: «Я думала про твій проект».	Past Perfect Continuous: <i>She said that she had been thinking about my project.</i> — Вона сказала, що думала про мій проект.
Past Indefinite (Simple): <i>She said, «Mark left an hour ago».</i> — Вона сказала: «Марк пішов годину тому».	Past Perfect: <i>She said that Mark had left an hour before.</i> — Вона сказала, що Марк пішов годину тому.

- 4) Якщо дієслово у прямому висловлюванні стоїть у *Past Continuous*, *Past Perfect Continuous* чи в *Past Perfect*, то в підрядному реченні зберігається час дієслова-присудка прямого висловлювання:

Пряма мова	Непряма мова
<i>He said, «I was doing my home task while my parents were watching TV».</i> — Він сказав: «Я виконував домашнє завдання, поки мої батьки дивилися телевізор».	<i>He said that he was doing his home task while his parents were watching TV.</i> — Він сказав, що виконував домашнє завдання, поки його батьки дивилися телевізор.
<i>He said, «I had sent you an e-mail before 10 a. m.».</i> — Він сказав: «Я відправив тобі електронного листа до десятої години ранку».	<i>He said that he had sent me an e-mail before 10 a. m.</i> — Він сказав, що відправив мені електронного листа до десятої години ранку.

- 5) Вказівні займенники та прислівники часу й місця замінюються іншими словами:

Пряма мова	Непряма мова
<i>today</i> (сьогодні)	<i>that day</i> (того дня)
<i>tonight</i> (сьогодні ввечері)	<i>that night</i> (того вечора)

Пряма мова	Непряма мова
<i>tomorrow</i> (завтра)	<i>the next day</i> (наступного дня)
<i>yesterday</i> (учора)	<i>the day before</i> (день тому)
<i>ago</i> (тому, раніше)	<i>before</i> (тому, раніше)
<i>this/these</i> (цей, ця, ці)	<i>that/those</i> (той, та, ті)
<i>here</i> (тут)	<i>there</i> (там)
<i>now</i> (зараз)	<i>then</i> (тоді)
<i>next</i> (наступний)	<i>the following</i> (наступний)

■ 2. ПЕРЕДАЧА ВИСЛОВЛЮВАНЬ-ЗАПИТАНЬ У НЕПРЯМІЙ МОВІ

Якщо пряме висловлювання є запитанням, то під час трансформації в непряму мову воно стає додатковим підрядним реченням; відповідно, порядок слів змінюється на такий, що є характерним для розповідного речення. При цьому слід дотримуватися тих самих правил, що й під час трансформації в непряму мову розповідних висловлювань:

Пряма мова	Непряма мова
<i>He asks, «Where do you come from?»</i> — Він питає: «Звідки ви родом?»	<i>He asks where I come from.</i> — Він питає, звідки я родом.
<i>She asked, «What time is it?»</i> — Вона запитала: «Котра година?»	<i>She asked what time it was.</i> — Вона запитала, котра година.

СПЕЦІАЛЬНІ ЗАПИТАННЯ В НЕПРЯМІЙ МОВІ

Спеціальні запитання (які починаються з питальних слів *what*, *where*, *who*, *how* та ін.) приєднуються до головного речення за допомогою питальних слів, що виконують у цьому випадку функцію сполучникових слів:

Пряма мова	Непряма мова
<i>He asked, «What are you doing?»</i> — Він запитав: «Що ви робите?»	<i>He asked what I was doing.</i> — Він запитав, що я роблю.
<i>He asked, «How are you?»</i> — Він запитав: «Як справи?»	<i>He asked how I was.</i> — Він запитав, як мої справи.
<i>He asks, «Who is there?»</i> — Він питає: «Хто там?»	<i>He asks who is there.</i> — Він питає, хто там.

ЗАГАЛЬНІ ЗАПИТАННЯ В НЕПРЯМІЙ МОВІ

Загальні запитання (запитання, що вимагають відповіді «так»/«ні»), які починаються з допоміжного чи модального дієслова, приєднуються до головного речення за допомогою сполучників *if, whether*.

Пряма мова	Непряма мова
<i>He asks, «Do you play bowling?»</i> — Він питає: «Ви граєте в боулінг?»	<i>He asks if/whether I play bowling.</i> — Він питає, чи я граю в боулінг.
<i>He asked, «Has Jane come yet?»</i> — Він спитав: «Джейн уже прийшла?»	<i>He asked if/whether Jane had already come.</i> — Він спитав, чи Джейн уже прийшла.
<i>He asked, «Can you swim?»</i> — Він спитав: «Ви вмієте плавати?»	<i>He asked if/whether I could swim.</i> — Він спитав, чи вмію я плавати.

Альтернативні та розділові запитання, як правило, не вживаються в непрякій мові.

■ 3. ПЕРЕДАЧА В НЕПРЯМІЙ МОВІ ВИСЛОВЛЮВАНЬ-СПОНУКАНЬ

Під час передачі в непрякій мові висловлювань-спонукань дієслово, що виражає в прямій мові спонукання, набуває форми інфінітива:

Пряма мова	Непряма мова
<i>He says, «Water the flowers!»</i> — Він каже: «Полийте квіти».	<i>He told me to water the flowers.</i> — Він сказав мені полити квіти.
<i>He says, «Don't lie to me!»</i> — Він каже: «Не бреш мені!»	<i>He asked me not to lie to him.</i> — Він попросив мене не брехати йому.
<i>He said, «Let's go to the seaside!»</i> — Він сказав: «Поїхали на море!»	<i>He suggested going to the seaside.</i> — Він запропонував поїхати на море.

Спонування до дії вводиться в непрякій мові різними дієсловами, залежно від характеру спонування:

to ask — просити; *to beg* — молити, благати; *to advise* — радити; *to suggest* — пропонувати (зробити щось); *to offer* — пропонувати; *to tell* — говорити; *to order* — наказувати тощо.

Пряма мова	Непряма мова
<i>He says, «Please, help me!»</i> — Він каже: «Допоможіть мені, будь ласка!»	<i>He begs to help him.</i> — Він благає допомогти йому.
<i>He says, «Be at work in time!»</i> — Він каже: «Будьте на роботі вчасно!»	<i>He orders to be at work in time.</i> — Він наказує бути вчасно на роботі.
<i>He says, «Let's buy a new house.»</i> — Він каже: «Давай купимо новий будинок».	<i>He offers to buy a new house.</i> — Він пропонує купити новий будинок.

ДОДАТКИ

КОНСТРУКЦІЇ І ЗВОРОТИ

В англійській мові існує ряд конструкцій і зворотів, що не мають відповідників в українській мові. На такі конструкції і звороти необхідно звертати особливу увагу.

■ ЗВОРОТ *THERE + BE*

Зворот *there + be* вживається тоді, коли мовець повідомляє, що в певному місці

знаходиться чи відсутній предмет або особа, про які не йшлося в попередньому контексті:

There are many mistakes in your dictation. — У вашому диктанті багато помилок.

There is a fly in my soup! — У моєму супі — муха!

Зворот *there + be* вживається у відповідному часі:

Тип речення Час	Стверджувальне (Positive)	Заперечне (Negative)	Питальне (Question)
Past (минулий час)	<i>There was a cat on my hat.</i> — На моєму капелюсі сиділа кішка. <i>There were five monkeys in the cage.</i> — У клітці було п'ять мавп.	<i>There was not a cat on my hat.</i> — На моєму капелюсі немає кішки. <i>There were not five monkeys in the cage.</i> — У клітці не п'ять мавп.	<i>Was there a cat on my hat?</i> — На моєму капелюсі сиділа кішка? <i>Were there five monkeys in the cage?</i> — У клітці було п'ять мавп?
Present (теперішній час)	<i>There is a cat on my hat.</i> — На моєму капелюсі — кішка. <i>There are five monkeys in the cage.</i> — У клітці — п'ять мавп.	<i>There is not a cat on my hat.</i> — На моєму капелюсі немає кішки. <i>There are not five monkeys in the cage.</i> — У клітці не п'ять мавп.	<i>Is there a cat on my hat?</i> — На моєму капелюсі кішка? <i>Are there five monkeys in the cage?</i> — У клітці п'ять мавп?
Future (майбутній час)	<i>There will be a cat on my hat.</i> — На моєму капелюсі сидітиме кішка. <i>There will be five monkeys in the cage.</i> — У клітці буде п'ять мавп.	<i>There will not be a cat on my hat.</i> — На моєму капелюсі не сидітиме кішка. <i>There will not be five monkeys in the cage.</i> — У клітці не буде п'ять мавп.	<i>Will there be a cat on my hat?</i> — На моєму капелюсі сидітиме кішка? <i>Will there be five monkeys in the cage?</i> — У клітці буде п'ять мавп?

■ ЗВОРОТ *TO BE GOING TO DO SOMETHING*

Зворот *to be going to do something* перекладається як «збиратися щось робити (зробити)» та вживається у таких випадках:

- 1) коли ми говоримо про свої плани на майбутнє, а також про те, що ми вже вирішили зробити:

I'm going to do my laundry next Monday. — Наступного понеділка я збираюся прати.

John is not going to tell her anything about it. — Джон не збирається нічого казати їй про це.

When are you going to buy new shoes? — Коли ти збираєшся купити нові черевики?

- 2) для повідомлення про те, що, на погляд мовця, повинно трапитися:

It's going to be another warm day tomorrow. — Завтра очікується ще один теплий день.

Mother has bought lots of cakes for our party. It's going to be a jolly good party. — Матуся купила багато тістечок для нашої вечірки. Вечірка буде дуже веселою.
I feel awful. I think I'm going to fall ill. — Я почуваюся жакливо. Я думаю, що захворію.

Watch out! You are going to fall! — Обережно! Ти впадеш!

- 3) Для повідомлення про те, що збиралися зробити, але не зробили (в минулому), вживається зворот **was/were going to do**, наприклад:

I was going to return your book today but left it at home. — Я збирався повернути тобі книжку сьогодні, але залишив її вдома.

They were going to swim, but the weather was too cold. — Вони збиралися поплавати, але погода була надто холодною.

■ Зворот **to be going to do something** і теперішній тривалий час (Present Continuous Tense)

Хоча теперішній тривалий час (Present Continuous Tense) також може виражати заплановану дію, ця граматична форма вживається переважно тоді, коли має місце попередня домовленість (наприклад, про зустріч, подорож тощо):

They are meeting at lunch today. — Вони зустрічаються сьогодні за ланчем.

We are leaving early in the morning. — Ми виїжджаємо рано вранці.

■ Зворот **to be going to do something** і майбутній неозначений час (Future Simple Tense)

Для повідомлення про події, які трапляться в майбутньому, вживається як зворот **to be going to do something**, так і майбутній неозначений час (Future Simple Tense), проте значення цих конструкцій суттєво відрізняються.

Майбутній неозначений час (Future Simple Tense) вживається тоді, коли рішення щось

зробити виникає в процесі розмови, а не заздалегідь:

Peter: My new car has a flat tyre. Can you repair it?

Father: OK, but now I'm very busy. I'll repair it tomorrow. —

Peter: У моєї машини спущена шина. Чи можеш ти її відремонтувати?

Батько: Добре, але я зараз дуже зайнятий. Я відремонтую її завтра.

Зворот **to be going to do something** застосовується тоді, коли рішення щось зробити вже прийнято й дія розглядається як запланована:

(In an hour after the talk about the problem with Peter's car.)

Mother: Can you repair Peter's new car? It has a flat tyre.

Father: Yes, I know. He told me. I'm going to repair it tomorrow. —

(Через годину після розмови про проблему з машиною Пітера)

Mam: Чи ти не міг би відремонтувати машину Пітера? У неї спустило шину.

Батько: Так, я знаю. Я збираюся відремонтувати її завтра.

■ КОНСТРУКЦІЯ USED TO

Конструкція **used to + інфінітив** уживається для позначення дії, яка була звичайною, повторюваною в минулому, проте не відбувається в теперішньому часі. На українську мову конструкція **used to** перекладається минулим часом у сполученні зі словами «колись», «бувало»:

Christine used to eat meat, but now she is a vegetarian. — Колись Кристина їла м'ясо, але зараз вона вегетаріанка.

Jerry used to study English. — Колись Джеррі вивчав англійську мову.

Sam and Mary used to go to Mexico in the summer. — Бувало, Сем і Мері їздили до Мексики влітку.

Конструкція **used to** може також застосовуватися для характеристики ситуації, стану речей, що існував у минулому й не існує зараз:

Sarah used to be fat, but now she is thin. — Колись Сара була повною, але зараз вона струнка.

There used to be a garden in front of the house, now you can see a restaurant in its place.— Колись напроти будинку був сад, тепер ви там можете бачити ресторан.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Конструкція **used to + інфінітив** уживається тільки в минулому часі: не можна сказати *I use to do*.

Для утворення заперечної й питальної форми речень із конструкцією **used to + інфінітив** застосовується допоміжне дієслово **did**:

I used to live in Paris.— Колись я жив у Парижі.

Did you use to live in Paris? — Чи ви колись жили в Парижі?

I didn't use to live in Paris.— Не було такого, щоб я жив у Парижі.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Будьте уважні, не плутайте конструкції **used to + інфінітив** та **to be used to + герундій**, яка перекладається як «звикати до чогось»:
I used to play tennis with Kate.— Бувало, я грав у теніс із Кейт (я більше з нею не граю).
I am used to playing tennis with Kate.— Я звик грати в теніс із Кейт.

■ КОНСТРУКЦІЯ WOULD ALWAYS

Як і зворот **used to + інфінітив**, конструкція **would always + інфінітив** позначає дію, що час-то відбувалася в минулому, але не відбувається сьогодні:

Mindy would always walk to school. However sometimes she would take the bus.— Мінді завжди ходила до школи пішки. Проте іноді вона їздила на автобусі.

Christine would always come late to the meetings.— Крістін завжди запізнювалася на зустрічі.

Хоча, подібно до конструкції **used to + інфінітив**, конструкція **would always + інфінітив** виражає дію, звичайну для минулого, проте вона має додаткове значення іронії або роздратування через дію, що відбувалася:

She would always send me strange birthday gifts.— Вона завжди надсилала мені дивні подарунки на день народження.

Sam and Mary would always choose the most exotic vacation destinations.— Сем і Мері завжди обирали найекзотичніше місце для відпочинку.

Ned would always show up at our house without calling first.— Нед завжди приходив до нас без попередження.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Для позначення дії, яка ніколи не відбувалася в минулому, проте трапляється зараз, уживається конструкція **would never + інфінітив**:
Jeff would never pay for drinks when we went out together with our friends.— Джеф ніколи не платив за напої, коли йшов гуляти зі своїми друзями.
Sally would never arrive early to class.— Мері ніколи не приходила до початку занять.

Питальна та заперечна форми конструкції **would always + інфінітив** утворюються з використанням допоміжного дієслова **would**:

You would always take your surfboard with you when you went to the beach.— Ти завжди брав свою дошку для серфінгу, коли йшов на пляж.

Would you always take your surfboard with you when you went to the beach? — Чи ти завжди брав свою дошку для серфінгу, коли йшов на пляж?

You would not always take your surfboard with you when you went to the beach.— Ти не завжди брав свою дошку для серфінгу, коли йшов на пляж.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Конструкція **would always + інфінітив** не вживається на позначення стану речей у минулому, ця конструкція описує тільки колишні події.
 Не можна сказати: *Sarah would always be shy, but now she is very outgoing.*
 Але порівняйте:
Sarah was shy, but now she is very outgoing.— Сара була сором'язливою, проте зараз вона дуже комунікабельна.
Sarah used to be shy, but now she is very outgoing.— Колись Сара була сором'язливою, проте зараз вона дуже комунікабельна.

■ КОНСТРУКЦІЯ TO HAVE SOMETHING DONE

Конструкція **to have something done** уживається тоді, коли ми хочемо сказати, що щось було виконано за нас, самі ми не робили цього:

Once a fortnight I have my hair cut.— Я стрижуся двічі на місяць.

Порівняйте речення:

Jane painted the house last week. — Минулого тижня Джейн пофарбувала свій будинок. (вона пофарбувала його сама);

Jane had the house painted last week. — Минулого тижня Джейн пофарбувала свій будинок. (хтось зробив це для Джейн);

Did you cut your hair yourself or did you have it cut? — Ви самі підстриглися або ходили до перукарні?

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

Зверніть увагу на порядок слів: дієприкметник минулого часу (*Past Participle*) (*done, painted* та ін.) вживається після додатка (*the house, your hair* та ін.)

	Дієслово <i>to have</i> від- повідної форми часу й способу	Додаток	Дієприк- метник минулого часу <i>Past Participle</i>
<i>Jane</i> <i>Where did</i> <i>she</i> <i>Mike has</i> <i>just</i> <i>I don't like</i> <i>How often</i> <i>do you</i>	<i>had</i> <i>have</i> <i>had</i> <i>having</i> <i>have</i>	<i>the</i> <i>house</i> <i>her suit</i> <i>his car</i> <i>my hair</i> <i>your</i> <i>room</i>	<i>painted.</i> <i>made?</i> <i>repaired.</i> <i>cut.</i> <i>cleaned?</i>

У розмовній англійській іноді вживається *to get something done* замість *to have something done*:

I think I should have my coat cleaned = I think I should get my coat cleaned. — Я думаю, що мені треба віддати в чистку своє пальто.

When are you going to have the house painted? = When are you going to get the house painted? — Коли ви збираєтеся фарбувати будинок?

Іноді конструкція *to have something done* уживається для того, щоб показати, що з кимось або чимось трапилося щось неприємне:

Steve had his flat robbed. — Квартиру Стівена пограбували.

■ КОНСТРУКЦІЯ *IT IS SAID THAT.../HE IS SAID TO...*

Конструкція *It is said that.../He is said to..., etc.* уживається для повідомлення про факти та

події, достовірність яких не доведена, а впливає лише зі слів інших людей:

It is said that the ring is \$1.000.000. = The ring is said to be \$1.000.000. — Кажуть, що ця каблучка коштує 1000000 доларів.

Крім дієслова *to say*, ця конструкція може вживатися з дієсловами: *to think, to believe, to report, to understand, to know, to expect, to consider*:

It is thought that... — вважається, що...;

It is believed that... — вірять, що...; вважається, що...;

It is reported that... — повідомляють, що...;

It is understood that... — зрозуміло, що...;

It is known that... — відомо, що...;

It is expected that... — очікують, що...;

It is considered that... — вважається, що... .

Наприклад:

It is believed that boys like football. =

Boys are believed to like football. — Вважається, що хлопці люблять футбол.

It is expected that the flight will be delayed. =

The flight is expected to be delayed. — Очікується, що рейс буде відкладено.

It is reported that the village was ruined in the storm. =

The village is reported to have been ruined in the storm. — Повідомляють, що село було зруйновано штормом.

It is said that he sleeps 2 hours a day. =

He is said to sleep 2 hours a day. — Кажуть, що він спить дві години на добу.

■ КОНСТРУКЦІЯ *TO BE SUPPOSED TO...*

Конструкція *to be supposed to...* вживається в таких випадках:

1) у значенні «вважається»:

Let's go to this restaurant. It's supposed to be very good. — Давайте підемо в цей ресторан. Він вважається дуже добрим.

2) коли ми хочемо сказати про загальноприйнятий стан речей:

Cats are supposed to be afraid of dogs. — Кішки зазвичай бояться собак.

Children are supposed to go to school every day. — Діти повинні ходити до школи щодня.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ

У цьому випадку речення з конструкцією *to be supposed to...* може мати значення докору:
You are supposed to start work at 8 o'clock.— Ви повинні починати роботу о восьмій годині. (Але ви почали роботу пізніше!)
You were supposed to come early. Why are you late? — Ти повинен був прийти додому раніше. Чому ти так пізно?

Заперечна форма конструкції ***to be supposed to...* (*not supposed to*)** часто виражає заборону:

Young people are not supposed to buy alcohol drinks.— Молоді люди не повинні купувати алкогольні напої.

You are not supposed to spend my money.— Не можна тратити мої гроші!

ТАБЛИЦЯ НЕПРАВИЛЬНИХ ДІЄСЛІВ

Дієслово (Verb)	Форма минулого часу (Past Simple)	Форма дієприкметника минулого часу (Past Participle)	Переклад
<i>be</i>	<i>was were</i>	<i>been</i>	бути
<i>beat</i>	<i>beat</i>	<i>beaten</i>	бити
<i>become</i>	<i>became</i>	<i>become</i>	ставати
<i>begin</i>	<i>began</i>	<i>begun</i>	починати
<i>bleed</i>	<i>bled</i>	<i>bled</i>	кровото- чити
<i>blow</i>	<i>blew</i>	<i>blown/ blowed</i>	дути
<i>break</i>	<i>broke</i>	<i>broken</i>	ламати
<i>bring</i>	<i>brought</i>	<i>brought</i>	приносити
<i>build</i>	<i>built</i>	<i>built</i>	будувати
<i>burn</i>	<i>burnt/ burned</i>	<i>burnt/ burned</i>	горіти
<i>burst</i>	<i>burst</i>	<i>burst</i>	вибухати
<i>buy</i>	<i>bought</i>	<i>bought</i>	купувати
<i>catch</i>	<i>caught</i>	<i>caught</i>	ловити, хапати, встигати
<i>choose</i>	<i>chose</i>	<i>chosen</i>	вибирати

Продовження таблиці

Дієслово (Verb)	Форма минулого часу (Past Simple)	Форма дієприкметника минулого часу (Past Participle)	Переклад
<i>come</i>	<i>came</i>	<i>come</i>	приходити
<i>cost</i>	<i>cost/ costed</i>	<i>cost/ costed</i>	коштувати
<i>creep</i>	<i>crept</i>	<i>crept</i>	повзати
<i>cut</i>	<i>cut</i>	<i>cut</i>	різати
<i>do</i>	<i>did</i>	<i>done</i>	робити
<i>draw</i>	<i>drew</i>	<i>drawn</i>	малювати, тягти
<i>dream</i>	<i>dreamt/ dreamed</i>	<i>dreamt/ dreamed</i>	мріяти, спати
<i>drink</i>	<i>drank</i>	<i>drunk</i>	пити
<i>drive</i>	<i>drove</i>	<i>driven</i>	водити (авто)
<i>eat</i>	<i>ate</i>	<i>eaten</i>	їсти
<i>fall</i>	<i>fell</i>	<i>fallen</i>	падати
<i>feed</i>	<i>fed</i>	<i>fed</i>	годувати
<i>feel</i>	<i>felt</i>	<i>felt</i>	почува- ти(ся), мацати
<i>fight</i>	<i>fought</i>	<i>fought</i>	боротися
<i>find</i>	<i>found</i>	<i>found</i>	знаходити
<i>fit</i>	<i>fit/ fitted</i>	<i>fit/ fitted</i>	підходити (за розмі- ром)
<i>fly</i>	<i>flew/ fled</i>	<i>flown/ fled</i>	літати
<i>forget</i>	<i>forgot</i>	<i>forgotten</i>	забувати
<i>forgive</i>	<i>forgave</i>	<i>forgiven</i>	пробачати
<i>freeze</i>	<i>froze</i>	<i>frozen</i>	замерзати
<i>get</i>	<i>got</i>	<i>got/ gotten</i>	отримувати
<i>give</i>	<i>gave</i>	<i>given</i>	давати
<i>go</i>	<i>went</i>	<i>gone/ been</i>	іти
<i>grow</i>	<i>grew</i>	<i>grown</i>	зростати
<i>hang</i>	<i>hung/ hanged</i>	<i>hung/ hanged</i>	вішати
<i>have</i>	<i>had</i>	<i>had</i>	мати
<i>hear</i>	<i>heard</i>	<i>heard</i>	чути

Продовження таблиці

Дієслово (Verb)	Форма минулого часу (Past Simple)	Форма дієприк- метника минулого часу (Past Participle)	Переклад
<i>hide</i>	<i>hid</i>	<i>hidden</i>	ховати
<i>hit</i>	<i>hit</i>	<i>hit</i>	бити, влучати в ціль
<i>hold</i>	<i>held</i>	<i>held</i>	тримати
<i>hurt</i>	<i>hurt</i>	<i>hurt</i>	забитися, ображати
<i>keep</i>	<i>kept</i>	<i>kept</i>	утримувати
<i>kneel</i>	<i>knelt/ kneeled</i>	<i>knelt/ kneeled</i>	стояти на- вколішки
<i>know</i>	<i>knew</i>	<i>known</i>	знати
<i>lay</i>	<i>laid</i>	<i>laid</i>	класти
<i>lead</i>	<i>led</i>	<i>led</i>	вести
<i>lean</i>	<i>leant/ leaned</i>	<i>leant/ leaned</i>	схилятися, нахилитися
<i>learn</i>	<i>learnt/ learned</i>	<i>learnt/ learned</i>	учити
<i>leave</i>	<i>left</i>	<i>left</i>	залишати
<i>lend</i>	<i>lent</i>	<i>lent</i>	позичати
<i>let</i>	<i>let</i>	<i>let</i>	дозволяти
<i>lie</i>	<i>lay</i>	<i>lain</i>	лежати
<i>light</i>	<i>lit/ lighted</i>	<i>lit/ lighted</i>	освітлювати
<i>lose</i>	<i>lost</i>	<i>lost</i>	втрачати
<i>make</i>	<i>made</i>	<i>made</i>	створювати, робити
<i>mean</i>	<i>meant</i>	<i>meant</i>	значити, мати значення
<i>meet</i>	<i>met</i>	<i>met</i>	зустрічати
<i>mistake</i>	<i>mistook</i>	<i>mistaken</i>	помилятися
<i>pay</i>	<i>paid</i>	<i>paid</i>	платити
<i>prove</i>	<i>proved</i>	<i>proven/ proved</i>	доводити
<i>put</i>	<i>put</i>	<i>put</i>	покласти

Дієслово (Verb)	Форма минулого часу (Past Simple)	Форма дієприк- метника минулого часу (Past Participle)	Переклад
<i>quit</i>	<i>quit/ quitted</i>	<i>quit/ quitted</i>	виходити, залишати
<i>read</i>	<i>read</i>	<i>read</i>	читати
<i>ride</i>	<i>rode</i>	<i>ridden</i>	їздити вер- хи, ката- тися
<i>ring</i>	<i>rang</i>	<i>rung</i>	дзвонити
<i>rise</i>	<i>rose</i>	<i>risen</i>	підійма- тися
<i>run</i>	<i>ran</i>	<i>run</i>	бігти
<i>say</i>	<i>said</i>	<i>said</i>	говорити
<i>see</i>	<i>saw</i>	<i>seen</i>	бачити
<i>seek</i>	<i>sought</i>	<i>sought</i>	шукати
<i>sell</i>	<i>sold</i>	<i>sold</i>	продавати
<i>send</i>	<i>sent</i>	<i>sent</i>	надсилати
<i>set</i>	<i>set</i>	<i>set</i>	ставити
<i>sew</i>	<i>sewed</i>	<i>sewn/ sewed</i>	шити
<i>shake</i>	<i>shook</i>	<i>shaken</i>	трясти
<i>show</i>	<i>showed</i>	<i>shown</i>	показува- ти
<i>shrink</i>	<i>shrank/ shrunk</i>	<i>shrunk</i>	морщити
<i>shut</i>	<i>shut</i>	<i>shut</i>	зачиняти
<i>sing</i>	<i>sang</i>	<i>sung</i>	співати
<i>sink</i>	<i>sank sunk</i>	<i>sunk</i>	тонутися
<i>sit</i>	<i>sat</i>	<i>sat</i>	сидіти
<i>sleep</i>	<i>slept</i>	<i>slept</i>	спати
<i>slide</i>	<i>slid</i>	<i>slid</i>	ковзати
<i>sow</i>	<i>sowed</i>	<i>sown/ sowed</i>	сіяти
<i>speak</i>	<i>spoke</i>	<i>spoken</i>	говорити
<i>spell</i>	<i>spelt/ spelled</i>	<i>spelt/ spelled</i>	вимовляти по буквах
<i>spend</i>	<i>spent</i>	<i>spent</i>	витрачати
<i>spill</i>	<i>spilt/ spoiled</i>	<i>spilt/ spoiled</i>	проливати

Закінчення таблиці

Дієслово (Verb)	Форма минулого часу (Past Simple)	Форма дієприк- метника минулого часу (Past Participle)	Переклад
<i>spoil</i>	<i>spoilt</i>	<i>spoilt</i>	шкодити, розпещу- вати
<i>spread</i>	<i>spread</i>	<i>spread</i>	розстилати
<i>spring</i>	<i>sprang/ sprung</i>	<i>sprung</i>	стрибати
<i>stand</i>	<i>stood</i>	<i>stood</i>	стояти
<i>steal</i>	<i>stole</i>	<i>stolen</i>	красти
<i>stick</i>	<i>stuck</i>	<i>stuck</i>	колоти, приклею- вати
<i>sting</i>	<i>stung</i>	<i>stung</i>	жалити
<i>sweep</i>	<i>swept</i>	<i>swept</i>	мести
<i>swell</i>	<i>swelled</i>	<i>swollen/ swelled</i>	розбухати
<i>swim</i>	<i>swam</i>	<i>swum</i>	плавати
<i>swing</i>	<i>swung</i>	<i>swung</i>	гойдати
<i>take</i>	<i>took</i>	<i>taken</i>	брати, узяти
<i>teach</i>	<i>taught</i>	<i>taught</i>	вчити
<i>tear</i>	<i>tore</i>	<i>torn</i>	рвати
<i>tell</i>	<i>told</i>	<i>told</i>	розповіда- ти
<i>think</i>	<i>thought</i>	<i>thought</i>	думати
<i>throw</i>	<i>threw</i>	<i>thrown</i>	кидати
<i>understand</i>	<i>understood</i>	<i>understood</i>	розуміти
<i>wake</i>	<i>woke</i>	<i>woken</i>	просина- тися
<i>wear</i>	<i>wore</i>	<i>worn</i>	носити (про одяг), вдягати
<i>weep</i>	<i>wept</i>	<i>wept</i>	плакати
<i>wet</i>	<i>wet/ wetted</i>	<i>wet/ wetted</i>	мочити
<i>win</i>	<i>won</i>	<i>won</i>	вигравати
<i>wind</i>	<i>wound</i>	<i>wound</i>	вигинати- ся
<i>write</i>	<i>wrote</i>	<i>written</i>	писати

ТАБЛИЦЯ ДІЄСЛІВ СТАНУ

Дієслово	Переклад
<i>to admire</i>	милюватися, висловлювати захоплення
<i>to adore</i>	обожнювати, шанувати, боготворити
<i>to agree</i>	погоджуватися (<i>with</i> — із кимось, <i>to</i> — із чимось, <i>on</i> — на щось)
<i>to allow</i>	допускати, визнавати
<i>to appear</i>	виявитися, виявити себе ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ У значенні «з'являтися» дієслово to appear не є дієсловом стану і може вживатися у тривалих часах. Порівняйте: <i>He appears to be asleep.</i> — Виявилось, що він спить. Але: <i>The actor is appearing on the stage.</i> — Актор з'являється на сцені.
<i>to appreciate</i>	оцінювати, (високо) цінити, бути вдячним
<i>to assume</i>	приймати, брати на себе (керування, відповідальність та ін.)
<i>to astonish</i>	вражати, дивувати
<i>to believe</i>	вірити, вважати
<i>to belong</i>	належати
<i>to care for</i>	піклуватися про когось (щось), подобатися, любити
<i>to consent</i>	1) погоджуватися, давати згоду (<i>to</i>); 2) допускати, дозволяти
<i>to consider</i>	вважати ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ У значенні «роздумувати, розмірковувати» дієслово to consider не є дієсловом стану і може вживатися у тривалих часах. Порівняйте: <i>I consider him a liar.</i> — Я вважаю його брехуном. Але: <i>When I was considering a trip to London I realised it was too expensive.</i> — Коли я роздумував над тим, чи не поїхати мені до Лондона, я зрозумів, що це надто дорого.
<i>to consist (of)</i>	складатися (з)
<i>to contain</i>	містити
<i>to cost</i>	мати вартість, коштувати
<i>to depend</i>	залежати

Продовження таблиці

Дієслово	Переклад
<i>to deserve</i>	заслужувати
<i>to desire</i>	бажати
<i>to detest</i>	ненавидіти, не терпіти, відчувати огиду до когось/чогось
<i>to differ</i>	відрізнятися
<i>to dislike</i>	не любити, не подобатися
<i>to displease</i>	бути неприємним, огидним, образливим
<i>to doubt</i>	сумніватися, не наважуватися
<i>to envy</i>	заздрити
<i>to equal</i>	дорівнювати
<i>to expect</i>	очікувати, припускати, гадати
<i>to exist</i>	існувати
<i>to fail to do</i>	не змогти щось зробити
<i>to feel</i>	бути на дотик ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ У значеннях «почуватися» та «мацати» дієслово to feel не є дієсловом стану і може вживатися у тривалих часах. Порівняйте: <i>This blanket feels so soft!</i> — Ця ковдра така м'якенька на дотик! Але: <i>The man must be blind, he is feeling his way with a stick.</i> — Цей чоловік, мабуть, сліпий, він палицею прощує дорогу. <i>I am feeling quite all right.</i> — Я вже добре почуваюся.
<i>to fit</i>	підходити за розміром
<i>to forbid</i>	забороняти, не дозволяти
<i>to forget</i>	забувати
<i>to forgive (for)</i>	пробачати (за щось)
<i>to hate</i>	ненавидіти
<i>to have</i>	мати, володіти ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ У сталих словосполученнях типу to have a shower (приймати душ), to have a good time (добре проводити час), to have lunch (обідати) тощо дієслово to have може вживатися у тривалих часах. Порівняйте: <i>You have a spot on your cheek.</i> — У тебе щось на щоці. Але: <i>He is having breakfast at the moment.</i> — Він зараз снідає.

Дієслово	Переклад
<i>to imagine</i>	уявляти, припускати
<i>to include</i>	включати (у себе)
<i>to intend</i>	мати намір
<i>to interest</i>	цікавити
<i>to keep doing</i>	продовжувати робити
<i>to know</i>	знати
<i>to lack</i>	бракувати, недоставати
<i>to like</i>	подобатися
<i>to look</i>	виглядати ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ У значенні «дивитися» дієслово to look не є дієсловом стану і може вживатися у тривалих часах. Порівняйте: <i>She looks cold. I'll lend her my coat.</i> — Вона виглядає змерзлою. Я позику їй своє пальто. Але: <i>Why are you looking at me like that?</i> — Чому ти так на мене дивишся?
<i>to love</i>	любити, кохати
<i>to manage to do</i>	справлятися з чимось, зуміти щось зробити
<i>to matter</i>	значити, мати значення
<i>to mean</i>	значити, мати на увазі
<i>to mind</i>	заперечувати, бути проти
<i>to need</i>	потребувати
<i>to notice</i>	помічати
<i>to object</i>	заперечувати, протестувати
<i>to owe</i>	бути винним, заборгувати, бути в боргу (перед кимось)
<i>to own</i>	мати, володіти
<i>to perceive</i>	сприймати, усвідомлювати, відчувати
<i>to please</i>	радувати, зробити приємність
<i>to possess</i>	володіти
<i>to prefer</i>	надавати перевагу
<i>to prevent</i>	запобігати
<i>to presume</i>	припускати, вважати, виходити з припущення
<i>to realise</i>	усвідомлювати, виконувати, здійснювати (план, намір)
<i>to recognise</i>	впізнавати, усвідомлювати
<i>to recollect</i>	пригадувати

Закінчення таблиці

Дієслово	Переклад
<i>to recall</i>	нагадувати
<i>to refuse</i>	відмовляти
<i>to regard</i>	розглядати як, вважати (кимось/чимось)
<i>to remain</i>	залишатися
<i>to remember</i>	пам'ятати
<i>to remind (of)</i>	нагадувати (когось/щось)
<i>to require</i>	вимагати, потребувати
<i>to respect</i>	поважати
<i>to see</i>	бачити, розуміти ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ У значеннях «оглядати» та «зустрічатися» дієслово to see не є дієсловом стану і може вживатися у тривалих часах. Порівняйте: <i>Do you see him over there?</i> — Чи ти його там бачиш? <i>I see now what you mean.</i> — Тепер я розумію, що ти маєш на увазі. Але: <i>The doctor is seeing a patient.</i> — Лікар оглядає пацієнта. <i>I'm seeing John this afternoon.</i> — Сьогодні вдень я зустрічаюсь із Джоном.
<i>to seem</i>	здаватися
<i>to signify</i>	значити, символізувати
<i>to smell</i>	мати запах, пахнути ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ У значенні «нюхати» дієслово to smell не є дієсловом стану і може вживатися у тривалих часах. Порівняйте: <i>Now that lotuses are blossoming the river smells good.</i> — Тепер, коли квітнуть лотоси, біля річки приємно пахне. Але: <i>Ann is smelling flowers.</i> — Ганна нюхає квіти.
<i>to sound</i>	звучати
<i>to succeed</i>	мати успіх, досягти успіху, мети, слідувати за (кимось/чимось), змінювати
<i>to suffice (for)</i>	бути достатнім, вистачати, задовольняти
<i>to suit</i>	підходити, відповідати
<i>to suppose</i>	вважати

Дієслово	Переклад
<i>to surprise</i>	дивувати, вражати
<i>to taste</i>	мати смак ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ У значенні «куштувати, пробувати» дієслово to taste не є дієсловом стану і може вживатися у тривалих часах. Порівняйте: <i>This food tastes good.</i> — Їжа гарна на смак. Але: <i>I'm tasting the meat to see if it needs more salt.</i> — Я пробую м'ясо, щоб зрозуміти, чи не треба ще додати солі.
<i>to tend</i>	мати тенденцію, бути схильним, прямувати
<i>to think</i>	думати, вважати ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ У значенні «роздумувати, обмірковувати, розмірковувати» дієслово to think не є дієсловом стану і може вживатися у тривалих часах. Порівняйте: <i>I think he is a good man.</i> — Я думаю, що він добра людина. Але: <i>I'm thinking over your offer.</i> — Я обмірковую вашу пропозицію.
<i>to trust</i>	довіряти
<i>to understand</i>	розуміти
<i>to value</i>	мати ціну
<i>to want</i>	хотіти
<i>to weigh</i>	важити, мати вагу ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ У значенні «зважувати» дієслово to weigh не є дієсловом стану і може вживатися у тривалих часах. Порівняйте: <i>The piano is heavy. It weighs a lot.</i> — Це піаніно важке. Воно важить багато. Але: <i>The grocer is weighing the bananas.</i> — Продавець овочів зважує банани.
<i>to wish</i>	бажати

ЧАСТИНА

ВАРІАНТИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

ПРОГРАМА ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Зовнішнє незалежне оцінювання з англійської мови передбачає визначення рівня навчальних досягнень випускників загальноосвітніх навчальних закладів, їх оволодіння основними видами мовленнєвої діяльності відповідно до вимог чинних навчальних програм. Рівні сформованості мовленнєвої діяльності визначені як середній, достатній та високий і відповідають вимогам чинних навчальних програм та критеріям оцінювання навчальних досягнень учнів з іноземних мов.

Читання. Оцінюється рівень розуміння матеріалу, який читається, уміння узагальнювати зміст прочитаного, виокремлювати ключові слова та з'ясовувати значення незнайомих слів за контекстом. Тексти побудовані на матеріалах, що відображають реалії життя у країнах, з мов яких проводиться тестування. Різниця між рівнями забезпечується двома основними підходами:

- шляхом добору автентичних текстів (основні ознаки — відображення реалій справжнього життя, обізнаність учасника тестування з життєвими ситуаціями), що стосуються відповідних сфер;
- добору завдань за складністю з огляду на критерії лінгвістичної складності, тип тексту, обсяг тексту.

Письмо. Перевіряється рівень сформованості навичок та вмінь писемного мовлення для вирішення практичних цілей, а саме: вміння передати в письмовій формі необхідну інформацію, правильно, з урахуванням соціокультурних відмінностей оформити і написати особистого листа, вітальну листівку, оголошення, повідомлення, нотатки тощо.

Такі завдання спрямовані на перевірку сформованості рівня писемної мовленнєвої діяльності, лексико-граматичних навичок, ступенів засвоєння системних знань про мову як засіб вираження думок і почуттів людини, формування мовних та мовленнєвих умінь і навичок, де важливим є уміння користуватися іноземною мовою як в усному, так і в писемному спілкуванні.

Від учасників тестування очікують уміння правильно і відповідно до ситуації використовувати лексичні одиниці: частини мови, фразеологічні звороти, розмовні фрази та ідіоматичні вирази; відповідні граматичні форми (часові форми дієслів, модальні, допоміжні дієслова, дієслова-зв'язки, іменники, прикметники тощо). Різниця між рівнями забезпечується через:

- тематику, що розглядається;
- використання певних лексичних одиниць та граматичних форм;
- кількісні програмові параметри писемного мовлення.

Теми, що розглядаються	Знання та вміння	Навички
Середній рівень. Читання		
Статті з періодичних видань; листи (особисті, ділові тощо); оголошення, реклама; розклади (уроків, руху поїздів тощо); меню, кулінарні рецепти; програми (телевізійні, радіо тощо); особисті нотатки, повідомлення	Виокремлювати загальну інформацію з документів, що використовуються в повсякденному спілкуванні (короткі повідомлення для друзів, оголошення, проспекти, меню тощо); виокремлювати загальну та детальну інформацію з документів, що використовуються в повсякденному житті (оголошення, проспекти, меню, розклад руху поїздів тощо); виділяти детальну інформацію про осіб, факти, події тощо; відрізняти фактографічну інформацію від враження	Читати короткі тексти, побудовані на засвоєному мовному матеріалі; розуміти зміст прочитаного; знаходити основну інформацію у текстах різнопланового характеру (значення незнайомих слів розкривається на основі здогадки, малюнка, схожості з рідною мовою)

Продовження таблиці

Теми, що розглядаються	Знання та вміння	Навички
Середній рівень. Письмо		
Автобіографія, заповнення анкет, формулярів; повідомлення, особистий лист, довідкова інформація, опис людини, предмета, місця, ситуації, події	Основні типи речень (стверджувальне, питальне, заперечне, спонукальне), порядок слів у них. Безособові речення. The Present Simple Tense, the Past Simple Tense, the Future Simple Tense, the Present Continuous Tense. Речення з <i>there is/are</i> . Складносурядні речення зі сполучниками <i>and, but</i> . Складнопідрядні речення зі сполучниками <i>because, so, if, when, that, that is why</i> . Іменники у формі множини, утворені за правилом, і винятки. Вживання артиклів. Займенники: особові, присвійні, питальні, об'єктні, вказівні. Неозначені займенники, похідні від <i>some, any, no, every</i> . Прикметники у звичайному, вищому та найвищому ступенях порівняння, утворені за правилом, а також винятки. Вищий та найвищий ступені порівняння прислівників. Числівники: кількісні, порядкові. Прийменники місця, напрямку, часу	Писати особистий лист, використовуючи формули мовленнєвого етикету, прийняті у країнах, з мов яких проводиться тестування, з викладом новин, розповіддю про окремі факти та події свого життя, з висловленням власних міркувань і почуттів, описом планів на майбутнє та проханням надати аналогічну інформацію партнера з письмового спілкування; передати особисте повідомлення у вигляді записки довільної форми; передати особисту інформацію в короткому листі відповідного зразка або в довільній формі; переписати інформацію з телефонної книги, розкладу руху; передати прості ділові повідомлення (зустріч із точним зазначенням часу та місця); написати короткий текст про важливу подію, особисті плани на майбутнє
Достатній рівень. Читання		
Статті з періодичних видань; листи (особисті, офіційні тощо); оголошення, розклади (уроків, руху поїздів тощо); меню, кулінарні рецепти; програми (телевізійні, радіо тощо); особисті нотатки, повідомлення	Розуміти зміст тексту; знаходити інформацію відповідно до завдання; відокремлювати фактичну інформацію від вражень. Розуміти структуру тексту, розпізнавати зв'язки між частинами тексту	Читати тексти, побудовані на знайомому мовному матеріалі, розуміти зміст прочитаного; знаходити необхідну інформацію у текстах різнопланового характеру (значення незнайомих слів розкривається на основі здогадки, малюнка, пояснень у коментарі); переглядати текст чи серію текстів з метою пошуку необхідної інформації
Достатній рівень. Письмо		
Особистий лист, стаття, повідомлення, анкета, ділове повідомлення	Складносурядні речення зі сполучниками <i>and, but</i> . Складнопідрядні речення зі сполучниками <i>because, so, if, when, that, that is why</i> . Узгодження часів і непряма мова. Речення зі сполучниками <i>neither...nor, either...or</i> . Фразові дієслова (<i>look for, ...</i>). Модальні дієслова (<i>can, may, must, should, have to, need</i>) та їх еквіваленти. The Past Continuous Tense, the Past Perfect Tense	Писати розповідь про перебіг подій; описати людину, предмет; писати повідомлення відповідно до поставленого завдання: про проведення заходів, втрату особистих речей тощо; оформлювати особисті та ділові листи

Закінчення таблиці

Теми, що розглядаються	Знання та вміння	Навички
Високий рівень. Читання		
Повідомлення, оголошення, розклад руху поїздів, газетні статті, доповіді, уривки з літературних творів	Переглядати текст чи серію текстів з метою пошуку необхідної інформації для виконання певного завдання; розуміти нескладні автентичні тексти (статті з періодичних видань, листи, оголошення, меню, кулінарні рецепти, особисті нотатки, повідомлення), у тому числі художні, науково-популярні, публіцистичні; систематизувати та коментувати одержану інформацію; виокремлювати необхідну інформацію про осіб, факти, події тощо	Виокремлювати загальну та детальну інформацію з документів, що використовуються в повсякденному спілкуванні (короткі повідомлення для друзів, оголошення, проспекти, меню, газетні статті, доповіді тощо); розрізняти фактичну інформацію і враження; розуміти абстрактні та складні тексти, уривки з літературних творів та спеціальної літератури; розуміти структуру тексту, розпізнавати зв'язки між частинами тексту
Високий рівень. Письмо		
Особисті, ділові листи; повідомлення, розповідь, опис, деталізоване порівняння, складання плану, тез	Узгодження часів і непряма мова. Речення зі сполучниками <i>neither...nor</i> , <i>either...or</i> . Поняття дієслів-зв'язок. Творення і вживання дієслів у the Present, the Past, the Future Simple (Indefinite) Tenses в активному та пасивному стані; у the Present, the Past Progressive (Continuous) Tenses і the Present, the Past Perfect Tenses в активному стані; у the Future-in-the-Past Tense. Вживання дієслів у the Present Simple (Indefinite) Tense для вираження дії в майбутньому після сполучників <i>if, when</i> . Конструкція <i>be going to</i> . Вживання дієслівних форм у Present/Past/Future Perfect Passive; Present/Past Progressive (Continuous) Passive, неособових форм дієслів (інфінітива, герундія, дієприслівників теперішнього та минулого часу)	Передавати особисті повідомлення в короткому листі відповідного зразка або в довільній формі, щоб висловити свою оцінку, співчуття, невдоволення, надію та відповісти на повідомлення такого типу; висловити власну точку зору та аргументувати її, висловити своє суб'єктивне бачення дійсності, передавати інформацію про перебіг подій, що відбувалися у минулому, скласти опис, деталізоване порівняння; розповідати про історичну подію; аналізувати точку зору зі знайомої теми абстрактного характеру або давати детальне пояснення явища або процесу

ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕСТУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Зміст тесту визначається на основі Програми зовнішнього незалежного оцінювання з англійської мови (затверджено Міністерством освіти і науки України, наказ № 865 від 18.09.2008 р.).

Тест складається з двох частин:

- «Читання»;
- «Письмо».

Загальна кількість завдань тесту — **46**.

На виконання тесту відводиться **120 хвилин**.

Тест з англійської мови складається із завдань чотирьох форм.

1. Завдання на встановлення відповідності. У завданнях пропонується підібрати: заголовки до текстів/частин текстів із поданих варіантів; твердження/ситуації до оголошень/текстів; запитання до відповідей або відповіді до запитань. Завдання вважається виконаним, якщо абітурієнт встановив правильну відповідність і позначив правильний варіант відповіді у бланку відповідей **A**.

2. Завдання з вибором однієї правильної відповіді. До кожного завдання пропонується чотири варіанти відповіді, з яких правильний лише один. Завдання вважається виконаним, якщо абітурієнт вибрав і позначив правильну відповідь у бланку відповідей **A**.

3. Завдання на заповнення пропусків у тексті. У завданнях пропонується доповнити абзаци/речення в тексті реченнями/частинами речень, словосполученнями/словами із поданих варіантів. Завдання вважається виконаним, якщо абітурієнт обрав і позначив правильний варіант відповіді у бланку відповідей **A**.

4. Завдання з розгорнутою відповіддю. Завдання передбачає створення абітурієнтом на бланку відповідей **B** власного висловлення у письмовій формі відповідно до запропонованої комунікативної ситуації.

За правильне (частково правильне) виконання завдань можна отримати:

- за завдання на встановлення відповідності **0—1 тестовий бал**;
- за завдання з вибором однієї правильної відповіді **0—1 тестовий бал**;
- за завдання на заповнення пропусків у тексті **0—1 тестовий бал**;
- за завдання з розгорнутою відповіддю **0—24 тестових бали**.

Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання тесту з англійської мови, — **69**.

Композиція завдань у тесті з англійської мови ґрунтується на таких засадах.

1. Завдання розташовуються відповідно до видів мовленнєвої діяльності. Спочатку в тексті представлені завдання частини «Читання», потім — завдання частини «Письмо».

2. Завдання розташовуються послідовно за знаннями, комунікативними вміннями та навичками: розуміти основний зміст автентичного тексту, повністю розуміти зміст автентичного тексту, якщо значення незнайомих слів розкривається на основі лінгвістичної та контекстуальної здогадки, знаходити спеціальну або необхідну інформацію в автентичних текстах різнопланового характеру, розуміти структуру тексту, розпізнавати зв'язки між частинами тексту, розрізняти значення окремих

лексичних одиниць відповідно до контексту, правильно використовувати частини мови та їх граматичні форми відповідно до контексту, робити письмове повідомлення, оформлюючи його відповідно до мети та завдання спілкування.

Під час підготовки до складання тесту рекомендується використовувати підручники, що мають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України».

№ з/п	Назва	Автор	Клас	Видавництво	Рік видання
1	Англійська мова (8-й рік навчання)	Несвіт А. М.	9	Генеза	2009
2	Англійська мова (8-й рік навчання)	Карп'юк О. Д.	9	Астон	2009
3	Англійська мова (8-й рік навчання)	Калініна Л. В., Самойлюкевич І. В.	9	Наш час	2009
4	Англійська мова (9-й рік навчання, рівень стандарту)	Карп'юк О. Д.	10	Астон	2010
5	Англійська мова (9-й рік навчання, академічний рівень)	Калініна Л. В., Самойлюкевич І. В.	10	Наш час	2010
6	Англійська мова (9-й рік навчання, профільний рівень)	Несвіт А. М.	10	Генеза	2010
7	«Across Cultures: Great Britain—Ukraine» (НМК для спеціалізованих шкіл та профільних класів)	Калініна Л. В., Самойлюкевич І. В.	10—11	Наш час	2007
8	«Across Cultures: The USA—Ukraine» (НМК для спеціалізованих шкіл та профільних класів)	Калініна Л. В., Самойлюкевич І. В.	10—11	Наш час	2008
9	Англійська мова (підручник для загальноосвітніх навчальних закладів)	Плахотник В. М., Мартінова Р. Ю.	11	Освіта	2004
10	Навчально-методичні комплекти для всіх типів загальноосвітніх навчальних закладів		1—11	Макміллан	2008, 2009
11	Навчально-методичні комплекти для всіх типів загальноосвітніх навчальних закладів		1—11	Лонгман Пірсон	2008, 2009

Закінчення таблиці

№ з/п	Назва	Автор	Клас	Видавництво	Рік видання
12	Навчально-методичні комплекти для всіх типів загальноосвітніх навчальних закладів		1—11	Оксфорд Юніверсіті Прес	2008, 2009
13	Навчально-методичні комплекти для всіх типів загальноосвітніх навчальних закладів		1—11	Експрес- Паблішінг	2008, 2009
14	Навчально-методичні комплекти для всіх типів загальноосвітніх навчальних закладів		1—11	Кембрідж Юніверсіті Прес	2009

ПРИКЛАДИ ЗАВДАНЬ РІЗНИХ ФОРМ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Завдання закритої форми

1. Завдання з вибором однієї правильної відповіді.

Read the text below. For questions (1—2) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answer on the separate answer sheet.

Your Health

Swimming is great exercise. It's healthy, fun and relaxing. Because swimming is a 'low-impact' sport, most people enjoy participating in this activity without fear of injury to their bones or muscles. Jogging, which is a 'high-impact' activity, can at times be harmful. I know this from personal experience. Last year while I was jogging, I injured my right knee. I don't go jogging any more. After a painful month of recovery, I stopped running and switched to water sports. Now I'm thinking about joining a swimming team and competing in races.

- According to the text, swimming is ____
 A the healthiest sports activity for the author.
 B the most traumatic kind of sport for people.
 C the most acceptable activity for the author.
 D the most pleasant free-time activity for people.
- Why did the author decide to go in for swimming?
 A He wanted to take part in the swimming competition.
 B He didn't like to go jogging.
 C He wanted to be healthy, to have fun and relax.
 D He has hurt his leg seriously while jogging.

Правильні відповіді: 1 — C; 2 — D.

Зразок позначення відповідей у бланку:

	A	B	C	D		A	B	C	D
1	☐	☐	☒	☐		☐	☐	☐	☒

2. Завдання на встановлення відповідності.

Read the text below. Match questions (A—G) to (1—5). There are two questions you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Travelling to Ukraine

- A Have you taken anything from this experience?
 B Is it your first visit to the International Outreach Camp?
 C What are some of the differences you see between the people you met here and Americans back home?
 D How did some of your friends and family react to your going to Ukraine for the International Outreach Camp?
 E Are you having a tough time in Ukraine?
 F Have you gone anywhere else internationally?
 G The money you earned... Do you mean you paid for this camp yourself?
- 1 I guess I wanted to travel, but it was never my priority. I've been to Greece before on a school trip for sightseeing. I liked Greece a lot, but all we saw were ruins day in and day out. I would have liked to have met people, too. In Ukraine it's the opposite. I don't feel like a tourist. I would like to be able to see more of the sights. The money I had earned to come here was worth it.
- 2 Yeah, I had to save for it. I worked two part-time jobs. The first was a day-care centre, where my two cousins work. I worked there full-time in June. I also worked with my dad, who owns a brewery.
- 3 Some were like, «Where is Ukraine?» and, «Why are you going? Well, that's cool... at least you're doing something other than being at the basketball court every day». It wasn't like, «Wow, you're going to Ukraine! You're living out my dream! I wanted to go there so much!» People of my age don't even know about Chernobyl. I'm only seventeen, you know.
- 4 Roya (my friend), thinks that people here are pretty genuine. It could be because she's from California, but I actually feel like people in Minnesota are genuine, too. It was nice to meet people here. When I introduced myself to some Ukrainian kids in the city, they were friendly and smiling. They told me a lot of interesting things about their native places, their schools and friends.
- 5 I learned from this camp that I really want to do a study abroad programme. IOC is great. I think with a study abroad programme, though, I can also see more of a country.

Правильні відповіді: 1 — F; 2 — G; 3 — D; 4 — C; 5 — A; B and E — choices you do not need to use.

Зразок позначення відповідей у бланку:

	A	B	C	D	E	F	G
1	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒
3	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐
4	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐
5	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐

3. Завдання на визначення правильності/неправильності твердження.

Read the text below. For (1—4) choose T if the statement is true according to the text, F if it is false. Write your answers on the separate answer sheet.

Cities in Space

Will people live in space one day? Some scientists say it is possible. They also say it will be necessary. Why? The answer is that we will soon need more energy than the Earth's oil, coal and gas can give us. The world's population is growing all the time. At current rates of growth it will be over ten billion (10,000,000,000) by 2050 — that's about double what it is today. We will have to find more energy for all these people from somewhere and space is a good place to get it.

How will people live in space? And how will they get all this energy? Scientists have the answer. They want to build huge space cities where thousands of people can live and work just like they do on the Earth. Their main job will be to build energy collectors to collect the Sun's energy and transmit it back to the Earth.

Unfortunately, there is one big problem about living in space — there is no gravity. Without gravity everything floats around and ordinary life is impossible. However, scientists have got the solution to this problem, too.

- 1 The scientists are quite sure that people will live in space in the near future.
- 2 The population increase is the reason for the humanity to live in space in the near future.
- 3 The scientists decided to provide the people with minerals using the special equipment in space.
- 4 People will be obliged to live in unusual conditions in space because of the weightlessness.

Правильні відповіді: 1 — T; 2 — T; 3 — F; 4 — T.

Зразок позначення відповідей у бланку:

	1	2	3	4
T	☒	☒	☐	☒
F	☐	☐	☒	☐

4. Завдання на заповнення пропусків у тексті.

Read the text below. Choose from (A—H) the one which best fits each of (1—6). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

**Why Did Ancient Egyptians Build Pyramids?
Why Not Giant Rectangles or Some Other Shape?**

Egyptologists assume they (1) _____, the hills that on the day of creation rose out of the flood. This idea certainly comes from (2) _____ in former times, the land was flooded by the Nile, and (3) _____, islands appeared which were considered to be symbols of the day of creation. So a pyramid could represent such a hill.

But one could ask: why (4) _____, why did it have edges leading to a top? Another idea is that kings used pyramids (5) _____.

But these are all speculations. A final theory is that in the Egyptian city of Heliopolis (the centre of the sun cult in Egypt) there (6) _____.

It could be that this sacred stone had the shape of a pyramid, and that the people who built the pyramids were trying to recreate that, because the top piece of a pyramid is called a benben.

- A represent primeval hills
- B when the flood retreated
- C to climb up to their heaven
- D the natural state of Egypt
- E was it not just a rounded hill
- F hill was destroyed by water flood
- G was a monument called a benben stone
- H were a lot of grand pyramids

Правильні відповіді: 1 — A; 2 — D; 3 — B; 4 — E; 5 — C; 6 — G; F and H — choices you do not need to use.

Зразок позначення відповідей у бланку:

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	X							
2				X				
3		X						
4					X			
5			X					
6							X	

Завдання відкритої форми

1. Завдання з розгорнутою відповіддю.

You want to invite your English pen friend to visit you in summer. Write him/her a letter in which you:

- invite him/her;
- ask about the time of the visit;
- say something about your home;
- say what places you want to show him/her.

Start your letter with:

Dear Jimmy/Kate,

Best wishes!

СИГНАЛЬНИЙ ВАРІАНТ

READING

Task 1

Read the text below. Match choices (A—H) to (1—5). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Planning for a Year of Achievement

Are you busy making your New Year Resolutions or have you resolved never to make a New Year's resolution ever again? If the latter, you're not alone. So many people get demoralized when, year after year, they make decisions that they keep for only a few weeks or maybe even just a few days.

Our Rules for New Year's Resolutions will help set you up for success right from the start.

(1) _____

Successful resolutions start with a strong dedication to make a change. To succeed, you must believe that you can accomplish what you set out to and that belief is supported by the unwavering support you give yourself.

(2) _____

A simple but powerful technique for making your goal real is to put your resolution into writing. There is something inside us that creates more commitment and drive when we take the time to do this. Consider writing it down on pieces of card and keeping it where you'll see it often — on your desk, the fridge, in your wallet.

(3) _____

This is where so many resolutions fall down. Articulating what you want to achieve is one thing; deciding how to do it is quite another. Don't miss out this step!

Start by envisioning where you want to be;
then work back along your path to where you are today;
write down all the milestones you note in between; and
decide what you will do to accomplish each of these milestones. You need to know each step and have a plan for what comes next.

(4) _____

Not everything will work out precisely the way you planned. If you are too rigid in your approach to resolutions the first minor obstacle can throw you off your course completely.

When creating your plan try to predict some challenges you will face — make a contingency plan for the ones that have the highest probability and mentally prepare yourself for the others.

Realize that your resolution itself might change along the way as well. That's not failure, it's reality. As your life changes so will your goals, dreams, and desires.

(5) _____

Although knowledge of a job well done can be enough prize, we all enjoy a little treat from time to time. Even the most committed person needs a boost and sometimes that is best accomplished through an external reward. When you are developing your plan, make a note of a few milestones where you will praise yourself once they are achieved. But spread them out — you want to make sure the rewards remain special and are not too easy to get.

New Year's resolutions can be a pain or a pleasure. The choice is yours. The starting point is to focus on something that you really want and are ready to give your commitment to. Do this and you'll be in a great position to stay motivated and be successful!

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐
4	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐

- A Be Flexible
- B Commit to Your Resolution
- C Use a System of Reminders
- D Write It Down
- E Be Realistic
- F Track Your Progress
- G Reward Yourself
- H Make a Plan

Task 2

Read the text below. For questions (6—10) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

The Danger of Sunbeds

In the UK, a country known for its bad weather and lack of sunshine, there appears to be an ever increasing number of very tanned young people.

So just how are they achieving their golden tans? Some are opting for the sun-free option and are getting their tan from a bottle. However, it appears that others are turning to tanning salons, of which there are thousands in the UK.

So why do the British prefer to be bronzed? Often, they are trying to emulate their favourite celebrities, footballers, or footballers' wives. Research from the British Sunbed Association suggests that many people believe a tan makes them feel and look healthier.

This is a belief that is most definitely not shared by Cancer Research UK. They firmly state that being tanned is not a sign of health. In fact, they are strongly against young people using sunbeds. On their website, they state that people who use sunbeds before the age of 35 have a higher risk of melanoma.

The dangers of tanning did not appear to concern ten-year-old Kelly Thompson who hit headlines in April after receiving severe burns from spending 16 minutes on a sunbed. Kelly's mother was horrified that her daughter had been allowed to use the sunbeds and that the tanning salon was

unmanned. She noted that: «There was no one to give advice on using these potentially dangerous machines.»

Whether the British government has been taking heed of such recent tanning tragedies is not clear. What is clear however is that self-regulation in the sunbed industry looks unlikely to continue. Just after Kelly's story was reported in the news, the government issued a statement advising that people under 18 should not use sunbeds and that all salons should be supervised by trained staff.

6. The main idea of the text is that _____
 A the UK is a country known for lack of sunshine;
 B there are quite many extremely tanned young people in the UK;
 C the British prefer to be bronzed;
 D being tanned can be dangerous for young people's health.
7. The author believes young people prefer to be tanned because _____
 A they are following the famous people's style;
 B it's good for health;
 C it can help to overcome depression caused by the dull weather;
 D scientists say that being tanned is good for health.
8. Cancer Research UK states that _____
 A young people must not stay in the sun;
 B there is a higher risk of melanoma for people who use sunbeds before the age of 35;
 C it's dangerous for young people's health to have a tanned skin;
 D melanoma is widespread among people before the age of 35.
9. It can be inferred from the text that Kelly Thompson _____
 A was allowed to use a tanning salon by her mother;
 B suffered from severe burns after she had spent 16 minutes on a sunbed;
 C was advised to use the sunbed by the tanning salon staff;
 D has a nice bronze skin.
10. According to the statement issued by the British government _____
 A tanning salons are self-regulated;
 B under-aged people are recommended not to use sunbeds;
 C people under 18 can use sunbeds with their parents' concern;
 D it's up to salons whether to have trained staff to supervise the young clients.

A B C D

6 ☐ ☐ ☐ ☒

A B C D

7 ☒ ☐ ☐ ☐

A B C D

8 ☐ ☒ ☐ ☐

A B C D

9 ☐ ☒ ☐ ☐

A B C D

10 ☐ ☒ ☐ ☐

Task 3

Read the text below. Match choices (A—H) to (11—15). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

(11) Thistle Kensington Gardens

This modern hotel provides a cozy and peaceful place to stay. Located on tree-lined Bayswater Road, overlooks Hyde Park.

Facilities: Dry Cleaning/Laundry Service. Internet access. Lounge/Bar. Meeting Facilities. Restaurant. Nearest underground station: Queensway.

(12) Days Inn London Gateway

Type of Accommodation: Holiday Inn

Situated between Junctions 2 and 4 off the M1, the Days Inn London Gateway offers spacious one-suite rooms, free satellite TV in every room, tea- and coffee-making facilities, free newspaper, telephone and free parking that make Days Inn terrific value. The Days Inn London Gateway also offers an extensive range of food and beverage facilities including a fully licensed bar and restaurant.

(13) Park Royal Hotel

Type of Accommodation: Bed and Breakfast

Park Royal Hotel is located in the very heart of London, with transportation at our door step to all London attractions and Business Centres.

One-suite rooms with power shower.

Colour television.

Direct dial telephone and computer points.

Complimentary tea/coffee-making facilities.

Hairdryer.

All rooms fully air-conditioned.

Dining facilities.

Free limited parking.

(14) Croydon Cottage

Croydon Cottage is situated in the Green Belt (which is 15 minutes or so from London by train), this delightful holiday home offers unspoilt views and comfortable accommodation. Reached along a wooded track, and once one of a pair of gamekeepers' cottages, the Cottage is a self-contained part of the owners' home. The terraced garden is great fun for small children, but please note it has an unfenced pond. From the Cottage there are walks through woods and parks, and there are 9 golf courses in easy reach. South Croydon, about a mile away, has a wide range of restaurants and pubs.

(15) Gloucester Hotel

Type of Accommodation: Budget Accommodation

All bedrooms of Gloucester Hotel are offering modern amenities, a cosy TV lounge and a Bar. The hotel also has a lift and rooms on the ground floor for easy access. Our staff are fluent in French, Spanish, Portuguese, Urdu, Hindi, Polish & Russian.

This hotel _____

	A	B	C	D	E	F	G	H
11	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐
12	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐
13	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐
14	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

A will be the right place for you if you are looking for accommodation outside London.

B has a swimming pool and a gym among its facilities.

C is a bed and breakfast place accommodated in the 19th century building.

D has a personnel speaking variety of languages.

E offers tea- and coffee-making facilities as well as free satellite TV.

F is located in the centre of the city which is favourable for travelling around London.

- G is an excellent choice for those who are looking for a comfortable and quiet stay.
H is a historic landmark, getting visitors to recall famous actors.

Task 4

Read the text below. Choose from (A—H) the one which best fits each space (16—21). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

The world's tallest building officially opened in Dubai on January the 4th. The height of the 828-metre Burj Khalifa was kept a secret (16) _____. It is twice the height of New York's Empire State Building. Another big surprise at the opening was the renaming of the tower. The building had always been called Burj Dubai. However, Dubai's ruler announced it would now be called Burj Khalifa after the ruler of Abu Dhabi, Dubai's neighbour. The oil-rich emirate of Abu Dhabi helped save Dubai (17) _____.

It is likely the Burj will remain as the world's tallest building for a while to come.

(18) _____, there seems to be little appetite for ambitious construction projects from property developers. The Burj's owners, however, are confident the building (19) _____. More than 90 per cent of the space has been sold. It cost \$22 billion to build and has broken many records. The opening celebrations included the world's highest fireworks, (20) _____ above the world's tallest fountain. The building houses the world's highest mosque and swimming pool, (21) _____ and 76. Burj Khalifa has 1,044 luxury apartments, 49 floors of offices and the 160-room Armani hotel. Around 12,000 people will live and work in the tower.

- A until the opening ceremony
B has gone through difficult times
C located on floors 158
D Since the 2008 global financial crisis
E which lit up the sky
F from possible financial collapse
G will be a success
H the chairman of the company, Mohamed Alabbar

	A	B	C	D	E	F	G	H
16	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
17	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐
18	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐
19	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐
20	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐
21	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐

Task 5

Read the text below. For questions (22—33) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

The Award for the Greatest Living Briton

The British people voted for Queen Elizabeth II as the Greatest Living Briton for 2009. She (22) _____ former Beatle Sir Paul McCartney, ex-prime minister Baroness Thatcher and pop superstar Robbie Williams. The Queen was not present at the (23) _____ to collect her award in person. (24) _____, her youngest son Prince Edward made a special present to his mother via a video link. The Queen has enjoyed great popularity among her people (25) _____. She has been on the throne since 1953 and is one of the few British royals to avoid scandals. Her popularity got down after Diana, Princess of Wales died in Paris in 1997, but she remains a much loved (26) _____ today.

The award for the Greatest Living Briton is a new one. It is given by ITV, one of Britain's most (27) _____ television companies. Guy Freeman of ITV said: «The Great Britons was a fantastic ceremony showing all that is so great about the United Kingdom». He (28) _____ that the award ceremony is (29) _____ to become an annual event. The first winner, in 2005, was Tim Berners-Lee, the (30) _____ of the World Wide Web. (31) _____ award given at the ceremony was for soccer star David Beckham, who picked up the Award for Global Achievement. This is for his performance on the soccer field, his charity work and his (32) _____ around the world to promote Britain and (33) _____ culture.

	A	B	C	D
22	☐	☐	☒	☐
23	☐	☒	☐	☐
24	☒	☐	☐	☐
25	☐	☐	☒	☐
26	☒	☐	☐	☐
27	☐	☒	☐	☐
28	☐	☐	☐	☒
29	☐	☐	☒	☐
30	☒	☐	☐	☐
31	☐	☐	☐	☒
32	☒	☐	☐	☐
33	☐	☐	☒	☐

	A	B	C	D
22	victory	defeat	beat	win
23	overseas	ceremony	popularity	trend
24	However	Thus	So	That's
25	just	yet	recently	still
26	figure	number	numeral	people
27	popularity	popular	carnival	community
28	adding	in addition	additional	added
29	go	gone	going	went
30	inventor	invention	invent	inventory
31	Other	Others	Anothers	Another
32	activity	retire	trend	ordinary
33	Britain	Britannica	British	Briton

Task 6

Read the text below. For questions (34—45) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Much (34) _____ about how anti-social the Internet and mobile phones are. The truth is however, according (35) _____ new research, communication technology is bringing people closer together. A study by the Pew Internet and American Life Project found family members (36) _____ in regular contact today more than ever before. And this is all down to e-mail, chat, our cell phones and SMS messaging. It makes sense. Years ago, it (37) _____ a long time to write a letter, then find an envelope and go to the post office to buy a stamp and post it. Today we write mails (38) _____ we wait for our change in the convenience store and they (39) _____ in an instant. Having free Internet telephone calls also (40) _____ us to stay in touch more often and for longer. Everyone's at it, from five-year-olds to tech-savvy grandparents.

According to the Pew survey, technology has a very positive effect on communication (41) _____ families. Researchers asked 2,252 adults whether new technologies (42) _____ the quality of communication with

their family. Fifty-three percent said it increased communication with family members they did not live with, two per cent said technology decreased this. Numbers were similar for those (43) _____ in the same house as their family. The project director Lee Rainey said: «There's a new kind of connect- edness being built inside of families with (44) _____ technologies». Survey co-author Barry Wellman agreed: «It used (45) _____ that husbands went off to work, wives went off to a different job or else stayed home... and the kids went off to school... and not until 5:30, 6 o'clock did they ever connect», he said.

	A	B	C	D
34	have been said	has been said	had been said	has said
35	to	with	for	at
36	is keeping	was keeping	were keeping	be keeping
37	take	took	takes	taken
38	while	which	who	during
39	is sent	are sent	sent	be sent
40	help	helps	helped	helping
41	through	across	along	within
42	increased	have increased	has increased	had increased
43	live	lives	lived	living
44	this	these	that	that's
45	be	to be	being	been

	A	B	C	D
34	☐	☒	☐	☐
35	☒	☐	☐	☐
36	☐	☐	☒	☐
37	☐	☒	☐	☐
38	☒	☐	☐	☐
39	☐	☒	☐	☐
40	☐	☒	☐	☐
41	☐	☐	☐	☒
42	☐	☐	☐	☒
43	☐	☐	☐	☒
44	☐	☒	☐	☐
45	☐	☒	☐	☐

WRITING

46. Write an article for a travel magazine about a historical or cultural place of your country (at least 100 words). Use the plan below:

PLAN

Introduction

Para 1: name, place, description

Main body

Para 2: historical facts

Para 3: what visitors can see/do there

Conclusion

Para 4: recommendations

Бланк відповідей

У завданнях правильну відповідь позначаєте тільки так: ☒

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	E	F	G	H
1		☒								6				☒		11						☒
2				☒						7	☒					12				☒		
3								☒		8		☒				13					☒	
4					☒					9		☒				14	☒					
5								☒		10		☒				15			☒			

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D
16	☒									22			☒		28			☒
17						☒				23		☒			29		☒	
18				☒						24	☒				30	☒		
19								☒		25			☒		31			☒
20					☒					26	☒				32	☒		
21			☒							27		☒			33			☒

	A	B	C	D		A	B	C	D
34		☒				40		☒	
35	☒					41			☒
36				☒		42			☒
37		☒				43			☒
38	☒					44		☒	
39		☒				45		☒	

Місце для виправлення помилкової відповіді

Запишіть номер та нову відповідь у відповідних клітинках.

	A	B	C	D	E	F	G	H

	A	B	C	D	E	F	G	H

	A	B	C	D	E	F	G	H

РІВЕНЬ: СЕРЕДНІЙ**TEST 1****READING****Task 1**

Read the text below. Match choices (A—H) to (1—5). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

How to Have a Good Relationship with Your Parents

- (1) _____
Without mutual respect, any relationship will be an unhappy one. People who respect each other: a) value each other's opinions, b) listen to each other, c) disagree without screaming or insults. And remember, your parents have lived longer than you — don't discount their experience and knowledge.
- (2) _____
This is your key to freedom. The way to build trust is through honesty and responsibility. Honesty means you don't lie or manipulate. Responsibility means you are reliable and can be counted on to use good judgment. When your parents trust you, it's a lot easier for them to say «yes».
- (3) _____
Your parents want to know what's going on in your life. If you keep them in the dark, they won't know when you need their help or whether they can trust you. Tell them what you're up to, share your thoughts and feelings with them, and seek their advice for your problems (you don't have to take it). Communication builds closeness.
- (4) _____
If you're always honest, a parent will be likely to believe what you say. If you sometimes hide the truth or add too much drama, parents will have a harder time believing what you tell them. If you tell stories, they'll find it hard to trust you.
- (5) _____
Using a tone that's friendly and polite makes it more likely that parents will listen and take what you say seriously. It also makes it more likely that they'll talk to you in the same way. Of course, this is hard for any of us (adults included) when we're feeling heated about something. If you think your emotions might get the better of you, do something to blow off steam before talking: go for a run. Cry. Hit your pillow. Do whatever it takes to sound calm when you need to.
These guidelines work both ways. If, on occasions, your parents violate any of these guidelines, talk to them about it. Pick a time when you are both calm and feeling good toward each other (never when you're angry). Then, explain to them what they did, how it makes you feel, and what you'd like them to do instead.

	A	B	C	D	E	F	G	H
1								
2								
3								
4								
5								

- A Win Your Parents' Confidence
- B Try Not to Argue or Whine
- C Speak Respectfully
- D Never Lie
- E Try to Understand Their Point of View
- F Respect Each Other
- G Communicate
- H Give Details that Can Help Parents to Understand Your Situation

Task 2

Read the text below. For questions (6—10) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

For hundreds of years China produced the only teas known to the western world. Tea came in two basic types: Green and Black. Black tea is oxidised whereas green tea is un-oxidised. Each type of tea, whether black or green, was available in a number of different quantities, qualities and from a varied number of growing regions within China. Teas were given anglicised Chinese names for consumption in Europe and America.

Some of the teas carried by ships like «Cutty Sark» are still readily available today. Lapsang Souchong, literally «small plant from Lapu Mountain», is renowned for its tarry taste, acquired through drying over pine wood fires. A legend states that this black tea acquired its unique taste by accident. It's said that the Chinese army camped in a tea factory that was full of drying leaves which had to be moved to accommodate the soldiers. When the soldiers left, the leaves needed to be dried quickly, so the workers lit open fires of pine wood to speed up the drying. The tea reached the market on time and a new flavour had been created.

The real reason this black tea originally acquired its smoky flavour is due to the 17th-century preservation methods used by Chinese tea producers when they began to export their teas to Europe and America. Their traditional green teas did not travel as well and quickly lost quality during the 15—18-month journey across land and sea. By the time «Cutty Sark» was sailing, this journey time had been cut to 6 months.

The producers developed a method of rolling, oxidising and drying their teas so that they would hold their quality for longer. Once the teas had been oxidised, they were spread on bamboo baskets which were placed on racks in the drying room. This was built over ovens that allowed the heat to rise up through vents in the ceiling and into the drying room above. To fire the ovens, the tea manufacturers used the local pine wood from the forests that surrounded (and still surround) the factories, and as the wood slowly burned, it gave off a certain amount of smoke that was absorbed by the drying tea and gave it a lightly smoked, sappy, pine character.

The factories that made those lightly smoked black teas in Fujian province still manufacture lightly smoked Lapsangs in exactly the same way as they did 400 years ago.

To get the tea safely to Europe in as fresh condition as possible, it was packed into softwood chests which were lined inside with lead foil and covered on the outside with bamboo or rush matting for protection.

The tea chests were constructed in a variety of sizes and occasionally irregular shapes to enable the cargo to conform to the finely curved hulls of the tea clippers. The chests were separated at each layer by wooden battens known

as dunnage to give rigidity to the stowage of cargo and also to allow the air to circulate. The Tween Deck and the lower hold of «Cutty Sark» would have been packed solidly with such tea chests.

6. According to the text, which of the following statements is true?

- A All the tea from China was carried to England by the ship «Cutty Sark».
- B Lapsang Souchong is a name of a tea producer.
- C Both black tea and green tea are combined chemically with oxygen.
- D The black tea Lapsang Souchong acquired its smoky flavour by chance.

A B C D

6 ☐ ☐ ☐ ☐

7. As the legend tells, the soldiers of the Chinese army _____

- A lit open fires of pine wood to speed up the tea leaves drying.
- B moved the raw tea leaves aside in order to accommodate themselves for a night.
- C brought the tea to the market on time.
- D created a new tea flavour.

A B C D

7 ☐ ☐ ☐ ☐

8. The new technique of producing tea with unique smoky flavour was developed _____

- A in order to make the tea tastier.
- B as a result of creating a new preservation method.
- C because the new tea lost its quality during the 15—18-month journey.
- D by European producers.

A B C D

8 ☐ ☐ ☐ ☐

9. What can we say from the text about the method of producing tea with the unique smoked taste?

- A The tea was dried on bamboo baskets and after that oxidized.
- B The drying room was located next to the ovens.
- C The tea manufacturers used bamboo wood in order to fire the ovens.
- D The drying tea got its lightly smoked taste from the pine wood used to fire the ovens.

A B C D

9 ☐ ☐ ☐ ☐

10. Which of the following can be inferred from the text?

- A The method of making those lightly smoked black teas in Fujian province hasn't changed for 40 years already.
- B While being transported to Europe, the tea was packed into bamboo chests.
- C The tea chests were of the same size and shape.
- D Dunnage was the wooden battens which separated the tea chests.

A B C D

10 ☐ ☐ ☐ ☐

Task 3

Read the text below. Match choices (A—H) to (11—15). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

The Events Which Separate Us from EURO 2012

During the preparation for the tournament seven more significant events is scheduled by the UEFA to take place before the start of the European Football Championship.

(11) The Enlistment of the Volunteers

The Volunteers' campaign started in June and was finished in late September, 2011. For this very moment, UEFA's official web site received more than 12 thousand applications from 110 countries worldwide. So now potential volunteers apply for the job and pass the interviews. Therefore, only 5 000 people will help to host the championship.

(12) «EURO 2012 Friends» Campaign

Another event that took place in September, was summing-up the «EURO 2012 Friends» campaign. Ukraine and Poland should approve the final list of the Championship friends; each host country will have 100 of them. The Ukrainian party has already defined the majority and among them you can see famous sportsmen (e.g. brothers Klitchko, Serhiy Bubka, Valeriy Borzov), politicians, and celebrities.

«They are not only friends with football but I consider them close people», said the UEFA President, Michel Platini. «I know that nobody refused to become the part of the football celebration who has received the invitation to partake in the programme. Together we will organize an unforgettable event!» he added.

(13) December 2

Nevertheless, the most important and significant event definitely will be the draws for EURO 2012. The official ceremony will take place in Kyiv's palace «Ukraina» on 2 December 2011. Also this day the promo-campaign of the EURO 2012, host countries and cities will start. Moreover, the official ball of the EURO 2012 is to be presented on 2 December.

(14) A Tour of the EURO 2012 Trophy

The following event will take place in 2012. So, between March and May, UEFA plan to make a tour of the EURO 2012 trophy that the winner will get. The tour includes the road-show with Henri Delaunay Cup through the host cities, presentation of the special video on the tournament history and the show of the big balloon made in the form of a cup.

(15) The Presentation of the Official Song

In March, 2012, the presentation of the official song of the European football tournament is to take place. This event will be the final one before the start of the EURO 2012.

On 8 June 2012, the Warsaw Stadium will host the opening ceremony of EURO 2012. The final will take place at the Olympic Stadium in Kyiv on 1 July 2012.

Due to this event _____

	A	B	C	D	E	F	G	H
11	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

- A Ukraine and Poland have acquired 100 of Championship friends each.
 B three important events will take place.
 C the spectators will gather at the Olympic Stadium in Kyiv in June, 2012.
 D a road-show, a video presentation and a balloon show are planned.
 E the presentation of UEFA's anthem is observed.
 F famous sportsmen, politicians, and celebrities are invited.
 G UEFA has employed thousands of young people who will help to host the championship.
 H everybody can be sure that the EURO 2012 will begin just after it.

Task 4

Read the text below. Choose from (A—H) the one which best fits each space (16—21). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

With thousands of English Language Studying Programmes (16) _____, students often have a difficult time identifying the ideal programme for them. So, in order to make the right choice, students should consider a number of factors.

First, find a programme that will help you to reach your goals, whether they are for business, entrance to a university, or pleasure. Look over the programme’s website and see if you can find a statement which should reveal the programme’s own goals. Ask for a copy of a class syllabus to see (17) _____. Talk to current or former students to see what their experiences were like.

Second, look into the teachers’ qualifications to see not only (18) _____, but also what experiences they have had working with international students. Do the teachers have experience working overseas? Do they speak another language? If so, they might have a better understanding of the educational backgrounds of their students. Third, ask about the student composition of the programme. How many nationalities are represented in the classes? A broad mix of students will give you a variety of opportunities to speak English and learn about other foreign cultures. However, even if there are students (19) _____, you can still have a very positive experience, especially if the teacher encourages the use of English in class. On the other hand, don’t choose a programme solely based on classroom composition. Remember that you will only be in class a few hours a day, so you’ll actually have more time outside of class (20) _____, so THAT is your real classroom.

Then, compare the prices of programmes in the area you want to live. Just remember that price is not the best indicator of a programme’s quality, though keep in mind that better and more experienced instructors are often paid more, and thus, the tuition reflects this. Also, the school might provide good computer, recreational, and educational facilities (21) _____ to a good learning atmosphere, and thus, this can be added to your tuition cost. Thus, as the experience shows, you get what you pay for.

- A how long they have been teaching
- B that can contribute
- C what will be studied in the class
- D to interact with people in the community
- E high standards of excellence
- F caused by the poor preparation
- G who speak your language
- H spread out around the world

	A	B	C	D	E	F	G	H
16								
17								
18								
19								
20								
21								

Task 5

Read the text below. For questions (22—33) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

iPhone That Talks Back

Now even your phone can talk back.

Matt Legend Gemmell, a (22) _____ designer from Edinburgh, got a new Apple Inc. iPhone on Friday and asked it: «Who’s your daddy?»

«You are», the phone answered, in the (23) _____ of an authoritative man.

The real science of artificial intelligence is finally catching up to science (24) _____. HAL 9000, the scary computer that could respond from the movie «2001: A Space Odyssey», has come to life, in the form of Siri, a (25) _____ personal assistant that comes with Apple's new iPhone 4S, which arrived in stores in October 2011.

The phone takes verbal commands and questions, and (26) _____ with computer-generated speech. Real humans are responding to this amazing (27) _____ by asking their iPhones ridiculous questions.

The good news is Siri has a sense of humour.

Micah Gantman, the director of mobile business at software firm HasOffers.com in Seattle, asked his (28) _____: «How much wood would a woodchuck chuck if a woodchuck could chuck wood?» It answered: «Depends if you're talking about African or European wood».

Nicky Kelly, a 40-year-old from Suffolk, UK, asked her iPhone: «Tell me a joke». It answered: «Two iPhones walk into a bar... I forget the rest».

When blogger Joshua Topolsky asked Siri about the meaning of life, it said: «I can't answer that now, but give me some time to write a very long play in which nothing happens».

A lot of work went into so much (29) _____ sarcasm.

The (30) _____ of Siri put «deep thought» into the personality of their software, says Norman Winarsky, a co-founder of the company that was bought by Apple for \$200 million in 2010. Siri was born out of an artificial intelligence project at SRI International, a research institute.

An Apple spokeswoman declined to answer questions about (31) _____ Siri works. (32) _____ uses different voices in each of its available markets: female in the US, Australia and Germany, and male in the UK and France.

However, we know that Siri has two distinct systems at its heart. One listens and (33) _____ what customers are saying, the other interprets the meaning behind the request and responds.

A B C D

22	☐	☐	☐	☐
23	☐	☐	☐	☐
24	☐	☐	☐	☐
25	☐	☐	☐	☐
26	☐	☐	☐	☐
27	☐	☐	☐	☐
28	☐	☐	☐	☐
29	☐	☐	☐	☐
30	☐	☐	☐	☐
31	☐	☐	☐	☐
32	☐	☐	☐	☐
33	☐	☐	☐	☐

	A	B	C	D
22	software	footwear	silverware	chinaware
23	saying	vote	voice	speech
24	discovery	computer	fiction	based
25	theoretical	unreal	actual	virtual
26	responds	inquires	asks	demands
27	invitation	invention	invasion	envision
28	iPhone	staff	personnel	employees
29	false	imitation	natural	artificial
30	users	consumers	creators	clients
31	why	what	how	when
32	He	She	It	They
33	answers	translates	copies	reloads

Task 6

Read the text below. For questions (34—45) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

The Hurricane Was a Nightmare

Kevin Parfait from Martinique tells about a disaster experience: «This story (34) _____ about seven years ago. At that time I was only eleven years old, but images of that week are still (35) _____ it all happened yesterday.

During that week, we had to face (36) _____ to the most powerful hurricane Martinique (37) _____. The fact that I was little increased the effects of such an experience. I can still hear the noise of the wind (38) _____ on the taped windows that were shaking. Outside, everything was flying or moving... trees, papers, plastics.

But the nightmare was not that phase, when we were just afraid without (39) _____ other possibilities. The real one was after it hit. In fact, the hurricane (40) _____ the island only once, but three times, causing at each crossing more and more damage.

During the entire week following that event, we (41) _____ to go out of the house. All the roads (42) _____ cut off, and we did not have running water or phones.

Under those conditions, (43) _____ part was having no contact with the rest of my family living around the island. The feeling of presuming the death of your close friends and relatives was hard to endure. We (44) _____ like that for one horrible week before everything (45) _____. For me, those seven days were a real nightmare».

	A	B	C	D
34	take place	took place	have taken place	had taken place
35	as clear as	so clear	both clear and	rather clear
36	in	on	for	up
37	ever see	ever saw	have ever seen	had ever seen
38	blow	to blow	blowing	blew
39	no	any	every	some
40	do not cross	did not cross	had not crossed	was not crossed
41	can't	could not	were not able	had not able
42	are	were	have been	had been
43	the hardest	hardest	the most hard	harder
44	lived	have lived	has lived	had lived
45	fixed	was fixed	were fixed	been fixed

	A	B	C	D
34	☐	☐	☐	☐
35	☐	☐	☐	☐
36	☐	☐	☐	☐
37	☐	☐	☐	☐
38	☐	☐	☐	☐
39	☐	☐	☐	☐
40	☐	☐	☐	☐
41	☐	☐	☐	☐
42	☐	☐	☐	☐
43	☐	☐	☐	☐
44	☐	☐	☐	☐
45	☐	☐	☐	☐

WRITING

46. Use the plan below to write a for-and-against essay (at least 100 words) about advantages and disadvantages of social networking.

PLAN

Introduction	<i>Para 1:</i> State the topic.
Main body	<i>Para 2:</i> Define points for social networking. <i>Para 3:</i> Define points against social networking.
Conclusion	<i>Para 4:</i> Sum up the advantages and disadvantages of social networking.

Бланк відповідей

У завданнях правильну відповідь позначаєте тільки так: ☐

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	E	F	G	H
1										6						11						
2										7						12						
3										8						13						
4										9						14						
5										10						15						

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	
16										22						28			
17										23						29			
18										24						30			
19										25						31			
20										26						32			
21										27						33			

	A	B	C	D		A	B	C	D
34						40			
35						41			
36						42			
37						43			
38						44			
39						45			

Місце для виправлення помилкової відповіді

Запишіть номер та нову відповідь у відповідних клітинках.

	A	B	C	D	E	F	G	H

	A	B	C	D	E	F	G	H

	A	B	C	D	E	F	G	H

TEST 2

■ Reading

Task 1

Read the text below. Match choices (A—H) to (1—5). There are three choices you don't need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Peacekeeping

Wherever there is conflict in the world and enemies have agreed to let a third party or neutral force come in to try and maintain the peace, it is usually the familiar blue helmets of the United Nations that we see on the scene.

(1) _____

The actual definition of peacekeeping is a bit unclear and it was never written into the original UN Charter, but it goes something like «using military personnel from different countries under the command of the UN to control and resolve armed conflicts either between or within states». Peacekeeping is neither just finding out the facts nor full-scale military intervention, but something in between.

Over the last ten years it has become clear that for peacekeeping to work certain things must already be in place — the conflicts must actually have finished and there must be a genuine desire for peace on both sides. The peacekeeping force must have clear international support and a mandate that shows it is strictly neutral; and it needs adequate resources to do the job.

(2) _____

There have been 56 UN peacekeeping operations in total since 1948, although over 30 of those have happened since 1990.

Two of these operations have in fact never stopped since 1948: the interventions in the Arab/Israeli conflict following the foundation of the state of Israel, and in the dispute between Pakistan and India over the Kashmir region.

Another that has been going on for over forty years is on the divided island of Cyprus, where peace has been maintained between Greek and Turkish Cypriots since March 1964.

(3) _____

There are different types of intervention, some more discrete than others:

Observation/monitoring only, for example of Cuban troops leaving Angola or of the Iran-Iraq ceasefire in 1991.

Assisting a country to independence, for example in Namibia 1978—1989.

Armed intervention, for example in the Suez Canal region 1956—1967 to keep Egypt and Israel apart and supervise the withdrawal of troops from the UK, France and Israel.

(4) _____

They are professional soldiers, civilian police and military observers from any member country of the UN. These countries also provide supplies, transportation, telecommunications, and administrative help, amongst other things.

(5) _____

Somalia was the first big failure for UN intervention in 1992. In Srebrenica in 1994, a Dutch force under UN command failed to prevent a massacre of the local population, and in Rwanda in the same year there was full-scale genocide of nearly a million people, despite a peacekeeping force of 5,000.

Four UN missions to Angola failed to stop civil war breaking out again and again. It seems only if there is a real will to turn away from war, can peacekeepers be effective.

The attack on UN headquarters in Baghdad in 2003 has also called into question the respect for being impartial which the organization thought it had.

Nevertheless, most people agree that the world still needs some kind of neutral body, backed by force if necessary, for helping former enemies make the transition from war to peace.

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

A Who Are the Peacekeepers?

B Some Success Stories

C What Is It?

D Who Pays?

E Are All UN Peacekeeping Missions Similar?

F The Future

G How Long Has It Been Going on?

H Didn't Peacekeeping Get a Bad Name in the 1990s?

Task 2

Read the text below. For questions (6—10) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

10 Greenhill Street
Liverpool, CT 95135
May 4, 2008
Customer Service
Sports Goods, LLC
72 Rose Terrace Road
Gateshead, WA 65435

Dear Sirs,

I ordered a new pair of soccer boots (item #1948543) from your website on 15 April.

I received the order on 21 April. Unfortunately, when I opened it I saw that the boots had been used. The boots had dirt all over them and there was a small tear in front of the part where the right toe would go. My order number is AF26168156.

To resolve the problem, I would like you to return the sum of money which I paid for my boots — that's £56. In fact, I don't want you to send me another pair as I have already gone out and bought new boots at my local sporting

goods store, so sending another pair would result in having two pairs of the same boots.

Thank you for taking the time to read this letter. I have been a satisfied customer of your company for many years and this is the first time I have encountered a problem. If you need to contact me, you can reach me at (045) 28643986.

*Sincerely yours,
Julian Peters*

6. The reason for writing this letter is _____.
 A to order a pair of soccer boots.
 B to complain about the order.
 C to demand the replacement of the order.
 D to inquire about details of the service.
7. According to the text, the customer made the order of his soccer boots _____.
 A at an Internet shop.
 B at the local supermarket.
 C at a TV shop.
 D nowhere — he didn't order them.
8. The customer was unsatisfied with the order because _____.
 A he didn't like the colour of the boots.
 B the price of the boots appeared to be too high.
 C the order was delayed for a week.
 D the boots sent by the company were not new.
9. What was wrong with the boots delivered to the customer?
 A They were of the wrong size.
 B They were dirty and torn.
 C The wrong model was delivered.
 D The customer expected to receive two pairs, not one.
10. What does the customer suggest doing in order to resolve the problem with the order?
 A He wants a new pair of boots.
 B He wants his money back.
 C He expects to get some extra money for the inconveniences.
 D He wants two pairs of soccer boots.

A B C D

6 ☐ ☐ ☐ ☐

A B C D

7 ☐ ☐ ☐ ☐

A B C D

8 ☐ ☐ ☐ ☐

A B C D

9 ☐ ☐ ☐ ☐

A B C D

10 ☐ ☐ ☐ ☐

Task 3

Read the text below. Match choices (A—H) to (11—15). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

(11) G'Vanni's

Located in the heart of the North End, *G'Vanni's* has been pleasing visitors and locals for many years. The cosy yet extremely colourful dining room is a perfect location for a romantic dinner or friendly meeting.

The extensive menu includes such appetizer favourites as Butterflied Shrimp with organic tomato and Clams Oreganata with butter and crumbs. Salads include Pomodoro, a classic Italian tomato and fresh mozzarella and Antipasto Freddo with veggies, Italian cold cuts, cheese, tuna, and sardines. The rest of the menu includes Kobe Beef Meatballs, pasta, chicken, veal, pizza, fresh vegetables, and of course the freshest seafood available.

(12) The Bay Voyage

The Bay Voyage boasts one of the city's best restaurants and catering facilities with its superb cuisine, perfect service, and breathtaking views. Leisure abounds in the award-winning dining room, which is the best choice for dinner for Sunday meal. Live jazz and blues.

(13) La Strega

La Strega is the place to see or to be seen. It offers the perfect balance between luxury and friendly comfort. Come to feel the atmosphere of a real Italian experience, and maybe watch one of your favourite movies. Enjoy.

(14) One Bellevue

It is a totally vegetarian restaurant specializing in international cuisine that features fresh local food with mostly organic ingredients. The restaurant is broken into several separate levels and areas that make for a comfortable and more intimate atmosphere than you might expect from the building's exterior. There's plenty of warm wood and white table linens, that give the place a sophisticated feel.

(15) Chris Steak House

Chris Steak House serves only the finest corn-fed Midwestern beef available. Our steaks are served sizzling, so every bite is hot and delicious. And while steak is king of the dishes, the menu also includes expertly executed seafood, lamb, pork, and poultry dishes, as well as classic appetizers, fresh salads, side dishes, and home-made desserts. The award-winning wine list features more than 250 world-class international and domestic labels. Many premium wines are also available by the glass. Lunch is served Monday through Friday and dinner is served nightly, reservations are suggested and private dining may be arranged. To experience fine dining at its prime, just follow the sizzle to *Chris Steak House*.

In this restaurant/café _____

	A	B	C	D	E	F	G	H
11	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

- A you can book a table beforehand.
- B the special course is pie-and-mash.
- C there's a wide choice of desserts.
- D you can take the opportunity of film watching.
- E you can enjoy live music.
- F there's the perfect environment for a romantic dinner.
- G there are first-class vegetarian dishes.
- H business meetings are usually held.

Task 4

Read the text below. Choose from (A—H) the one which best fits each space (16—21). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

The New Seven Wonders

The results of a worldwide vote to choose the New Seven Wonders of the World have been announced (16) _____. In contrast to the wonders of the ancient world, the new list emerged from an exercise in which tens of millions of votes were cast by people around the world. This is a report from Alison Roberts:

«The seven wonders chosen in a global poll in which a hundred-million votes were said to have been cast online, by phone and by text message were announced one by one (17) _____ order towards the end of a glitzy ceremony in Lisbon.

First came the Great Wall of China, said to be the only monument visible from space. Its certificate was handed over to Chinese officials by Neil Armstrong, the first man (18) _____. Next up was Petra, the stone-carved ancient city in Jordan, whose royal family led a campaign for it. Rio de Janeiro's Statue of Christ the Redeemer also made the cut after an appeal by Brazil's president for his compatriots to vote. There were two other winners from America — Machu Picchu in Peru and Chichen Itza in Mexico — representatives of ancient civilisations unknown to Antipater of Sidon, the Greek writer who drew up the original list of wonders two thousand two hundred years ago. The last two wonders were Rome's Colosseum, described in its introduction (19) _____, and the Taj Mahal. That was announced by Bollywood star Bipasha Basu who, along with Oscar-winning actors Ben Kingsley and Hilary Swank (20) _____.

The Pyramids at Giza, the only wonder on the original list still standing, had been made an honorary candidate, guaranteed a mention. But Egyptian officials shunned the whole initiative anyway as too commercial. At the ceremony's close, its Swiss organizer, Bernard Weber, (21) _____ — a global poll on the seven natural wonders of the world».

- A on the Moon
- B at a ceremony in Lisbon
- C announced his next initiative
- D in random
- E just attract the best
- F as a symbol of joy and suffering
- G completely honoured
- H presented the ceremony

	A	B	C	D	E	F	G	H
16	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
17	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
18	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
19	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
20	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
21	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Task 5

Read the text below. For questions (22—33) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Freshers' Week

The UK has a well-respected (22) _____ education system and some of the top universities and research institutions in the world. But to those who are new to it all, it can be overwhelming and sometimes confusing.

October is usually the busiest month in the academic calendar. Universities

have something called Freshers' Week for their (23) _____. It's a great opportunity to make new friends, join lots of clubs and settle into university life.

(24) _____, having just left the comfort of home and all your friends behind, the prospect of meeting lots of strangers in big halls can be nerve-racking. Where do you start? Who should you make friends with? Which clubs should you (25) _____?

Luckily, there will be thousands of others in the same boat as you worrying about starting their university (26) _____ life on the right foot. So just take it all in slowly. Don't rush into (27) _____ that you'll regret for the next three years.

Here are some top tips from past students on how to survive Freshers' Week:

— blend in. Make (28) _____ you are aware of British social etiquette. Have some Cola and snacks handy for your housemates and friends;

— be (29) _____. Sometimes cups of tea or even (30) _____ of toast can give you a head start in making friends;

— be sociable. The more active you are, the more (31) _____ you'll be to meet new people than if you're someone who never leaves one's room;

— bring a doorstop. Keep your door open when you're (32) _____ and that sends positive messages to your neighbours that you are (33) _____.

So with a bit of clever planning and motivation, Freshers' Week can give you a great start to your university life and soon you'll be passing on your wisdom to next year's new recruits.

	A	B	C	D
22	☐	☐	☐	☐
23	☐	☐	☐	☐
24	☐	☐	☐	☐
25	☐	☐	☐	☐
26	☐	☐	☐	☐
27	☐	☐	☐	☐
28	☐	☐	☐	☐
29	☐	☐	☐	☐
30	☐	☐	☐	☐
31	☐	☐	☐	☐
32	☐	☐	☐	☐
33	☐	☐	☐	☐

	A	B	C	D
22	high	higher	highest	highness
23	graduates	lecturers	newcomers	undergraduates
24	Thus	However	As well as	In order to
25	join	unite	connect	bond
26	society	socialism	socially	social
27	something	nothing	anything	everything
28	assure	sure	surely	unsure
29	hospitable	distant	unsociable	pleasure
30	loafs	bars	slices	packs
31	like	liking	likely	unlikely
32	at	in	out	outside
33	reserved	shy	friendly	cold

Task 6

Read the text below. For questions (34—45) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

The Stonecutter

Once upon a time there was a stonecutter. The stonecutter lived in a land where a life of privilege meant (34) _____ powerful. Looking (35) _____ his life he decided that he was unsatisfied with the way things were and so he set out to become the most powerful thing in the land.

Looking around his land he (36) _____ to himself what it was to be powerful. Looking up he saw the Sun shining down on all the land. «The Sun must be the most powerful thing that there is, for it (37) _____ down on all

things, and all things grow from its touch». So he (38) _____ the Sun.

Days later, as he shone his power down on the inhabitants of the land, there came a cloud which passed beneath him obstructing his brilliance. (39) _____, he realized that the Sun was not the most powerful thing in the land, if a simple cloud could interrupt his greatness. So he became a cloud, in fact, he became the most powerful storm that the world (40) _____.

And so he blew his rain and lightning, and resounded with thunder all over the land, (41) _____ that he was the most powerful. Until one day he came (42) _____ a boulder.

Down and down he poured and his thunder roared, lightning flashed and filled the sky, striking the ground near the boulder. His winds blew and blew and blew, and yet, despite all his efforts, he (43) _____ not budge the boulder.

Frustrated again, he realized that the storm was not the most powerful thing in the land, rather it must be the boulder. So he became the boulder.

For days he (44) _____, unmovable, and impassive, demonstrating his power, until one day, a stonecutter came and chiselled him to bits.

The moral of the story is: sometimes the most important thing to remember is that you already have everything you (45) _____, right inside of you. Power is an illusion.

	A	B	C	D
34	be	to be	being	been
35	at	in	for	up
36	wonder	wondered	wondering	had wondered
37	shines	shining	shone	shine
38	become	became	has become	had become
39	Frustrated	Frustrating	Frustrate	Frustrates
40	ever saw	had ever seeing	was ever seen	had ever seen
41	demonstrate	to demonstrate	demonstrating	demonstrated
42	across	over	under	on
43	can	cans	could	couldn't
44	is sitting	are sitting	were sitting	was sitting
45	can	need	ought	should

	A	B	C	D
34	☐	☐	☐	☐
35	☐	☐	☐	☐
36	☐	☐	☐	☐
37	☐	☐	☐	☐
38	☐	☐	☐	☐
39	☐	☐	☐	☐
40	☐	☐	☐	☐
41	☐	☐	☐	☐
42	☐	☐	☐	☐
43	☐	☐	☐	☐
44	☐	☐	☐	☐
45	☐	☐	☐	☐

Writing

46. Write a letter introducing yourself and your family to your pen friend, using the plan below:

PLAN

Introduction

Para 1: greeting; your full name, age, what you look like, where you live.

Main body

Para 2, 3: your family: names, ages, jobs, what they look like.

Conclusion

Para 4: ask your friend to write back; closing remarks; your signature.

Write a letter of at least 100 words. Do not write any dates or addresses.

Бланк відповідей

У завданнях правильну відповідь позначаєте тільки так: ☐

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	E	F	G	H
1										6						11						
2										7						12						
3										8						13						
4										9						14						
5										10						15						

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	
16										22						28			
17										23						29			
18										24						30			
19										25						31			
20										26						32			
21										27						33			

	A	B	C	D		A	B	C	D
34						40			
35						41			
36						42			
37						43			
38						44			
39						45			

Місце для виправлення помилкової відповіді

Запишіть номер та нову відповідь у відповідних клітинках.

	A	B	C	D	E	F	G	H

	A	B	C	D	E	F	G	H

	A	B	C	D	E	F	G	H

TEST 3**Reading****Task 1**

Read the text below. Match choices (A—H) to (1—5). There are three choices you don't need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

(1) _____

It's hardly surprising that weather is a favourite topic for so many people around the world — it affects where we choose to live, what we wear, our moods, and perhaps even our national characteristics. A sunny day can relieve the deepest depression, while extreme weather can destroy homes and threaten lives.

(2) _____

Palm trees bent double in hurricane force winds, cars stranded in snow drifts, people navigating small boats down flooded city streets — images we are all familiar with from news reports of severe weather spells. But many of the consequences of the weather are less newsworthy.

«I'm feeling a bit under the weather» is a common complaint in Britain, especially on Monday mornings, and it seems that weather really can be responsible for moods. Studies have shown that changeable weather can make it hard to concentrate, cloudy skies slow down reflexes, and high humidity with hot, dry winds makes many people irritable and snappy.

(3) _____

If you live in a place like Britain, where the weather seems to change daily if not hourly, you could be forgiven for thinking that the weather is random. In fact the weather is controlled by systems which move around areas of the globe. In the UK the weather depends on depressions, often called 'lows', and anticyclones, also known as 'highs'. These systems start in the Atlantic Ocean, and make their way across the British Isles from the west to the east. Highs bring sunny weather, while lows bring rain and wind.

The weather systems in tropical climates are very different from those in mid and high latitudes. Tropical storms develop from depressions, and often build into cyclones, violent storms featuring hurricanes and torrential rain.

(4) _____

The human race has always tried to guess the weather, especially in areas of the world where there are frequent changes. Two popular traditional ways of forecasting the weather used pine cones and seaweed. When the air has a high level of humidity there is a higher chance of rain, when the humidity is low, there is more chance of fine weather. Pine cones and seaweed react to changes in humidity — pine cones open, and seaweed feels dry when the humidity is low, while high humidity has the opposite effect.

While folk wisdom can still provide a guide to help forecast weather, today's methods of prediction increasingly rely on technology. Satellites, balloons, ships, aircraft and weather centres with sensitive monitoring equipment send data to computers. The data is then processed, and the weather predicted. However, even this system cannot predict weather for longer than about a week.

(5) _____

Although people in Britain often moan about the weather, we should spare a thought for the inhabitants of parts of the world where dangerous weather regularly wreaks havoc on the environment and population. Sandstorms, tornadoes, blizzards and flashfloods regularly kill thousands of people and leave many others homeless.

While most of us try to avoid extreme weather, some adventurous souls actively seek out places where extreme weather conditions exist. Sports such as surfing, kiteboarding, ice-climbing and white-water rafting are becoming increasingly popular with people seeking relief from the monotony of daily routine. Extreme sports are about exhilaration, skill and danger, and often harness the weather to provide adrenaline addicts with their kicks.

Even more extraordinary are storm-chasers — weather enthusiasts who risk their lives following tornadoes and thunderstorms at high speed to witness the damage they cause at close hand.

	A	B	C	D	E	F	G	H
1								
2								
3								
4								
5								

- A Extreme Weather
- B Why We Like to Discuss It
- C What Causes Weather Variations?
- D Weather and Character
- E Influence of Human Activity
- F Study of Weather Patterns
- G Can We Predict the Weather?
- H The Effects of Weather

Task 2

Read the text below. For questions (6—10) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Friends considered Michael Redford to be a rather boring person. However, Michael thought he was quite interesting. After all, he collected coins. What could be more interesting than coins? It was true that he didn't have any other hobbies or interests, but that didn't matter for Michael. And what is more, he had a very interesting job. Everybody else said that his job was boring. But he was a bank manager! Michael thought his job was fascinating. Everyday, he went to his office, switched on his computer and spent seven and a half hours looking at spreadsheets, and moving numbers around on them. What could be more interesting than that?

Well, Michael was unhappy because people thought he was uninteresting. He tried to talk to people about his coin collection, but they mostly didn't share his interests.

Thus Michael thought about how to make himself more interesting. He decided that he needed to be famous for something. He thought about his coin collection, and decided that perhaps his coin collection could make him fa-

mous. Perhaps he had the biggest coin collection in the world, or perhaps he had some very valuable coins. Yes, this was it, he decided.

He wrote a letter to a local newspaper, and asked them if they wanted to come and write an article about a local man with the biggest coin collection in the world. The local newspaper wrote a letter back to Michael telling him that actually the Governor of Maine had the biggest coin collection in the world. Michael was very sad to learn this, but wrote back to the newspaper telling them that he thought he had the most valuable coin in the world. The newspaper wrote back to him telling him that the most valuable coin in the world cost 5,000,000 dollars, and asking him if he was sure that he had it. Michael wasn't sure that he had it. In fact, he was sure that he didn't have it. Perhaps his whole collection was very valuable though...

«Is it worth 10 million dollars?» asked the man from the newspaper on the telephone when Michael called him.

«Erm, no, I don't think so...»

«Forget it then», said the man from the newspaper.

Michael thought about other things to make himself famous. Perhaps he could be the best bank manager in the country! Yes, this was it, he decided. He told a friend that he was the best accountant in the world.

«How do you know?» asked his friend.

«Well», thought Michael, «I have a good job, I like it... it's very interesting... spreadsheets... numbers... taxes... finance...». He saw his friend going to sleep. «Hmmm», he thought.

«Perhaps I'm not the best or the most interesting accountant in the world.»

«Listen, Michael», said his friend when he woke up again. «Perhaps you don't have the biggest or the most valuable coin collection in the world. Perhaps you aren't the best or the most interesting bank manager in the world. But there is one thing — Michael, you are probably the most boring man in the world.»

Yes! Of course! This was it. Michael could be famous because he was the most boring man in the world. Now he saw that his friends were right. He phoned the newspaper again.

«Hello!» he said. «Would you like to do an interview with the most boring man in the world?»

«The most boring man in the world...?» said the journalist. «Now that's interesting!»

Next week there was a big article in the newspaper. «The Most Boring Man in the World!». There was a picture of Michael in his office. There was a picture of Michael with his coin collection. There was an interview with Michael, and interviews with his friends. His friends said they went to sleep when Michael talked about his job or his coin collection.

The next day the BBC and CNN called Michael. They wanted stories about the most boring man in the world.

«The most boring man in the world!» they said. «That's so interesting!»

And so, finally, Michael Redford became the official Most Boring Man in the World. You won't find his name in the Guinness Book of Records, because they said that it was impossible to decide exactly how boring somebody is, but it was no problem for Michael. Now he was famous, now he was so boring that he was interesting.

A B C D
6 ☐ ☐ ☐ ☐

6. The text tells about _____
A Michael Redford's job.
B Michael Redford's collection.
C Michael Redford's way to popularity.
D the Guinness Book of Records.

A B C D
7 ☐ ☐ ☐ ☐

7. Michael Redford collected _____
A coins.
B stamps.
C postcards.
D newspapers.

A B C D
8 ☐ ☐ ☐ ☐

8. According to the text, the most valuable coin in the world costs _____
A 5 thousand dollars.
B 500,000 dollars.
C 5 million dollars.
D 1 million dollars.

A B C D
9 ☐ ☐ ☐ ☐

9. The title of the article about Michael Redford was _____
A «The Most Persistent Man in the World».
B «The Most Boring Man in the World».
C «The Largest Collection of Coins».
D «The Most Fascinating Job in the World».

A B C D
10 ☐ ☐ ☐ ☐

10. There's no Michael's name in the Guinness Book of Records because _____
A Michael isn't boring enough.
B Michael is a very interesting person.
C Michael didn't want such popularity.
D nobody can actually determine the grade of dullness of a person.

Task 3

Read the text below. Match choices (A—H) to (11—15). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

How to Motivate Yourself

- (11) Our life is constantly assaulted by negative thoughts and anxiety about the future. Everyone faces doubt and depression. What separates the highly successful is the ability to keep moving forward.
There is no simple solution for a lack of motivation. Even after beating it, the problem reappears at the first sign of failure. The key is understanding your thoughts and how they drive your emotions. By learning how to cultivate motivating thoughts, neutralize negative ones, and focus on the task at hand, you can pull yourself out of a slump before it gains momentum.
- (12) There are 3 primary explanations why we lose motivation.
Lack of confidence — if you don't believe you can succeed, what's the point in trying?

Lack of focus — if you don't know what you want, do you really want anything?
Lack of direction — if you don't know what to do, how can you be motivated to do it?

- (13) The first motivation killer is a lack of confidence. When this happens to me, it's usually because I'm focusing entirely on what I want and neglecting what I already have. Set aside time to focus on everything positive in your life. Make a mental list of your strengths, past successes, and current advantages. We tend to take our strengths for granted and dwell on our failures. By making an effort to feel grateful, you'll realize how competent and successful you already are.
- (14) The second motivation killer is a lack of focus. How often do you focus on what you don't want, rather than on a concrete goal? We normally think in terms of fear. I'm afraid of being poor. I'm afraid no one will respect me. I'm afraid of being alone. The problem with this type of thinking is that fear alone isn't actionable. Instead of doing something about our fear, it feeds on itself and drains our motivation.
If you're caught up in fear-based thinking, the first step is focusing that energy on a well-defined goal. By defining a goal, you automatically define a set of actions. If you have a fear of poverty, create a plan to increase your income. It could be going back to school, obtaining a higher-paying job, or developing a profitable website. The key is moving from an intangible desire to concrete, measurable steps.
- (15) The final piece in the motivational puzzle is direction. If focus means having an ultimate goal, direction is having a day-to-day strategy to achieve it. The key to finding direction is identifying the activities that lead to success. For every goal, there are activities that pay off and those that don't. Make a list of all your activities and arrange them based on results. Then make an action plan that focuses on the activities that lead to big returns.
It's inevitable that you'll encounter periods of low energy, bad luck, and even an occasional failure. If you don't discipline your mind, these minor speed bumps can turn into mental monsters. By being on guard against the top motivation killers you can preserve your motivation and propel yourself to success.

In order to motivate yourself you should _____

- A increase confidence.
- B create positive reinforcement.
- C realize that being motivated can be a challenge.
- D develop tangible goals.
- E get long-term plans of moving.
- F understand reasons of losing motivation.
- G develop the direction.
- H keeping track of your most important tasks.

	A	B	C	D	E	F	G	H
11	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Task 4

Read the text below. Choose from (A—H) the one which best fits each space (16—21). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Boxing Day

Boxing Day is the following day after (16) _____. It is on 26 December. Like Christmas Day, Boxing Day is a public holiday.

Why is 26 December called Boxing Day in England? Traditionally, this was the day to open the Christmas boxes to share the contents (17) _____ (the Christmas box was a wooden or clay container where people placed gifts).

The tradition of giving money to workers (18) _____. It is customary for householders to give small gifts or monetary tips to regular visiting tradespeople (the milkman, dustman, coalman, paper boy etc.) and, in some work places, for employers to give a Christmas bonus to employees.

Schools across the country gather together gifts to be put in Christmas boxes (19) _____.

Traditionally, Boxing Day is the day (20) _____. It is a day of watching sports and playing board games with the family. Many families will go for walks in the countryside together this day.

Shops are generally closed on Boxing Day. However, in recent times some shops have broken from the tradition and started opening on Boxing Day (21) _____. Hundreds of people now spend Boxing Day morning in queues outside shops, waiting to be the first to dive for the sales racks as the doors are opened.

	A	B	C	D	E	F	G	H
16								
17								
18								
19								
20								
21								

- A still continues today
- B with the poor
- C are traditionally high
- D Christmas Day
- E that are sent to poorer countries
- F to start the New Year sales
- G when families get together
- H amended the inscription

Task 5

Read the text below. For questions (22—33) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

It has become a tradition to start (22) _____ of some country from its capital. London is an ancient city with rich cultural achievements. Such sights as the Tower, the Houses of (23) _____, Westminster, Trafalgar Square and Piccadilly Circus are well known in the world. (24) _____ the capital of the country there are many other places and regions which are worth speaking about and seeing. One of them is the most beautiful part of Great Britain — Wales, which is famous for its mountains and valleys. It's an ideal place for (25) _____ your vacations. Wales has often been called the Land of Songs. One of the Welsh traditions (26) _____ festivals. The Welsh sing their songs, wear their traditional clothes in their capital Cardiff as (27) _____ as in the other parts of the country. They say if you visit Great Britain, you must visit the City (28) _____ Bath, the splendid monument to the elegance

and good taste of the 18th century. The city took its name from the Roman bath, (29) _____ can be seen in the heart of the city. To visit the country (30) _____ visiting Stratford-on-Avon is unimaginable. The things that attract people's attention are the places connected with the name of William Shakespeare: the house where he was born, the Grammar School where he studied, the little cottage near Stratford where his wife, Anne Hathaway, lived as a girl. But to my mind the biggest attraction is the Royal Shakespeare Theatre. One of the (31) _____ beautiful and interesting parts of Great Britain is Scotland; especially the region usually (32) _____ the Highlands. Tourists go to Scotland to see its beautiful lakes (called 'lochs'). Edinburgh, the capital of Scotland, is a beautiful and old city. The first thing you see in it is the Rock, a very large hill in the middle of the city. The Edinburgh Castle stands on it. The Castle looks like a castle from a fairy tale. Scottish national and (33) _____ festivals are held there.

	A	B	C	D
22	sight	sightseeing	travel	see
23	Parliament	President	Feudal	Rada
24	Far	Inside	Where	Besides
25	spending	wasting	sending	during
26	be	being	is	are
27	good	well	better	best
28	of	from	above	under
29	when	who	where	which
30	with	without	by way	among
31	many	much	more	most
32	called	cried	phoned	asked
33	musical	melody	tune	song

	A	B	C	D
22	☐	☐	☐	☐
23	☐	☐	☐	☐
24	☐	☐	☐	☐
25	☐	☐	☐	☐
26	☐	☐	☐	☐
27	☐	☐	☐	☐
28	☐	☐	☐	☐
29	☐	☐	☐	☐
30	☐	☐	☐	☐
31	☐	☐	☐	☐
32	☐	☐	☐	☐
33	☐	☐	☐	☐

Task 6

Read the text below. For questions (34—45) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

The Pied Piper of Hamelin

The town of Hamelin (34) _____ from a terrible plague of rats. The town council tried (35) _____ to get rid of them, but he couldn't. (36) _____ last, the Mayor promised a big reward to anybody who could put an end to the plague.

A stranger dressed in bright clothes arrived and said he (37) _____ rid Hamelin of the rats. At night, the stranger began (38) _____ a tune on his flute, drawing all the rats out of the houses and barns into the river, where they (39) _____.

The Mayor did not pay the piper because he said that playing a flute was not worth (40) _____. He ordered the piper (41) _____ Hamelin.

But the piper (42) _____ one day, and started to play his flute. This

time, all the children followed him, and he left the village (43) _____ the mountains. Suddenly, a cave opened in the mountain and the piper and all the children went (44) _____. The cave closed behind them and the children were (45) _____ seen again in Hamelin.

	A	B	C	D
34				
35				
36				
37				
38				
39				
40				
41				
42				
43				
44				
45				

	A	B	C	D
34	suffer	is suffering	were suffering	was suffering
35	everything	nothing	something	anything
36	On	At	In	With
37	can	can't	could	couldn't
38	play	to play	played	playing
39	drown	drowned	were drown	did drown
40	reward	rewarding	to reward	rewarded
41	leave	leaving	left	to leave
42	came across	came on	came in	came back
43	backward	forward	towards	inward
44	in	out	over	to
45	ever	always	until	never

Writing

46. Write a letter to your pen friend about your usual working day, using the plan below:

PLAN

Introduction

Para 1: greeting; some words about how busy your usual day is.

Main body

Para 2: morning and afternoon activities.

Para 3: evening activities.

Conclusion

Para 4: how you feel about your daily routine; closing remarks; your signature.

Write a letter of at least 100 words. Do not write any dates or addresses. Start your letter with:

Dear _____,

in your letter you are asking me about my usual day.

My best wishes,

Бланк відповідей

У завданнях правильну відповідь позначаєте тільки так: ☒

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	E	F	G	H
1										6						11						
2										7						12						
3										8						13						
4										9						14						
5										10						15						

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	
16										22						28			
17										23						29			
18										24						30			
19										25						31			
20										26						32			
21										27						33			

	A	B	C	D		A	B	C	D
34						40			
35						41			
36						42			
37						43			
38						44			
39						45			

Місце для виправлення помилкової відповіді

Запишіть номер та нову відповідь у відповідних клітинках.

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

TEST 4**Reading****Task 1**

Read the text below. Match choices (A—H) to (1—5). There are three choices you don't need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Five Key Skills for Raising Your Emotional Intelligence

Emotional intelligence (EQ) is a different type of intelligence. It's about being «heart smart», not just «book smart». The evidence shows that emotional intelligence matters just as much as intellectual ability, if not more so, when it comes to happiness and success in life. Emotional intelligence helps you to build strong relationships, succeed at work, and achieve your goals.

(1) _____

The first key skill of emotional intelligence is the ability to quickly calm yourself down when you're feeling overwhelmed. When we're under high levels of stress, rational thinking and decision-making go out the window. Runaway stress overwhelms the mind and body, getting in the way of our ability to accurately «read» a situation, hear what someone else is saying, be aware of our own feelings and needs, and communicate clearly.

This emotional intelligence skill helps you stay balanced, focused, and in control — no matter what challenges you face.

(2) _____

Many people are disconnected from their emotions — especially strong core emotions such as anger, sadness, fear, and joy. But although we can distort, deny, or numb our feelings, we can't eliminate them. They're still there, whether we're aware of them or not. Unfortunately, without emotional awareness, we are unable to fully understand our own motivations and needs, or to communicate effectively with others.

Emotional awareness is the key to understanding yourself and others.

(3) _____

Being a good communicator requires more than just verbal skills. Sometimes, what we say is less important than how we say it or the other nonverbal signals we send out. In order to hold the attention of others and build connection and trust, we need to be aware of and in control of our nonverbal cues. We also need to be able to accurately read and respond to the nonverbal cues that other people send us.

The wordless form of communication is emotionally driven. It asks the questions: «Are you listening?» and «Do you understand and care?» Answers to these questions are expressed in the way we listen, look, move, and react. Our nonverbal messages will produce a sense of interest, trust, excitement, and desire for connection — or they will generate fear, confusion, distrust, and disinterest.

(4) _____

Playful communication relieves fatigue and relaxes our bodies, which allows us to recharge and accomplish more. When we loosen up, we free ourselves of rigid ways of thinking and being, allowing us to get creative and see things in new ways.

Humour, laughter, and play are natural antidotes to life's difficulties. They lighten our burdens and help us keep things in perspective. A good

hearty laugh reduces stress, elevates mood, and brings our nervous system back into balance.

(5) _____

Conflicts and disagreements are inevitable in relationships. Two people can't possibly have the same needs, opinions, and expectations at all times. However, that needn't be a bad thing! Resolving conflict in healthy, constructive ways can strengthen trust between people. When conflict isn't perceived as threatening or punishing, it fosters freedom, creativity, and safety in relationships.

- A Connect to Your Emotions
- B Resolve Conflict Positively
- C Become More Creative
- D Use Humour and Play to Deal with Challenges
- E Deal with Challenges
- F Rapidly Reduce Stress
- G Smooth over Differences
- H Nonverbal Communication

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Task 2

Read the text below. For questions (6—10) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Marie Curie was born in 1867. She is one of the greatest scientists ever to have lived. She was a pioneer in the field of radioactivity and discovered the chemical elements radium and polonium. Curie is the only person ever to win two Nobel Prizes in two different sciences. Other achievements include being the first female professor at the University of Paris.

Curie was born in Warsaw, Poland. Her father was a Maths and Physics teacher and was a big influence on Marie's early education. From an early age Marie was an exceptional student with an amazing memory. She often went without food and sleep to study. Her brilliant mind led her to Paris to study and to conduct her research.

She met her future husband Pierre Curie at the university. He considered Marie to be a genius and instantly wanted to work with her. They got married and spent most of their time together in their laboratory studying radioactive materials. Their research led to the discovery of radium, for which they were honoured with the Nobel Prize for Physics in 1903.

Pierre was killed in 1906 and Marie was devastated and extremely lonely. She threw herself even deeper into her work and won the Nobel Prize for Chemistry in 1911. She spent the 1920s raising funds for more research into radium. In 1934 she died from a condition caused by decades of exposure to radiation. Before that no one knew how deadly radium could be.

6. What is the best title for this text?
- A The Discoveries in Physics.
 - B Marie's Family Life.
 - C Marie Curie: the Great Scientist.
 - D Marie Curie: the Early Years.

	A	B	C	D
6	☐	☐	☐	☐

7. Marie Curie _____
- A was one of the greatest mathematicians.
 - B studied radioactivity.
 - C discovered radioactivity.
 - D was the first female professor at the University of Warsaw.

	A	B	C	D
7	☐	☐	☐	☐

8 A B C D
☐ ☐ ☐ ☐

8. Curie won _____
 A the Nobel Prize in Biology.
 B two Nobel Prizes in Chemistry.
 C two Nobel Prizes in two different sciences.
 D no Nobel Prizes.

9 A B C D
☐ ☐ ☐ ☐

9. Marie and her husband _____
 A studied radioactive materials together.
 B met at school.
 C were honoured with the Nobel Prize for Maths.
 D died in the same year.

10 A B C D
☐ ☐ ☐ ☐

10. Until Marie Curie died in 1934, _____
 A no one knew how deadly radium could be.
 B everyone knew how deadly radium was.
 C no one knew anything about radium.
 D radium hadn't been discovered yet.

Task 3

Read the text below. Match choices (A—H) to (11—15). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

- (11) Book title: *Want to Play?* in the UK, *Monkeewrench* in the US.
 Book author: PJ Tracy (that's PJ and Tracy Lambrecht, a mother-and-daughter writing team, who write under the name PJ Tracy).
 Genre: Crime thriller.
 Quick synopsis: In Minneapolis, a group of people called *Monkeewrench* (a software company) starts making a game about catching a serial killer. These people obviously have something to hide or run away from: why else would they all carry guns constantly? Someone starts repeating the murders in real life...
 What was right with it?: It was very fast-paced, the action was good, the characters incredible.
 What was wrong with it?: Very, very little.
- (12) Book Title: *Keeping You a Secret*.
 Book Author: Julie Ann Peters.
 Genre: Teen romances.
 Quick Synopsis: Holland was doing well at school, had a boyfriend who she'd had for some time; she was also Student Council President and had a chance to go to the college (university) of her choice. Then, Cece starts learning at her school. They develop huge feelings for each other. They are very scared about how others are going to see their relationship.
 What was right with it?: It gives a good portrayal of how some people would react to someone «coming out» and most of the time, your heart goes out to them and you have nothing but sympathy for them both.
 What was wrong with it?: It is sometimes predictable, and you can sort of guess in a way what's going to happen next.
- (13) Book Title: *Harry Potter and the Order of the Phoenix*.
 Book Author: J. K. Rowling.
 Genre: Fantasy.

Quick Synopsis: Follows a fifteen-year-old boy who is an orphaned wizard. Wizarding world does not believe him when he says that his foe, Lord Voldemort, is back from his disappearance fourteen years ago when Harry defied the Lord's killing curse.

What was right with it?: Very interesting, the longest of Rowling's works, well-written, good pace of story.

What was wrong with it?: For some, they would love such a long adventure (800 pgs. +), while others would lose interest before finishing.

(14) Book Title: Haunted.

Book Author: James Herbert.

Genre: Horror.

Quick Synopsis: It follows the story of a guy called David Ash, who specializes in the paranormal. He is called to this old, big house called Edbrook to try and solve the weird goings-on in there.

What was right with it?: It's one of those books that you just can't put down. You are very cleverly convinced into believing you are David Ash, though through the book, you are given information that he wouldn't know. It's scary, and does everything that you would come to expect from James Herbert.

What was wrong with it?: Compared to other books by Herbert, it's quite short. I felt that he could have taken some areas into more detail, and at times, you were practically begging him to. The horror is very graphic, too, which although you expect, it possibly oversteps the mark sometimes.

(15) Book Title: Mrs Dalloway.

Book Author: Virginia Woolf.

Genre: General/historical snapshot.

Quick Synopsis: Written in 1925, it follows a day in the life of Clarissa Dalloway, who is married to an MP, living in London. The day is in June 1923, Clarissa is having a party in the evening, and the story follows obvious links with Clarissa and a Septimus Warren Smith. Initially, there seems nothing but London that links them both, she is wealthy and middle-aged, he is young and poor, hating everyone.

What was right with it?: Experimental, as this book is written in the style of stream of consciousness. The language used is lyrical and fascinating. Having no chapters, it streams from one thought to another, keeping you gripped and interested in her day.

What was wrong with it?: Compared to many books, this is not an easy read. If you're not used to the style, it will take a little time to get used to.

This book _____

- A** is a teenage story leaving the reader with many questions.
- B** is an exciting fantasy telling about a teen wizard.
- C** is a good portrayal of certain events from a child's perspective.
- D** is for fans of the genre of horror.
- E** offers very quick and easy reading.
- F** describes events which take place in the British capital.
- G** is a short fast-moving criminal story.
- H** is a predictable love story.

	A	B	C	D	E	F	G	H
11	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Task 4

Read the text below. Choose from (A—H) the one which best fits each space (16—21). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Book Festival

People joke that no one in Los Angeles reads; everyone watches TV, rents videos, or (16) _____. The most popular reading material is comics books, movie magazines, and TV guides. City libraries have only 10 per cent of the traffic that car washes have.

But how do you explain this — an annual book festival in west Los Angeles is «sold out» year after year? People wait half an hour for a parking space (17) _____.

This outdoor festival, (18) _____, occurs every April for one weekend. This year's attendance was estimated at 70,000 on Saturday and 75,000 on Sunday. The festival featured 280 exhibitors. There were about 90 talks given by authors, with an audience question-and-answer period following each talk. Autograph seekers sought out (19) _____. A food court sold all kinds of popular and ethnic food, from American hamburgers to Hawaiian shave ice drinks. Except for a \$7 parking fee, the festival was free. Even so, some people avoided the food court prices by sneaking in their own sandwiches and drinks.

People came from all over California. One couple drove down from San Francisco. «This is our sixth year here now. We love it», said the husband. «It's just fantastic to be in the great outdoors, to be among so many authors and books, and (20) _____, too».

The idea for the festival occurred years ago, but nobody knew if (21) _____. Although if book festivals were already popular in other US cities, would Los Angeles residents embrace one? «Angelenos are very unpredictable», said one of the festival founders.

	A	B	C	D	E	F	G	H
16								
17								
18								
19								
20								
21								

- A sponsored by a newspaper
- B was also credited
- C to become available
- D was the signature contest
- E to get some very good ones
- F goes to the movies
- G more than 150 authors
- H it would succeed

Task 5

Read the text below. For questions (22—33) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

It's funny that the meteorological term best known to people who live in Britain is «a depression». And even a (22) _____ might think that this attitude to weather is fair enough, and rather appropriate, too. We all know the typical welcome that greets us when we return from whatever (23) _____ paradise we've been visiting. You board the plane in bright (24) _____ and fly home through clear blue skies. Then, as you approach home, the plane comes down through a thick carpet of (25) _____; underneath it's all constantly grey and (26) _____ and you'd never know the blue was up there.

Constantly grey and drizzle? Yet monotonous is exactly what British (27) _____ isn't. The weather never stops surprising anyone living in Britain. More than one maritime (28) _____, in fact, four major air streams dictate British weather — namely Arctic, Polar, Tropical and Returning Polar. No wonder that in Britain they have such a highly-developed forecasting network.

It all makes travelling around Britain a risky business. A romantic weekend in the Lake District can be a wash-out and Brighton isn't much fun in the (29) _____ rain. The trick is to be flexible in when you go: wait until there's nice stable weather before heading off for that weekend.

Or be prepared to move around. The west of England, Wales and the Western Highlands have some of Britain's finest scenery (partly because of all the (30) _____ that falls there) but they receive an awfully high proportion of the rainfall, particularly in mountain areas. When it's pouring with rain in Skye's Cuillin mountains, as it so often does, it can be (31) _____ and sunny over the Cairngorms, in the east. Get in your car and drive. The same tip even works locally. They say that there's a «blue hole» over Crickhowell, in south Wales's Black Mountains, so if it's just not working in Abergavenny, try a little further down the Usk Valley. As always in travel, «seek local advice».

Maybe you'll really get (32) _____ and chilly travelling around Britain, but you're never far from a bath (or a café) and rain tends to come in (33) _____ rather than non-stop.

	A	B	C	D
22	journalist	predictor	forecaster	fortune-teller
23	sunny	brightness	rays	x-rays
24	precipitation	shower	sunshine	drizzle
25	stars	wind	sunlit	clouds
26	brightly	hurricane	sunny	drizzle
27	weather	forecasts	temperatures	weather conditions
28	pressure	climate	atmosphere	environment
29	pour	pours	poured	pouring
30	thunder	rain	storms	breeze
31	lightning	damp	drizzly	dry
32	down	frozen	wet	rid of
33	snow	tornado	showers	hail

	A	B	C	D
22	☐	☐	☐	☐
23	☐	☐	☐	☐
24	☐	☐	☐	☐
25	☐	☐	☐	☐
26	☐	☐	☐	☐
27	☐	☐	☐	☐
28	☐	☐	☐	☐
29	☐	☐	☐	☐
30	☐	☐	☐	☐
31	☐	☐	☐	☐
32	☐	☐	☐	☐
33	☐	☐	☐	☐

Task 6

Read the text below. For questions (34—45) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

What's the (34) _____ you have ever cycled? Perhaps you cycle to school or to work, or maybe at most a short cycling trip with friends? How would you (35) _____ about spending months on the road travelling solo from the UK to China, by bike?

For British cyclist Pete Jones, camping rough and (36) _____ long distances through inhospitable terrain are second nature. Mr Jones currently (37) _____ a huge trip across the Eurasian continent from Britain to China.

Pete Jones is no stranger to China. But he says many people there (38) _____ by his passion for cycling, asking why he would choose to cycle

when he can afford a car. Indeed, while there are an (39) _____ 400 million bicycles in China, where it has long been the preferred form of transport, rapid economic growth (40) _____ an explosive expansion in car ownership.

Edward Genochio, another British cyclist (41) _____ completed a 41,000-km trip to China and back, said one of his aims was to «promote cycling as a safe, sustainable and environmentally friendly means of (42) _____ about».

In the UK, the last few years have seen a rise in the number of people choosing two wheels over four, with some estimates saying the number of people cycling to work has almost doubled (43) _____ the last five years.

Politicians also (44) _____ cycling as a way to boost their eco-credentials, with people such as London mayor Boris Johnson often riding to work under his own steam. But we may have to wait some time before we see him (45) _____ Pete Jones in attempting to cycle all the way to China!

	A	B	C	D
34				
35				
36				
37				
38				
39				
40				
41				
42				
43				
44				
45				

	A	B	C	D
34	farst	furthest	more farthest	more furthest
35	feel	to feel	felt	feeling
36	cycle	cycled	to cycle	cycling
37	be undertaking	is undertaking	undertakes	had undertaking
38	puzzled	are puzzled	was puzzled	been puzzled
39	estimate	estimates	estimating	estimated
40	increased	have increased	has increased	had increased
41	why	who	whose	whom
42	get	to get	getting	got
43	in	on	at	along
44	see	to see	seen	seeing
45	follow	followed	to follow	following

Writing

46. Imagine you have got a letter from an English-speaking friend who asks you what young people in your country usually do in their spare time. Write a reply to him/her using the plan below:

PLAN

Introduction

Para 1: greeting; what young people in Ukraine are usually interested in.

Main Body

Para 2: if their interests are different from the hobbies of the young people of the 20th century; if boys/girls have the same or different interests.

Para 3: what clubs young people attend; what books they read; what music they listen to; what films they watch.

Conclusion

Para 4: if young people care about environment/politics/social problems; closing remarks; your signature.

Write a letter of at least 100 words. Do not write any dates or addresses.

Бланк відповідей

У завданнях правильну відповідь позначаєте тільки так: ☒

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	E	F	G	H
1										6						11						
2										7						12						
3										8						13						
4										9						14						
5										10						15						

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	
16										22						28			
17										23						29			
18										24						30			
19										25						31			
20										26						32			
21										27						33			

	A	B	C	D		A	B	C	D
34						40			
35						41			
36						42			
37						43			
38						44			
39						45			

Місце для виправлення помилкової відповіді

Запишіть номер та нову відповідь у відповідних клітинках.

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

TEST 5

Reading

Task 1

Read the text below. Match choices (A—H) to (1—5). There are three choices you don't need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

(1) _____

Cardiff is the capital city of Wales, Europe's youngest capital and one of the fastest-growing cities and tourist destinations in Britain. Cardiff's recent redevelopment has resulted in world-class sporting and entertainment places that must be visited. Add to this excellent shopping, varied restaurants and plenty of art, history and culture, and Cardiff is an ideal holiday destination to keep the family happy.

(2) _____

When you visit Cardiff, you'll find the «big 3» sights — Cardiff Castle, the Millennium Stadium and the National Museum all close to each other in the city centre. But there are great attractions to be found all over the city — the Wales Millennium Centre and Techniquet, and the fairy-tale Castell Coch.

(3) _____

Wales is the land of castles, and Cardiff itself is home to a huge number of castles and historic sites. Cardiff's history dates back to Roman times, and Cardiff Castle, right at the heart of the city, is well worth a visit, from its magnificent Norman keep to the decadent and luxurious interiors of the Victorian castle.

(4) _____

As with most of Wales, Cardiff has a growing reputation for fine dining. This is down to great local chefs, and even better local produce — Welsh lamb and beef, fresh seafood and organic vegetables.

(5) _____

Cardiff is home to the world-famous Millennium Stadium, home of Welsh football and rugby and the temporary home of the FA Cup final from 2001—2006. And for golf fans, the Celtic Manor Resort, just 20 minutes from Cardiff, hosted the Ryder Cup tournament in 2010.

	A	B	C	D	E	F	G	H
1								
2								
3								
4								
5								

- A Attractions
- B Culture and Heritage
- C Sport
- D A World-Class City
- E Food and Drink
- F Shopping
- G Buy before You Fly
- H Music and Nightlife

Task 2

Read the text below. For questions (6—10) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Bella Italia

Bella Italia is a top choice for Italian cuisine in a family friendly setting. You'll choose from the selection of pizzas, salads, and seafood here as well as the classic Italian Godfather dessert of cakes with nuts topped with vanilla ice cream. If you happen to be up early, head over here for an exceptional breakfast menu. *The Bella* breakfast is a local favourite, serving up fresh croissants, breakfast pies, and plenty of cream espresso.

The restaurant is located at 22 Leicester Square. Call 020 7321 0016 for more information.

The Apex

Come to *The Apex* for a contemporary restaurant with plenty of style. The British Mediterranean menu offers a choice of pasta, pizza, and seafood entrées in a stylish setting that leaves quite an impression.

The restaurant is located within the Radisson Edwardian Hampshire Hotel at 31 Leicester Square. Call 0871 223 9665 for more information.

RendezVous

RendezVous is a contemporary café and ice cream shop that serves up a great selection of snacks and desserts for your afternoon tea. Come here to have a classic Apple Tart cake or enjoy a sampling of pistachio ice cream, strawberry cheesecake frozen yogurt, or a Rum & Raisin combination dessert. Outdoor seating makes this spot a great place to settle down and just watch people.

It's located at 48 Leicester Square, just a short walk from Haymarket Street.

Chiquito

If you're looking for a little spice and Mexican style, come to *Chiquito*, one of London's favourite Mexican grills. The lively atmosphere and exciting menu offer are something you must try. From the Peri Peri Chicken Wrap to the classic Mexican Paella, the extensive menu will also offer choices of King Prawn, Duck, and Acapulco Chicken for visitors with the traditional taste.

Chiquito is located at 21 Leicester Square. Call 0207 839 6925 for more information.

6. According to the text, the notices advertise _____

- A places to live.
- B places to eat.
- C things to buy.
- D sights of London.

A B C D

6 ☐ ☐ ☐ ☐

7. You can try at *Bella Italia* _____

- A a selection of pizzas, salads, and seafood.
- B from the Peri Peri Chicken Wrap to the classic Mexican Paella.
- C a great selection of snacks and desserts.
- D King Prawn, Duck, and Acapulco Chicken.

A B C D

7 ☐ ☐ ☐ ☐

A B C D
8 ☐ ☐ ☐ ☐

8. What kind of cuisine does *The Apex* offer?

- A Italian.
- B French.
- C British Mediterranean.
- D Mexican.

A B C D
9 ☐ ☐ ☐ ☐

9. Where can you try Mexican style food?

- A At *The Apex*.
- B At *RendezVous*.
- C At *Bella Italia*.
- D At *Chiquito*.

A B C D
10 ☐ ☐ ☐ ☐

10. You can sit outdoors at _____

- A *The Apex*.
- B *RendezVous*.
- C *Bella Italia*.
- D *Chiquito*.

Task 3

Read the text below. Match choices (A—H) to (11—15). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Many people feel nervous about job interviews, but there are a lot of things you can do to help yourself. Here are some tips for successful interviews.

- (11) Do some research about the company so that you can talk knowledgeably about it. Try to predict what questions you will be asked, and prepare your answers.
- (12) Wear clean, well-fitting clothes. Smile, make eye contact and give a firm handshake. Sit fairly upright in your chair and sit still. Speak clearly and confidently. Don't worry about being nervous — it's normal — but don't let your nerves stop you from giving full answers to questions.
- (13) The interviewer is asking you questions because he/she wants to know more about you, so don't mumble or give one-word answers. Make sure you answer the question that was asked, and try to give specific answers with examples.
- (14) Don't panic if the interviewer asks you to talk about problems you have had. He/she isn't trying to make you look bad. You should briefly describe the problem and then explain how you tried to solve it. Don't lie! You must ALWAYS tell the truth, remembering to try to show yourself in a positive light.
- (15) Make a list of things you want to know about the job and take it with you to the interview. When it is your turn to ask questions, have a quick look at it and ask any that haven't been answered already.

To make your job interview successful you are advised _____

- A to tell the truth.
 B to ask questions.
 C to prepare your English.
 D to try to make a good first impression.
 E to give full clear answers to questions.
 F to prepare for the interview.
 G not to be afraid to ask the interviewer to repeat something if you didn't understand it.
 H to make notes.

	A	B	C	D	E	F	G	H
11								
12								
13								
14								
15								

Task 4

Read the text below. Choose from (A—H) the one which best fits each space (16—21). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

For years, parents have been limited to traditional methods of keeping an eye on their children's movements: standing in the playground, watching from the window, or asking them to phone home (16) _____. But now anxious mothers and fathers are being offered a distinctly hi-tech method of monitoring their child's every movement — tracking them by satellite.

The *Num8 watch* is said to be the first tracking device specifically designed to help parents keep tabs (17) _____.

The £149 *Num8* looks much like any ordinary digital wristwatch, but it has a GPS chip. This constantly follows the location of the child — it is accurate to within 3 metres — and sends it back to *Num8's* website (18) _____.

Relatives can receive text messages about the watch's location direct from the device, pointing to the street address of their youngster (19) _____. Removing the watch is followed by a warning that is sent to the mobile phone of a parent.

Steve Salmon, *Num8's* chief executive, said that he hoped it would be used as a way to give children more freedom, rather than restricting them or (20) _____.

«Only 20% of children are now allowed to go out and play. It's my (21) _____ *Num8* will help parents feel more comfortable about letting their children go out to play», he said.

- A the standards of behaviour
 B when they visit a friend's house
 C helping lazy parenting
 D profound hope that
 E will let you stroll
 F for monitoring
 G at the touch of a button
 H on naughty kids

	A	B	C	D	E	F	G	H
16								
17								
18								
19								
20								
21								

Task 5

Read the text below. For questions (22—33) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Great Britain: Geographical Peculiarities

Great Britain is the largest (22) _____ of Europe and the seventh largest island in the world. The waters of the North Sea and the English Channel separate Great Britain from Europe.

England occupies the southern and the eastern parts of Great Britain. It has an (23) _____ of 50,327 sq miles. Scotland, covering 30,400 sq miles, lies to the north. Wales, to the west, has an area of 8,016 sq miles and Northern Ireland — 5,460 sq miles. No part of Great Britain is more than 70 miles from the (24) _____.

Great Britain has six distinct natural regions. The Highlands in northern Scotland is a region of mountain ranges, plateaus, deep valleys and (25) _____. Ben Nevis — the highest (26) _____ in Great Britain — rises in the Highlands. The Scottish Lowlands lie in the valleys of the Clyde, Forth and Tay rivers. Scotland's principal cities lie in this area. The Pennine Chain, a region (27) _____ in iron and coal, extends from the Scottish Lowlands. The Midlands are a lowland region, between the southern end of the Pennine Chain and the Cambrian Mountains of Wales.

The south-eastern plains (28) _____ the entire area south and east of the Pennines and to the Midlands. This region includes chalk downs and low plains and fenlands. These plains were the first part of the island to be (29) _____ and are Great Britain's best farmlands.

Northern Ireland is a lowland region surrounding an area of peat bogs. It includes Lough Neagh, the largest lake in the United Kingdom.

Great Britain is not large (30) _____ to have many long rivers. The two (31) _____, the Thames and the Severn, are only a little more than 200 miles long. The Clyde, Forth, Humber, Mersey, Severn and Thames rivers all have (32) _____ that make fine harbours. Cities on these estuaries (33) _____ as centres of ocean and inland commerce.

A B C D

22	☐	☐	☐	☐
23	☐	☐	☐	☐
24	☐	☐	☐	☐
25	☐	☐	☐	☐
26	☐	☐	☐	☐
27	☐	☐	☐	☐
28	☐	☐	☐	☐
29	☐	☐	☐	☐
30	☐	☐	☐	☐
31	☐	☐	☐	☐
32	☐	☐	☐	☐
33	☐	☐	☐	☐

	A	B	C	D
22	island	continent	country	channel
23	population	capital	area	neighbourhood
24	sea	Europe	Ireland	capital
25	oceans	lakes	seas	English Channel
26	height	top	peak	zenith
27	deep	long	high	rich
28	involve	include	incorporate	inclose
29	settled	established	completed	accomplished
30	sufficient	enough	adequate	plenty
31	highest	prolonged	longest	brief
32	estates	estuaries	escapes	esteems
33	serve	perform	provide	supply

Task 6

Read the text below. For questions (34—45) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

The Cobbler — First Draft

Once upon a time there was a man (34) _____ Roddy Biggs, who was a bank robber. One day he (35) _____ a pair of shoes to a cobbler to get new soles put on them. The cobbler gave him a ticket, which he put in his pocket. The next day Roddy (36) _____ by the police for a bank robbery he (37) _____ the week before.

Time passed slowly and 20 years (38) _____ Roddy was released from jail. As he (39) _____ away from the prison, he put his hand in his jacket pocket, and found a piece of paper. Pulling it out, he saw the (40) _____ ticket and remembered taking his shoes there all those years ago.

«Why not?» he thought, and went off to see if, just (41) _____ chance, the cobbler was there and still (42) _____ his shoes. When he got to the address on the ticket, he saw, sandwiched (43) _____ a supermarket and a multi-storey car park, the cobbler's shop. He went in and found an ancient man (44) _____ in the dark little room. He gave him the ticket. The old man examined the ticket closely and then took down a huge ledger from the shelf. Blowing off the dust, he opened it and ran a shaking finger down the columns of names and dates inside. His finger stopped at an entry. Looking up, he said, «They (45) _____ ready next week!»

	A	B	C	D
34	name	names	named	naming
35	take	took	taken	taking
36	arrested	is arrested	was arrested	were arrested
37	have committed	has committed	been committed	had committed
38	late	later	latter	letter
39	walking	is walking	be walking	was walking
40	cobbler's	cobblers	cobblers'	cobblers's
41	in	by	on	with
42	have	having	had	has
43	between	behind	because	believe
44	work	to work	worked	working
45	be	shall be	will be	would

	A	B	C	D
34	☐	☐	☐	☐
35	☐	☐	☐	☐
36	☐	☐	☐	☐
37	☐	☐	☐	☐
38	☐	☐	☐	☐
39	☐	☐	☐	☐
40	☐	☐	☐	☐
41	☐	☐	☐	☐
42	☐	☐	☐	☐
43	☐	☐	☐	☐
44	☐	☐	☐	☐
45	☐	☐	☐	☐

 Writing

46. Imagine you are spending a week's holiday at an activity camp. Write a letter to your friend using the paragraph plan below:

PLAN**Introduction**

Para 1: greeting; how long you are staying there; weather conditions and food.

Main body

Para 2, 3: what you are doing there; which of the activities you like and which ones you don't like very much.

Conclusion

Para 4: how you feel about the camp and whether you could recommend it; closing remarks; your signature.

Write a letter of at least 100 words. Do not write any dates or addresses. Start your letter with:

Dear _____,

I'm writing this letter from the activity camp. _____

Best wishes,

Бланк відповідей

У завданнях правильну відповідь позначаєте тільки так: ☒

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	E	F	G	H
1										6						11						
2										7						12						
3										8						13						
4										9						14						
5										10						15						

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	
16										22						28			
17										23						29			
18										24						30			
19										25						31			
20										26						32			
21										27						33			

	A	B	C	D		A	B	C	D
34						40			
35						41			
36						42			
37						43			
38						44			
39						45			

Місце для виправлення помилкової відповіді

Запишіть номер та нову відповідь у відповідних клітинках.

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

TEST 6

■ Reading

Task 1

Read the text below. Match choices (A—H) to (1—5). There are three choices you don't need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Peggy Whitson — the former Iowa farm girl — racked up 377 days in space on her two missions, more than any other US astronaut. Her space walks totalled nearly 40 hours, more than any other woman astronaut. She's now a walking laboratory for the long-term effects of zero gravity (zero-g) on the human body. And hers, by the way, is ripped like an Olympic athlete's.

Name: Peggy Whitson.

Age: 48.

Astronaut since: 1996.

- (1) _____: Two six-month tours on the International Space Station, in 2002 and 2007—2008.
- (2) _____: «With no gravity for resistance, muscles and bones deteriorate quickly up there, so every day we do an hour of cardio on a specially designed cycle or treadmill and an hour of resistance training. You need strength for space walks, as every motion works against the pressure of the space suits we wear, and it's very fatiguing. Exercising always made me feel more positive and upbeat afterward too».
- (3) _____: «As we orbited every 90 minutes, the view of the Earth's curvature was incredible. You could see the layers of atmosphere extend beyond the surface to meet with the blackness of space beyond. It seemed impossibly thin, yet it carried all the shades of blue: closest to the planet a glowing blue, like sunlit water over white sand, extending to the deepest blue-purple mixture that holds the blackness at bay».
- (4) _____: «At first, being back on the Earth is not pleasant. My agility and quick motions, like playing basketball and the timing to dribble and do a layup, were severely hindered. But I had my physical fitness assessment about a month after my return, and I'm back to preflight norm, which I'm really happy about».
- (5) _____: «Exploration is a very important part of who we are, and if we want to literally expand our horizons, we have to keep doing it. Construction of the International Space Station shows we can expand those horizons culturally as well».

- A Returning to Gravity
- B Space Time
- C Staying in Shape
- D Imagine Being in a Confined Space
- E Poetic Moment
- F Love and Friendship
- G Inspiration
- H Family Life

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Task 2

Read the text below. For questions (6—10) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Ruby Tuesday has become an American classic restaurant with the supreme, absolute premium choice in casual dining. Each and every visitor is treated as a guest in our home. *Ruby Tuesday's* menu offerings are of uncompromising freshness and quality.

Main courses

(Serves 4—6 people)

Chicken Bella

Fresh, all natural, grilled chicken and fresh mushrooms with Parmesan cream sauce, with fresh peas and fried potatoes \$31.99.

Parmesan Pork Pasta

Lightly fried pork over pasta tossed in a Parmesan cream sauce topped with shredded Parmesan and Swiss cheeses \$39.99.

Grilled Turkey

Served with fresh, steamed broccoli and mashed potatoes \$29.99.

Sides

Home-made Vegetable Salad \$9.99.

Fresh Tomato & Mozzarella Salad \$12.99.

Grilled Vegetables and Cheese Salad \$10.99.

Desserts

Vanilla ice cream with nuts and cream \$23.99.

Chocolate chips \$19.99.

Beverages

Fresh iced tea \$6.99.

Lemonade \$6.99.

Bottled water (sparkling & nonsparkling water available) \$6.99.

6. Which of the dishes contains lightly fried pork over pasta tossed in a Parmesan cream sauce?

- A Home-made Vegetable Salad.
- B Grilled Turkey.
- C Parmesan Pork Pasta.
- D Chicken Bella.

	A	B	C	D
6	☐	☐	☐	☐

A B C D
7 ☐ ☐ ☐ ☐

7. According to the text, «sides» mean _____
A meat courses.
B salads.
C desserts.
D drinks.

A B C D
8 ☐ ☐ ☐ ☐

8. Which of the ingredients is not used in Chicken Bella?
A Grilled chicken.
B Fresh mushrooms.
C Mashed potatoes.
D Parmesan cream sauce.

A B C D
9 ☐ ☐ ☐ ☐

9. The most expensive of the main courses is _____
A Home-made Vegetable Salad.
B Grilled Turkey.
C Parmesan Pork Pasta.
D Chicken Bella.

A B C D
10 ☐ ☐ ☐ ☐

10. What are «beverages»?
A Meat courses.
B Soups.
C Desserts.
D Drinks.

Task 3

Read the text below. Match choices (A—H) to (11—15). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

- (11) «**Madagascar**» is the latest animated film from DreamWorks. In the sequel of the first movie, the New York Zoo animals, Alex the Lion, Marty the Zebra, Melman the Giraffe and Gloria the Hippo, still stranded on Madagascar, started to leave the island. All of a sudden, they landed in the wilderness of Africa. There, Alex soon met the rest of his family and started to have trouble communicating with them after much of his time at the Central Park Zoo.
- (12) «**I Didn't Know I Was Looking for Love**» is a heart-warming romantic comedy with Annabelle Lettes and comedian Jeff Styles starring. Set in New York, the film tells the story of two people who do everything possible to avoid falling in love. An original comedy with an unexpected ending.
- (13) «**Tall Trees**» is an acclaimed documentary by Canadian Rolf Green. Enjoy the wonderful photography of some of the tallest and oldest trees in the world as Rolf explores their climatic, environmental and political importance. A must for all those interested in nature and photography.

- (14) «Quantum of Solace» continues the high-octane adventures of James Bond from «Casino Royale». Picking up literally days where the previous film left off, after being betrayed by Vesper, the woman he loved, 007 fights the urge to make his latest mission personal. Having captured Mr White, and in pursuing his determination to uncover the truth, Bond and «M» interrogate Mr White who reveals the organization which blackmailed Vesper to steal Bond's casino winnings.
- (15) Maria Raj makes her big screen debut in «Crazy», the touching story of a girl who wants to be a truck driver. Few comedy moments in this realistic film tell about the problems of growing up in a small town in America. Wonderful rap and rock soundtrack which includes «Get Me Out of Here» by Exchequer.

This movie/cartoon is the best choice for someone who _____

- A has started a photography course and is very interested in nature and environmental issues.
 B is fond of Bond series and for whom Ian Fleming is a favourite writer.
 C likes detective stories.
 D is interested in watching cartoons.
 E doesn't like romantic films very much but loves rap.
 F enjoys action films, but not movies about politics or spies.
 G is fond of horror films.
 H wants to see something romantic.

	A	B	C	D	E	F	G	H
11	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Task 4

Read the text below. Choose from (A — H) the one which best fits each space (16—21). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

A local community college professor protested against (16) _____. «The price of books for our students is just getting higher and higher and, combined with the rising cost of tuition, it's killing these kids», said Peter Jason, Ph.D. «Remember, students are one of the (17) _____. Almost half of them have at least one part-time job. In fact, one of my students has three jobs. She is a part-time sales clerk at a clothing store three days a week, then works three evenings a week as a pizza cook, and on weekends she does manicures at a beauty salon. And she still manages to have a high GPA and (18) _____».

Textbook prices are traditionally high. Adding to that problem, many college instructors change textbooks year after year; they either upgrade to a new edition or switch to (19) _____. This further hurts students because if an instructor no longer uses a particular textbook, that book has (20) _____.

Dr Jason decided to make life a little easier and a lot cheaper for his students by writing his own book on public speaking: «Many books have an increased price because of bells and whistles: CD-ROMs, lots of colour photographs, and lots of graphics. I talked with my students, and many of them, like me, prefer to keep things simple. So a few years ago I wrote my own text-

book. I made sure that it wasn't long-winded. I called it *Successful Public Speaking: How to Be Brief, Concise, and to the Point*.

«Compared to most other public-speaking primers, mine is half the number of pages, and one-third the price. That is, \$30 instead of \$90. Plus, it is published in a three-ring binder format. So, when I wrote a second edition last year, students only had to buy the 35 new pages (21) _____. For only \$7.00, they had upgraded to the new edition. I've had great feedback from my students about this loose-leaf concept. Maybe the word will get out, and more writers and publishers will try it».

	A	B	C	D	E	F	G	H
16								
17								
18								
19								
20								
21								

- A high prices of students' textbooks
- B an entirely different textbook
- C poorest groups of people in America
- D go to studies full-time
- E that couldn't be changed
- F and delete 35 of the original pages
- G for a steady job
- H no resale value

Task 5

Read the text below. For questions (22—33) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Some Interesting Facts about Mozart

Among (22) _____ of the classical period, the most productive was Wolfgang Amadeus Mozart (1756—91) of Austria, who wrote (23) _____ 1,000 operas, operettas, symphonies, violin sonatas, divertimenti, serenades, motets, concertos for piano and many other (24) _____, string quartets, other chamber music masses and litanies, of which only 70 were (25) _____ before he died at the age of 35. His (26) _____ *La Clemenza di Tito* (1791) was written in 18 days, and the symphonic masterpieces, *Symphonies No. 39, 40 and 41*, were reputedly written in the space of 42 days (27) _____ 1788. His overture *Don Giovanni* was written in full score at one sitting in Prague in 1787 and finished on the day of its opening (28) _____.

The (29) _____ interval between the known composition of a piece by a composer and its performance is from 3 March 1791 (30) _____ 9 October 1982 (over 191 years), in the case of Mozart's Organ Piece for a Clock, a fugue fantasy in F min.

In what is believed to be the largest-ever recording project (31) _____ to a single composer, there are 180 compact (32) _____ containing the complete set of authenticated works by Mozart, produced by Philips Classics for release in 1990/91 to commemorate the bicentennial of the composer's death. The complete set comprises over 200 hours of (33) _____ and would occupy 6.5 feet (1.98 metres) of shelving.

	A	B	C	D
22	composers	artists	poets	politicians
23	more	about	approximate	quite
24	instruments	devices	tools	mechanisms
25	composed	broadcast	invented	published
26	novel	verse	fiction	opera
27	at	in	on	with
28	performance	performer	perform	performance
29	widest	longest	shortest	thickest
30	before	into	up	until
31	offered	applied	devoted	assigned
32	discs	tapes	records	tunes
33	words	movie	tape	music

	A	B	C	D
22	☐	☐	☐	☐
23	☐	☐	☐	☐
24	☐	☐	☐	☐
25	☐	☐	☐	☐
26	☐	☐	☐	☐
27	☐	☐	☐	☐
28	☐	☐	☐	☐
29	☐	☐	☐	☐
30	☐	☐	☐	☐
31	☐	☐	☐	☐
32	☐	☐	☐	☐
33	☐	☐	☐	☐

Task 6

Read the text below. For questions (34—45) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

It was a lovely spring morning when Maire and her friend Lyn set out (34) _____ a mountain. They decided to climb Ben Nevis, as it is the (35) _____ mountain in Scotland.

Maire and Lyn got into their smart sports car and (36) _____ up to Fort William (37) _____ they set off down the mountain. They were soon on their way (38) _____ Ben Nevis. The higher they climbed, the (39) _____ it became. The sun disappeared (40) _____ the mist and snow began to fall.

Maire (41) _____ and wanted to go home. The snow covered the track (42) _____ the girls lost, cold and frightened.

They thought they (43) _____ to freeze to death on the mountain side. Luckily Maire had her mobile phone with her and managed to call for help.

The mountain rescue team reached them just in time to save them from freezing to death. After the rescue team (44) _____ them to a comfortable hotel, they had a lovely dinner and then danced all night at a party.

They got home the next day and told everyone what a smashing time they (45) _____ in Fort William.

	A	B	C	D
34				
35				
36				
37				
38				
39				
40				
41				
42				
43				
44				
45				

	A	B	C	D
34	climb	to climb	climbed	climbing
35	high	higher	highest	highly
36	drive	drove	driven	was driven
37	which	who	when	where
38	up	down	in	out
39	cold	colder	coldest	more colder
40	into	over	between	among
41	scared	scaring	was scared	were scared
42	leave	left	leaving	will leave
43	going	be going	was going	were going
44	taken	have taken	has taken	had taken
45	have	had had	having	has

Writing

46. Imagine you visited a place in your country which you really liked. Write a letter to your friend about it using the paragraph plan below:

PLAN

Introduction

Para 1: greeting; some words about where the place is situated and why you went there.

Main body

Para 2: further details about the place; weather conditions.

Para 3: what you saw and what you did there.

Conclusion

Para 4: how you feel about the place and whether you recommend to visit it or not; closing remarks; your signature.

Write a letter of at least 100 words. Do not write any dates or addresses.

Бланк відповідей

У завданнях правильну відповідь позначаєте тільки так: ☒

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	E	F	G	H
1										6						11						
2										7						12						
3										8						13						
4										9						14						
5										10						15						

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	
16										22						28			
17										23						29			
18										24						30			
19										25						31			
20										26						32			
21										27						33			

	A	B	C	D		A	B	C	D
34						40			
35						41			
36						42			
37						43			
38						44			
39						45			

Місце для виправлення помилкової відповіді

Запишіть номер та нову відповідь у відповідних клітинках.

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

TEST 7

Reading

Task 1

Read the text below. Match choices (A—H) to (1—5). There are three choices you don't need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

- (1) _____
The foundation of the hippie movement finds historical precedent as far back as the counterculture of the Ancient Greeks, espoused by philosophers like Diogenes. The first signs of what we would call modern «proto-hippies» emerged at the end of the century in Europe.
- (2) _____
Hippies tried to free themselves from social restrictions, choose their own way, and find new meaning in life. The movement opposed the formality of traditional clubs, instead performing amateur music and singing, creative dress, and communal rest like hiking and camping.
- (3) _____
As such, hippie clothing was often loose and made of natural fibers like cotton. Men and women grew their hair long and avoided styling. Anything one made oneself, whether sewn, knit or woven as macramé, was prized. Flowers were very emblematic of the hippie movement. Nothing represented peace and love so much as a flower, and they were everywhere. Floral patterns were popular on tops and dresses and flower patches adorned skirts and jeans. Real flowers were worn in the hair and flower images were painted on the face. Hippies argued that in the face of some ugliness in the world, it was important to display as much natural beauty as possible.
- (4) _____
Gathering of the Tribes — The First Human Be-In, San Francisco, January 1967. This was a highly charged, symbolic event that brought together the political, spiritual, literary, musical and shamanic leaders of the generation. At the time it seemed like a good thing to do. Just get together and experience the vibes.
- (5) _____
Carlos Santana is the musician who managed to define a whole genre back in the early 70s. His great performance at Woodstock made him a legend. And today he's back on the charts with a new hit. Santana's original funky, Latin, soul and rock sound is unmistakable. «Black Magic Woman» (1970) was the greatest hit of Santana.

A B C D E F G H

1								
2								
3								
4								
5								

- A Politics
B Lifestyle and Characteristics
C Symbols of the Hippie Movement
D Landmark Hippie Event
E History
F Music
G Hippie Leaders
H Fashion

Task 2

Read the text below. For questions (6—10) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

A Busy Saturday

Sam: So, Mary, have you got anything planned for this Saturday?

Mary: Let me see... Actually, I'm kind of busy. Why are you asking?

Sam: Well, I'm wondering if you'd like to get together and do something, like watch a movie or take a walk in the park. But if you are busy... By the way, what do you have to do on that day?

Mary: First, I promised my mom to help her with cleaning the house in the morning, and then I have a hairdresser appointment at 1 p.m. I can't miss that because I've already cancelled it once before.

Sam: Okay, but are you free after that?

Mary: I'm afraid not. I have some other plans. I have to pick up my sister from the musical lesson at 4 p.m., and my mom asked me to cook dinner for the family at 5.30. I feel like a slave sometimes. Then I have to clean the dishes and finish reading my history assignment that's due on Monday morning.

Sam: Yeah, it looks like you're going to have a full day.

Mary: That's right.

Sam: Why don't you put your history assignment off till the next day, ah? And if you'd like to, I might come over later in the evening and we can make some popcorn and watch a movie?

Mary: Oh, it sounds good, but our DVD player isn't working. Besides, my mom might try to come up with something else for me to do. Maybe next time?

Sam: I hope so. Alright then, bye for now!

Mary: See you.

6. Sam is calling Mary because he _____
- A needs her help with his history assignment.
 - B wants to help her with the cleaning.
 - C is going to invite her for a walk or to the cinema.
 - D plans to go to the musical lesson with her.

A B C D

6 ☐ ☐ ☐ ☐

7. What does Mary have to do on Saturday morning?
- A To walk the dog.
 - B To clean the house.
 - C To wash the dishes.
 - D To write a project in history.

A B C D

7 ☐ ☐ ☐ ☐

A B C D
8 ☐ ☐ ☐ ☐

8. At 1 p.m. Mary is going to _____
 A a musical school.
 B the shops.
 C the movies.
 D the hairdresser's.

A B C D
9 ☐ ☐ ☐ ☐

9. Mary can't miss a hairdresser appointment because _____
 A her hair needs styling.
 B she has already annulled it once before.
 C she has already cancelled it twice.
 D she doesn't like to change her plans.

A B C D
10 ☐ ☐ ☐ ☐

10. Why can't they watch a video at Mary's house?
 A Mary doesn't like watching videos.
 B Mary's father is going to use the DVD player.
 C The device isn't working.
 D They can't decide on a video.

Task 3

Read the text below. Match choices (A—H) to (11—15). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

- (11) In what one expert called an unusual move for a software company, Microsoft, Canada, has chipped in a reward for help in finding a gaming-addicted Ontario teenager who ran away from home three weeks ago, after his parents took his Xbox away.
- (12) The average price of gasoline in Canada is at its lowest level since early last year, according to a report released on Tuesday.
- (13) The first genetically modified food with direct benefits for human health should be available within four years after successful experiments in the United States.
 A GM soya bean that can help to prevent heart attacks has passed the first phase of trials, clearing the way for its use in such food as spreads, yoghurts, cereal bars and salad dressings.
- (14) Army corporal Daniel James, who worked as an interpreter for Britain's top general in Afghanistan, is found guilty of spying for Iran.
- (15) An airline has apologized for charging an amputee who wanted to take a spare pair of prosthetic legs on holiday an additional £10 each way.

This newspaper article can be titled as _____

- A «Gas Prices Lowest of the Year».
 B «GM Bean Could Help Prevent Heart Attacks».
 C «Interpreter Guilty of Spying».
 D «Airline's Sorry for False Legs Fee».
 E «Croatia Gets EU Entry Timetable».
 F «Victory a Small Step for Europe».
 G «Microsoft Offering Reward for Return of Gaming-Addicted Teen».
 H «Prince Calls for Rainforest Bills».

	A	B	C	D	E	F	G	H
11								
12								
13								
14								
15								

Task 4

Read the text below. Choose from (A—H) the one which best fits each space (16—21). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Television may be part of everyday life for most children, (16) _____. In our dynamic lives parents are so busy with their professional life and relationships, that they allow their children to spend a huge percentage of their free time (17) _____. Sometimes parents are so busy, in fact, that most of them don't stop to consider the hidden dangers of unlimited viewing.

The health risks which attend excessive television viewing are great in number and should not be underestimated. It contributed to growing problems (18) _____; it prevents regular exercise, which could cause heart problems in later life. It leads to psychological problems if children are exposed to inappropriate materials and it can (19) _____.

However, the most worrying problem is the negative effect that too much television can have on the early stage (20) _____. Playing games, listening to stories and interacting with other children are all essential to a child's emotional, physical and communication development. When television takes the place of these activities, we allow untold damage to be done.

Of course, many would be quick to defend the educational value of television and there's no doubt that properly managed television viewing (21) _____. However, the dangers far outweigh the benefits. Until parents make time to exercise proper control over their children's viewing habits, children's health will continue to suffer.

- A but is it safe
 B unimportant or useless information
 C watching television
 D damage eyesight
 E of a child's development
 F is a very effective marketing tool
 G can be beneficial
 H of teenage fatness

	A	B	C	D	E	F	G	H
16								
17								
18								
19								
20								
21								

Task 5

Read the text below. For questions (22—33) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Valentine's Day, or Love Is in the Air

It's that time of the year when couples show their love for each other by sending cards, flowers and chocolates. But Valentine's Day is not only about public displays of affection: in (22) _____ years it has also become big business.

In the UK alone, more than 20 million pounds is spent on flowers, (23) _____ in the United States over \$1 billion is forked out on chocolates.

Although Valentine's Day has become a global industry with more than 80 million roses sold worldwide, the origins of the day are unclear and (24) _____ in the mists of time. Nobody knows exactly who St Valentine was, (25) _____ some historians suggest he was a Roman martyred in the third century AD by a Roman Emperor. It is said that the first (26) _____ Valentine's card was sent by the imprisoned Duke of Orleans in 1415. It is believed that he sought solace from his confinement by writing love poems to his wife.

Valentine's Day, or its equivalent, is now celebrated in many countries around the world. However, the traditions often (27) _____ from place to place. In Japan, for example, it is (28) _____ for the woman to send chocolates to the man, whilst in Korea April 14th is known as «Black Day» and is when the (29) _____ men who received nothing on Valentine's Day gather to eat noodles and commiserate with each other.

Technological developments have also played their part in keeping Valentine's Day relevant in the 21st century. Valentine's e-cards have been all the rage in recent years. However, Internet security (30) _____ urge web users to be wary as malicious hackers could use e-cards to spread viruses and spyware.

Valentine's cards can also be used for less than romantic (31) _____. Police in the UK city of Liverpool sent Valentine's cards to criminals (32) _____ failed to appear in court or have not paid fines. The cards contained the (33) _____: «Roses are red, violets are blue, you've got a warrant, and we'd love to see you». Who says romance is dead?

A B C D

22	☐	☐	☐	☐
23	☐	☐	☐	☐
24	☐	☐	☐	☐
25	☐	☐	☐	☐
26	☐	☐	☐	☐

	A	B	C	D
22	recent	lately	just	newly
23	even	whilst	where	since
24	hid	hit	head	hidden
25	although	whether	also	ever
26	record	recorded	recorder	reorder

Закінчення таблиці

	A	B	C	D
27	differ	variety	miscellaneous	similar
28	popular	customary	routine	regular
29	fortune	fortunately	unfortunate	unfortunately
30	professional	amateur	experts	proficiency
31	principles	object	resolutions	purposes
32	when	where	who	whose
33	verse	proverb	story	riddle

	A	B	C	D
27	☐	☐	☐	☐
28	☐	☐	☐	☐
29	☐	☐	☐	☐
30	☐	☐	☐	☐
31	☐	☐	☐	☐
32	☐	☐	☐	☐
33	☐	☐	☐	☐

Task 6

Read the text below. For questions (34—45) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Young Greek boy Narcissus (34) _____ in a forest one day and he (35) _____ the nymph Echo nearby. Echo (36) _____ followed him through the woods, (37) _____ to address him but afraid to speak first. When Narcissus finally heard footsteps and (38) _____: «Who's there?», Echo answered: «Who's there?» And so it went, until finally Echo showed (39) _____ and rushed to embrace the lovely youth. He ran away from the nymph and left Echo (40) _____. So she (41) _____ the rest of her life in lonely glens, suffering from the love she never knew, (42) _____ only her voice remained.

Eventually Narcissus became thirsty and went to drink from a stream. As he saw his reflection, he fell in love with it, not knowing that it was (43) _____. As he bent down to kiss it, it seemed to «run away» and he was heartbroken. He (44) _____ thirstier but he wouldn't touch the water for fear of damaging his reflection, so he eventually died (45) _____ thirst and self-love, staring at his own reflection. The narcissus flower grew where he died.

	A	B	C	D
34	been hunting	was hunted	is hunting	was hunting
35	don't notice	didn't notice	was noticed	wasn't notice
36	silently	silent	silence	silencing
37	desire	desires	desired	desiring
38	shout	shouts	shouted	shouting
39	hissself	himself	herself	themselves
40	heartbreak	heartbreaking	heartbroke	heartbroken

	A	B	C	D
34	☐	☐	☐	☐
35	☐	☐	☐	☐
36	☐	☐	☐	☐
37	☐	☐	☐	☐
38	☐	☐	☐	☐
39	☐	☐	☐	☐
40	☐	☐	☐	☐
41	☐	☐	☐	☐

Закінчення таблиці

	A	B	C	D
41	spend	spent	spending	will spend
42	until	if	where	as well as
43	he	his	him	himself
44	grow	grew	grown	be grown
45	to	on	with	of

	A	B	C	D
42	☐	☐	☐	☐
43	☐	☐	☐	☐
44	☐	☐	☐	☐
45	☐	☐	☐	☐

Writing

46. Imagine that you are preparing for a trip. You plan to be away from home for two weeks. What clothing and personal care items would you take and why? Write down the individual plan (at least 100 words). Use specific reasons and details to explain your choice.

Бланк відповідей

У завданнях правильну відповідь позначаєте тільки так: ☒

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	E	F	G	H
1										6						11						
2										7						12						
3										8						13						
4										9						14						
5										10						15						

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	
16										22						28			
17										23						29			
18										24						30			
19										25						31			
20										26						32			
21										27						33			

	A	B	C	D		A	B	C	D
34						40			
35						41			
36						42			
37						43			
38						44			
39						45			

Місце для виправлення помилкової відповіді

Запишіть номер та нову відповідь у відповідних клітинках.

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

РІВЕНЬ: ДОСТАТНІЙ

TEST 8

■ Reading

Task 1

Read the text below. Match choices (A—H) to (1—5). There are three choices you don't need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

(1) _____

Scotland is the UK's most northern country and has around 790 islands off its coasts — 130 of which have people living on them. Scotland is well known for its stunning landscapes, and its beautiful beaches and lochs, which are freshwater lakes. There are over 600 square miles of lochs in Scotland, including the most famous one, Loch Ness.

(2) _____

It has a population of just over 5 million people, which is about 8.5 per cent of the whole UK population. Over 2 million of these live in Glasgow and Edinburgh, and almost half of Scotland's population live in the Central Belt, where both the largest city (Glasgow) and the capital city (Edinburgh) are located.

(3) _____

Scotland also hosts one of the biggest arts festivals in the world. This is commonly known as the Edinburgh Festival but is actually made up of a number of different festivals that happen at different times of the year, though many do take place in August and September. Many people have heard of the Fringe Festival, but there are also the International Festival, the Film Festival, the Children's Festival and the Edinburgh Mela, which is an inter-cultural festival.

Musically Scotland has recently produced the bands Travis and Franz Ferdinand, and other famous Scots include Ewan McGregor, Sean Connery and J. K. Rowling.

(4) _____

In July 1999 the Scottish Parliament was opened, the first for over 300 years, as Scotland had been governed from London. Scottish Parliamentary responsibilities include health, education and local government.

(5) _____

The typical images of Scotland often focus on things like tartan, kilts, heather and haggis and on the scenery. These are all still a part of the country, but contemporary Scotland is building a name for itself in other areas, such as its thriving computer games industry.

- A Places to Visit in Scotland
- B Political Devolution
- C Scottish Cuisine
- D Art and Music Events
- E Stereotypes
- F People of Scotland
- G Educational Pattern
- H Where It Is

	A	B	C	D	E	F	G	H
1								
2								
3								
4								
5								

Task 2

Read the text below. For questions (6–10) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

British Family Today

The model of a traditional British family — with a working father and a housewife mother raising two children — has changed greatly over the past 20 years.

The biggest change has been caused by the growing divorce rate. As many as two out of three marriages now end in separation, which brings about the situation where many children live with one parent and only see the other at weekends or holidays.

The number of working mothers has also increased. The large rise in divorces has meant many women need to work to support themselves and their children. But even when there is no divorce, many families need both parents to work in order to survive. This has caused an increase in childcare facilities, though they are very expensive and can be difficult to find in many areas. Besides, women are no longer happy to stay at home bringing up children, and many make careers earning as much as or even more than men.

However, these changes have not had a totally negative effect. For women, it is now much easier to have a job and good salary. Although it is difficult to be a working mother, it has become normal and it's no longer seen as a bad thing for children. As for children themselves, some people argue that modern children grow up to be more independent and mature than in the past. From an early age they have to go to nurseries, and so they are used to social behaviour and dealing with new people.

So, in spite of the fact that the traditional picture of a family may no longer be true in modern Britain, the contemporary family continues to raise happy, successful children.

A B C D
6 ☐ ☐ ☐ ☐

6. According to the author, the traditional British family _____
 A means a working father and a housewife mother.
 B means a working father and mother.
 C has never existed.
 D has changed greatly over the past 20 years.

A B C D
7 ☐ ☐ ☐ ☐

7. Nowadays _____ marriages end in divorce.
 A two out of three
 B one out of three
 C three out of three
 D two out of four

A B C D
8 ☐ ☐ ☐ ☐

8. What are modern children like?
 A They are more outgoing and bright than children were in the past.
 B They are more polite and childish than children were in the past.
 C They are more dependent from adults than children were in the past.
 D They are more independent and mature than children were in the past.

A B C D
9 ☐ ☐ ☐ ☐

9. At nurseries children used to _____
 A behave in a community.
 B behave well.
 C behave independently.
 D be nice to strangers.

A B C D
10 ☐ ☐ ☐ ☐

10. The result of the increasing number of divorces is that _____
 A many children help their mothers to earn money.
 B many men need to change work to support themselves and their children.
 C many women have to work to support themselves and their children.
 D many women have to change occupation to support themselves and their children.

Task 3

Read the text below. Match choices (A—H) to (11—15). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

(11) London Marriott Hotel Regent's Park

128 King Henry's Road

Belsize Park

London

Type of Accommodation: Hotel.

Just a few minutes from local attractions including the Lords Cricket Ground and the London Zoo, the London Marriott Hotel Regent's Park is the perfect place for any occasion. Facilities include an extensive leisure area with a swimming pool, steam room, sauna and gymnasium.

For contemporary cuisine visit the Mediterraneo Restaurant, or for a more informal menu the Chat Café Bar is ideal.

(12) Americana Hotel

172 Gloucester Place

Regent's Park

Primrose Hill

London

Type of Accommodation: Budget Accommodation.

The Americana Hotel is located in the very heart of London, with transportation from our doorstep to all London attractions and business centres. All bedrooms offer all modern amenities, a cosy TV lounge and a bar. The hotel has also a lift and rooms on the ground floor for easy access.

(13) Ballards Farm Cottage

Big Devon

Type of Accommodation: Cottage.

Ballards Farm Cottage is situated in Big Devon. This charming holiday home offers wonderful sceneries and comfortable accommodation. From the Cottage there are walks through woods and parks, and there are also 5 golf courses in easy reach. Big Devon, about a mile away, has a number of cafés and pubs.

(14) Duke of Leinster Hotel

20 Leinster Gardens

London

Type of Accommodation: Hotel.

Duke of Leinster is an elegant three-star hotel. As befits a hotel of such unique character, each of its 36 guest rooms is individually furnished and decorated, recently refurbished to a high standard with comfort in mind, and all rooms feature the most up-to-date facilities, including hairdryer, safe box, welcome tray, telephone with modem connection, satellite television and mini refrigerator.

(15) Tudor Inn

78 Warwick Way

Type of Accommodation: Bed and Breakfast.

Our Bed&Breakfast is an elegant 19th-century building. Conveniently situated within walking distance of famous landmarks such as Buckingham Palace, Big Ben, the London Eye as well as Westminster Cathedral. Piccadilly Circus (the West End) is also within twenty minutes' walk. All our rooms are well-designed and newly-decorated with a high standard of cleanliness and maintenance. Each room has a colour TV, hairdryer, free tea-/coffee-making facilities on request and direct dial telephone.

This hotel _____

	A	B	C	D	E	F	G	H
11	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

A is the best place for any occasion.

B offers one-suite rooms.

C offers you an accommodation outside London.

D is situated in the city centre and offers all modern facilities.

E will be the right choice for you if you are looking for luxury.

F is an elegant bed and breakfast place accommodated in the 19th-century building.

G has a unique character and individually furnished rooms.

H outlooks a park.

Task 4

Read the text below. Choose from (A—H) the one which best fits each space (16—21). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Top Eight Tips to Fight Global Warming

The recent hot and muggy weather has us all thinking about how to take the temperature down a notch. With that in mind, we've gathered the top eight ways consumers can cut into the 22 tons of carbon dioxide (16) _____. Take these small and not-so-small steps and you'll help ensure a more comfortable future for us all (all carbon savings are annual averages).

1) Replace five incandescent light bulbs in your home with compact fluorescents: swapping those 75-watt incandescents with 19-watt CFLs can cut 275 pounds of CO₂.

2) Instead of short flights of 500 miles or so, (17) _____ and bypass 310 pounds of CO₂.

3) Replace refrigerators more than 10 years old with today's more energy-efficient Energy Star models (18) _____.

4) Cut off your eight-minute shower (19) _____ for savings of 513 pounds.

5) Whenever possible, dry your clothes on a line outside (20) _____. If you air dry half your loads, you'll dispense with 723 pounds of CO₂.

6) Cut down on the red meat. Since it takes more fossil fuels to produce red meat than fish, eggs and poultry, switching to these food will slim your CO₂ emissions by 950 pounds.

7) Leave the car at home and take (21) _____. Taking the average US commute of twelve miles by light rail will leave you 1,366 pounds of CO₂ lighter than driving. The standard, diesel-powered city bus can save 804 pounds, while heavy-rail subway users save 288.

8) Finally, support the creation of wind, solar and other renewable energy facilities by choosing green power if offered by your utility.

- A to five minutes
- B public transportation to work
- C rely on natural gas heating
- D or a rack indoors
- E and save more than 500 pounds of CO₂
- F each of us produces
- G you'll save 226 pounds from AC use
- H take the train

	A	B	C	D	E	F	G	H
16								
17								
18								
19								
20								
21								

Task 5

Read the text below. For questions (22—33) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

On 27th February 2008, something very unusual (22) _____ in the UK: there was a rather large earthquake.

It was the biggest earthquake for 25 years in the UK. There have been very small tremors in the past but they pale into insignificance (23) _____ to this one. It was felt in a large area across the country (24) _____, from as far north as Edinburgh in Scotland to as far south as Plymouth on the south (25) _____ of England. The epicentre of the earthquake was in a small town in Lincolnshire, which is an (26) _____ about two and a half to three hours north of London by car. A magnitude of 5.2 was registered on the Richter scale.

There were lots of (27) _____ in the news from people who felt the earth move. One man said, «We had loads of vibrating and wall shaking and stuff, noise coming off the roof. I came outside — the chimney's on the floor!» A collapsed chimney was the cause of what was (28) _____ the worst injury from the earthquake; a man broke his leg when the chimney fell on him.

(29) _____ man who spoke to the BBC described the moment the earthquake occurred, «Everything was shaking. As (30) _____ as it happened, we all went outside and saw everyone else down the street, coming out and just (31) _____ it was an earthquake».

The huge rumble that was felt by a lot of people, surprisingly caused very little structural damage to property.

Most British people would be (32) _____ to learn that there are 200—300 earthquakes in Britain every year — but most of them are so small, they go unnoticed. The magnitude of this earthquake is fairly small in comparison to some other (33) _____ disasters that have made international news, but for the people affected, it certainly came as quite a surprise.

	A	B	C	D
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				
33				

	A	B	C	D
22	happy	harden	happened	harmed
23	compared	comparison	comparable	comparative
24	two	too	to	toe
25	cost	coat	coast	cast
26	territory	district	region	area
27	remarks	replace	reports	revise
28	may	probably	possible	certainty
29	Other	Another	Others	Anothers
30	well	quick	early	soon
31	realized	appreciated	conscious	recognize
32	surprised	surpassed	surplice	surplus
33	organic	pure	natural	physical

Task 6

Read the text below. For questions (34—45) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Ex-Famous

Every time Joe Mangold went (34) _____ his local shop or local café or walked down his street, he looked at other people carefully. He wanted to see if people (35) _____ at him. He wanted to see if anyone recognized him.

Joe was in a strange situation. Two years ago, it (36) _____ impossible for him to go more than a few steps before somebody stopped him and asked if it was really him, and then they wanted an autograph or a photo. Two years ago, Joe Mangold was «Joe from *HouseMates*».

HouseMates was one of the most successful reality TV shows of all time. Millions and millions of people watched *HouseMates*. Joe had been in the famous house, with all the other people. Millions and millions of people watched Joe every morning when he (37) _____ up, every day when he ate and chatted with the other people in the house, and even every night when he was (38) _____. To tell the truth, he didn't like (39) _____ in the *HouseMates* house much anyway. He didn't like being watched all the time. But because he was the first person out of the *HouseMates* house, he had more time to enjoy being famous.

He liked being famous, but he didn't like being stopped every five minutes, he didn't like not being able to walk down the street without people pointing at him and shouting (40) _____ him. He liked to (41) _____ «Joe Mangold» and not «Joe from *HouseMates*», which seemed to be his new name. However, being famous was (42) _____ better than being ex-famous. Now he was (43) _____. He thought about doing something else with his life, but the truth was Joe had never been very good at anything.

He had had a few jobs, but was never successful at anything. *HouseMates* had been the only success in his life.

He wondered what (44) _____ worse: being famous or not being famous. Both, he thought, were better than being ex-famous.

One day a woman came up to him.

«Excuse me... I hope you don't mind me asking...»

«Not at all...»

«Did you use to be Joe from *HouseMates*?»

«Erm... yes... actually, I am still Joe... but now I'm usually called just Joe Mangold...»

«Wow! What a surprise! Joe from *HouseMates*! Incredible!» The woman smiled and looked around her as if she couldn't believe that she was the only person to recognize Joe from *HouseMates*. Listen», she continued. «This really is a coincidence meeting you here».

«Why?» asked Joe.

«I work for a TV production company, and we (45) _____ a brilliant idea».

«Oh yeah. What's that?»

«We're going to do a reality TV show...»

«There's nothing amazing about that...» said Joe.

«No, but this one will be different. This reality show uses people who have all been on reality shows in the past... and puts them all together in a big house!!!»

«Oh...» said Joe. «What an interesting idea. I'm not sure that I'm really...»

«You'll be great in it!» said the woman. «It's called *Ex-Famous!*»

«Thanks», said Joe. «But, to tell the truth, I'd prefer just not to be famous at all, thanks...»

	A	B	C	D
34	onto	to	into	at
35	am looking	is looking	was looking	were looking
36	been	has been	was	had been
37	wake	wakes	woke	to wake
38	asleep	sleep	sleeping	sleepy
39	be	to be	been	being
40	in	on	to	at
41	be called	call	called	been called
42	more	much	many	most
43	anybody	somebody	nobody	none
44	is	are	was	were
45	have just have	have just has	had just have	have just had

	A	B	C	D
34	☐	☐	☐	☐
35	☐	☐	☐	☐
36	☐	☐	☐	☐
37	☐	☐	☐	☐
38	☐	☐	☐	☐
39	☐	☐	☐	☐
40	☐	☐	☐	☐
41	☐	☐	☐	☐
42	☐	☐	☐	☐
43	☐	☐	☐	☐
44	☐	☐	☐	☐
45	☐	☐	☐	☐

Writing

46. Imagine that your pen friend from England is coming to your city/town and he/she wants to know about it. Write a letter telling about your city/town, using the given plan below:

PLAN**Introduction**

Para 1: greeting; a few words about the purpose of your writing.

Main Body

Para 2, 3: write where your city/town is situated, how large it is, what the population is, what river it stands on, what places of interest there are.

Conclusion

Para 4: tell that you are proud of your town/city and love it very much; closing remarks; your signature.

Write a letter of at least 100 words. Do not write any dates or addresses. Start like this:

Dear _____,

I'm looking forward to your visiting Ukraine. Let me tell you about the place where I live. _____

Best wishes,

Бланк відповідей

У завданнях правильну відповідь позначаєте тільки так: ☒

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	E	F	G	H
1										6						11						
2										7						12						
3										8						13						
4										9						14						
5										10						15						

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	
16										22						28			
17										23						29			
18										24						30			
19										25						31			
20										26						32			
21										27						33			

	A	B	C	D		A	B	C	D
34						40			
35						41			
36						42			
37						43			
38						44			
39						45			

Місце для виправлення помилкової відповіді

Запишіть номер та нову відповідь у відповідних клітинках.

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

TEST 9

Reading

Task 1

Read the text below. Match choices (A—H) to (1—5). There are three choices you don't need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

(1) _____

Situated on the River Avon in the heart of England, Stratford-(up)on-Avon is most famous as the birthplace of England's greatest poet and playwright, William Shakespeare. Stratford-(up)on-Avon is home to the Royal Shakespeare Company, 5 historic houses linked to the Bard and a wealth of other great tourist attractions. This thriving market town is a perfect combination of old and new, and with its beautiful surroundings, is a great place to visit for a relaxing holiday.

(2) _____

Stratford-(up)on-Avon has many historical sights which are really worth seeing. Explore Shakespeare's Birthplace for a fascinating look into his life and times, and visit one of Holy Trinity to see his grave. See his great works performed at *The Courtyard Theatre*, which is the Royal Shakespeare Company's main performance.

(3) _____

As well as its literary connections, there is a lot to see and do in and around Stratford. Take a boat out on the River Avon, explore the area by hop-on, hop-off sightseeing buses, join one of the walking tours and discover some of Britain's finest houses and glorious gardens!

(4) _____

When you are ready for your afternoon tea, a lunch or a classic cuisine, there's something to suit every taste and budget in Stratford-(up)on-Avon. Enjoy local organic fruit and vegetables, cheeses, farm products, and other delicious dishes prepared at some of Stratford's finest cafés.

(5) _____

There's a lot to see and do in Stratford-(up)on-Avon. So don't waste time standing in queues, buy your travel passes and attraction tickets online!

	A	B	C	D	E	F	G	H
1								
2								
3								
4								
5								

- A Buy before You Fly
- B Shopping
- C Attractions
- D The Perfect Mix of Old and New
- E Culture and History
- F Dining Facilities
- G Festivals
- H Visit Shakespeare's Museum

Task 2

Read the text below. For questions (6—10) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Royal Garden Parties

Over 30,000 people attend the Royal Garden Parties each year. They are used today as a way to enable Her Majesty to reward public service and outstanding contributions to the community.

Admission is by invitation only, and all invitations are sent out by the Lord Chamberlain on behalf of the Queen, in fact all the arrangements are planned by the Lord Chamberlain's Office.

One of the characteristics of these parties is the long queues, if you thought the queues for the Millennium Dome were bad wait until you are invited to a Royal Garden Party.

Eventually you hand in your invitation and then seemingly in the Palace garden itself, the sense of over-crowding disappears. Uniformed Yeomen of the Guard, Gentlemen at Arms and Gentlemen Ushers are responsible for overseeing the guests and bringing some of them (not all) forward to speak to the Queen. When the members of the Royal Family emerge from the Palace, the Lord Chamberlain walks beside the Queen and the other members take separate routes so that they come into contact with as many people as possible. After meeting several members of the public, the Queen has tea in the royal tent, then meets distinguished Commonwealth visitors and begins a slow progress back to the Palace.

The dress code for these events is very strict, gentlemen are expected to wear morning dress, lounge suits or uniform, whilst ladies wear afternoon dress (usually with hats). However, national dress can also be worn.

6. It can be inferred from the text that the Royal Garden Party is _____
- A held once a fortnight.
 - B an annual event which attracts many visitors.
 - C visited only by the members of the Royal Family.
 - D organized in order to enable the Lord Chancellor to reward public service.
7. One can be the guest at the Royal Garden Parties if he/she _____
- A has a ticket.
 - B is a member of the Royal Family.
 - C has an invitation.
 - D has reserved the arrangement beforehand.
8. Uniformed Yeomen of the Guard, Gentlemen at Arms and Gentlemen Ushers are in charge of _____
- A safety of the Queen.
 - B supervision of the guests.
 - C checking the invitations.
 - D overseeing the Commonwealth visitors.

A B C D

6 ☐ ☐ ☐ ☐

A B C D

7 ☐ ☐ ☐ ☐

A B C D

8 ☐ ☐ ☐ ☐

A B C D
9 ☐ ☐ ☐ ☐

9. From the text we know that _____

- A some of the guests are allowed to speak to the Queen.
- B the members of the Royal Family don't usually come into contact with guests.
- C after meeting several members of the public, the Queen has tea with Commonwealth visitors.
- D national dress can't be worn as there's a strict dress code.

A B C D
10 ☐ ☐ ☐ ☐

10. Saying «morning dress» (the last paragraph) the author means _____

- A a suit that is worn by men for very formal occasions.
- B a one-piece garment for a woman or a girl that covers the body and extends down over the legs.
- C an elegant dress suitable for semiformal social occasions.
- D a military uniform.

Task 3

Read the text below. Match choices (A—H) to (11—15). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

(11) Yosemite National Park

This is one of the world's most famous national parks. The park was established in the year 1980 at the state of California, the United States. It is situated in the east central part of California overshadowed by the famous and breathtaking views of Sierra Nevada.

The park covers a total area of 761,266 acres. It is a top tourist destination and around 3.5 million people visit this spectacular natural place each year.

Apart from the wide range of natural habitat, the place is very famous for the spectacular Yosemite Valley which is located in the southwestern side of the park. The area is well known for its granite cliffs and beautiful waterfalls.

(12) Yellowstone National Park

The Yellowstone National Park is situated in the United States and was established in the year 1872. Practically speaking, this was the first national park to have been established. The park is unique with diverse ecosystems and subalpine forests.

Other more popular features of this park are the natural geysers of which Old Faithful Geyser is the most famous. The park is also a great site for tourist equipped with many facilities, like boat riding, horse riding, etc. Here fishing is also allowed in lakes and streams, so surely there will be no place better than this park if you want to do some fishing.

(13) Blue Mountains National Park

This well-known park is situated in New South Wales, Australia. The park is just 81 km away from Sydney so anyone can very easily reach the place directly from the city centre. The National Park is located in the Blue Mountains region which is yet another spectacular place to visit.

Filled with a natural bluish mist, the Blue Mountains offer some of the world’s most breathtaking views.

There are many beautiful attractions in this place and the most famous is «The Three Sisters». For people looking to go deeper into the region, there are walks both during the day and at night to see the beautiful place more deeply.

(14) Glacier Bay National Park

Located in the state of Alaska, the park is famous for its 16 flowing glaciers. A UNESCO world heritage site, the park and the adjacent bay are also home to marine wildlife like whales, walruses and seals.

(15) Canyonlands National Park

Located in Utah at the juncture of the Colorado and Green rivers, the Canyonlands National Park offers some of the most breathtaking views of the outlying canyons and gorges.

This national park _____

- A is situated at the juncture of two rivers.
- B is a home to sea animals.
- C includes North America’s highest peak.
- D offers the opportunity of fishing as well as riding a boat and horse riding.
- E is famous for its granite cliffs and beautiful waterfalls.
- F derives its name from the more than 200 natural sandstone arches created by the process of natural erosion.
- G is famous for its bears, wolves and herds of moose and caribous.
- H can be reached easily from downtown.

	A	B	C	D	E	F	G	H
11	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Task 4

Read the text below. Choose from (A—H) the one which best fits each space (16—21). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Bond Is Back

Admirers of James Bond have been thrilled with the release of the new Bond book «Devil May Care», which was published on 28th May 2008. Ian Fleming was the creator of the fictional character James Bond 007 and wrote 14 Bond books (16) _____, including some of the very well-known ones, such as «Casino Royale», «Diamonds are Forever» and «Goldfinger».

Ian Fleming died in 1964 but the legacy of Bond (17) _____. Sebastian Faulks, a reputable novelist, was authorized to write the latest Bond book.

Faulks is not an author (18) _____, so there was some speculation that he would make a great effort to write a Bond novel successfully. A review in the British newspaper, *the Guardian*, said, «The book, though, is a smart and enjoyable act of literary resurrection. Amongst the now 33 post-Fleming Bonds, this must surely compete with Kingsley Amis’s for the title of the best».

«Devil May Care» is set in 1967 during the Cold War and it is said that Bond will once again travel between continents, appearing at exotic locations and in some of the world's (19) _____.

It's fair to say that James Bond has become a popular name and remains a huge influence within the thriller genre (20) _____.

It's a double bonus for Bond fans as the new Bond film has been released recently. The name of the new film was «Quantum of Solace», a very confusing title as literally, «quantum» means the smallest amount of something, especially energy, and «solace» means somebody or something that provides comfort at a time of sadness, grief or disappointment. Daniel Craig has been the latest James Bond and (21) _____. The new film was the sequel to the 2006 film «Casino Royale». Craig said he felt «Casino Royale» was «a walk in the park» compared to «Quantum of Solace».

	A	B	C	D	E	F	G	H
16								
17								
18								
19								
20								
21								

- A through his films
- B most people think of first
- C most thrilling cities
- D stressed the need for adventures
- E known for writing thrillers
- F carries on
- G during his lifetime
- H starred again in «Quantum of Solace»

Task 5

Read the text below. For questions (22—33) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

The countries of Europe decided to switch to more energy-efficient (22) _____ bulbs on 1 September. New (23) _____ see Europe phasing out 100-watt light bulbs. Euro officials are trying to convince people in the 27 European countries to use long-life fluorescent or halogen bulbs (24) _____. The EU hopes its policy will reduce greenhouse (25) _____ emissions and lessen energy bills. Consumers can still buy the old energy-hungry bulbs, but only while stocks last. Companies can no longer make them in Europe and shops cannot import or sell them. The new bulbs can provide energy savings for up to 75 per cent compared (26) _____ the traditional ones. This will save the (27) _____ (Euro) household approximately 50 Euros a year.

A little (28) _____ of history will disappear with the 100-watt bulb. Europeans have used them since their invention by Thomas Edison over a century ago. Not everyone is satisfied with this change. Health officials in Britain (29) _____ about people with light-sensitive illnesses. Campaigner David Price said the government was (30) _____ public concerns. He said the energy-saving bulbs give many people bad headaches and can cause skin problems and sickness. A leading British newspaper (31) _____ the campaigners. The *Daily Mail* gave away 25,000 of the traditional bulbs. It said this was in «(32) _____ at further European intervention in British affairs». Sales of the 100-watt bulbs have (33) _____-rocketed across Britain.

	A	B	C	D
22	bright	glow	light	lightning
23	rules	ruling	ruled	ruler
24	except	replace	instead	because
25	water	gas	fire	air
26	to	of	by	at
27	norm	second-rate	average	mode
28	piece	peace	peas	pieced
29	concern	phobia	afraid	worry
30	ignore	ignored	ignores	ignoring
31	keeping	supported	carrier	maintain
32	outrage	outage	outside	outer
33	moon	cloud	sky	planet

	A	B	C	D
22	☐	☐	☐	☐
23	☐	☐	☐	☐
24	☐	☐	☐	☐
25	☐	☐	☐	☐
26	☐	☐	☐	☐
27	☐	☐	☐	☐
28	☐	☐	☐	☐
29	☐	☐	☐	☐
30	☐	☐	☐	☐
31	☐	☐	☐	☐
32	☐	☐	☐	☐
33	☐	☐	☐	☐

Task 6

Read the text below. For questions (34—45) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Space shuttle *Endeavour* and (34) _____ seven astronauts safely returned to the Earth on Sunday.

Endeavour touched down in California, (35) _____ up a 16-day trip.

The space (36) _____ journey, short by comparison, (37) _____ 6.6 million miles and 250 orbits of the Earth.

«Welcome (38) _____. That was a great way to finish a fantastic flight», Mission Control radioed.

«And we're happy to be here in California», shuttle commander Christopher Ferguson replied.

(39) _____ home from a six-month mission was former space station resident Gregory Chamitoff, who had rocketed away from the planet at the end of May.

Although NASA always (40) _____ to land the space shuttles at its home base in Florida, and that's where the astronauts' families (41) _____, but the crosswind at the Florida landing strip was too strong, and thunderstorms moved in. Monday's outlook was just as depressing; so NASA officials said it (42) _____ no sense to keep *Endeavour* in orbit an extra day if the weather (43) _____ to improve in Florida.

As *Endeavour* passed (44) _____ Houston, home to Mission Control, Ferguson could see all the bad weather in Florida.

«I think you made a right decision», he radioed.

It (45) _____ about a week and costs \$1.8 million to transport the shuttle from California to Florida.

	A	B	C	D
34	☐	☐	☐	☐
35	☐	☐	☐	☐
36	☐	☐	☐	☐
37	☐	☐	☐	☐
38	☐	☐	☐	☐
39	☐	☐	☐	☐
40	☐	☐	☐	☐
41	☐	☐	☐	☐
42	☐	☐	☐	☐
43	☐	☐	☐	☐
44	☐	☐	☐	☐
45	☐	☐	☐	☐

	A	B	C	D
34	it	it's	its	its'
35	finish	finishes	to finish	finishing
36	shuttle's	shuttles	shuttles'	shuttle
37	cover	covers	covered	covering
38	backward	back	return	ago
39	Having returned	Being return	Returned	Have returning
40	prefer	prefers	preferring	preferred
41	are waiting	will be waiting	had waiting	were waiting
42	make	will make	would make	would have make
43	didn't expect	hadn't expected	be not expected	wasn't expected
44	over	under	up	inside
45	take	takes	took	taking

Writing

46. Some people spend their entire lives in one place. Others move a number of times throughout their lives, looking for a better job, house, community, or even climate. Which do you prefer: staying in one place or moving in search of another place? Use reasons and specific examples to support your opinion (at least 100 words).

Бланк відповідей

У завданнях правильну відповідь позначаєте тільки так: ☐

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	E	F	G	H
1										6						11						
2										7						12						
3										8						13						
4										9						14						
5										10						15						

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	
16										22						28			
17										23						29			
18										24						30			
19										25						31			
20										26						32			
21										27						33			

	A	B	C	D		A	B	C	D
34						40			
35						41			
36						42			
37						43			
38						44			
39						45			

Місце для виправлення помилкової відповіді

Запишіть номер та нову відповідь у відповідних клітинках.

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

TEST 10

■ Reading

Task 1

Read the text below. Match choices (A—H) to (1—5). There are three choices you don't need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Secret of Britain's Castles

Do you want to know a secret about Britain's castles? They really are the stuff of your wildest dreams. Dramatically situated, packed with history and scattered throughout the land, there's a castle for you whatever your particular interest. Here are some of our favourite formidable fortresses.

(1) _____

Britain's capital cities are all home to very different, very special castles. The Tower of London would be merely a world-class castle, but for the presence of the Crown Jewels, ravens and its thousand-year-old history. Edinburgh Castle rewards the wander up the Royal Mile. Cardiff Castle's Victorian renovation turned a medieval pile into something altogether more spectacular. But what makes these castles special is that they're part of a bigger heritage you can explore all over Britain. Don't miss them, but make sure they're not the only castles you collect on your way round the country.

(2) _____

Eileen Donan Castle can come as a shock. Having driven, walked or cycled for hours, you can't escape the feeling that you've been here before. The remote fortress has featured in many films and TV shows, most notably *Highlander* and James Bond's *The World Is Not Enough*. As dramatically situated and visually stunning in real life as in the film, Eileen Donan is an essential pause on the way to Skye or the northwest Highlands.

(3) _____

The glory days of castle building went out with the era of swords and armour, but you can still get involved in the modern life of castles in Britain. The National Trust offers working holidays on a variety of properties, including castles. Other castles all over Britain recruit summer workers, both paid and unpaid so if your heart's set on one place, contact them directly.

(4) _____

Britain's castles wouldn't be the same without tales of rattling chains, blood-curdling screams and headless horsemen. Glamis Castle in central Scotland claims to be the most haunted, though Northumberland's Chillingham has an equal claim to the title. Both are home to ghost stories by the dozen and regular spooky sightings. But visit any castle during winter or on a storm night and you'll think each keep, tower and palace is home to an unhappy spirit.

(5) _____

The clash of swords and rumble of jousting knights still rings out from castles across Britain — and the kids will love it. Two of the best places where

kids can pick up some tips on the art of chivalry are Warwick Castle and Leeds' Royal Armouries, but you'll never find a castle without dingy dungeons and a ghost story or two to delight junior visitors.

- A Capital Castles
- B Sleep in a Castle
- C As Seen on TV
- D The Best Castle You've Never Heard of
- E Castles for Kids
- F Welsh Wonders
- G Volunteer at a Castle
- H Britain's Most Haunted

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Task 2

Read the text below. For questions (6—10) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Welcome to the annual Festival of Western Art. Visitors of the festival can get the festival programme for free. In this programme you can easily find the time and place of each of the performances and events of the festival. I'd like to tell you a bit about our programme of entertainments.

The festival will start at 3 p.m. with the classical concert where the violinists from different countries of Eastern Europe will perform a range of works of classical music by famous composers. If you wish to attend this concert, please go to the recital room on the second floor at 2.45 p.m. No latecomers are admitted.

For those of you interested in literature, the young writer Larry Higgins will be reading his own works from 5 o'clock onward. Beside his best-known short stories, today Mr Higgins will read some of his favourite abstracts. You will be able to buy copies of his stories at the bookshop, which Larry would be pleased to autograph on request.

If painting is your interest, you may visit the modern art exhibition. There at noon a famous painter Victoria Serebryanska will represent her pictures. Visitors interested in meeting Victoria Serebryanska should go to the far end of the gallery.

The show for children which will include special children entertainment of music, dance and drama is going to start at 4 p.m. in the hall. Due to the shortage of space in the hall, parents are asked not to accompany their children who will be looked after by the Festival staff.

6. The purpose of the announcement is _____
- A to tell about the performers taking part in the programme.
 - B to tell about the bonuses for the visitors.
 - C to inform about the time and place of the festival events and performances.
 - D to tell about the prices of the tickets.
7. The festival starts with the _____
- A show for children.
 - B concert of classical music.
 - C modern art exhibition.
 - D reading of short stories.

	A	B	C	D
6	☐	☐	☐	☐

	A	B	C	D
7	☐	☐	☐	☐

A B C D
8 ☐ ☐ ☐ ☐

8. The concert takes place _____
A in the hall.
B in the recital room.
C at the bookshop.
D in the far end of the gallery.

A B C D
9 ☐ ☐ ☐ ☐

9. Mr Higgins is _____
A a musician.
B a poet.
C a writer.
D an artist.

A B C D
10 ☐ ☐ ☐ ☐

10. What event will take place at the far end of the gallery?
A Selling books by Mr Higgins.
B The classical concert.
C The modern art exhibition.
D The performance for children.

Task 3

Read the text below. Match choices (A—H) to (11—15). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Most Popular Careers of Present Day

(11) **Network Systems Analyst**

The development of IT has led to an increase in organizations seeking installation and maintenance of networked communications. Systems analysts solve problems related to networked computer technology.

(12) **Physician Assistant**

Physician assistants are trained to provide diagnostic, therapeutic and preventative healthcare services, as overseen by a physician. Primary healthcare settings include family medicine and pediatrics.

(13) **Software Engineer**

As IT continues to evolve, so does the work of computer software engineers, who design and develop new computer software systems. The engineer analyses users' needs and designs software or programs to meet these needs.

(14) **Fitness Trainer**

Aerobics instructors and fitness trainers lead groups and individuals in a range of exercise activities. More people are spending time and money on their leisure activities, meaning employment opportunities for fitness instructors will grow.

(15) **Dental Hygienist**

As our healthcare involves an increasing emphasis on oral health and retention of natural teeth, work opportunities for dental hygienists are set to grow. Hygienists examine patients' gums and teeth, remove deposits, administer x-rays, and more.

People of this profession _____

- A care about patients' gums and teeth.
- B work with the relevant software to retrieve and present data.
- C need to understand every aspect of an organization's database system.
- D create new programs and other operating information used by a computer.
- E are qualified to assist a physician and carry out routine clinical procedures supervised by a physician.
- F resolve problems concerning networked computer technology.
- G are being in increasing demand.
- H perform tests, and treat and diagnose medical conditions in animals.

	A	B	C	D	E	F	G	H
11								
12								
13								
14								
15								

Task 4

Read the text below. Choose from (A—H) the one which best fits each space (16—21). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

For shopaholics, the post-Christmas period means only one thing — sales! Across the country, prices are slashed on clothing, electronics, home furnishings and more, but London is the place for serious shopping, and you can certainly (16) _____.

The sales start on Boxing Day — 26th December, and continue for the month of January, but the keenest bargain hunters get there early (17) _____. In Oxford Street queues are formed outside shops ahead of pre-dawn openings for the start of their sales. At Brent Cross, in north London, more than 1,000 people were queuing at 3.30 a.m. for the «Next» clothing store's sale (18) _____. Some hardy individuals even camped outside the shops to be first in the line.

Consumers who hit the shops were rewarded with discounts of as much as 80%. The shops were absolutely crowded as the sales got into full swing, with more than half a million people (19) _____.

Famous sales include the biggest, most prestigious shops such as Harrods, Selfridges, Liberty and John Lewis. Department stores are always a good bet — you're likely to find everything you need under one roof, (20) _____! It's a good time to stock up on cheap gadgets, and there's no better time to invest in some designer threads.

Some people are taking their partners shopping with them, and buying their Christmas presents in the sale — a practical but unromantic way of making sure you get (21) _____.

- A less stressful shopping experience
- B pick up some amazing bargains
- C including much-needed refreshments
- D gathering on London's West End
- E which began at 4 a.m.
- F doing their present shopping
- G the gift you really want
- H to be first through the doors

	A	B	C	D	E	F	G	H
16								
17								
18								
19								
20								
21								

Task 5

Read the text below. For questions (22—33) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

25 November 2006
Mr Roberto Villas
Manager, Marketing Services
Allied Industries Inc.
110 Riverbend Drive, Suite 1550
Stamford, CT 06907

(22) _____ Mr Villas,

This is in response to your recent request for a letter of (23) _____ for Maria Fuentes who worked for me until two years ago.

Maria Fuentes worked under my direct (24) _____ at Johnson Technologies for a period of six years ending in October 2003. (25) _____ that period, I had the great pleasure of seeing her blossom from a junior marketing trainee at the beginning, into a fully functioning Marketing Programme Co-Ordinator, in her final two years with the company. That was the last (26) _____ she held before moving on to a better career opportunity elsewhere.

Maria is a hard-working self-starter who invariably understands exactly what a project is all about from the outset, and how to get it done quickly and (27) _____. During her two years in the Marketing Co-Ordinator position, I cannot remember an (28) _____ in which she missed a major deadline. She often brought projects in below budget, and a few were even completed ahead of schedule.

Ms Fuentes is a resourceful, creative, and solution-oriented person who was frequently (29) _____ to come up with new and innovative approaches to her assigned projects. She functioned well as a team leader when required, and she also worked effectively as a team member under the direction of other team leaders.

On the interpersonal side, Maria has superior written and verbal communication skills. She gets (30) _____ extremely well with staff under her supervision, as well as colleagues at her own level. She is highly respected, as both a person and a professional, by colleagues, employees, suppliers, and customers alike.

Two years (31) _____, when Ms Fuentes announced her resignation to take up a new position with a larger company, we were saddened to see her leave, although we wished her the greatest success in her new undertaking. Even now, two years after her departure, I can state that her presence, both as a person and as an exemplary employee, is still missed here.

In closing, as detailed above, based on my experience working with her, I can unreservedly recommend Maria Fuentes to you for any intermediate or senior marketing position. If you would like further information, feel (32) _____ to call me at (416) 765-4497.

Yours (33) _____,

Robert Christenson,

Director, Marketing and Sales

	A	B	C	D
22	Dear	Darling	Dearly	Dearing
23	thanks	condolence	complaint	recommendation
24	superstition	superficial	superintendence	supervision
25	Whereas	During	While	Although
26	place	arrangement	position	status
27	in effect	proficiency	competent	effectively
28	instance	case	situation	circumstances
29	skill	able	capably	ability
30	with	among	along	between
31	before	past	previous	ago
32	free	released	liberty	no cost
33	really	honestly	sincerely	genuinely

	A	B	C	D
22	☐	☐	☐	☐
23	☐	☐	☐	☐
24	☐	☐	☐	☐
25	☐	☐	☐	☐
26	☐	☐	☐	☐
27	☐	☐	☐	☐
28	☐	☐	☐	☐
29	☐	☐	☐	☐
30	☐	☐	☐	☐
31	☐	☐	☐	☐
32	☐	☐	☐	☐
33	☐	☐	☐	☐

Task 6

Read the text below. For questions (34—45) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Stonehenge

I first visited Stonehenge as a small child and became (34) _____ by what seemed to me a place of magic and fairy tales. During the 1980s I lived in the Preseli Hills in West Wales, near to the actual source of the Stonehenge circle and began (35) _____ that there was much more to Stonehenge than I (36) _____.

For centuries Stonehenge (37) _____ the people of the world and even today, with all our modern wonders, it (38) _____ almost a million visitors per year who travel to Salisbury Plain in Wiltshire in England just to spend some time (39) _____ its magic. «Who? Why? How?» are the questions that have captured the (40) _____ imagination.

So, Stonehenge (41) _____ almost 4 000 years ago. Its huge stones were transported all the way from West Wales, a journey of 400 kilometres over land and sea. The (42) _____ of them weigh about 5 tons!

But what was Stonehenge? The most popular view is that it was a temple (43) _____ with the Druids, who in the ancient Celtic religion (44) _____ the priests or magicians. Experts disagree over its purpose, but the most intriguing explanation is that it was a huge astronomical calendar. The stones were exactly placed to line up with the stars and the moon at different times of the year. Whatever (45) _____ purpose, Stonehenge has a magic, an attraction that still draws people to it.

	A	B	C	D
34				
35				
36				
37				
38				
39				
40				
41				
42				
43				
44				
45				

	A	B	C	D
34	fascinate	fascinates	fascinated	fascinating
35	to realize	to be realized	realized	realizing
36	ever imagined	has ever imagined	was ever imagined	had ever imagined
37	attract	attracted	has attracted	had attracted
38	receives	to receive	receiving	will receive
39	admire	to admire	admires	admiring
40	public	publics'	public's	publics
41	built	was built	were built	be built
42	large	larger	most largest	largest
43	associate	associated	associating	association
44	considered	be considered	was considered	were considered
45	it	its	it's	its'

Writing

46. Write to your pen friend about your favourite film, using the plan below:

PLAN

Introduction

Para 1: greeting; some words about your favourite film: title, type of film.

Main body

Para 2: your opinion as for the film.

Para 3: main characters, plot.

Conclusion

Para 4: restating opinion and reasons; closing remarks; your signature.

Write a letter of at least 100 words. Do not write any dates or addresses.

Бланк відповідей

У завданнях правильну відповідь позначаєте тільки так: ☒

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	E	F	G	H
1										6						11						
2										7						12						
3										8						13						
4										9						14						
5										10						15						

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	
16										22						28			
17										23						29			
18										24						30			
19										25						31			
20										26						32			
21										27						33			

	A	B	C	D		A	B	C	D
34						40			
35						41			
36						42			
37						43			
38						44			
39						45			

Місце для виправлення помилкової відповіді

Запишіть номер та нову відповідь у відповідних клітинках.

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

TEST 11

 Reading

Task 1

Read the text below. Match choices (A—H) to (1—5). There are three choices you don't need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

How to Get Out of Troubles

Your troubles are real and actual. There's no denying about it. They are causing you distress, anger and anxiety. They rob you of good health, leave you listless and unmotivated. The more you think about your predicament, the more you feel distraught.

Whether you are having difficulty in your relationship, finances or career, you would not find yourself in a dilemma if you had paid attention and taken action. There is always a way to turn things around. But you have to put in lots of efforts.

(1) _____

There is a famous saying: «If you keep doing the same things, you are going to get the same results». In order to get yourself out of endless debts, having to go through never-ending relationship dilemmas, making wrong decisions, and getting yourself in a jam, you must change.

You must become a different person and develop better habits to get yourself out of the tight spot.

(2) _____

Single out and list down all of your problems to gain clarity. Ask yourself questions and face the truth. The purpose is to know what they are and to find the necessary information, skills and strategies to solve them.

(3) _____

You must decide and build the courage to defeat your difficulties. Decide to take control and to develop new disciplines. Once you make a firm decision, you will gravitate your mind to think of the best possible solutions.

(4) _____

Once you have decided that your goal is to put an end to your dilemma, deliberately think positive and constructive. Keep reminding yourself of this goal. Put your attention to solutions instead of the problems. Imagine your dilemmas ending and affirm to yourself that you can do it.

(5) _____

Don't wallow in self-pity. That's not going to remove your difficulties. You take control by taking the right actions consistently. Take action by planning out the steps to fix them. Get help from people who have overcome their difficulties.

Settle one problem at a time. Once you conquer one, it gives you the confidence to tackle the next and continue until you put an end to all of them. You gather lots of experiences and skills along the way, boost your personal growth and gain wisdom.

- A Don't Ignore the Early Signs
- B Be Willing to Change
- C Identify and Shoot for Troubles
- D Take Action
- E Improve Your Manner of Thinking
- F Make a Firm Decision
- G Think Positively
- H Behave as Usual

	A	B	C	D	E	F	G	H
1								
2								
3								
4								
5								

Task 2

Read the text below. For questions (6—10) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

UN Marks 20 Years of Convention on Rights of the Child

Ceremonies are taking place around the world to mark the 20th anniversary of a landmark agreement protecting children.

The UN says the Convention on the Rights of the Child has transformed the way children are treated. But it says a billion children in the world still go without food, shelter or healthcare and that millions are facing lives of poverty and abuse.

On the eve of events, a British charity warned that millions of the world's children have no parents or family around them.

The Convention on the Rights of the Child (CRC), signed in 1989, guarantees children the right to life, to education, the right to play and to be protected from abuse. It has the widest international support of any human rights treaty — ratified by 193 countries, with only the US and Somalia yet to give their backing.

The UN says the achievements of the convention have been «remarkable» — 30% more children live beyond the age of five and more than 80% of children now attend primary school.

Elizabeth Gibbons, the deputy director of the UN children's agency UN-ISEF, said the impact of the convention on children's lives was clear.

«At any time across the world, in any city, in any media, you'll find a story about children's rights, that's the big change», she said.

«Yes, there are many problems not resolved, but now children matter, they matter to society, they matter to the media, they matter to politicians.»

But the UN says 24,000 children under the age of five still die every day from preventable disease and illness and that governments must not cut back on provision for children in times of financial hardship.

6. According to the statement of the United Nations Organization, the Convention on the Rights of the Child _____

- A helped all the children of developing countries.
- B improved the attitude to the children.
- C caused the growth of the number of children who face lives of poverty and abuse.
- D helped millions of children to find a family.

	A	B	C	D
6				

7 A B C D
☐ ☐ ☐ ☐

7. Among the rights guaranteed by the Convention on the Rights of the Child (CRC) there is NO right to _____
 A life.
 B education.
 C work.
 D be protected from abuse.

8 A B C D
☐ ☐ ☐ ☐

8. It can be inferred from the text that the US and Somalia _____
 A have already joined the convention.
 B are not going to support the convention.
 C at first supported the convention, but later refused to participate in it.
 D are planning to join the convention.

9 A B C D
☐ ☐ ☐ ☐

9. Elizabeth Gibbons, the deputy director of the UN children's agency UNICEF, believes that _____
 A the convention influenced children's lives significantly.
 B media don't pay attention to the rights of children.
 C the majority of the problems has already been resolved.
 D society and politicians avoid thinking and speaking about children's rights.

10 A B C D
☐ ☐ ☐ ☐

10. According to the article, the disease and illness the children under the age of five die from _____
 A can't be prevented.
 B can be stopped from occurring.
 C can be cured with only expensive pills.
 D is the feature of financial hardships.

Task 3

Read the text below. Match choices (A—H) to (11—15). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

The Places of Interest in Paris

(11) The Eiffel Tower

You couldn't possibly visit Paris without seeing the Eiffel Tower. Even if you do not want to visit this world-famous structure, you will see its top from all over Paris. The tower rises 300-metres tall; when it was completed at the end of the 19th century it was twice as high as the Washington Monument, at the time the tallest structure in the world.

(12) Montmartre

Above all, Montmartre located north of downtown Paris is known for its many artists who have been omnipresent since 1880. The name Montmartre is said to be derived from either Mount of Martyrs or from Mount of Mars. Until 1873, when the Sacré-Coeur was built on top of the hill, Montmartre was a small village, inhabited by a mostly farming community. At present the Sacré-Coeur Basilica located on top of the Montmartre hill is one of Paris's major tourist draws.

(13) The Notre Dame

Not the largest cathedral in the world, the Notre Dame might be the most famous of all cathedrals. The gothic masterpiece is located on the Île de la Cité, a small island in the heart of the city.

The site of the Notre Dame is the cradle of Paris and has always been the religious center of the city. The Celts had their sacred ground here, the Romans built a temple to worship Jupiter. A Christian basilica was built in the 6th century and the last religious structure before the Notre Dame construction started was a Romanesque church.

(14) The Musée d'Orsay

The Musée d'Orsay is a museum housed in a grand railway station built in 1900. Home to many sculptures and impressionist paintings, it has become one of Paris's most popular museums. When opened the museum contained some 2300 paintings, 1500 sculptures and 1000 other objects. Most of these works of art came from other museums such as the Musée du Luxembourg. Over time the collection has expanded significantly mainly due to acquisitions and gifts. It covers a period from the mid 19th century up to 1914 and contains works by Degas, Rodin, Monet, Manet, Renoir, Cezanne, Van Gogh and others.

(15) The Centre Pompidou

The Centre Pompidou is home to one of the world's most important museums of modern art, the MNAM, but it also contains a very popular library, a bookshop, a movie theatre and a panoramic terrace. The Public Information Library or BPI boasts a collection of 450,000 books, 2,600 magazines and a large number of new media items.

The library occupies the first three floors of the building, while the museum's permanent collection is located on floors 4 and 5. The first and top floors are used for large expositions. The museum has one of the most important collections of modern art. Its more than 59,000 works cover a broad spectrum of the 20th century arts. The 4th floor contains works from 1905 to 1965 and covers art movements such as fauvism, abstract art, surrealism and cubist art. Some of the featured artists include Matisse, Kandinsky, Miró and Picasso.

This place of interest _____

- A** is perfect for those interested in modern art.
- B** is engraved with names of generals who commanded French troops during Napoleon's regime.
- C** displays the largest private collection of Dutch painters.
- D** is a gothic cathedral located on a small island.
- E** became famous at the end of the 19th century thanks to the painters who occupy the whole area.
- F** can be at least partly seen from all over Paris.
- G** houses a rich collection of impressionist paintings.
- H** allows ample opportunities for admirers of classical music.

	A	B	C	D	E	F	G	H
11	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Task 4

Read the text below. Choose from (A—H) the one which best fits each space (16—21). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

West End Shows

For many people the best part of a visit to London is the chance (16) _____. The West End of London, situated a stone's throw from Piccadilly Circus and Chinatown, is home to dozens of beautiful theatres. London's West End theatres are currently enjoying a boom in popularity (17) _____. According to the Society of London Theatres, nearly 12 million people attended a West End show last year, whilst audience numbers in 2005 look set to outstrip that impressive figure.

One possible reason for the success of contemporary theatrical productions is the casting of A-list Hollywood actors (18) _____. Val Kilmer, the star of films like «Top Gun» and «Batman Forever», is currently appearing in «The Postman Always Rings Twice». And he is not alone — other American movie stars performing in London include Oscar winner Kevin Spacey, and David Schwimmer, who found (19) _____.

British screen stars are also treading the boards in West End shows. Scottish actor, Ewan McGregor, is appearing in the classic 1950s musical «Guys and Dolls» — an experience very different to making movies. McGregor says, «The actual process of making films (20) _____. It is very difficult to keep your energy and focus. Whereas what is wonderful about this is we have to create it together».

Ironically, it is not just that film stars are acting in plays nowadays but films themselves are being adapted for the stage. Amongst the films that can now be seen as plays or musicals are «The Lion King», «A Few Good Men», and «Billy Elliot».

The longest-running shows in the West End are (21) _____. The Andrew Lloyd Webber show, «Cats», ran for 21 years and 7,000 performances, making its composer a multi-millionaire.

However, not all musicals do so well. Oscar Wilde said: «The musical ran for only one night, closing after terrible reviews and poor bookings. It was quite possibly the biggest flop in London theatrical history».

	A	B	C	D	E	F	G	H
16								
17								
18								
19								
20								
21								

- A in leading roles
- B is extraordinarily boring
- C while travelling
- D usually musicals
- E and many other cities are considering them
- F international fame in the hit TV sitcom «Friends»
- G to see a West End show
- H and ticket sales

Task 5

Read the text below. For questions (22—33) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Susan Boyle: Unlikely Superstar

Less than a few weeks ago Susan Boyle was a virtual unknown. (22) _____, since auditioning for *Britain's Got Talent*, a televised talent competition, she has experienced a stratospheric rise to (23) _____. A YouTube video of her audition has been watched by more than 26 million people, making it one of the most (24) _____ videos on the Internet in recent times. It is undeniable that technologies such as YouTube, Facebook and Twitter have helped to spread the word about Susan's (25) _____.

So just what is it about Susan that people find so (26) _____? Arguably, it is the fact she is such a class act. However, many have suggested that her biggest appeal lies in her unassuming persona.

Susan's persona and appearance have been somewhat controversial, and the initial reaction to her audition has made many people question whether they are guilty of judging a book by its (27) _____. With her plain, middle-aged looks and her no-nonsense approach to life, Susan is perhaps the most unlikely star to (28) _____ discovered of late.

Commenting on her rise to fame, Max Clifford, a renowned PR guru, said that the massive (29) _____ interest in her is partly due to people having to challenge their own assumptions and prejudices.

So what's (30) _____ for Susan? For the moment, she is preparing (31) _____ her next appearance on *Britain's Got Talent* and she is the odds-on favourite to win.

Looking (32) _____, with talk of record contracts and celebrity duets, it is very (33) _____ that we'll soon be seeing a Susan Boyle album in the charts!

	A	B	C	D
22	However	Although	Moreover	Likewise
23	celebrity	famous	popular	fame
24	stared	watched	listened	looked
25	performance	perform	performer	performance
26	interest	attract	fascinating	absorbing
27	reader	content	advertisement	cover
28	have	be	do	is
29	peoples	person	public	humanity
30	next	follow	past	ago
31	for	to	in	with
32	onward	forward	backward	inward
33	lovely	likely	lively	lonely

	A	B	C	D
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				
33				

Task 6

Read the text below. For questions (34—45) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

«We interrupt this programme (34) _____ you a newsflash.

There're some serious problems in Arkansas. High winds and a tornado (35) _____ through portions of southern Arkansas. People (36) _____ and some residents are still unaccounted for. Emergency coordinator Bob Holly (37) _____ rescue workers are on the case: «We had two ambulances set out first, and then when they (38) _____ the damage, that's when they called in the troops».

A massive winter storm (39) _____ through upper Midwest. It's dumped more than a foot of snow in northern Wisconsin. Seven people were injured (40) _____ slippery roads. And 100,000 customers have no electricity in Iowa, Oklahoma, and Nebraska.

Locally, police are trying to find a man (41) _____ robbed a woman in Alhambra. She described the suspect as about medium build, (42) _____ blue jeans, a black jacket, black gloves, brown shoes, and a dark-coloured ski mask covering his face. The woman was waiting (43) _____ friends inside an apartment when the man entered through an unlocked door. (44) _____ you have seen this man, please call the Alhambra police.

Finally, one person was killed when a high-speed train derailed near London. The cause (45) _____ ».

A B C D

34				
35				
36				
37				
38				
39				
40				
41				
42				
43				
44				
45				

	A	B	C	D
34	bring	to bring	bringing	will bring
35	sliced	be sliced	have sliced	will sliced
36	injured	be injured	been injured	have been injured
37	say	says	saying	said
38	see	to see	saw	seeing
39	sweeping	is sweeping	are sweeping	be sweeping
40	on	of	in	at
41	who	who's	whose	whom
42	wear	wears	to wear	wearing
43	at	for	from	of
44	If	Whether	Although	But
45	is being investigate	is investigated	being investigated	is being investigated

 Writing

46. Imagine that you are writing a letter to your pen friend from England who wants to know about Ukraine.

PLAN**Introduction**

Para 1: greeting; the purpose of your writing.

Main body

Para 2, 3: tell where Ukraine is situated, how large it is, what the population and the capital is, what rivers, seas and mountains there are.

Conclusion

Para 4: tell that you are proud of your country and love it very much; closing remarks; your signature.

Write a letter of at least 100 words. Start like this:

Dear _____,

How are you? In your last letter you are asking about my country, and I'll be glad to write about it.

Best wishes,

Бланк відповідей

У завданнях правильну відповідь позначаєте тільки так: ☐

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	E	F	G	H
1										6						11						
2										7						12						
3										8						13						
4										9						14						
5										10						15						

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	
16										22						28			
17										23						29			
18										24						30			
19										25						31			
20										26						32			
21										27						33			

	A	B	C	D		A	B	C	D
34						40			
35						41			
36						42			
37						43			
38						44			
39						45			

Місце для виправлення помилкової відповіді

Запишіть номер та нову відповідь у відповідних клітинках.

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

TEST 12**Reading****Task 1**

Read the text below. Match choices (A—H) to (1—5). There are three choices you don't need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Overcoming Shyness

Excessive shyness is a sign of insecurity, lack of confidence, an incorrect self-image and low self-esteem. When you are shy, you feel unsure of yourself in the company of others.

Some bad experiences during childhood could have caused you to become timid and withdrawn. When you are uncomfortable among others, you can't talk, express your opinions or ask for favours. Timidity can destroy your ambitions, your success with relationships and your life.

(1) _____

There is a positive intention in your behaviour. Most likely you are trying to protect yourself from looking and feeling like a fool. Listen to yourself. Your words are powerful. Stop focusing on your lack. The more often you label yourself as a shy person, the more your subconscious mind will agree and prove to you that you are right.

(2) _____

Another great way to overcome your bashfulness is to imagine the best possible outcome of a situation. In your mind, you can do anything including making the first move, talking in public and being assertive. Consistently practise becoming the person you want to become in your mind. Through practice and repetition, you are able to «act as if» you are confident and soon will become good at it.

(3) _____

You must refuse to give in to self-doubt. The past is over with faults and mistakes. You are a grown-up and can act differently.

List down on a piece of paper why you are shying away from people and why you are afraid to speak up and become the real you who would love to have a good company. Look at your list and question yourself if what you have written is true.

What can you do to improve? You can learn new skills, like how to improve your communication, enhance your self-image and how to become more confident.

(4) _____

You must fight your resistance to socialize. You should put in the effort to connect with others, especially those who have positive qualities. Listen, observe and learn. These people will subtly influence your behaviour and your thinking. Go out and join their company. Sitting home and shying away won't help you become bold.

(5) _____

The trouble with self-conscious individuals is that they think the other people are concerned about how they look and perform. Yes, there are judgmental people. But do you know that most of them are insecure and look for the weakness in others to validate their own worth? If you can keep that in mind, you'd go about living your life and not become bothered.

	A	B	C	D	E	F	G	H
1								
2								
3								
4								
5								

- A Become Aware of Your Inner Chatters
- B Connect and Interact with Others
- C Imagine a New Self-Image
- D Work on Yourself
- E Strive to Become a Better Inner and Outer Person
- F Remove Self-Doubt and Overcaution
- G Understand that People Are Caught up in Their Own World
- H Look for Role Models

Task 2

Read the text below. For questions (6—10) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Duke of Leinster

Duke of Leinster is an elegant three-star hotel situated in the heart of London. Each of the 36 guestrooms is individually furnished and decorated. All rooms have the most up-to-date facilities, including a hair-drier, a safe box, a welcome tray, a telephone with modem connection, satellite television and a mini refrigerator.

Situated in bustling Bayswater off Bayswater Road and only a few minutes walk from Hyde Park, lively Queensway with its shops, mall, restaurants and two underground stations.

Check-in time: 14:00.

Checkout time: 11:00.

London Lodge Hotel

At the London Lodge Hotel everything has been thought out for your total comfort and convenience. Parking is in a secured car park.

Wireless Internet charges are from £2 per hour to £20 for 7 days. Wireless Internet access is available throughout the hotel and a computer is provided in the restaurant, for those guests that are travelling without their own. The restaurant serves a continental buffet breakfast and a full English breakfast at a small extra charge.

Check-in time: 14:00.

Checkout time: 12:00.

The Royal Court Apartments

The Royal Court Apartments is an apartment hotel offering everything from single studios to 3-bedroom apartments. All rooms include a dining area and a kitchen.

The apartments have a superb location opposite Hyde Park, near Oxford Street, Marble Arch and London Paddington station. The nearby tube stations of Lancaster Gate and Paddington offer fast, easy and convenient access to everything that London has to offer.

Check-in time: 14:00.

Checkout time: 11:00.

6. What do the notices advertise?

- A Places to stay.
- B Places to eat.
- C Houses to buy.
- D Sights of London.

A B C D

6 ☐ ☐ ☐ ☐

7. Which of the hotels are situated not far from Hyde Park?

- A The Royal Court Apartments and London Lodge Hotel.
- B London Lodge Hotel and Duke of Leinster.
- C The Royal Court Apartments and Duke of Leinster.
- D London Lodge Hotel, Duke of Leinster and the Royal Court Apartments.

A B C D

7 ☐ ☐ ☐ ☐

8. Duke of Leinster does not offer such modern facilities as _____

- A a hair-dryer.
- B a safe box.
- C satellite television and a telephone.
- D a computer.

A B C D

8 ☐ ☐ ☐ ☐

9. According to the text, the Royal Court Apartments include _____

- A satellite television and a mini bar.
- B a continental buffet breakfast.
- C a dining area and a kitchen.
- D a telephone with modem connection.

A B C D

9 ☐ ☐ ☐ ☐

10. The checkout time at the Royal Court Apartments is _____

- A at 11 a.m.
- B at midday.
- C at 2 p.m.
- D at 2 a.m.

A B C D

10 ☐ ☐ ☐ ☐

Task 3

Read the text below. Match choices (A—H) to (11—15). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

(11) The Junipers

Inverness-shire

Sleeps: 2, bedrooms: 1.

No smoking.

Short breaks available.

Pet-friendly.

It is a charming cottage on the edge of the Highland village of Tomatin, 16 miles south of Inverness «Capital of Highlands» and 14 miles north of the Cairngorm Mountains Conservation.

Extremely well-furnished and equipped it makes a comfortable «home from home» for any season of the year.

(12) Holly Cottage

Aviemore

Sleeps: 6, bedrooms: 3.

No pets.

No smoking.

Short breaks available.

This charming, newly-built cottage on the outskirts of the popular holiday centre of Aviemore in the heart of the Highlands. There is so much to see and do in the area that a week will never be enough, and it is therefore the ideal choice for a holiday which will please all ages and interests.

(13) Knappach Cottage

Lynaberach Estate

Sleeps: 6 (8), bedrooms: 4.

No smoking.

Short breaks available.

Pet-friendly.

This is a very attractively-sited conversion of two old stone cottages standing on its own, on rising ground, within a large Country Estate just a few miles east of Kingussie and the fast A9 and about one hour's drive north of Pitlochry. It has a lovely view of the Cairngorm Mountains beyond the historic ruins of Ruthven Barracks.

(14) Finchwood Boat of Garten

Kingussie

Sleeps: 8 (10), bedrooms: 4.

No smoking.

Short breaks available.

Pet-friendly.

This beautifully appointed holiday home has a secluded position backing on to woodland in the little Highland village of Boat of Garten, right in the centre of the Cairngorm National Park. The hotel is an ideal base either for a family holiday or for parties of sporting enthusiasts.

(15) Lynaberack Lodge

Inverness-shire

Sleeps: 14 (16), bedrooms: 8.

Short breaks available.

Pet-friendly.

Live like a laird for a week on your own 11,000-acre Highland estate! Lynaberack Lodge is most beautifully situated just 60 yards from the shallow River Tromie, with magnificent views along the glen, where deer often come to graze in the evenings. This spacious and comfortable house is perfect for people wishing to relax in peace and privacy.

This holiday cottage _____

- A gives you a chance for a quiet rest in isolation.
 B has comfortable furniture and all facilities for a rest in any season of the year.
 C is perfect for a traveller who wants to spend more time in the centre of a city.
 D was rebuilt of two old stone cottages.
 E offers a spectacular mountain view.
 F is a dog-friendly hotel, closed for adolescents.
 G provides perfect opportunities both for a family holiday or for parties of sporting enthusiasts.
 H allows ample opportunities for people of different ages and interests.

	A	B	C	D	E	F	G	H
11	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Task 4

Read the text below. Choose from (A—H) the one which best fits each space (16—21). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Jurassic Fossil Discovery

A 150-million-year-old fossilised skull belonging to a creature called a pliosaur has been unearthed (16) _____.

While dinosaurs roamed the land, pliosaurs (17) _____. These giant, crocodile-shaped creatures were fearsome hunters, their immense jaws and razor-sharp teeth made easy work of passing prey. Now an 8-feet-long skull has been found in Dorset (18) _____. And scientists say it could be one of the biggest ever found, belonging to a creature that would have measured up (19) _____. Palaeontologist Richard Forrest has been examining the specimens.

Richard Forrest: «To get a whole skull like this is like Christmas and Easter and everything rolled into one, because we actually can see, yes, this really was an absolutely enormous animal, and realistically, probably (20) _____».

The fossilised skull has now been bought by Dorset County Council using Heritage Lottery Funds. They plan to eventually put it (21) _____.

- A the most powerful predator that ever lived
 B along the Jurassic Coast in Dorset in England
 C get hot water back
 D terrorized the oceans
 E on public display
 F to 50 feet long
 G not to remember
 H by a local fossil collector

	A	B	C	D	E	F	G	H
16	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
17	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
18	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
19	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
20	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
21	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Task 5

Read the text below. For questions (22—33) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Music in the UK: the Charts

Have you ever heard of Al Martino? Not many people know his name (22) _____, but back in 1952 he made history by becoming the first recording artist to have a number one record with his song «Here In My Heart».

For more than fifty years, sales of singles have been (23) _____ on a weekly basis and ranked in a chart. The week's best-selling single takes the number one position for that week.

So who has had the most number ones? For 25 years *The Beatles* and Elvis Presley matched each other with 18 number one records apiece. However, in 2005 Elvis earned a posthumous number one when his 1957 hit «Jailhouse Rock» was (24) _____. Since then two more Elvis singles have gone to the (25) _____ of the charts bringing his total to 21 number ones!

Over the years many artists have (26) _____ incredible success in the charts. Bryan Adams held the number one position for 16 weeks in 1991 with the ballad «Everything I Do, I Do It for You» whilst Elton John's tribute to Princess Diana, «Candle in the Wind 97», (27) _____ 4.86 million copies in the UK.

However, there are (28) _____ over the future of the music industry as sales have fallen in recent years. This was illustrated in 2004 when Eric Prydz had a number one record (29) _____ having sold less than 24,000 copies.

One (30) _____ for the fall in CD sales could be the increase in music downloads. Many computer (31) _____ illegally download MP3 files from one computer to another, file-sharing networks.

The music industry has responded to this new threat by offering the possibility to buy downloads from approved web (32) _____. These digital downloads were integrated into the UK chart (33) _____ the first time in April 2005. Ironically, the first number one of the digital age was a reissue of Tony Christie's «Amarillo», a song first released in 1971.

A B C D

22	☐	☐	☐	☐
23	☐	☐	☐	☐
24	☐	☐	☐	☐
25	☐	☐	☐	☐
26	☐	☐	☐	☐
27	☐	☐	☐	☐
28	☐	☐	☐	☐
29	☐	☐	☐	☐
30	☐	☐	☐	☐
31	☐	☐	☐	☐
32	☐	☐	☐	☐
33	☐	☐	☐	☐

	A	B	C	D
22	nowadays	present	contemporary	current
23	released	issued	sung	measured
24	reviewed	re-released	re-read	recharged
25	top	crown	zenith	blossom
26	pleasured	liked	benefit	enjoyed
27	got	bought	gained	sold
28	stresses	fear	concerns	disturbs
29	spite	despite	inspite	despair
30	reason	case	debate	persuade
31	programs	mail	users	blogs
32	sites	songs	singles	agents
33	in	for	from	at

Task 6

Read the text below. For questions (34—45) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

«I'm Chris Bert and I'm an (34) _____ of a newspaper. I'm often (35) _____ why I decided to start a new newspaper. Well, I've been a news reporter for many years (36) _____ for different TV channels in this coun-

try and abroad. I've always dreamt of starting my own newspaper, not because I want to be rich but because I want to do something different. And now I (37) _____ it! It is different from other newspapers and I'm sure it (38) _____ to be successful.

So, (39) _____ the newspaper like? I should explain that it's a local newspaper that (40) _____ out each Monday — it's the same size as the local weekly newspaper and in fact looks very similar, but it doesn't carry many pictures or advertisements, my newspaper is rather informative I should say. I think this is the important difference. You can (41) _____ it in all the usual places you would buy your local newspaper.

The newspaper itself (42) _____ into two main parts; the first half is a «what's on» guide which contains information about everything that's happening in the city over a seven-day period. There are music and film reviews, and information about special events, so you can decide what's worth (43) _____ your time on. And it's also got local bus timetables and useful phone numbers.

That's one half of the newspaper, the other half is the articles. We want to write about the lives of local people. They may be famous or not but they have all done (44) _____ interesting, such as developing a new business. There are several famous artists in the city, like Robert Sanders who has talked to us about his life in the first issue. We hope to interview a wide variety of people.

I'm really happy because there are some fantastic journalists living in the area, many of them are busy writing for national papers, and they're supporting the new newspaper (45) _____ writing for it. The journalists are happy because the newspaper has room for longer articles so they have more space to give their opinions».

	A	B	C	D
34	owner	owning	own	owner's
35	ask	to ask	asked	asking
36	work	worked	to work	working
37	done	be done	have done	had done
38	going	is going	was going	been going
39	what's	who's	whose	which's
40	come	comes	to come	coming
41	buy	to buy	buying	bought
42	divided	be divided	been divided	is divided
43	spend	spends	spending	spent
44	everything	something	anything	nothing
45	by	at	with	from

	A	B	C	D
34	☐	☐	☐	☐
35	☐	☐	☐	☐
36	☐	☐	☐	☐
37	☐	☐	☐	☐
38	☐	☐	☐	☐
39	☐	☐	☐	☐
40	☐	☐	☐	☐
41	☐	☐	☐	☐
42	☐	☐	☐	☐
43	☐	☐	☐	☐
44	☐	☐	☐	☐
45	☐	☐	☐	☐

 Writing

46. Imagine that a friend of yours sent you a letter asking for your advice as he/she and his/her parents disagree about what university he/she should study at. Write a letter giving your friend some advice according to the plan:

PLAN**Introduction**

Para 1: greeting; mention receiving your friend's letter; express sympathy.

Main body

Para 2, 3: give your advice and the reasons for it.

Conclusion

Para 4: closing remarks: end the letter offering some encouragement/wishing the person good luck; express certainty that things will get better soon; your signature.

Write a letter of at least 100 words. Start like this:

Dear _____

I've just got your letter and think I can help you. _____

Best wishes, _____

Бланк відповідей

У завданнях правильну відповідь позначаєте тільки так: ☒

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	E	F	G	H
1										6						11						
2										7						12						
3										8						13						
4										9						14						
5										10						15						

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	
16										22						28			
17										23						29			
18										24						30			
19										25						31			
20										26						32			
21										27						33			

	A	B	C	D		A	B	C	D
34						40			
35						41			
36						42			
37						43			
38						44			
39						45			

Місце для виправлення помилкової відповіді

Запишіть номер та нову відповідь у відповідних клітинках.

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

TEST 13**Reading****Task 1**

Read the text below. Match choices (A—H) to (1—5). There are three choices you don't need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

The Power of Nonverbal Communication and Body Language

Good communication is the foundation of successful relationships, both personally and professionally. But we communicate with much more than words. In fact, research shows that the majority of our communication is nonverbal. Nonverbal communication, or body language, includes our facial expressions, gestures, eye contact, posture, and even the tone of our voice.

There are many different types of nonverbal communication. Together, the following nonverbal signals and cues communicate your interest and investment in others.

(1) _____

The human face is extremely expressive, able to express countless emotions without saying a word. And unlike some forms of nonverbal communication, facial expressions are universal. The facial expressions for happiness, sadness, anger, surprise, fear, and disgust are the same across cultures.

(2) _____

Consider how your perceptions of people are affected by the way they sit, walk, stand up, or hold their head. The way you move and carry yourself communicates a wealth of information to the world. This type of nonverbal communication includes your posture, bearing, stance, and subtle movements.

(3) _____

Since the visual sense is dominant for most people, eye contact is an especially important type of nonverbal communication. The way you look at someone can communicate many things, including interest, affection, hostility, or attraction. Eye contact is also important in maintaining the flow of conversation and for gauging the other person's response.

(4) _____

Have you ever felt uncomfortable during a conversation because the other person was standing too close and invading your space? We all have a need for physical space, although that need differs depending on the culture, the situation, and the closeness of the relationship. You can use physical space to communicate many different nonverbal messages, including signals of intimacy, aggression, dominance, or affection.

(5) _____

We communicate even when we are not using words. Nonverbal speech sounds such as tone, pitch, volume, inflection, rhythm, and rate are important

communication elements. When we speak, other people «read» our voices in addition to listening to our words. These nonverbal speech sounds provide subtle but powerful clues into our true feelings and what we really mean. Think about how tone of voice, for example, can indicate sarcasm, anger, affection, or confidence. It’s not what you say, it’s how you say it.

The ability to understand and use nonverbal communication is a powerful tool that will help you connect with others, express what you really mean, navigate challenging situations, and build better relationships at home and work.

- A Space
- B Facial Expressions
- C Gestures
- D Touch
- E Body Movements and Posture
- F Voice
- G Intensity
- H Eye Contact

	A	B	C	D	E	F	G	H
1								
2								
3								
4								
5								

Task 2

Read the text below. For questions (6—10) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Mrs Miranda Ashley
4557 Aberdeen Road
Newcastle,
FWL 5L1 March 3, 2009

Dear Mrs Ashley,

As one of our longtime valued customers we would like to invite you to our special Private Preview Presentation of our Summer Fashion Collection for 2009.

The presentation will take place at our central store at 57 Brooklyn St. on Saturday evening, April 18, 2009, from 6:00 p.m. to 10:00 p.m. Limited free parking will be available in our parking garage on the Mountain Street side of the store.

For entry into the show you will be required to produce this original invitation with your ticket number printed on it.

In order that we may plan for snacks and refreshments appropriately, if you plan to attend, we ask you to call please Elizabeth Dacoit at (084) 238-75190 and confirm your coming.

Please note: If Elizabeth doesn’t hear from you by Friday, April 17th, we will assume that you are not attending the show and we will issue your ticket number to someone else.

Everyone here at the Fashion House looks forward to meeting you and sharing our Summer Collection with you at our Preview Private Presentation.

Yours faithfully,
Felicia Evans
Show Coordinator

A B C D
6 ☐ ☐ ☐ ☐

6. What kind of letter is it?
A A letter of thanks.
B A letter of application.
C A letter of invitation.
D A cover letter.

A B C D
7 ☐ ☐ ☐ ☐

7. Mrs Ashley is invited to the Private Preview Presentation of the Summer Fashion Collection because she _____
A has been a client of this company for a long time.
B is a friend of Felicia Evans.
C is involved in fashion business.
D is a nice person.

A B C D
8 ☐ ☐ ☐ ☐

8. Where will the presentation take place?
A At the concert hall.
B At the branch store of the company.
C At the central store of the company.
D It isn't mentioned in the letter.

A B C D
9 ☐ ☐ ☐ ☐

9. The date of the presentation is: _____
A Saturday evening, April 19.
B Saturday evening, April 18.
C Saturday morning, April 19.
D it isn't mentioned in the letter.

A B C D
10 ☐ ☐ ☐ ☐

10. Mrs Ashley should call Elizabeth Dacoit if she _____
A wants to issue her ticket number to someone else.
B intends to attend in order to confirm her coming.
C doesn't plan to attend.
D would like one more ticket.

Task 3

Read the text below. Match choices (A—H) to (11—15). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Five Strangest Inventions

(11) Dog-to-Human Language Translation Device

Keita Sato, President of Takara Co., invented Bow-Lingual, a computer-based automatic dog-to-human language translation device. The Bow-Lingual's a two-piece set — a wireless microphone that attaches to your dog's collar, and a walkie-talkie-looking handset with an LCD screen. Barks and yelps are transmitted to the handset, where their voiceprint is analysed and placed into one of six emotional categories: happy, sad, on guard, frustrated, needy, or assertive. Once the appropriate emotional state is determined, the Bow-Lingual randomly selects a phrase belonging to that category and displays it on the screen. So, if your pooch is determined to be on guard, maybe you'll get «Are you my friend or my enemy?» If aggressive, perhaps the sentiment will be «I'm dominant». You get the drift.

(12) Alarm Clock That Runs Away from You

Gauri Nanda (Massachusetts Institute of Technology) invented «Clocky», an alarm clock that runs away and hides if you don't get out of bed on time. When the alarm sounds you can snooze one time. If you still don't wake up, Clocky will jump off of the bedside table, and wheel away, mindlessly bumping into objects until he finds a spot to rest. You'll have to get up and out of bed to silence his alarm. Clocky will find new spots every day in kind of a hide-and-seek game.

(13) Washing Machine for Cats and Dogs

The co-inventors of the Lavakan, Eduardo Segura and Andrés Diaz, decided in 1998 that their dogs deserved the same treatment that humans get from a shower massage. The side-loading automatic pet washing machine is safer and less stressful for the animals than washing them by hand. It soaps, rinses and dries dogs and cats in less than half an hour. It has a series of conical nozzles that wash and massage beasts from every direction, while dirty and soapy waste is filtered through a hose at the bottom. Operators use Lavakan's touch panel to choose the best wash cycle for the animal's size and dermatological needs. Pesticide soaps, for example, require an extended wait period to kill fleas and ticks.

(14) Self-Perfuming Business Suit

Hyuk-ho Kwon of Kolon Company of Seoul, Korea, invented this suit. The suit is made with fabric soaked in a chemical that contains scented micro-capsules, which pop and release the odour when the wearer moves — or gets bumped on a crowded subway train.

(15) Automobile Burglar Alarm Consisting of a Detection Circuit and a Flamethrower

Charl Fourie and Michelle Wong (Johannesburg, South Africa) invented an automobile burglar alarm consisting of a detection track and a flamethrower, to provide a deterrent to carjacking. With a rising crime rate, carjacking became a serious concern in South Africa. The Blaster car modification functions as a liquified petroleum gas flamethrower; when a carjacking occurs, the driver steps on an additional pedal next to accelerator and flames erupt from outer sides of both front doors, «neutralizing» the assailant. The inventor claims it is unlikely to kill but would «definitely blind» the assailant. In South Africa, it is legal to use lethal force in self-defence if in fear of one's life, and ownership of flamethrowers is unrestricted.

This invention _____

- A** was created in order to defend drivers from hijackers.
- B** can be used to soap, rinse and dry dogs and cats.
- C** helps protect your computer from cats.
- D** should be implanted years afterwards in most cases.
- E** can escape from you.
- F** is used to enter random commands and data.
- G** smells nice.
- H** can help understand dogs' barking and yelping.

	A	B	C	D	E	F	G	H
11	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Task 4

Read the text below. Choose from (A—H) the one which best fits each space (16—21). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Recently, a couple in New Zealand was forbidden from naming their baby son 4Real. Even though New Zealand has quite liberal rules about naming children, names (16) _____ are not allowed. They decided to call him Superman instead.

In many countries around the world, unusual names for children are becoming more popular, especially since the increasing trend for celebrities to give their children strange names.

Some parents choose names which come (17) _____. For example, there have been six boys named Gandalf after the character in the «Lord of the Rings» novels and films. Equally, names relating to sport are fairly common — since 1984, 36 children have been called Arsenal (18) _____.

Other parents like to make up names, or (19) _____ their own unique version, a method demonstrated by Jordan, the British model, who recently invented the name Tiamii for her daughter by combining the names Thea and Amy (the two grandmothers).

(20) _____ much stricter rules when it comes to naming children. Countries including Japan, Denmark, Spain, Germany and Argentina have an approved list of names from which parents must choose. In China, there are some rules about (21) _____ — no foreign letters or symbols are allowed. As a result a couple was recently banned from calling their baby @.

In Britain, some names which were previously thought of as old-fashioned have become more popular again, such as Maisie or Ella for a girl, or Alfie or Noah for a boy. But the most popular names are not the unusual ones. The top names are fairly traditional — Jack, Charlie and Thomas for boys and Grace, Ruby and Jessica for girls.

	A	B	C	D	E	F	G	H
16								
17								
18								
19								
20								
21								

- A after the football team
- B from popular culture
- C what you may call a child
- D combine names to make
- E a working knowledge
- F beginning with a number
- G which is the most widespread
- H Other countries have

Task 5

Read the text below. For questions (22—33) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Do you like vivid stories about aliens, or impossible events, or future worlds with weird gadgets? If you do, you're a fan of (22) _____ fiction (SF). SF is fiction (made-up stories) about some effect of science or technology.

Imaginary voyages to distant lands with strange creatures were common in (23) _____ Greek and Roman literature. Descriptions of trips to the Moon were first written in the 17th (24) _____. Stories about wars of the future, fought with new kinds of weapons, also became (25) _____.

In 1818, «Frankenstein» became one of the first stories to explore whether science could be good or (26) _____. British writer Mary Wollstonecraft Shelley decided the answer was — evil. She created Frankenstein, a doctor who makes a monster out of parts of human corpses. Alas, Frankenstein's monster eventually destroys its (27) _____.

SF really took off during the late 19th century with French writer Jules Verne. Verne wrote thrillingly about cave (28) _____ in «Journey to the Centre of the Earth». He wrote about space travel in «From the Earth to the Moon» and about underwater (29) _____ in «20,000 Leagues under the Sea».

English author H. G. Wells shocked readers in 1895 with a dramatic time-travel adventure called «The Time Machine». It describes a (30) _____ world of the future. His «The War of the Worlds» is one of the scariest stories ever: Martians invade England and they're not friendly. Wells and others used SF to explore the future, (31) _____ travel in space, marvellous beings and inventions, and the use of science to make (32) _____.

Some science fiction (33) _____ life in the future to be really bad. This type of SF took off with Aldous Huxley's «Brave New World» and George Orwell's «1984». Both works were written in the first half of the 20th century.

	A	B	C	D
22	science	social	celebrity	story
23	historic	olden	ancient	aged
24	century	year	epoch	millennium
25	population	populism	popularity	popular
26	better	evil	sin	disgusting
27	creature	creation	creator	creative
28	exploration	exploitation	explanation	exportation
29	practice	concern	affair	adventures
30	friary	frightening	frustration	fringe
31	excluding	exclusive	inclosing	including
32	predictions	predators	predecessors	predilections
33	image	imagines	imagination	imaginative

	A	B	C	D
22	☐	☐	☐	☐
23	☐	☐	☐	☐
24	☐	☐	☐	☐
25	☐	☐	☐	☐
26	☐	☐	☐	☐
27	☐	☐	☐	☐
28	☐	☐	☐	☐
29	☐	☐	☐	☐
30	☐	☐	☐	☐
31	☐	☐	☐	☐
32	☐	☐	☐	☐
33	☐	☐	☐	☐

Task 6

Read the text below. For questions (34—45) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Elvis Presley

Elvis Aaron Presley was born in Tupelo, Mississippi, in 1935. He (34) _____ up listening to country and western music, rhythm and blues. At the age of 10, he won a talent contest singing a ballad called «Old Shep». In his teens, he taught (35) _____ to play the guitar.

After high school, Elvis worked as a truck driver. In 1953, he decided to record some songs for his (36) _____ birthday. The studio he went to (37) _____ to release Elvis's first two records: «That's All Right Mama» and «Blue Moon of Kentucky».

Elvis (38) _____ a star overnight. Five of his records shot to number one in sales: «Heartbreak Hotel», «I Want You, I Need You, I Love You», «Don't Be Cruel», «Hound Dog», and «Love Me Tender». His rebellious music (39) _____ by his electric performance onstage. He had a way of (40) _____ his body that drove teens into a frenzy (and made parents frown).

Presley was the first singer (41) _____ the rhythm-and-blues style of black musicians with the country-and-western style of white singers. (42) _____ doing so, he became a pioneer of the rock style. Most major rock singers claimed that Presley (43) _____ them.

Elvis began (44) _____ in movies that featured his own music: «Love Me Tender» (1956), «Jailhouse Rock» (1957), and «King Creole» (1958). He served in the United States Army from 1958 to 1960. After the Army, he went back to musical films. Critics disliked his later movies in (45) _____ his rebellious image became more wholesome.

	A	B	C	D
34				
35				
36				
37				
38				
39				
40				
41				
42				
43				
44				
45				

	A	B	C	D
34	grow	grew	grown	will grow
35	itself	yourself	hissself	himself
36	mum's	mums	mums'	mum
37	be thrilled	is thrilled	was thrilled	were thrilled
38	is	are	was	were
39	matched	was matched	be matched	have matched
40	moving	move	to move	moved
41	blend	blended	blending	to blend
42	At	In	Of	From
43	be influenced	was influenced	have influenced	had influenced
44	star	stars	starring	starred
45	which	who	where	when

Writing

46. Using the plan below, write a review (at least 100 words) for a TV programme you have recently seen.

Write about:

- title of the programme;
- type of the programme, place it was set;
- who the presenter was;
- who the main characters were;
- main points of the plot;
- your recommendation about presenting the programme.

Бланк відповідей

У завданнях правильну відповідь позначаєте тільки так: ☒

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	E	F	G	H
1										6						11						
2										7						12						
3										8						13						
4										9						14						
5										10						15						

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	
16										22						28			
17										23						29			
18										24						30			
19										25						31			
20										26						32			
21										27						33			

	A	B	C	D		A	B	C	D
34						40			
35						41			
36						42			
37						43			
38						44			
39						45			

Місце для виправлення помилкової відповіді

Запишіть номер та нову відповідь у відповідних клітинках.

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

РІВЕНЬ: ВИСОКИЙ

TEST 14

■ Reading

Task 1

Read the text below. Match choices (A—H) to (1—5). There are three choices you don't need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Forgive in Order to Forget

When you forgive someone who has done you wrong and hurt you, you are closing the chapter of your past. It shows that you have stopped all the blame and let your resentment go.

Some people do not want to pardon someone who has offended them because they do not want to let go so easily. It gives them a sense of power or dominance by making the other person feel guilty.

But that's not how it works. If you keep the bitterness within or speak about it over and over, you are the one who suffers the pain. The more you think or talk about it, the more you emotionalize it.

(1) _____

The first thing to do to enable you to pardon people who have done you wrong or hurt you, is to do it to yourself first. The mistakes, errors and negligence that you did were because you were once ignorant, selfish and immature. You were unaware of the repercussions of your actions.

Forgiving yourself frees your mind from self-hate and self-destructive habits and attitudes. It gives you a peace of mind. It's like a burden has been lifted from your shoulders and it'll make you feel that you can now move on and start fresh.

(2) _____

There are people out there who gain pleasure from hurting others and hurling abuses. Refuse to allow them to break your spirit. Stay strong inside and face the challenges. Keep in mind that regardless of what they do, your goodness is never lost. Pardon them for their ignorance and tell yourself that they are only revealing what exists inside their hearts and souls.

(3) _____

One of the reasons that you are unforgiving and holding on to grudges is because you focus on the negatives. Always think and look for the good in people and situations. By doing that you can't feel angry at the same time.

People fail to see the good in others but you can make a choice to think and see differently. Love others unconditionally. Love people for just being themselves and for being there to teach you lessons about life.

(4) _____

Concentrating on the object of your anger will make you think negative thoughts and cause immense stress. Shake off and forget the past so that you

can move on. By focusing on your personal growth and expecting a better life ahead, you'll forget your hostility and bitterness.

(5) _____

If you need to apologize or pardon someone, today is the day. Don't wait for the right time because you may not live long enough. Life is short. The sooner you do it, the better you will feel about yourself.

- A Forget the Past and Focus on Your Future
- B Maintain Your Spiritual, Mental and Emotional Strength
- C Look for the Good in People
- D Self-Forgiveness
- E Get Help
- F Do It Immediately
- G Apologize
- H Write a Letter

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Task 2

Read the text below. For questions (6—10) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Do you ever think about your old friends or former schoolmates? Are you interested in what they look like, where they study and whether they've changed a lot? Actually plenty of British adults are. One of the most successful Internet ventures in Britain has shown how profitable nostalgia can be.

The website Friends Reunited was started for fun in 1999 by a couple who were interested to know what their old school friends were doing. The project snowballed and by 2005, the site had 12 million members. One surprising fact is that Friends Reunited has never been advertised, its success is entirely due to word-of-mouth.

You can search for a school, college or university and find a list of the members who were there in any year. You can also post a personal profile showing what you are doing now, and read other people's details.

Friends Reunited has also led to many successful school reunions, and people meeting up with each other after many years. In particular, many people use the site to look up their childhood sweethearts and many couples have actually rekindled relationships after contacting each other through the site.

6. The text tells about _____
- A successful business ventures.
 - B a website.
 - C old school friends.
 - D people's relationships.

	A	B	C	D
6	☐	☐	☐	☐

7. According to the text, the website Friends Reunited was started for _____
- A fun.
 - B business.
 - C making money.
 - D reuniting people who used to be in love.

	A	B	C	D
7	☐	☐	☐	☐

A B C D
8 ☐ ☐ ☐ ☐

8. The website was started by _____
A a schoolboy.
B a student.
C a couple.
D a group of school friends.

A B C D
9 ☐ ☐ ☐ ☐

9. How do people receive information about the site?
A Through mass media.
B Through newspaper advertisements.
C From mouth to mouth.
D From site to site.

A B C D
10 ☐ ☐ ☐ ☐

10. The author believes that the website Friends Reunited has led to _____
A many successful school reunions.
B the popularity of schooling.
C welfare of many Internet sites.
D the disrespect of other websites.

Task 3

Read the text below. Match choices (A—H) to (11—15). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Symbols of American Nation

- (11) The Liberty Bell is one of America's most enduring symbols of freedom. It was rung on July 8 in 1776, to celebrate Congress's adoption of the Declaration of Independence. It is inscribed with the words from the Bible, «Proclaim Liberty throughout all the land unto all the inhabitants thereof».
The Liberty Bell, first made in England and weighing over 2,000 pounds, was shipped to Pennsylvania in 1752. It is now rung only on special occasions. On display in Philadelphia, it attracts thousands of visitors every year.
- (12) The bald eagle is one of America's best-known symbols. It became the national bird of the United States in 1782, and appears on the face of the Great Seal. The eagle has been used as a symbol of strength and bravery dating back to Roman times.
The bald eagle is found only in North America. The eagle is not really bald, but has that appearance because white feathers cover its head. Bald eagles are protected by federal law.
- (13) The Black Hills of South Dakota are home to a spectacular memorial. Carved into a granite cliff are the heads of George Washington, Thomas Jefferson, Theodore Roosevelt, and Abraham Lincoln, four of America's greatest Presidents. They were chosen to represent the nation's founding, philosophy, expansion, and unity.
The sculptures are approximately 60 feet high, and are 5,725 feet above sea level. On a clear day they can be seen from over 60 miles away. Gutzon Borglum designed and supervised construction of the Mount Rushmore memorial, which was completed in 1941. The figures were cut from the stone by using drills and dynamite.
- (14) The Statue of Liberty has become a symbol of the United States and a symbol of freedom to people all over the world. It was given to the United States by the people of France in 1884 as a symbol of friendship between

the two nations. The statue, which stands on a large concrete pedestal, rises over 150 feet high and is made of 300 copper sheets fastened together. A spiral staircase brings visitors up from the base of the statue to the crown. Windows in the crown give people an unforgettable view of the harbour.

- (15) The rose, said to be about 35 million years old, has been used as a symbol of love, beauty, war, and politics throughout the world. The flowers are generally red, pink, white, or yellow and grow naturally throughout North America. The rose became the official flower of the United States in 1986. In October 1985, the Senate passed a resolution that declared the rose as the National Floral Emblem of the United States. Senate Joint Resolution 159 was passed by the House of Representatives on September 23, 1986.

This America's symbol _____

- A is the official flower of the United States.
- B is inscribed with the words from the Bible.
- C is a famous patriotic figure of the USA.
- D is considered to be the world's most beautiful bridge.
- E commemorates four American Greatest Presidents.
- F was presented by France.
- G is called the Stars and Stripes.
- H can be found on the face of the Great Seal.

	A	B	C	D	E	F	G	H
11	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Task 4

Read the text below. Choose from (A—H) the one which best fits each space (16—21). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Nothumbria School is a secondary school, it's for girls only, and it's a grammar school, which means (16) _____ before they can enter the school.

The girls tend to sit an exam at the age of 12 in their primary schools, and, depending on the results of that exam, they take in about the top 30 per cent of intelligence levels.

There are only 145 grammar schools in Britain out of the several thousand secondary schools in the country, so it isn't typical (17) _____.

There are about 1 000 pupils. There's a main school (18) _____ which are run separately. In the main school there is a uniform. Pupils are supposed (19) _____ striped shirt. In the second and third years they're supposed to wear a navy jumper, and in the fourth and fifth years it's a burgundy jumper. It's (20) _____ school jumper with the school emblem on. And they have to wear a navy skirt. At the moment they let the girls wear any type of shoes (21) _____. But they used to make girls choose between five different pairs of shoes, and the girls had to wear one of those.

- A of secondary education in this country
- B determine the degree
- C knowledge is required
- D the girls have to pass an exam
- E a specially designed
- F and a sixth form
- G as long as they're black and smart
- H to wear a blue and white

	A	B	C	D	E	F	G	H
16	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
17	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
18	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
19	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
20	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
21	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Task 5

Read the text below. For questions (22—33) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

The British actress Keira Knightley has rejected (22) _____ that her film «The Duchess» (2008), a historical drama set in the 18th century, parallels the life of Princess Diana. The film tells the (23) _____ life story of Georgiana, Duchess of Devonshire, who was the great-great-great-great aunt of Diana, Princess of Wales.

In the film Knightley (24) _____ an aristocratic woman who gets married to a man who is in love with another woman. It is this storyline that mimics the experience of Princess Diana, who married Prince Charles and (25) _____ that he was continuing a longstanding secret relationship with another woman. Speaking to the BBC, Keira Knightley was quick to play down the similarities in the stories, saying her (26) _____ was «an interesting enough person to argue that a film is completely about her, without comparisons».

In (27) _____, the actress claims not to remember the story of Prince Charles and Princess Diana's unlucky marriage. «I was 11 when Diana died, so I don't really know what the actual story is, so I don't (28) _____ I can comment on the parallels», Knightley told reporters at a (29) _____ press conference.

Whether the Diana (30) _____ exists or not, the film «The Duchess» provides a fascinating insight into personal relationships in a society (31) _____ divorce was a taboo.

The film is also a visual (32) _____, as the architecture and fashion of the 18th-century England are carefully (33) _____ down to the smallest detail.

A B C D

22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				
33				

	A	B	C	D
22	argues	claims	entitlement	request
23	truth	truthful	true	truly
24	acts	plays	participates	perform
25	discovered	detected	encountered	awared
26	part	role	position	character
27	actually	truth	detail	fact
28	opinion	sense	feel	impress
29	recent	fresh	up-to-date	contemporary
30	correction	connection	collection	connecticut
31	which	why	whether	where
32	enjoy	delight	please	desire
33	recreated	recreation	procreative	recreating

Task 6

Read the text below. For questions (34—45) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

The Father and His Sons

A father (34) _____ a family of sons who always (35) _____ with each other. One day, he told them (36) _____ him a bundle of sticks. When they did so, he placed the bundle into the hands of each of (37) _____ in succession,

and ordered his sons to break the bundle (38) _____ pieces. They tried with all their strength, but (39) _____ not able to do it.

He next opened the bundle, took the sticks separately, one by one, and again put them into his (40) _____ hands, upon which they broke the sticks (41) _____.

Then he said, «My sons, if you (42) _____ of one mind, and unite (43) _____ to assist each other, you (44) _____ as this bundle, uninjured by all the attempts of your enemies. But if you are divided among yourselves, you (45) _____ as easily as these sticks».

	A	B	C	D
34	to have	have	has	had
35	is quarrelling	are quarrelling	were quarrelling	quarrelling
36	to bring	bring	ringing	will bring
37	they	their	theirs	them
38	in	on	at	between
39	be	was	were	been
40	son's	sons	sons'	sons's
41	easy	easily	ease	easier
42	are	will be	should be	been
43	would rather	had better	would like	in order
44	be	are	will	will be
45	will break	will broken	be broken	will be broken

	A	B	C	D
34	☐	☐	☐	☐
35	☐	☐	☐	☐
36	☐	☐	☐	☐
37	☐	☐	☐	☐
38	☐	☐	☐	☐
39	☐	☐	☐	☐
40	☐	☐	☐	☐
41	☐	☐	☐	☐
42	☐	☐	☐	☐
43	☐	☐	☐	☐
44	☐	☐	☐	☐
45	☐	☐	☐	☐

Writing

46. Imagine you are going to have your birthday party. Write a letter of invitation (at least 100 words) to your friend using the plan below:

PLAN

Introduction

Para 1: greeting; invite him/her.

Main body

Para 2: say the time and the date of the party; inform where the party will take place.

Para 3: give details about the party programme.

Conclusion

Para 4: closing remarks: say that you'll be happy to see your friend at the party; your signature.

Start like this:

Dear _____,

I'm writing to invite you _____

Love,

Бланк відповідей

У завданнях правильну відповідь позначаєте тільки так: ☐

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	E	F	G	H
1										6						11						
2										7						12						
3										8						13						
4										9						14						
5										10						15						

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	
16										22						28			
17										23						29			
18										24						30			
19										25						31			
20										26						32			
21										27						33			

	A	B	C	D		A	B	C	D
34						40			
35						41			
36						42			
37						43			
38						44			
39						45			

Місце для виправлення помилкової відповіді

Запишіть номер та нову відповідь у відповідних клітинках.

	A	B	C	D	E	F	G	H

	A	B	C	D	E	F	G	H

	A	B	C	D	E	F	G	H

TEST 15

Reading

Task 1

Read the text below. Match choices (A—H) to (1—5). There are three choices you don't need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Television was not invented by a single inventor, instead many people working together and alone over the years, contributed to the evolution of television.

(1) _____

At the dawn of television history there were two distinct paths of technology experimented with by researchers.

Early inventors attempted to either build a mechanical television system based on the technology of Paul Nipkow's rotating disks; or they attempted to build an electronic television system using a cathode ray tube developed independently in 1907 by English inventor A. A. Campbell-Swinton and Russian scientist Boris Rosing.

Electronic television systems worked better and eventually replaced mechanical systems.

(2) _____

Marvin Middlemark invented «rabbit ears», the «V»-shaped TV antennae. Among Middlemark's other inventions were a water-powered potato peeler and rejuvenating tennis ball machine.

(3) _____

Community Antenna Television or CATV, was born in the mountains of Pennsylvania in the late 1940s. The first successful colour television system began commercial broadcasting on 17 December 1953 based on a system designed by RCA. Now we know this type of television as cable television.

(4) _____

It was in June of 1956, that the TV remote controller first entered the American home. The first TV remote control called «Lazy Bones», was developed in 1950 by Zenith Electronics Corporation (then known as Zenith Radio Corporation).

(5) _____

The American Broadcasting Company first aired Saturday morning TV shows for children on 19 August 1950.

- A Plasma TV
- B What Are «Rabbit Ears»?
- C Broadcasting Pioneers
- D Web TV
- E History of Cable TV
- F Colour Television

	A	B	C	D	E	F	G	H
1								
2								
3								
4								
5								

G Origins of Children's Programming

H Invention for Idle

Task 2

Read the text below. For questions (6—10) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

London Heathrow is the biggest airport in the UK and it also handles more international passenger traffic than any other airport in the world. For this reason, expansion was planned and on 27th March 2008 the fifth terminal was opened to help to cope with the many passengers that pass through the airport.

Planning and building the new terminal has taken a long time. The idea was first proposed back in the 1980s. The opening of it has been talked about widely in the media in the UK and expectations were high for the 4.3 billion project.

However, in spite of long preparations at Terminal 5 ahead of the grand opening, things soon turned into chaos. There were problems from the beginning caused by the poor preparation of the airport personnel. The staff had difficulties finding car-parking spaces and getting through security to get into the building. This consequently caused a delay when passengers started to arrive and adequate numbers of staff were not in place. Long passenger queues formed and the slow start meant that everyone had to play catchup from the beginning.

By lunchtime that first day, 20 flights had been cancelled to try to resolve the problems. Flights continued to be cancelled in the days following the opening and up to 28,000 bags had to be placed in temporary storage.

British Airwaves, the only airline operating at Terminal 5 said it was working to clear the backlog, but the negative publicity caused by this fiasco has not helped the airport or the airline's reputation at all.

A B C D
6 ☐ ☐ ☐ ☐

6. The text tells about _____
- A the advantages of the new terminal at London Heathrow.
 - B the problems of Terminal 5 at London Heathrow.
 - C the British Airwaves company.
 - D London Heathrow airport.

A B C D
7 ☐ ☐ ☐ ☐

7. The fifth terminal was opened to _____
- A deal with the great number of passengers that pass through the airport.
 - B help the airport to increase the number of passengers.
 - C make Heathrow airport the biggest airport in the UK.
 - D make Heathrow airport the biggest airport in the world.

A B C D
8 ☐ ☐ ☐ ☐

8. What was the reason for the problems at the new terminal?
- A The high expectations of the public.
 - B The out-of-date opening.
 - C Too long preparations at Terminal 5.
 - D The bad preparation of the airport staff.

9. According to the text, what were the difficulties the staff had to cope with?
- A Lack of parking places and getting through security to get into the building.
 B Buying and selling tickets.
 C Coming through the customs and finding car-parking spaces.
 D Boarding the airplanes.
10. Due to the unsuccessful opening, the airport or the airline's reputation _____
- A was saved.
 B didn't suffer.
 C suffered much.
 D didn't have any negative impact.

A B C D

9 ☐ ☐ ☐ ☐

A B C D

10 ☐ ☐ ☐ ☐

Task 3

Read the text below. Match choices (A—H) to (11—15). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Great British Legends

- (11) Robin Hood is the classic English folk hero — a wrong-fighting, brave and admirable guy. Did we mention the handsome green outfits and Merry Men? As the story tells, he lived in the nearby Sherwood Forest that gave the name to a bay in North Yorkshire and an airport in the south of the county.
- (12) London's Baker Street was the home of Sir Arthur Conan Doyle's fictional detective Sherlock Holmes, and it's here that you'll find a statue and museum dedicated to the Victorian crime fighter.
- (13) Fashionable and elegant, it's no surprise that to get to know more about James Bond you should start at his tailor's, Turnbull & Asser of Bond Street, London. It's a short stroll from here, from where you can take a speedboat trip down the Thames. Tours often pass the MI6 building where 007 gets his gadgets from Q. Take a 90-minute journey from London to the National Motor Museum at Beaulieu where you'll find fantastic cars from throughout 007's career.
- (14) The true identity of King Arthur is lost in time, but various places in Britain claim to be the true location of Camelot. You'll hear the clang of Lancelot's sword and smell the oak from the Round Table at Caerleon in Wales. The cliff-top castle of Tintagel in Cornwall is worth a visit anyway, but its claim as Arthur's birthplace makes it a must visit.

- (15) Harry Potter is a famous character of the series by Joan Rowling who discovers that he is a wizard. Wizard ability is inborn, but children are sent to wizarding school to learn the magical skills necessary to succeed in the wizarding world. Harry is invited to attend the boarding school called Hogwarts School of Witchcraft and Wizardry. As he struggles through adolescence, Harry learns to overcome many magical, social and emotional hurdles.

This famous British character _____

	A	B	C	D	E	F	G	H
11								
12								
13								
14								
15								

- A abandons his wife and children abruptly to pursue his desire to become an artist.
 B stood for rights and interests of the common people.
 C was first a surgeon, then a captain of several ships.
 D is a trendy and stylish agent of her Majesty.
 E investigated crimes.
 F is a boy-magician.
 G is believed to be born in Cornwall.
 H is an orphan who escapes from a workhouse and travels to London.

Task 4

Read the text below. Choose from (A—H) the one which best fits each space (16—21). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Christiane Amanpour is one of the world's most successful international news reporters. She was born in London in 1958 (16) _____ and British mother. She attended exclusive schools in England before moving to the USA to study journalism. She (17) _____ started a job with CNN in their Atlanta headquarters. She speaks English, Persian and French fluently.

In 1989 Amanpour was sent to Eastern Europe. She began to earn her reputation as a world-class correspondent with her quality reporting. She became known for (18) _____ in dangerous conflict zones.

For two decades Amanpour has seen history being made and had exclusive interviews with many of the (19) _____. She reported from many of the world's hotspots, including Afghanistan, the Balkans, Iraq, Iran, Israel, Pakistan, Rwanda and Somalia. She said one of her most memorable interviews (20) _____ President Ahmadinejad. She has received wide approval and won (21) _____ work.

	A	B	C	D	E	F	G	H
16								
17								
18								
19								
20								
21								

- A her bravery and her willingness to work
 B was with Iran's
 C to an Iranian father
 D numerous awards for her
 E some other facts
 F history makers
 G from 1989 to 2008
 H graduated in 1983 and

Task 5

Read the text below. For questions (22—33) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Disneyland and Disney World

Disneyland was the first Disney (22) _____ park. It opened in Anaheim, California, in 1955. Disneyland was created by (23) _____ Walt Disney. He invented Mickey Mouse, Donald Duck, Goofy, and many other cartoon characters. Walt Disney died in 1966. The company he founded (24) _____ the theme parks.

Walt Disney wanted rides at Disneyland to be (25) _____ stepping into a fantasy world. You can (26) _____ around and around in a giant teacup at the Mad Tea Party. It's (27) _____ from the Mad Hatter's party in Alice in Wonderland. You can fly (28) _____ the air on the Dumbo the Flying Elephant ride. You can glide in a boat and (29) _____ pirates fight in the Pirates of the Caribbean attraction. You can also ride an old-time train around the park.

Disney World opened near Orlando, Florida, in 1971. It has four (30) _____ theme parks. The Magic Kingdom came first. It has many of the same rides and (31) _____ as Disneyland. The other two theme parks at Disney World are Disney-MGM Studios and Disney's Animal Kingdom Park. At Disney-MGM Studios, you can enjoy rides and shows based on Hollywood (32) _____. At Animal Kingdom, you can take a safari ride to see elephants, giraffes, hippos, rhinos, and lions. There are also two Disney water parks: Blizzard Beach and Typhoon Lagoon. (33) _____ parks have water slides and other water adventures.

Boats, buses, and a monorail connect all the Disney World theme parks.

	A	B	C	D
22	theme	car	vehicle	national
23	novelist	educationalist	cartoonist	philatelist
24	rub	run	rug	rob
25	like	alike	love	liking
26	journey	convey	transport	ride
27	lent	given	borrowed	exploited
28	through	above	behind	pass
29	look	watch	stare	glance
30	different	miscellaneous	numerous	several
31	attracts	attracting	attractive	attractions
32	celebrities	actors	movies	standards
33	Either	Neither	Every	Both

	A	B	C	D
22	☐	☐	☐	☐
23	☐	☐	☐	☐
24	☐	☐	☐	☐
25	☐	☐	☐	☐
26	☐	☐	☐	☐
27	☐	☐	☐	☐
28	☐	☐	☐	☐
29	☐	☐	☐	☐
30	☐	☐	☐	☐
31	☐	☐	☐	☐
32	☐	☐	☐	☐
33	☐	☐	☐	☐

Task 6

Read the text below. For questions (34—45) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Things are heating (34) _____ in the chocolate world. There is a lot of talk about who (35) _____ the contest for the chocolate giant «Cadbury». «Kraft Food» (36) _____ \$16.7 billion for «Cadbury». It is the only official bid. However, industry insiders believe the American candy maker «Hershey» is also considering an offer of \$17 billion. While «Kraft» and «Hershey» are battling it out, other makers may (37) _____ the fight. «Nestlé» of Switzerland and «Ferrero» of Italy have both made noises recently about (38) _____ «Cadbury». The «Cadbury» chairman, Roger Carr, told a London newspaper he (39) _____ his company could fight off the takeover bids. He did (40) _____ the door open for a possible bid, saying he would consider any «offer from a serious source». This is sure to further raise the bid price.

«Cadbury» is one of the world's leading confectionery companies. It (41) _____ some of the most well-known chocolate and candy brands. The company (42) _____ back in 1824 when John Cadbury opened a small shop selling cocoa and tea near Birmingham, England. The shop expanded (43) _____ a factory and became so large, that the area (44) _____ «Cadbury». The company grew to become a multinational giant. It operates in over 60 countries and has a global workforce of 45,000 people. The size of «Cadbury» makes it a problem for «Hershey» to become successful in its bid. The American company has a market value of only about \$8.5 billion, less than half of «Cadbury»'s. This is also a fraction of «Kraft»'s \$40 billion value. Experts believe «Kraft» (45) _____ eventually win.

	A	B	C	D
34				
35				
36				
37				
38				
39				
40				
41				
42				
43				
44				
45				

	A	B	C	D
34	up	of	off	at
35	win	to win	winning	will win
36	have offered	has offered	had offered	be offered
37	to enter	entered	entering	enter
38	buy	to buy	buying	bought
39	hope	hoped	hopes	hoping
40	leave	left	has left	had left
41	produce	produces	produced	will produce
42	start	to start	starting	started
43	on	at	into	over
44	renamed	be renamed	had renamed	was renamed
45	shall	will	should	would

 Writing

46. Imagine you are studying at a summer school in England. Write a letter to your parents about a friend you met here according to the plan:

PLAN

Introduction

Para 1: greeting; some words about your new friend: what your friend's name is; what your friend looks like.

Main body

Para 2: what features of character you like in your friend; what features of character you don't really like in your friend.

Para 3: what your friend likes doing; what your friend hates; your friend's favourite things.

Conclusion

Para 4: what common interests or traits of character you and your friend both have; closing remarks; your signature.

Write a letter of at least 100 words. Do not write any dates or addresses. Start like this:

Dear Mum/Dad,

I want to tell you about my friend I met here.

Love,

Бланк відповідей

У завданнях правильну відповідь позначаєте тільки так: ☐

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	E	F	G	H
1										6					11							
2										7					12							
3										8					13							
4										9					14							
5										10					15							

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	
16										22					28				
17										23					29				
18										24					30				
19										25					31				
20										26					32				
21										27					33				

	A	B	C	D		A	B	C	D
34						40			
35						41			
36						42			
37						43			
38						44			
39						45			

Місце для виправлення помилкової відповіді

Запишіть номер та нову відповідь у відповідних клітинках.

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

TEST 16**Reading****Task 1**

Read the text below. Match choices (A—H) to (1—5). There are three choices you don't need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

How to Get Motivated

Motivation is a force that inspires a person to take action. There are two sources that can motivate a person. One of them is from an external stimulus. This is when a person takes action after being offered an incentive or reward.

The second type and a very powerful one is when a person is internally driven. When a terrible need to resolve an unfavourable situation arises or the desire to acquire something is very strong, a person is driven and inspired. Out of necessity he acquires the inner strength. This is self-motivation.

What can we do to develop self-motivation?

(1) _____

What do you want? What kind of job would you like? Do you wish for more money? Do you yearn to get out of debt? Without goals and vision, you'll lack the drive to thrive. You'll spend your days upon awakening to bedtime doing the same routines.

Setting goals is, therefore, necessary. When you have written goals, it shows that you are serious about succeeding, know what you want and where you are heading.

(2) _____

You need a balance between work, family and recreation. In order to avoid feeling stressed, you have to make it a habit to plan your day and week in advance.

Decide what you are going to do. When you have a plan set up with your personal values in mind, you will fully utilize your time and will not neglect the important people in your life.

(3) _____

Self-imposed discipline leads to success. Having set your goals and knowing the reasons of why you want to achieve them will make it easy for you to do the things that you should and must do even when you don't have a great wish for doing them.

(4) _____

One of the ways to cultivate positive thinking is to hang around with people who have the right attitude and are optimistic. Try to minimize your encounters and interactions with the pessimists who have the inclination to pull you down.

(5) _____

Your energy and drive decline when you are ill. Do a little exercise each day to maintain your physical health. If you can run, run. If you prefer to walk, then walk. Eat well and avoid adding toxic elements to your system.

	A	B	C	D	E	F	G	H
1								
2								
3								
4								
5								

A Hang Around with Positive People

B Take Action

C Set Your Goals

D Stay Healthy

E Care about Others

F Develop Self-Discipline

G Plan Your Activities

H Keep Track

Task 2

Read the text below. For questions (6–10) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Jazz Bar & Restaurant

Jazz Bar & Restaurant is a modern, stylish restaurant featuring «ston-egrill» dining — the exciting interactive dining experience that presents your meal on a heated stone at your table. Live jazz on Wed, Fri and Sat nights makes it the perfect destination for that romantic night out.

Payment Methods: *Jazz Bar & Restaurant* accepts cash, Visa, Mastercard, American Express Credit Cards.

Starters

King Prawn Cocktail

(five king prawns on a bed of crisp lettuce with a spicy seafood sauce)

Smoked Chicken & Avocado

(avocado & shredded smoked chicken baked in a half avocado shell & topped with parmesan)

Plated Mains

Chicken Filo

(chicken breast rolled with spinach & roasted pumpkin, served with a creamy seeded mustard sauce & seasonal roasted vegetables)

Medallions of Beef

(grilled fillet medallions with roasted young potatoes, basil, cherry tomatoes)

Lamb Cutlets

(lamb cutlets laid on a plate of chilled tossed salad & potato, dressed with a tangy lemon & mayonnaise)

Atlantic Salmon

(Atlantic salmon served on a mix of roast vegetables surrounded by a lemon & cream sauce (*vegetarian*))

Baked Vegetarian Parcel

(mushrooms, onions, avocado wrapped in crispy pastry, baked then served with chilled fresh tomato salsa & balsamic vinegar)

Desserts**Toblerone Fondue**

(strawberries, cherries & traditional Turkish delight served with a melted chocolate sauce)

Tiramisu

(sponge biscuit & mascarpone tiramisù served with coffee)

Apple & Rhubarb Crumble

(an old time favourite, baked to order and served with vanilla ice cream)

Entrees**Garlic or Herb Bread****Tomato Bruschetta**

Tomato & Herb Salsa (on toasted dough with melted cheese (*vegetarian*))

6. What kind of restaurant is *Jazz Bar & Restaurant*?

- A An Italian traditional restaurant.
- B A French modern restaurant.
- C A modern, stylish restaurant.
- D A fast-food restaurant.

A B C D

6

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

7. «Plated Mains» mean _____

- A main courses.
- B salads.
- C desserts.
- D drinks.

A B C D

7

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

8. Baked Vegetarian Parcel doesn't contain such ingredients as _____

- A mushrooms.
- B onions.
- C avocado.
- D Parmesan cream sauce.

A B C D

8

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

9. Which of the main courses is vegetarian?

- A Atlantic Salmon.
- B Lamb Cutlets.
- C Medallions of Beef.
- D Chicken Filo.

A B C D

9

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

10. According to the text, such dessert as _____ is baked to order.

- A Garlic or Herb Bread
- B Toblerone Fondue
- C Apple & Rhubarb Crumble
- D Tiramisu

A B C D

10

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Task 3

Read the text below. Match choices (A—H) to (11—15). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

The New7Wonders organization is happy to announce that the following candidates have been elected by more than 100 million votes to represent global heritage throughout history. Let's look at some of them.

(11) Sydney Opera House

When the Sydney Opera House was finished in 1973, this landmark building — in the true sense of the expression — put the whole continent of Australia on the world map. This building does not imitate or reflect what we generally imagine an opera house might look like, indeed, it is a completely abstract interpretation. The ability to create abstract art only developed after the invention of photography in the late 19th century, when painters first began to experiment with an abstract, cubist interpretation of reality.

(12) The Statue of Jesus Christ

The statue of Jesus stands some 38 metres tall, atop the Corcovado Mountain overlooking Rio de Janeiro. Designed by Brazilian Heitor da Silva Costa and created by French sculptor Paul Landowski, it is one of the world's best-known monuments. The statue took five years to be constructed and was inaugurated on October 12, 1931. It has become a symbol of the city and of the warmth of the Brazilian people, who receive visitors with open arms.

(13) The Great Wall of China

The Great Wall of China was built to link existing fortifications into a united defence system and better keep invading Mongol tribes out of China. It is the largest man-made monument that has ever been built and it is disputed that it is the only one visible from space. Many thousands of people must have given their lives to build this colossal construction.

(14) The Taj Mahal

This immense mausoleum was built on the orders of Shah Jahan, the fifth Muslim Mogul emperor, to honour the memory of his beloved late wife. Built out of white marble and standing in formally laid-out walled gardens, the Taj Mahal is regarded as the most perfect jewel of Muslim art in India. The emperor was consequently jailed and, it is said, could then only see the Taj Mahal out of his small cell window.

(15) Neuschwanstein Castle

Neuschwanstein Castle was built in a time when castles and fortresses were no longer strategically necessary. Instead, it was born of pure fantasy — a beautiful, romantic composition of towers and walls in the perfect setting of mountains and lakes. The combination of various architectural styles and genuine craftwork has inspired generations of adults and children alike.

This place _____

- A has had some influence on modern architecture.
- B is designed in the style of abstract art.
- C is the symbol of Rio de Janeiro.
- D is the most famous Mayan temple city.
- E is a beautiful structure of towers and walls surrounded by mountains and lakes.
- F is the only man-made monument visible from space.
- G honours the memory of an emperor's wife.
- H is the greatest of amphitheatres.

	A	B	C	D	E	F	G	H
11								
12								
13								
14								
15								

Task 4

Read the text below. Choose from (A—H) the one which best fits each space (16—21). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Inventions in Electricity

In the 1800s the use of electricity was expanding. Scientists continued to learn about (16) _____. They also learned how to make electricity with an electrical generator. The type of generator that came into widest use was invented by Nikola Tesla, an immigrant from Croatia. In the 1890s his generators began to exploit (17) _____ to create cheap electricity. The inventor (18) _____ widest use of electricity was Thomas Edison. First a newsboy and then a telegraph operator, Edison wanted to invent practical things, «(19) _____ won't sell, I don't want to invent», he said.

In 1876, Edison set up his own barnlike workshop in the town of Menlo Park, New Jersey. There he thought up hundreds (20) _____ electricity. During one five-year period he took out a new patent almost every month.

His greatest invention was the light bulb (1879). By 1882 some New York City buildings were glowing with electric light. Electric lighting replaced gas lights so quickly that in 1899 Edison's factory produced (21) _____ light bulbs.

Edison helped shape life in the 1900s with his many inventions. He developed the dictating machine, motion picture camera, and phonograph.

- A give you information
- B 25 million
- C how electricity works
- D who made
- E with great tunnel constructions
- F Anything that
- G the power of Niagara Falls
- H of ways to use

	A	B	C	D	E	F	G	H
16								
17								
18								
19								
20								
21								

Task 5

Read the text below. For questions (22—33) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

The United Nations (UN) is an international organization that (22) _____ to ease cooperation in international law, international security, economic development, social progress, human rights, and achieving world peace. It was

(23) _____ as a successor to the League of Nations, which many people thought had failed as an international governing body, (24) _____ it had not prevented World War II.

On 25 April 1945, the UN Conference on International Organization began in San Francisco. It was (25) _____ by 50 governments and a number of non-governmental organizations. The UN (26) _____ came into existence on 24 October 1945, when the Charter was ratified by the five permanent members of the Security Council — France, the Republic of China, the Soviet Union, the United Kingdom, and the United States — and by a majority of the other 46 signatories. There are currently 192 (27) _____ states, including nearly every recognized independent state in the world.

The United Nations system is based (28) _____ five principal administrative bodies: the General Assembly (the main deliberative assembly, composed of all member states); the Security Council (decides resolutions for peace and security, composed of the five permanent members and ten other member states); the Economic and Social Council (assists in promoting international economic and social (29) _____ and development); the Secretariat (provides studies, information, and facilities needed by the UN); and the International Court of Justice (the primary judicial organ). Four of the five (30) _____ organs are located at the main United Nations headquarters, which is on international territory in New York City. They hold regular meetings throughout the year to discuss and decide on a variety of (31) _____. The International Court of Justice is located in the Hague, where it hears cases related to war crimes, illegal state interference, and ethnic cleansing. Other major agencies are based in the UN offices in Geneva, Vienna, and Nairobi. Other UN institutions are located throughout the world. The six official (32) _____ of the United Nations, used in intergovernmental meetings and documents, are Arabic, Chinese, English, French, Russian, and Spanish. The Secretariat uses two working languages: English and French.

The Security Council is dedicated to maintaining peace and security among countries. While other organs of the United Nations can only make recommendations to member governments, the Security Council can make (33) _____ decisions that member governments have agreed to carry out, under the terms of Charter Article 25. The decisions of the Council are known as United Nations Security Council resolutions.

A B C D

22	☐	☐	☐	☐
23	☐	☐	☐	☐
24	☐	☐	☐	☐
25	☐	☐	☐	☐
26	☐	☐	☐	☐
27	☐	☐	☐	☐
28	☐	☐	☐	☐
29	☐	☐	☐	☐
30	☐	☐	☐	☐
31	☐	☐	☐	☐
32	☐	☐	☐	☐
33	☐	☐	☐	☐

	A	B	C	D
22	directs	aims	purposes	objectives
23	found	foundation	financed	founded
24	since	with	because of	as well as
25	attention	attendance	attended	attempted
26	informally	officially	unceremoniously	casually
27	member	memory	membrane	mnemonic
28	on	up	of	above
29	deliberation	commission	coordination	cooperation
30	principle	principal	principality	princely
31	editions	instalments	issues	release
32	languages	currency	agreements	problems
33	bind	bound	binding	binder

Task 6

Read the text below. For questions (34—45) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Honesty Is the Best Policy

A few months ago I was on a train with a friend of (34) _____. We (35) _____ home from a short trip to the centre of the town, and we had a (36) _____ of shopping bags with us. We (37) _____ something interesting, when we (38) _____ the sign of our home station.

After we (39) _____ it was time to get off, we picked (40) _____ our bags and dashed out of the wagon. We stood on the platform totally out of breath. When the train (41) _____, I suddenly realized that I (42) _____ my purse in the compartment. I remembered leaving it on the seat next to me. I was very upset and said that this was the end of the world. My friend kept telling me that I (43) _____ my purse again, but I didn't believe a word of what she said. We walked home and I told her that I would never see that purse again. Deep inside I wanted (44) _____ to find the purse and have the decency to give it back to me.

When we finally got home, there was a message on my answering machine. Someone saw me (45) _____ the wagon without my purse. That person had gone straight to the police station at the next stop and left off the purse. I could not believe my ears. I would get my purse back! But most importantly I realized that there are a lot of people who still believe: «Honesty is the best policy».

	A	B	C	D
34	my	my's	me	mine
35	returning	were returning	be returning	have been returning
36	lot	much	many	lots
37	discussing	discuss	discussed	were discussing
38	notice	noticed	to notice	were noticing
39	understood	be understood	have understood	had understood
40	up	off	over	to
41	leaves	left	has left	had left
42	forgot	forgotten	have forgotten	had forgotten
43	find	will find	would find	found
44	no one	everyone	someone	anyone
45	left	leaves	have left	leaving

	A	B	C	D
34	☐	☐	☐	☐
35	☐	☐	☐	☐
36	☐	☐	☐	☐
37	☐	☐	☐	☐
38	☐	☐	☐	☐
39	☐	☐	☐	☐
40	☐	☐	☐	☐
41	☐	☐	☐	☐
42	☐	☐	☐	☐
43	☐	☐	☐	☐
44	☐	☐	☐	☐
45	☐	☐	☐	☐

Writing

46. Imagine that a friend of yours has received some money and he/she plans to use all of it:

- to go on vacation;
- to buy a car.

Your friend has asked you for advice. Compare your friend's two choices and explain which one you think your friend should make. Use specific reasons and details to support your choice.

Write a letter of at least 100 words. Do not write any dates or addresses.

Бланк відповідей

У завданнях правильну відповідь позначаєте тільки так: ☐

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	E	F	G	H
1										6						11						
2										7						12						
3										8						13						
4										9						14						
5										10						15						

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	
16										22						28			
17										23						29			
18										24						30			
19										25						31			
20										26						32			
21										27						33			

	A	B	C	D		A	B	C	D
34						40			
35						41			
36						42			
37						43			
38						44			
39						45			

Місце для виправлення помилкової відповіді

Запишіть номер та нову відповідь у відповідних клітинках.

	A	B	C	D	E	F	G	H

	A	B	C	D	E	F	G	H

	A	B	C	D	E	F	G	H

TEST 17**Reading****Task 1**

Read the text below. Match choices (A—H) to (1—5). There are three choices you don't need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Why People Have Good and Bad Luck

Do you sometimes wonder why some people have spells of good luck while many watch and hope good fortune will knock on their doors? And is it possible to create good luck?

(1) _____

The thing, that you set your mind to believe, becomes your reality. If you continue to lament on how unlucky you have been, you will deny yourself the chance to have your big break.

Amend how you have been identifying yourself and perceiving things. Hold a higher standard and expect fortunate events to happen regardless of what has happened in the past. You do that by focusing your attention on the positive and on what has worked. When you replace your limiting beliefs with empowering ones, you change your life.

(2) _____

The next person that you meet, a lecture that you listen to, or reading some useful information may contribute to your big break. Take time to listen and watch successful people talking about how they made it.

Unless you are ready and prepared, you won't recognize it when it appears. Get yourself prepared by knowing what you truly desire. Make a firm decision on what you want to become and do.

(3) _____

The longer and the harder you work in the right direction, the bigger are your chances of being lucky. When you are busy doing and working, you will find the thrills and joy of creation and productivity.

Gather as much knowledge as you can and develop better skills. Your attitude about how much time and efforts you are willing to put in will determine your outcome. Remarkable results will happen when you are committed, stay positive and do all that you can.

(4) _____

Ralph Waldo Emerson stated that weak men believe in luck. Strong men believe in cause and effect. And there is a popular quote that states that the best way to predict your future is to create it.

So can you predict how the outcome of your efforts will turn out? Yes, because the law of cause and effect shows that things do not happen by chance. Whether you are aware of it or otherwise, whatever you have done or thought of in the past produced your experiences today. What you are doing and thinking today and onward determines your future.

(5) _____

Almost everything takes time to develop and grow. Keep on persevering even if you are not seeing the miracle happening. If you put in the hours for study and work, your big break will show up. It's quite predictable.

The trouble is people give up too soon. Keep reminding yourself that you will finally reap the rewards equivalent to the amount of time and efforts that you put in.

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

- A Work Hard at It
- B Understand that It Takes Time
- C Set Priorities
- D Be Precise
- E Recognize Opportunities
- F Write Goals Down
- G Change Your Perception
- H Apply the Law of Cause and Effect

Task 2

Read the text below. For questions (6—10) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Young People of Britain

The new teen generation is richer, better educated and healthier than any other in history. In many ways, these teens are uniquely privileged. They have grown up in a period of nonstop prosperity. Cable and the Internet have given them access to a large amount of information. Most expect to go to colleges and universities, and girls, in particular, have equal opportunities with the boys; they can dream of careers in everything from professional sports to politics, with plenty of female role models to follow.

But this is a positive image of British teenagers. However, in survey after survey, many kids say they feel increasingly alone and alienated, unable to connect with their parents, teachers and sometimes even classmates.

In fact, of all the issues that trouble the young loneliness ranks at the top of the list. A university sociologist Barbara Schneider has been studying 7,000 teenagers for five years and has found they spend an average of 3 hours alone every day. Teenagers may claim they want privacy, but they also want and need attention — and they do not usually get it.

Even the best most caring parents can't protect their teenagers from all these problems, but involved parents can make an enormous difference. Kids do listen. So parents should share with their children what they really believe in, what they really think is important. These basic moral values are more important than maths skill or any school exams. Parents have to work harder to get their points across. The kids can't wait.

	A	B	C	D
6	☐	☐	☐	☐

6. What is the main idea of this text?

- A The modern teenagers are happier than the kids of the past.
- B The teenage period is mostly difficult for parents.
- C Parents can help their children to overcome difficulties of the teenage period.
- D All the teenagers have no problems.

7. What do many kids say they feel like?

- A Independent.
- B Happy.
- C Self-confident.
- D Lonely.

A B C D

7 ☐ ☐ ☐ ☐

8. According to the author, teenagers really need _____

- A privacy as well as attention.
- B privacy but not attention.
- C attention but not privacy.
- D neither attention nor privacy.

A B C D

8 ☐ ☐ ☐ ☐

9. The author believes parents should share with their children _____

- A money.
- B beliefs and ideas.
- C problems.
- D everything.

A B C D

9 ☐ ☐ ☐ ☐

10. As to the text, an «involved parent» means _____

- A indifferent.
- B kind.
- C caring.
- D strict.

A B C D

10 ☐ ☐ ☐ ☐

Task 3

Read the text below. Match choices (A—H) to (11—15). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Summer Sightseeing

Summer can spell troubles for the traveller in Europe. The weather may be gorgeous, but queues for popular attractions start to stretch.

That's where a bit of know-how gets tremendous rewards. A few tricks will let you stroll past the sweating hordes on your way to your highlight of choice. Here are some of our favourite ways to pack in the classic sights without sweating it out in line.

(11) Louvre, Paris

Many tourists take the long queues at the Louvre's funky pyramid entrance as a given. It doesn't have to be this way. You can buy tickets online in advance for general admission and specific exhibitions. Unfortunately, you can't do much about the crowds around the Mona Lisa.

(12) Vatican Excavations, Vatican City

Really get under the skin of St Peter's Basilica. This hidden classic takes you along ancient narrow streets and through a pre-Christian necropolis, complete with excavations, to what might be the resting place of St Peter himself. E-mail or fax as far in advance as you can — and keep your fingers crossed. With only 120 spots a day, this is a seriously hot ticket.

(13) La Sagrada Família, Barcelona

Two weeks before you go to Barcelona, do two things. First, book your ticket for La Sagrada Família, Gaudí's ever-expanding cathedral. Next, check the batteries in your alarm clock to make sure you don't oversleep after a traditionally huge Catalan night out.

(14) Tower of London and Other Royal Palaces, London

Until recently the best way to beat the queues on the banks of the Thames was to commit an act of treason. Now you can avoid making small talk with mobs of schoolkids and march right to the front. It's still worth going early to the Tower and Hampton Court to escape the big summer crowds.

(15) Corridoio Vasariano, Florence

The Vasari Corridor is a covered passageway that links the Palazzo Vecchio and Uffizi Gallery to the Palazzo Pitti, via the top of the Ponte Vecchio. It's spectacularly lined with thousands of rarely-seen works of art, including the Uffizi's self-portrait collection. The catch is that it can be visited only at certain times of year in small, prearranged groups. Florence's Polo Museale has more details. Try not to look too smug if you do get in.

In order to avoid queues for popular attractions, you can _____

	A	B	C	D	E	F	G	H
11	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

- A buy tickets via the Internet.
- B visit with a small group in particular time of the year.
- C not to experience peak-season crowds.
- D book your ticket for the cathedral a fortnight before.
- E take a fast past.
- F collect your tickets from La Caixa cashpoints.
- G come early and avoid crowds.
- H send e-mail or fax beforehand.

Task 4

Read the text below. Choose from (A—H) the one which best fits each space (16—21). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Presenter: With us this evening we have Jessica Woodward, a journalist, to talk about her choice for the book of the week. What book have you chosen, Jessica?

Jessica: Well, Peter, I've decided that «Lost in the Cave» by Charley Miller (16) _____.

P.: Ah, yeah. I have read some of his (17) _____.

J.: Yes, and «Lost in the Cave» is my favourite. The outstanding thing about it is its characters — they all are (18) _____. The main characters are really terrific, I suppose they are the kind of people (19) _____.

P.: And what about the plot?

J.: Oh, it's very involving. The story is dramatic, fast-moving and at the same time very entertaining. I'd strongly recommend (20) _____.

P.: Thank you, Jessica, I hope our listeners (21) _____.

- A rather convincing
- B singing jazz music
- C who would be extremely interesting to meet
- D will follow your advice
- E is the best one
- F everybody to read it
- G very exciting short stories
- H back in time

	A	B	C	D	E	F	G	H
16	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
17	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
18	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
19	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
20	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
21	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Task 5

Read the text below. For questions (22—33) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

«Google» just keeps getting bigger and bigger. The (22) _____ engine giant is not only the world's biggest brand, it is also the first brand (23) _____ \$100 billion. A report from the market research firm «Millward Brown» shows «Google» has kept its position as the world's most (24) _____ brand. It valued the company at \$101.4 billion. This is 25 per cent higher than its biggest (25) _____ «Microsoft», which is the second most valuable brand. The «Top 100 Most Powerful Brands» report lists «Coca Cola» at number three, (26) _____ by IBM and «McDonalds». Technology companies make (27) _____ eight of the top ten. «Google»'s brand is helped because it is now also a verb in everyday use. It is very (28) _____ to hear people say: «Google it» when they want some information.

The report is the world's largest study of what (29) _____ and businesses think of brands. It says a brand name is key for any business to grow. «A strong brand can help protecting a business from risk, and position it for future (30) _____», it says. The authors believe a strong brand name is «the ultimate return on investment». Joanna Seddon, (31) _____ executive of «Millward Brown», told reporters: «In the current economic environment, the brand has become even more important because it can help to sustain companies in (32) _____ times». Her report says brand value has grown, even through the recession: «The value of brands remains strong... the total value of the top 100 most valuable brands has (33) _____ to just under \$2 trillion».

	A	B	C	D
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				
33				

	A	B	C	D
22	search	car	steam	electric
23	worse	wroth	worst	worth
24	violent	powerful	overwhelming	persuasive
25	raven	rover	riving	rival
26	followed	after	chased	behind
27	of	at	up	under
28	common	strange	eccentric	peculiar
29	purchases	shopping	goods	consumers
30	gross	growth	growl	grown
31	chief	chef	chafe	chaff
32	concrete	inflexible	solid	tough
33	added	amplify	increased	improved

Task 6

Read the text below. For questions (34—45) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Would You Get Angry if You Got E-Mails with Lots of Capital Letters?

A New Zealand boss saw red after one of his employees (34) _____ block capitals in e-mails to colleagues. Vicki Walker, an accountant in Auckland, (35) _____ after her co-workers complained about her use of caps. Members of staff at ProCare Health were angry (36) _____ Ms Walker for constantly (37) _____ her mails with sentences in capital letters, bold and red text. They said they (38) _____ the e-mails «confrontational». Bosses at ProCare dismissed Ms Walker for (39) _____ «disharmony» in the workplace. Walker took the company to court and sued for unfair dismissal. She won the case and ProCare (40) _____ pay her US \$11,500 in damages and lost pay.

According to the New Zealand Herald newspaper, Ms Walker is still not happy. She plans (41) _____ for further compensation. She also wants to speak out for greater protection for office workers when they are in disputes with big companies. Walker said too many white-collar workers feel (42) _____ when large employers fire them. She says many people (43) _____ to fight for justice with their bosses because of the financial and mental stresses involved. She used her own experience as an example, (44) _____: «I am a single woman with a mortgage, and I had to re-mortgage my home and borrow money... to make it through. They nearly ruined my life». (45) _____ case highlights a widespread uncertainty regarding «netiquette» and e-mails.

	A	B	C	D
34	use	using	used	to use
35	fired	was fired	were fired	had fired
36	of	at	with	on
37	fill	to fill	filled	filling
38	found	had found	find	founded
39	cause	caused	be caused	causing
40	have to	has to	had to	have had to
41	to appeal	appeal	appealing	appealed
42	helpless	helplessly	helply	helping
43	do not prepared	are not prepared	did not prepared	were not prepared
44	say	said	will say	saying
45	Walker's	Walkers	Walkers'	Walker

	A	B	C	D
34	☐	☐	☐	☐
35	☐	☐	☐	☐
36	☐	☐	☐	☐
37	☐	☐	☐	☐
38	☐	☐	☐	☐
39	☐	☐	☐	☐
40	☐	☐	☐	☐
41	☐	☐	☐	☐
42	☐	☐	☐	☐
43	☐	☐	☐	☐
44	☐	☐	☐	☐
45	☐	☐	☐	☐

Writing

46. Which would you choose: a high paying job with long hours that would give you little time for your family and friends or a lower paying job with shorter hours that would give you more time for your family and friends? Explain your choice, using specific reasons and details (at least 100 words).

Бланк відповідей

У завданнях правильну відповідь позначаєте тільки так: ☐

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	E	F	G	H
1										6						11						
2										7						12						
3										8						13						
4										9						14						
5										10						15						

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	
16										22						28			
17										23						29			
18										24						30			
19										25						31			
20										26						32			
21										27						33			

	A	B	C	D		A	B	C	D
34						40			
35						41			
36						42			
37						43			
38						44			
39						45			

Місце для виправлення помилкової відповіді

Запишіть номер та нову відповідь у відповідних клітинках.

	A	B	C	D	E	F	G	H

	A	B	C	D	E	F	G	H

	A	B	C	D	E	F	G	H

TEST 18**Reading****Task 1**

Read the text below. Match choices (A—H) to (1—5). There are three choices you don't need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Do You Have a Problem Deciding What Is Right for You?

Have you ever been in a dilemma where you wonder what is right for you? Have you been in a situation where you didn't know which appropriate action to take?

It's understandable to feel overwhelmed if you have to make a major decision. But some people don't know what to do and can't even make up their minds on trivial issues.

So, how to decide on what is right?

(1) _____

Albert Einstein and Thomas Edison knew what they wanted and even when they found many ways that didn't work, they kept going until they succeeded. Think of and focus on the end result that you want. Right thinking produces right actions. When you know what you want, you will persist in spite of the initial lack of progress.

(2) _____

You can think and think again all day long on. You can listen to many opinions and suggestions. But if you don't take action, you don't get any result and you wouldn't know the outcome. The best way to determine for sure if something works is to take action.

(3) _____

Most of the time you know what to do but you are afraid. Take risks and make mistakes. What's the worst thing that can happen if you do it? What's the best that will come out from your action? As Charlie T. Jones said, «Don't worry about having to make a right decision. Make it and then work to make it right».

(4) _____

Continue to feed your mind with useful information. It opens your mind to more options. When you have plenty of options, you can make better choices and do what is right and at the right time.

(5) _____

In order to hear, you must listen. And to enable you to listen to the voice within, you must learn to relax and be still. All the answers that you need are within. Learn to trust and act upon them.

	A	B	C	D	E	F	G	H
1								
2								
3								
4								
5								

- A It's Alright if You Don't «Fit in»
- B Educate Yourself
- C Don't Be Afraid to Be Wrong
- D Never Go Against Your Own Needs
- E Trust Your Intuition
- F Think of the End Result
- G Give Yourself Positive Reinforcement
- H Take Action

Task 2

Read the text below. For questions (6—10) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Have you ever looked out of the window of a passenger plane from 30,000 feet at the vast mass of empty ocean and desert land, and wondered how people can have any major effect on the Earth? I have as it is now becoming pretty clear that we are causing a great deal of damage to the natural environment. And the planes which rush us in comfort to destinations around the globe, contribute to one of the biggest environmental problems that we face today — global warming.

For those of us lucky enough to have money to spend, and the free time to spend it in, there are a huge number of fascinating places to visit. The cost of air transport has decreased rapidly over the years, and for many people, especially in rich countries, it is now possible to fly around the world for relatively cheap prices.

Unfortunately, planes produce far more carbon dioxide (CO₂) than any other forms of public transport, and CO₂ is now known to be a greenhouse gas, a gas which traps the heat of the Sun, causing the temperature of the Earth to rise. Scientists predict that in the near future the climate in Britain will resemble that of the Mediterranean, ironically a popular destination for British holidaymakers flying off to seek the sun. If global warming continues, we may also find that many tourist destinations such as the Maldives have disappeared under water because of the rising sea level.

As usual, people in the developing world have to deal with problems created mainly by those of us in developed countries. Beatrice Schell, a spokeswoman for the European Federation for Transport and Environment says, «One person flying in an airplane for one hour is responsible for the same greenhouse gas emissions as a typical Bangladeshi for a whole year». And every year jet aircraft generates almost as much carbon dioxide as the entire African continent produces.

When you are waiting impatiently in a crowded departure lounge for a delayed flight or trying to find luggage which has gone astray, plane prices may seem unreasonably high, but in reality we are not paying enough for air travel. Under the «polluter pays» principle, when users pay for the bad effects they cause, the damage caused by planes is not being paid for. Aircraft fuel is not taxed on international flights and planes, unlike cars are not inspected for CO₂ emissions. Also, the Kyoto agreement does not cover greenhouse gases produced by planes, leaving governments to decide for themselves who is responsible.

So what can be done to solve the problem? Well, although aircraft engine manufacturers are making more efficient engines and researching alterna-

tive fuels such as hydrogen, it will be decades before air travel is not harmful to the environment. Governments don't seem to be taking the problem seriously, so it is up to individual travellers to do what they can to help.

The most obvious way of dealing with the problem is not to travel by plane at all. Environmental groups like *Friends of the Earth* encourage people to travel by train and plan holidays nearer home. However, with constantly reducing prices of flights, and exotic destinations more popular than ever, it is hard to persuade British tourists to choose the Lake District instead of Bangkok, or Brighton over Singapore. *Friends of the Earth* also advise using teleconferencing for international business meetings, but most businesspeople still prefer to meet face-to-face.

However, there is a way of offsetting the carbon dioxide we produce when we travel by plane. A company called *Future Forests* offers a service which can make the harmful effect of air travellers less. The *Future Forests*' website calculates the amount of CO₂ you are responsible for producing on your flight, and for a small fee will plant the number of trees which will absorb this CO₂.

Yesterday I returned to Japan from England, and was happy to pay *Future Forests* £25 to plant the 3 trees which balance my share of the CO₂ produced by my return flight. Now the only thing making me lose sleep is jet lag.

6. The text tells about the damage caused by _____

- A industries.
- B air transport.
- C acid rain.
- D travellers.

A B C D

6

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

7. What environmental problem do airplanes contribute to?

- A Global warming.
- B Acid rain.
- C Energy deficit.
- D Polluting.

A B C D

7

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

8. If global warming continues, many tourist destinations can disappear under water because of _____

- A tsunamis.
- B tornados.
- C the rising sea level.
- D earthquakes.

A B C D

8

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

9. How can travellers solve the problem of damaging the environment?

- A To travel only with good air companies.
- B To pay more for the tickets.
- C To plant a flower before the flight.
- D Not to travel by plane at all.

A B C D

9

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

10. Greenhouse gas is _____

- A mostly produced by trains.
- B green in colour.
- C traps the heat of the air.
- D carbon dioxide.

A B C D

10

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Task 3

Read the text below. Match choices (A—H) to (11—15). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Cultural Differences from a Foreigner's Point of View

The habits and attitudes of people within one culture differ widely which means that a foreigner will find a wide range of behaviour and attitudes in Ukraine, some of which will be similar to the traditions of his country.

Cultural differences go very deep. It's not just habits that differ, but also the beliefs and world view that underlie them.

- (11) In Ukraine guests are given lots of attention. If you are someone's house guest, your hosts will likely take you around town and show you the sights for several days. Traditional Ukrainian attitudes dictate that guests should be well-fed and entertained for as long as they stay at your home.
- (12) On average Ukrainians' personal space is smaller than in Germanic and Anglo-Saxon cultures. Some people touch each other quite a bit during conversations if they are standing. Greeting women with a kiss on the cheek is common. Also, smiling is usually reserved for friends.
- (13) Physical sensations and ideas about what makes a person sick differ from culture to culture. In Ukraine it is worse to be cold than to be hot. In the US the opposite seems to be true. Cold drinks and drafts and sitting on cold surfaces can give you a cold. So, if you are riding in a stuffy bus on a cold winter day, be careful about opening the window. You may get some nasty remarks.
- (14) Ukrainians in public tend to demonstrate restraint and avoid attracting attention to themselves. Ukrainians usually speak quietly in the presence of strangers. However, Ukrainians tend to be warmer in their personal relationships than is typical of most western countries.
- (15) Ukrainian culture has agrarian roots. Almost everyone has grandparents or relatives that live in the countryside. People do not move around as much as in the West, especially the middle-aged and elderly. Often one or both grandparents live with their children and help to take care of small children.

From a foreigner's point of view _____

	A	B	C	D	E	F	G	H
11	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

- A Ukrainians have many superstitions and taboos.
- B Ukrainians are welcoming and friendly.
- C Ukrainian families have quite different traditions in raising children.
- D Ukrainians are rather reserved in public.
- E friendship relations can often be troublesome in Ukraine.
- F Ukrainians believe that cold drinks and drafts can cause illnesses.
- G parents often live together with their children.
- H distance between people in Ukraine is smaller than in other European countries.

Task 4

Read the text below. Choose from (A—H) the one which best fits each space (16—21). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

China Dolphin Extinction

The long-threatened Yangtze river dolphin in China is probably extinct, according (16) _____. They say this marks the first whale or dolphin to be wiped out because of human activity. This is a report from Quentin Sommer-

ville: «There is every likelihood that the Yangtze river dolphin is extinct, according to the Zoological Society of London. The society participated in an international survey which examined over 1,500 kilometres (17) _____ last year and failed to find a single baiji dolphin. Back in the late 1990s a similar survey found thirteen live dolphins. In the 1950s their population numbered in the thousands.

China’s rapid modernization is blamed (18) _____. Industrial pollution, heavy river traffic and the construction of the Three Gorges dam are thought to have killed many.

However, the World Conservation Union says that an animal can only be declared extinct if it hasn’t been found (19) _____ for fifty years. The last confirmed sighting of the baiji dolphin was five years ago, although there have been (20) _____ since then.

But even if a number of the dolphins have survived, they and other freshwater animals, like the Yangtze finless porpoise, are in serious danger of (21) _____».

- A to an international team of researchers
- B unconfirmed findings
- C of the river
- D was not matched
- E to that problem
- F in the wild
- G disappearing forever
- H for the dolphin’s demise

	A	B	C	D	E	F	G	H
16								
17								
18								
19								
20								
21								

Task 5

Read the text below. For questions (22—33) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Recently, I needed to find a book for one of my classes at university, but I didn’t know if the university (22) _____ had it in its collection, so I went to the library website and searched for the book (23) _____. You can search the library database either by subject, title or (24) _____, and the website will tell you if the book is checked in or checked out by another patron. In my case, the book was still (25) _____, so I went to the library the next day and found it on the (26) _____ using the library catalogue number. Then I went to the circulation desk and checked the (27) _____ out using my university ID

card. In most cases, students can (28) _____ books for up to one month, and you can (29) _____ them if you still want to hang on to them. If you return them after that, then they are overdue, and you have to pay a late fee. If you (30) _____ a book, then you have to pay the cost to (31) _____ it. I often use the library and check out books instead of (32) _____ them if I can. Borrowing books can (33) _____ you money in the long run.

	A	B	C	D
22	☐	☐	☐	☐
23	☐	☐	☐	☐
24	☐	☐	☐	☐
25	☐	☐	☐	☐
26	☐	☐	☐	☐
27	☐	☐	☐	☐
28	☐	☐	☐	☐
29	☐	☐	☐	☐
30	☐	☐	☐	☐
31	☐	☐	☐	☐
32	☐	☐	☐	☐
33	☐	☐	☐	☐

	A	B	C	D
22	classes	library	faculties	classrooms
23	catalogue	register	bookshelves	online
24	author	name	quality	table of content
25	available	unavailable	busy	borrowed
26	table	wardrobe	shelves	cabinets
27	newspaper	book	film	article
28	lend	give	leave	borrow
29	repair	remain	refresh	renew
30	lose	find	buy	throw away
31	sell	replace	read	publish
32	reading	publishing	buying	writing
33	spend	waste	earn	save

Task 6

Read the text below. For questions (34—45) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

April Fool's Day, 1989: UFO Lands Near London

Two British policemen (34) _____ to investigate a glowing flying saucer on 31 March, the day before April Fool's Day. When the policemen (35) _____ at a field in Surrey, they saw a small figure (36) _____ a silver space suit walking out of a spacecraft. Immediately the police (37) _____ in the opposite direction. Reports revealed that the alien was in fact a midget, and the flying saucer was a hot-air balloon that specially (38) _____ to look like a UFO (39) _____ Richard Branson, the 36-year-old chairman of Virgin Records.

Branson (40) _____ to land the balloon in (41) _____ Hyde Park on 1 April. However, a wind change had brought him down in a Surrey field. The police (42) _____ with phone calls from terrified motorists as the balloon drifted (43) _____ the motorway. One lady was so (44) _____ by the incident that she didn't realize that she was standing naked in front of her window as she (45) _____ the UFO to a radio station.

	A	B	C	D
34	sent	was sent	were sent	will be sent
35	arrive	arrived	will arrive	had arrived
36	wear	wore	to wear	wearing
37	ran to	ran into	ran off	ran out
38	built	was built	were built	had been built
39	by	with	in	at
40	planned	be planned	have planned	had planned
41	London's	London	Londons'	London'
42	bombarded	was bombarded	were bombarded	be bombarded
43	over	under	inside	through
44	shock	shocked	was shocking	have shocked
45	be describing	is describing	was describing	will describing

	A	B	C	D
34	☐	☐	☐	☐
35	☐	☐	☐	☐
36	☐	☐	☐	☐
37	☐	☐	☐	☐
38	☐	☐	☐	☐
39	☐	☐	☐	☐
40	☐	☐	☐	☐
41	☐	☐	☐	☐
42	☐	☐	☐	☐
43	☐	☐	☐	☐
44	☐	☐	☐	☐
45	☐	☐	☐	☐

Writing

46. Write a newspaper advertisement about a school leavers' party (at least 100 words).

Mention:

- the date;
- the time and the place of the event;
- people invited;
- the activities planned.

Бланк відповідей

У завданнях правильну відповідь позначаєте тільки так: ☐

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	E	F	G	H
1										6						11						
2										7						12						
3										8						13						
4										9						14						
5										10						15						

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	
16										22						28			
17										23						29			
18										24						30			
19										25						31			
20										26						32			
21										27						33			

	A	B	C	D		A	B	C	D
34						40			
35						41			
36						42			
37						43			
38						44			
39						45			

Місце для виправлення помилкової відповіді

Запишіть номер та нову відповідь у відповідних клітинках.

	A	B	C	D	E	F	G	H

	A	B	C	D	E	F	G	H

	A	B	C	D	E	F	G	H

TEST 19**Reading****Task 1**

Read the text below. Match choices (A—H) to (1—5). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

7 Ways to Make Your Own Good Luck

When Napoleon was asked if he preferred courageous generals or brilliant generals, he replied neither. He preferred lucky generals.

So, how do you get lucky?

These are seven habits that brought me luck.

- (1) _____
You cannot do it alone. You will only achieve your goals with the help of others: friends and family, colleagues, employers and employees, suppliers and customers. If you are suspicious by nature, or if you like to do everything yourself, your chances of getting lucky are diminished. Because it's usually others that bring you luck.
- (2) _____
Know your strengths and try to use them. Know your weak sides and try to avoid having to use them. Don't pretend to have strengths that you don't have. You can develop strengths and overcome weaknesses. But make sure you identify your specific skills, aptitudes, knowledge, and contacts and use them wherever you can. This will increase your chances of getting lucky.
- (3) _____
If you want to attract lucky people to your campaign, be prepared to give. You need to go the extra mile for others without worrying too much about keeping score. The old saying «what goes around comes around» is definitely true in business and in life, and «it» comes around when you least expect it.
- (4) _____
This is not referring only to physical fitness. It means your overall mental, physical and psychological well-being. Eat right and stay active. Keep learning and improving yourself. Look on the bright side. Not everything is going to go your way. Believe in your chances of success, even in the face of difficulties. Never deal with tough problems at night when you are tired. Health and energy will bring you luck, and the strength to rebound from reverses.

(5) _____

An accountant can write a good business plan, but is unlikely to make a good shoemaker. Every start-up, every enterprise, every venture is based on a craft or specialized field of knowledge. Be true to the Hippocratic Oath of your chosen field of activity. People will know if you are for real and then you will start to get lucky.

	A	B	C	D	E	F	G	H
1								
2								
3								
4								
5								

- A Be Adventurous
- B Start by Trusting People
- C Benefit from Your Strong Points
- D Be True to Your Craft and Trade
- E Be a Good Communicator
- F Give Luck a Chance to Happen
- G Get and Stay Fit
- H Give More than You Take

Task 2

Read the text below. For questions (6—10) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Last Year at School

As the new academic year dawns, high school is the sun around which Eric Ewing's life orbits. But there are plenty of other spheres of influence for this teen: work, sports, and his passion — computers.

«I love computers. If all the time I spend on my computer counted as homework, I'm sure I could have the highest grades», he says.

Born and raised in Chesterfield, a city in eastern Missouri that stands on the Missouri River, Eric has just started the 11th grade — his second year at St Louis High School.

He is a solid 3.0 student (the highest GPA is usually 4.0), but he admits to having developed poor study habits. «In elementary school, if you didn't do your homework, it didn't hurt you. Then all of a sudden middle school comes up, and high school, and it's getting harder and you're not doing a real good job on homework. This year, I'm trying to change all that».

This semester, he's taking world history, English, geometry, biology, Latin (which he says will help with the English portion of the SAT, a standardized college-aptitude test), photography (his only elective), and health.

The final bell at school merely signals the start of the rest of Eric's day. Several times a week, he spends at the local Dairy Queen restaurant, where he works at the counter till 10:30 p.m. He'll get in a little bit of homework there — especially in the winter, when demand for ice cream drops off — and then finish it at home.

His parents, who own an embroidery business and work from home, don't mind his involving into fast-food business — as long as it doesn't distract from his homework. He's saving for a car, hoping to get his driver's licence next June.

When he's not working, Eric goes home for a marathon computer session. He surfs the Internet, plays games, messages friends, listens to music. TV rarely enters the picture.

As for future plans: «I'm trying to decide what I want to do after school, but it's more of a thing I'm going to look at a bit later».

- 6 The author believes that _____
 A school is the only Eric's sphere of influence.
 B Eric's workday finishes with the final bell at school.
 C Eric has already got his driver licence.
 D the thing that really excites Eric is computers.
- 7 The real reason why Eric doesn't have the highest grade is that _____
 A he doesn't like studying.
 B he doesn't pay enough time to his home assignment.
 C he has to work too much.
 D his teachers are too strict.
- 8 How does Eric evaluate his studying abilities?
 A He thinks they need improvement.
 B He considers himself to be quite a good student.
 C He says elementary school was as easy as high school is.
 D He doesn't discuss that.
- 9 Which of the following does Eric NOT do on his computer?
 A Listening to music.
 B Communicating with friends.
 C Watching much of TV online.
 D Playing games.
- 10 It can be inferred from the text that Eric _____
 A runs a fast-food café.
 B is in the embroidery business with his parents.
 C works every day.
 D wants to buy a car.

A B C D

6 ☐ ☐ ☐ ☐

A B C D

7 ☐ ☐ ☐ ☐

A B C D

8 ☐ ☐ ☐ ☐

A B C D

9 ☐ ☐ ☐ ☐

A B C D

10 ☐ ☐ ☐ ☐

Task 3

Read the text below. Match choices (A—H) to (11—15). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Some of the Unusual Ideas for a More Interesting Day Out in London

(11) Imax

Have you ever seen that large building near Waterloo Station that towers out of the ground but appears to have no doors? Yes, this is the Imax theatre. An interesting start would be to figure out how to enter this thing. If you follow the signs from Waterloo Station, and go along the subway, you'll find your way into the building. Check BFI London IMAX Cinema for further information including links to obtain opening times. When visiting, try and make sure that the film you are seeing is in 3D so to get the most out of the experience.

(12) Be an Audience Member

What about being part of the audience in a TV show? This is London, there are production studios everywhere. Taking part is free and a lot of fun, plus you get to see the inner workings of your favourite show,

and if you're lucky and on a cooking show — maybe even some free food! Or perhaps those celebrity sightings which can be so easy for some in London, and so elusive to others!

(13) Volunteering

Volunteering isn't the most obvious thing to do in London but it can be a lot of fun, a way to meet people and lead to free access to fun events. If you live near Battersea Arts Centre and are interested in theatre, why not volunteer as a steward? Help out and you get to see the plays for free. Look out for local events such as festivals as they always need a helping hand, and you'll probably find, if there are few of you, that you get paid in perks.

(14) Olympic Preparations

Why not start preparing yourself for when London is home to the Olympics? By trying out a new sport or two. There are ice rinks all over the city during the winter and indoor ones all year round. Plenty of parks to try out running, tai-chi, rollerblading or cycling.

(15) Get Active!

In summer try out the pedal-boats in the Serpentine in Hyde Park. What about bowling? Or how about trying some mountain climbing — indoors that is. Swimming? In summer you can swim in a designated area of the Serpentine but you can always find a local swimming pool, gym or health club for the rest of the year.

There's a whole host of things to do in London rather than just shopping, eating and drinking — although those can be done quirkily too — just check out the Ice Bar.

This activity means _____

	A	B	C	D	E	F	G	H
11	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

A you'll need some attention and creativity to get in.

B combining of working and having lots of fun for free.

C many elusive celebrities taking part in it.

D you'll be able to stay active in London any time of the year.

E visiting a theme park.

F taking advantage of many London sports venues.

G booking online to be cheaper.

H going there in order to see the inner workings of your favourite show.

Task 4

Read the text below. Choose from (A—H) the one which best fits each space (16—21). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Respect Your Parents — and They'll Respect You

Having a good relationship with your parents is a two-way thing. If you do your part, your relationship with your parents will improve and you will have fewer arguments with them. You will then notice that your parents are more understanding towards you. You should all work together (16) _____ relationship.

As a teenager, you're always taught to share anything with your parents. Even though you've a right to say anything, bear in mind (17) _____ make your saying in a respectable manner and in a softened tone. Parents usually can't tolerate with the child (18) _____ or shouts at them, or talks down to them, as this'll definitely hurt their feelings. Never say bad things towards your parents as this will hurt them drastically.

Spend at least 30 minutes to chat with your parents. This way, you may strengthen good relationships with them.

Often you can say «I feel like» (which certainly hardly accuses anyone of anything, but just simply states how you feel) because the parents often don't realize (19) _____. Normally, a wise parent wants to know what troubles their children and (20) _____.

If you know that your parents are doing wrong things, do not shout or scold them. Explain to them in a soft tone. I am sure they are willing to accept your point of view.

In any case, (21) _____, we must show our respect to our parents. No matter what mistakes they have made or are making, they are the parents and I am sure they love their children.

- A as a son or a daughter
- B who yells
- C to build better teenager-parents
- D that a child's social skills suffer
- E that you must
- F how their child feels
- G that could have been used
- H what they actually think

	A	B	C	D	E	F	G	H
16								
17								
18								
19								
20								
21								

Task 5

Read the text below. For questions (22—33) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

London-2012

In 2005, when London won the right to (22) _____ the Olympics there was triumph across the city at the prospect of welcoming the world to the British capital. (23) _____, summer Olympic Games 2012 is no first for London; indeed it has hosted the Olympic Games not once but twice previously in both 1908 and 1948. (24) _____ the 2012 Paralympic Games, the 2012 Summer Olympic Games, which are officially known as the Games of the XXX Olympiad, will also take place in London, which was announced in July 2005. Most of the Games will take (25) _____ in Stratford, East London, but in total five London boroughs are involved in staging the event, namely Newham, Greenwich, Hackney, Tower Hamlets and Waltham Forest.

Over 200 nations will be (26) _____ in the Olympic Games across 26 different sports and 39 different disciplines; the programme of the 2012 Paralympic Games features 20 sports and 21 disciplines. In (27) _____ to the Beijing Olympics in 2008, open air swimming as well as women's boxing will be included in the London Olympic schedule, while baseball and softball will not be (28) _____.

Both new and temporary facilities will be used for the 2012 Olympic and Paralympic Games. These include (29) _____ fabulous locations as Hyde Park and Horse Guards Parade. (30) _____ of the Olympic events will take

place in the Olympic Park in Stratford, East London, which will be home to the Olympic Stadium, the Aquatics Centre, the London Velopark, the Olympic Hockey Centre and three Olympic Park Arenas.

After the Olympics are over some of the new facilities will be used in their original Olympic form while other (31) _____ will be reduced in size or relocated to other places within Greater London. The venues have been (32) _____ into three zones: the Olympic Zone, the River Zone and the Central Zone. There also are venues outside the boundaries of Greater London; the sailing (33) _____ for example will be hosted by the Weymouth and Portland National Sailing Academy on the Isle of Portland in Dorset.

	A	B	C	D
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				
33				

	A	B	C	D
22	home	host	hostess	hostel
23	However	Thus	Similarly	According to
24	In order to	In spite of	Rather than	As well as
25	time	sport	prize	place
26	contributing	participating	joining	winning
27	compare	contrast	differ	the same
28	represent	introduction	featured	excluded
29	so	as	both	such
30	Least	Much	More	Most
31	venues	events	sports	contests
32	distinct	divided	joined	parted
33	games	matches	sets	events

Task 6

Read the text below. For questions (34—45) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

(34) _____ well last night? Or did you wake up feeling fatigued and sluggish — perhaps even wondering if you really slept at all? Getting a good night's sleep requires more than crawling into bed and closing your eyes. Understanding your sleep behaviour and preparing for a sound slumber can help to make sure every night is a good night for sleeping.

«Sleep is a behaviour and, like all behaviours, it (35) _____ greatly among people», explains Dr Carol Landis, sleep researcher and associate professor in biobehavioural nursing and health systems at the University of Washington School of Nursing.

Research (36) _____ that people sleep better at different times during their daily cycle. For example, some people function better if they go to sleep early and rise early, while others feel more rested if they (37) _____ late and sleep in. «Many people don't pay attention to the timing of their sleep», Landis notes. «Yet delaying or altering the time you go to sleep can have a major impact on how you feel (38) _____ you wake up».

In addition to (39) _____ a regular daily sleep schedule, Landis offers the following tips on practising good sleep hygiene:

- Avoid stimulants including black tea, caffeinated beverages and food (40) _____ chocolate in the late afternoon and evening.
- Finish exercising (41) _____ least two hours before going to sleep. Exercise increases body temperatures and has an arousing effect, making it more difficult to easily fall asleep.
- Don't sleep in a warm environment. A drop in a (42) _____ body temperature is important at the onset of deep sleep. People who sleep in a well-heated room or use an electric blanket may not sleep as soundly.
- Catch up on (43) _____ sleep when you have the opportunity. Busy work schedules or weekend activities often make it difficult to get as much sleep as we (44) _____ each night. To reduce this sleep debt, try taking a 30-minute nap during the day before 4 p.m. or sleeping in on weekends when you have a chance.

«Instead of (45) _____ a coffee during a work break, people can get energy by taking a 15 or 30-minute nap instead», Landis points out. «You'll feel better in the long run».

	A	B	C	D
34	Do you sleep	Have you sleep	Did you sleep	Had you slept
35	vary	varies	would vary	has varied
36	found	have found	has found	had found
37	stay up	stay down	stay in	stay after
38	when	until	before	ahead
39	maintain	maintained	to maintain	maintaining
40	so as	such as	both and	either
41	at	in	on	under
42	person	person's	persons	persons'
43	miss	to miss	missing	missed
44	should like	would better	rather	would like
45	get	to get	getting	got

	A	B	C	D
34	☐	☐	☐	☐
35	☐	☐	☐	☐
36	☐	☐	☐	☐
37	☐	☐	☐	☐
38	☐	☐	☐	☐
39	☐	☐	☐	☐
40	☐	☐	☐	☐
41	☐	☐	☐	☐
42	☐	☐	☐	☐
43	☐	☐	☐	☐
44	☐	☐	☐	☐
45	☐	☐	☐	☐

Writing

46. Write a short article (at least 100 words) on the problems of your native town or city according to the plan below:
- describe these problems;
 - suggest what should be done to solve some of these problems;
 - suppose what can be changed if these problems are (not) solved.

Бланк відповідей

У завданнях правильну відповідь позначаєте тільки так: ☐

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	E	F	G	H
1										6					11							
2										7					12							
3										8					13							
4										9					14							
5										10					15							

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	
16										22					28				
17										23					29				
18										24					30				
19										25					31				
20										26					32				
21										27					33				

	A	B	C	D		A	B	C	D
34						40			
35						41			
36						42			
37						43			
38						44			
39						45			

Місце для виправлення помилкової відповіді

Запишіть номер та нову відповідь у відповідних клітинках.

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

A	B	C	D	E	F	G	H

БЛАНКИ ПРАВИЛЬНИХ ВІДПОВІДЕЙ

Test 1. Рівень: середній

1	A	B	C	D	E	F	G	H	6	A	B	C	D	11	A	B	C	D	E	F	G	H
2	X							X	7	X			X	12	X							X
3								X	8	X				13		X						
4				X					9				X	14				X				
5			X						10				X	15								X

16	A	B	C	D	E	F	G	H	22	A	B	C	D	28	A	B	C	D
17			X					X	23	X				29	X			
18	X								24			X		30				X
19							X		25				X	31			X	
20				X					26	X				32			X	
21		X							27		X			33		X		

34	A	B	C	D	40	A	B	C	D
35	X				41		X		
36				X	42		X		
37				X	43	X			
38			X		44			X	
39		X			45		X		

Test 2. Рівень: середній

1	A	B	C	D	E	F	G	H	6	A	B	C	D	11	A	B	C	D	E	F	G	H
2			X						7	X				12					X			
3					X			X	8				X	13			X					
4	X								9	X				14							X	
5								X	10	X				15	X							

16	A	B	C	D	E	F	G	H	22	A	B	C	D	28	A	B	C	D
17		X							23		X			29	X	X		
18	X				X				24		X			30				X
19						X			25	X				31			X	
20							X		26				X	32		X		
21		X							27		X			33			X	

34	A	B	C	D	40	A	B	C	D
35	X				41			X	
36			X		42	X			
37	X				43		X		
38		X			44			X	
39	X				45		X		

Test 3. Рівень: середній

A B C D E F G H								A B C D				A B C D E F G H									
1		X							6			X		11			X				
2									7	X				12						X	
3			X						8			X		13	X						X
4									9		X			14			X				
5	X								10				X	15							X
A B C D E F G H								A B C D				A B C D									
16				X					22		X			28	X						
17		X							23	X				29							X
18	X								24				X	30		X					
19					X				25	X				31							X
20							X		26			X		32	X						
21						X			27		X			33	X						
A B C D								A B C D				A B C D									
	34						X		40		X										
	35	X							41					X							
	36		X						42					X							
	37				X				43			X									
	38						X		44	X											
	39		X						45					X							

Test 5. Рівень: середній

A B C D E F G H								A B C D				A B C D E F G H													
1				X					6		X							11					X		
2	X								7	X								12				X			
3		X							8			X						13					X		
4					X				9				X					14	X						
5			X						10		X							15		X					

A B C D E F G H								A B C D				A B C D												
16		X							22	X						28		X						
17							X		23			X				29	X							
18					X				24	X						30		X						
19						X			25		X					31			X					
20			X						26			X				32		X						
21				X					27				X			33	X							

A B C D				A B C D											
34			X					40	X						
35		X						41		X					
36			X					42			X				
37					X			43	X						
38		X						44				X			
39						X		45			X				

Test 6. Рівень: середній

A B C D E F G H								A B C D				A B C D E F G H													
1		X							6			X						11				X			
2			X						7	X								12						X	
3					X				8			X						13	X						
4	X								9			X						14		X					
5						X			10				X					15				X			

A B C D E F G H								A B C D				A B C D												
16	X								22	X						28	X							
17			X						23		X					29		X						
18					X				24	X						30				X				
19		X							25				X			31			X					
20							X		26				X			32	X							
21					X				27		X					33					X			

A B C D				A B C D											
34		X						40	X						
35			X					41			X				
36		X						42			X				
37					X			43				X			
38	X							44				X			
39		X						45		X					

Test 7. Рівень: середній

A B C D E F G H								A B C D				A B C D E F G H							
1					X			6			X	11							X
2		X						7		X		12	X						
3								8			X	13		X					
4				X				9	X			14			X				
5						X		10		X		15				X			

A B C D E F G H								A B C D				A B C D			
16	X							22	X			28		X	
17			X					23		X		29			X
18							X	24			X	30			X
19				X				25	X			31			X
20					X			26		X		32			X
21						X		27	X			33	X		

A B C D				A B C D			
34			X	40			X
35		X		41		X	
36	X			42	X		
37			X	43		X	
38			X	44		X	
39			X	45			X

Test 8. Рівень: достатній

A B C D E F G H								A B C D				A B C D E F G H							
1							X	6			X	11	X						
2						X		7	X			12			X				
3				X				8			X	13		X					
4		X						9	X			14					X		
5					X			10		X		15				X			
A B C D E F G H								A B C D				A B C D							
16					X			22			X	28		X					
17							X	23	X			29		X					
18				X				24			X	30				X			
19	X							25			X	31	X						
20				X				26			X	32	X						
21		X						27		X		33			X				
A B C D				A B C D				A B C D											
34			X		40			X											
35				X	41	X													
36				X	42		X												
37			X		43		X												
38	X				44		X												
39				X	45		X												

Test 9. Рівень: достатній

A B C D E F G H								A B C D				A B C D E F G H									
1				X					6	X				11				X			
2					X				7		X			12			X				
3			X						8	X				13							X
4						X			9	X				14		X					
5	X								10			X		15	X						

A B C D E F G H								A B C D				A B C D									
16						X			22		X			28	X						
17					X				23	X				29					X		
18				X					24		X			30					X		
19			X						25	X				31		X					
20	X								26	X				32	X						
21							X		27			X		33			X				

A B C D				A B C D													
34			X					40		X							
35				X				41				X					
36	X							42			X						
37				X				43				X					
38		X						44	X								
39	X							45		X							

Test 10. Рівень: достатній

A B C D E F G H								A B C D				A B C D E F G H									
1	X								6		X			11				X			
2			X						7	X				12				X			
3							X		8	X				13			X				
4								X	9		X			14					X		
5				X					10		X			15	X						

A B C D E F G H								A B C D				A B C D									
16		X							22	X				28	X						
17							X		23				X	29		X					
18					X				24				X	30			X				
19			X						25	X				31				X			
20		X							26		X			32	X						
21						X			27			X		33			X				

A B C D				A B C D													
34			X					40	X								
35	X							41		X							
36						X		42				X					
37				X				43		X							
38	X							44				X					
39						X		45		X							

Test 11. Рівень: достатній

A B C D E F G H								A B C D				A B C D E F G H							
1		X						6		X		11					X		
2			X					7			X	12					X		
3						X		8				13			X				
4							X	9	X			14						X	
5				X				10		X		15	X						

A B C D E F G H								A B C D				A B C D			
16							X	22	X			28		X	
17							X	23			X	29			X
18	X							24			X	30	X		
19						X		25			X	31	X		
20		X						26			X	32		X	
21				X				27				33		X	

				A B C D				A B C D							
34			X					40	X						
35				X				41	X						
36					X			42			X				
37			X					43		X					
38				X				44	X						
39			X					45			X				

Test 12. Рівень: достатній

A B C D E F G H								A B C D				A B C D E F G H							
1	X							6	X			11		X					
2			X					7			X	12						X	
3						X		8			X	13			X				
4		X						9			X	14					X		
5							X	10	X			15	X						

A B C D E F G H								A B C D				A B C D			
16		X						22	X			28			X
17				X				23			X	29		X	
18							X	24		X		30	X		
19						X		25	X			31		X	
20	X							26			X	32	X		
21				X				27			X	33		X	

A B C D				A B C D			
34	X			40		X	
35			X	41	X		
36				42			X
37			X	43		X	
38		X		44		X	
39	X			45	X		

Test 13. Рівень: достатній

A	B	C	D	E	F	G	H	A	B	C	D	A	B	C	D	E	F	G	H
1		X						6			X	11							X
2					X			7	X			12					X		
3							X	8			X	13		X					
4	X							9		X		14						X	
5						X		10	X			15	X						

A	B	C	D	E	F	G	H	A	B	C	D	A	B	C	D
16					X			22	X			28	X		
17		X						23			X	29			X
18	X							24	X			30		X	
19				X				25			X	31			X
20							X	26		X		32	X		
21			X					27			X	33		X	

A	B	C	D	A	B	C	D
34		X		40	X		
35			X	41			X
36	X			42		X	
37			X	43			X
38		X		44		X	
39		X		45	X		

Test 14. Рівень: високий

A	B	C	D	E	F	G	H	A	B	C	D	A	B	C	D	E	F	G	H
1				X				6		X		11		X					
2		X						7	X			12							X
3			X					8			X	13				X			
4	X							9		X		14				X			
5					X			10	X			15	X						

A	B	C	D	E	F	G	H	A	B	C	D	A	B	C	D
16				X				22		X		28			X
17	X							23			X	29	X		
18					X			24		X		30		X	
19							X	25	X			31			X
20				X				26			X	32		X	
21					X			27			X	33	X		

A	B	C	D	A	B	C	D
34			X	40		X	
35			X	41		X	
36	X			42	X		
37			X	43			X
38	X			44			X
39			X	45			X

Test 15. Рівень: високий

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	E	F	G	H
1			X							6		X				11		X				
2		X								7	X					12				X		
3					X					8			X			13			X			
4								X		9	X					14					X	
5							X			10		X				15				X		

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D				
16			X							22	X					28	X					
17								X		23			X			29		X				
18	X									24		X				30	X					
19					X					25	X					31					X	
20		X								26				X		32			X			
21				X						27			X			33				X		

	A	B	C	D		A	B	C	D
34	X					40	X		
35				X		41		X	
36		X				42			X
37				X		43		X	
38			X			44			X
39		X				45	X		

Test 16. Рівень: високий

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	E	F	G	H
1			X							6			X			11		X				
2								X		7	X					12		X				
3					X					8			X			13				X		
4	X									9	X					14					X	
5				X						10		X				15			X			

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D				
16			X							22		X				28	X					
17								X		23				X		29					X	
18				X						24	X					30		X				
19					X					25			X			31			X			
20								X		26		X				32	X					
21		X								27	X					33				X		

	A	B	C	D		A	B	C	D
34				X		40	X		
35		X				41		X	
36	X					42			X
37				X		43		X	
38		X				44		X	
39				X		45	X		

Test 17. Рівень: високий

1	A	B	C	D	E	F	G	H	6	A	B	C	D	11	A	B	C	D	E	F	G	H
2						X			7			X		12	X							X
3	X								8	X			X	13				X				
4								X	9		X			14							X	
5		X							10			X		15		X						

16	A	B	C	D	E	F	G	H	22	A	B	C	D	28	A	B	C	D
17					X				23	X				29	X			
18	X						X		24		X		X	30			X	
19			X						25				X	31	X			
20						X			26	X				32				X
21				X					27			X		33			X	

34	A	B	C	D	40	A	B	C	D
35		X			41	X			
36			X		42	X			
37				X	43		X		
38	X				44			X	
39				X	45	X			

Test 18. Рівень: високий

1	A	B	C	D	E	F	G	H	6	A	B	C	D	11	A	B	C	D	E	F	G	H
2						X			7	X	X			12		X						X
3			X					X	8			X		13					X			
4		X							9				X	14				X				
5					X				10			X		15						X		

16	A	B	C	D	E	F	G	H	22	A	B	C	D	28	A	B	C	D
17	X								23	X	X			29				X
18			X						24	X			X	30	X			
19						X		X	25	X				31		X		
20		X							26			X		32			X	
21					X				27			X		33				X

34	A	B	C	D	40	A	B	C	D
35		X			41	X			
36				X	42			X	
37			X		43	X			
38				X	44		X		
39	X				45			X	

Test 19. Рівень: високий

	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D	E	F	G	H
1		X							6				X	11	X							
2			X						7		X			12								X
3								X	8	X				13		X						
4							X		9			X		14					X			
5				X					10				X	15				X				
	A	B	C	D	E	F	G	H		A	B	C	D		A	B	C	D				
16			X						22		X			28			X					
17					X				23	X				29				X				
18		X							24				X	30				X				
19						X			25				X	31	X							
20							X		26		X			32		X						
21	X								27		X			33				X				
	A	B	C	D						A	B	C	D									
34				X	40		X		41	X												
35		X			42		X		43				X									
36				X	44			X	45			X										
37	X																					
38	X																					
39				X																		

Зміст

ДОВІДНИК З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

■ Морфологія

Самостійні частини мови

Іменник (The Noun)	4
1. Розряди іменників (Classes of Nouns)	5
2. Граматичні категорії іменників (Grammar Categories of Nouns)	5
3. Суфікси іменників	9
4. Роль іменників у реченні	9
Артикль (The Article)	10
Займенник (The Pronoun)	13
Розряди займенників	14
Прикметник (The Adjective)	22
1. Розряди прикметників	22
2. Ступені порівняння прикметників (Degrees of Comparison)	22
3. Місце та роль прикметників у реченні	23
4. Афікси прикметників	24
Прислівник (The Adverb)	24
1. Типи прислівників (Types of Adverbs)	24
2. Ступені порівняння прислівників (Degrees of Comparison)	26
3. Місце прислівників у реченні	27
4. Утворення прислівників	28
5. Прикметник чи прислівник?	28
Числівник (The Numeral)	28
1. Розряди числівників	28
2. Утворення числівників	29
3. Правила читання деяких цілих кількісних числівників	29
4. Дробові числівники	29
5. Приклади читання арифметичних дій	30

6. Читання дат і позначення часу	30
--	----

Дієслово (The Verb)

1. Особові та неособові форми дієслова (Finites and Nonfinites)	31
Особові форми дієслова	31
Основні форми дієслова	32
Правильні та неправильні дієслова (Regular and Irregular Verbs)	33
Граматичні категорії дієслова	34
Неособові дієслівні форми	59
Дієприкметник (The Participle)	59
Інфінітив (The Infinitive)	62
Герундію (The Gerund/-ing Form)	68
Модальні дієслова (Modal Verbs) та їхні замітники	72
Дієслова-зв'язки	76
2. Суфікси дієслів	76

Службові частини мови

Прийменник (The Preposition)	76
1. Прийменники, що виражають просторові відношення	76
2. Прийменники, що виражають часові відношення	79
3. Прийменники, що виражають граматичну залежність слів у реченні	80
Сполучник (The Conjunction)	80
Вигук (The Interjection)	82

■ Синтаксис

Порядок слів в англійському реченні	84
1. Порядок слів у розповідному реченні	84
2. Порядок слів у питальному реченні	86
3. Порядок слів у спонукальному реченні ...	88
4. Порядок слів в окличному реченні	89
Умовні речення	89

Непряма мова (Reported Speech).....	90	Приклади завдань різних форм з англійської мови .	109
1. Передача розповідних висловлювань у непрякій мові.....	91	Сигнальний варіант.....	113
2. Передача висловлювань-запитань у непрякій мові.....	92	Рівень: СЕРЕДНІЙ.....	121
3. Передача в непрякій мові висловлювань- спонуكانь	93	TEST 1	121
		TEST 2	129
		TEST 3	137
		TEST 4	146
		TEST 5	154
		TEST 6	162
		TEST 7	170
Додатки		Рівень: ДОСТАТНІЙ	178
Конструкції і звороти	94	TEST 8	178
Зворот <i>there + be</i>	94	TEST 9	188
Зворот <i>to be going to do something</i>	94	TEST 10	196
Конструкція <i>used to</i>	95	TEST 11	204
Конструкція <i>would always</i>	96	TEST 12	213
Конструкція <i>to have something done</i>	97	TEST 13	222
Конструкція <i>It is said that.../He is said to...</i>	97	Рівень: ВИСОКИЙ.....	230
Конструкція <i>to be supposed to...</i>	97	TEST 14	230
Таблиця неправильних дієслів	98	TEST 15	237
Таблиця дієслів стану	101	TEST 16	245
		TEST 17	253
		TEST 18	261
		TEST 19	269
ВАРІАНТИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ		Бланки правильних відповідей	277
Програма зовнішнього незалежного оцінювання з англійської мови	104		
Характеристика тесту з англійської мови	107		

Навчальне видання
МЯСОЄДОВА Світлана Вадимівна

**Зовнішнє оцінювання
(підготовка)
АНГЛІЙСЬКА МОВА
Експрес-підготовка**

Код ЛО324УА. Підписано до друку 22.10.2011. Формат 84×108/16. Папір офсетний.

Гарнітура Шкільна. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 23,52.

Видавництво «Літера ЛТД». 03680, Київ, вул. Нестерова, 3, оф. 408.

Телефон для довідок 456-40-21.

Свідоцтво про реєстрацію № 923 від 22.05.2002.

Ви можете замовити цей посібник післяплатою, скориставшись послугами служби «Книга-поштою»:

а/с 3355, Харків, 61045, (057)717-74-55, (067) 546-53-73

або придбати за ціною видавництва в регіональних представників:

у Києві — (044) 599-14-53, 417-20-80; Білій Церкві — (04563) 6-90-92; Вінниці — (0432) 55-61-10;

Дніпропетровську — (056) 785-01-74; Донецьку — (062) 261-73-17;

Житомирі — (0412) 41-27-95, 41-83-29; Кривому Розі — (056) 401-27-11;

Львові — (032) 244-14-36; Миколаєві — (0512) 35-40-39; Рівному — (0362) 3-78-64;

Сімферополі — (0652) 54-21-38; Тернополі — (0352) 49-58-36;

Черкасах — (0472) 64-41-07, 36-72-14; Хмельницькому — (0382) 706-316;

Одесі — (048)737-46-59; Чернігові — (0462) 62-27-43.

E-mail: commerce@ranok.kharkov.ua

Нова специфікація • ЗНО-2012

ВИПУСКНИКИ ТА АБІТУРІЄНТИ!

Видавництво «Літера ЛТД» пропонує комплект видань для успішної підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання

ВИДАННЯ МІСТИТЬ:

- Довідник з англійської мови
- Типові тестові завдання
- Зразки заповнення бланка відповідей
- Відповіді до ВСІХ тестових завдань

ВИДАННЯ МІСТИТЬ:

- Теоретичний матеріал
- Тести різних рівнів складності
- Бланки відповідей
- Відповіді до ВСІХ тестових завдань

ВИДАННЯ МІСТИТЬ:

- 11 варіантів тестів у форматі ЗНО-2012
- Бланки відповідей
- Відповіді до ВСІХ тестових завдань

Історія України

Українська мова та література

Біологія

Хімія

Географія

Математика

Фізика

АНГЛІЙСЬКА МОВА

Німецька мова

Російська мова

**Системна підготовка —
шлях до успішного складання
іспиту**

ISBN 978-966-178-038-4

www.e-ranok.com.ua